

fermat

Pismo Artystyczne

50

60
lat

Akademii

Sztuk

Pięknych

we Wrocławiu
1946-2006

Cena 14,00 zł (w tym 0% VAT)

ISSN 0867-2555

9 770867 255608

10

Akademia Sztuk Pięknych we Wrocławiu

Projekt utworzenia Centrum Ceramiki Artystycznej w Luboradowie

Czerwiec 2006

Warsztaty ceramiczne

Akademia Sztuk Pięknych
Wydział Ceramiki i Szkła Katedra Ceramiki
ul. Traugutta 19/21
50-416 Wrocław

Lipiec 2006

Seminarium „Ceramika wypalana drewnem” – budowa i wypalanie pieca Tongkama

Ośrodek Plenerowy Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu
– Dom Pracy Twórczej w Luboradowie

Październik 2006

Wystawa „Obrazy ognia”

Martin McWilliam (Niemcy)
Thiebaut Chague (Francja)
Seung Ho Yang (Korea)
Daewoong Kim (Korea)
Bożena Sacharczuk
Adam Abel
Tomasz Niedziółka
Michał Pruszyński

oraz

Studenci ASP Wrocław

Galeria BWA Design
ul. Świdnicka 2-4
50-067 Wrocław

Szczegółowe informacje:
www.pottery.art.pl

Zapraszamy do współpracy
Koordynator projektu
Michał Pruszyński

BWA Wrocław - Galerie Sztuki Współczesnej
 Galeria DESIGN

Stypendium
Ministra RP
„Młoda Polska”

Urząd
Gminy
Krośnice

REDAKTOR NACZELNY
Andrzej Saj
e-mail: asa@cybis.asp.wroc.pl

RADA REDAKCYJNA
Paweł Banaś, Andrzej P. Bator, Grzegorz Dziamski,
Janusz Krupiński, Jacek Szewczyk, Grzegorz Sztabiński

WSPÓŁPRACOWNICY REDAKCYJNI
KRAJ:
Bożena Czubak, Zofia Gebhard, Andrzej Kostołowski,
Elżbieta Kościelak, Bożena Kowalska, Elżbieta Łubowicz,
Mirosław Rajkowski, Katarzyna Roj, Mirosław Ratajczak,
Adam Sobota, Marek Śnieciński

ZAGRANICA:
Leszek Brogowski (Rennes), Renata Głowacka (Paryż),
Bogdan Konopka (Paryż), Ireneusz Kulik (Düsseldorf)
Ryszard Piekarz (Hanower), Mateusz Soliński (Londyn)

PROJEKT GRAFICZNY
Andrzej Moczydłowski

DTP I REDAKCJA TECHNICZNA
Alek Figura, Andrzej Moczydłowski

TŁUMACZENIE NA JĘZ. ANGIELSKI
Ryszard Sawicki

KOREKTA
Elżbieta Łubowicz

PROMOCJA I KOLPORTAŻ
Alek Figura
tel. (071) 34-380-31 w. 239
e-mail: afi@cybis.asp.wroc.pl

ADRES REDAKCJI
Plac Polski 3/4, 50-156 Wrocław
tel. (071) 34 380 31 w. 209 i 239
fax (071) 34 315 58; 34 325 37

WYDAWCA
Akademia Sztuk Pięknych we Wrocławiu
i Fundacja im. Eugeniusza Gepperta

Publikacja dofinansowana przez Miasto Wrocław

OKŁADKA
Ludwik Żelaźniewicz, Plakat „60 lat ASP Wrocław”

DRUK
KEA[®]
drukarnia <http://www.kea.com.pl>

WARUNKI PRENUMERATY:
W prenumeracie krajowej cena 1 egz. wynosi 14,00 zł.
Prenumeratę przyjmujemy na cztery kolejne numery pisma.
Kwotę 56,00 zł prosimy wpłacać na nasze konto:
Akademia Sztuk Pięknych,
ING Bank Śląski O/Wrocław
93 1050 1575 1000 0005 0269 6594
jednocześnie na blankiecie wpłaty zaznaczając
– prenumerata „Formatu”.
Zamówione egzemplarze wysyłamy na nasz koszt.
Oferujemy także, za zaliczeniem pocztowym, wysyłkę
archiwalnych numerów pisma.
W prenumeracie zagranicznej cena 1 egz.
wynosi 10 dolarów USA, pozostałe warunki jw.

Copyright © 2004 by Redakcja „Format”

Cena 14,00 zł (w tym 0% VAT)

Nakład: 2000 egz.

Pismo Artystyczne „Format” jest obecne na naszym szczytym rynku prasy poświęconej współczesnej sztuce już od piętnastu lat. Wydajemy oto 50 numer czasopisma, co zbiegło się z 60-leciem Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu, która jest współwydawcą pisma, a jej absolwenci, nauczyciele i studenci w znacznej mierze swą twórczością i aktywnością zawodową przyczyniają się do merytorycznego i formalnego (edytorskiego) kształtu czasopisma. Dlatego cały aktualny numer „Formatu” został poświęcony Akademii i jej ekspozycyjnemu – przygotowanym z okazji jubileuszu – inicjatywom artystycznym.

Mamy nadzieję, że nasi Czytelnicy znajdą tu wiele intrygujących dla siebie informacji i ciekawych przykładów twórczości. Akademii sztuki są dzisiaj, w sytuacji postmodernistycznego rozchwiania wartości estetycznych i presji nowych mediów, już inaczej postrzegane – dochodzi bowiem w nich do integracji zjawisk i dzieł o tradycyjnym warsztacie oraz postaw nowatorskich, daleko wykraczających poza rutynowe wyobrażenia o szkołach artystycznych. Tak się też dzieje w przypadku naszej uczelni, odgrywającej wiodącą i inspirującą rolę w całym środowisku wrocławskim, środowisku znanym w kraju z wielu awangardowych przedsięwzięć twórczych, z odwagi i nowatorstwa – historycznie rzecz biorąc – manifestacji artystycznych (np. sensybilizm, malarstwo strukturalne, sztuka pojęciowa, Pomarańczowa Alternatywa, nowa ekspresja, ceramika i szkło artystyczne itd.). Mamy więc nadzieję przybliżyć naszym Czytelnikom tę wiedzę i wspomóc ją przykładami prezentowanych prac.

ANDRZEJ SAJ

Wystawa dorobku twórczego PWSSP – ASP we Wrocławiu 1946-2006 WIEŻOWCE WROCŁAWIA

Autor koncepcji i kurator wystawy:
Andrzej Kostołowski

Aranżacja wystawy:
Michał Jędrzejewski

Koordynacja:
Piotr Kielan

Współpraca:
Anna Kołodziejczyk

Serwis fotograficzny:
Stanisław Sielicki

Kuratorzy działów:
Mateusz Dworski, Mariusz Gorzelak,
Łukasz Huculak, Anna Janusz-Strzyż,
Ryszard Jędroś, Mirosław Kociński,
Roman Kowalik, Wojciech Lupa,
Dorota Miłkowska, Zdzisław Nitka,
Marek Sienkiewicz, Marek Stanielewicz,
Ryszard Więckowski

Konsultacja:

Barbara Banaś

Opracowanie not biograficznych:

Elżbieta Łubowicz,

Barbara Banaś (ceramika i szkło)

Fotografie:

Stefan Arczyński, Janusz Bochajczuk,

Jerzy Buława, Czesław Chwiszczuk,

Alek Figura, Jacek Kos, P. Kubicz, Natalia LL,

Arkadiusz Podstawka, W. Rogowicz,

Oprawa prac:

Wiesław Waszak

W NUMERZE:

Jacek Szewczyk: 60 lat Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu	2
Zofia Gebhard: Poczet rektorów Akademii	3
Krzysztof Popiński: Krótkie dzieje Akademii Sztuk Pięknych	6

ZASŁUŻENI dla ASP

Eugeniusz Geppert	8
Leszek Kaćma	9
Alfons Mazurkiewicz	10
Xawery Dunikowski	11
Władysław Wincze	12
Stanisław Dawski	13
Julia Kotarbińska	14
Mieczysław Zdanowicz	15

DOKTORATY HONORIS CAUSA AD 2006

Markus Lüpertz	16
Richard Demarco	18

WIEŻOWCE WROCŁAWIA

Andrzej Kostołowski: Wieżowce Wrocławia	20
STRUKTURY	26
EKSPRESJE	35
PODVALINY	40
POETYKA I ETYKA	46
AURA MAZURKIEWICZA	52
SENSIBILISCI I AKCJONIŚCI	54
SZTUKA POJĘCIOWA I FOTOGRAFIA	56
TRADYCJA I ZADRĄŻNIENIA	60
ZAUŁEK KAĆMY	66
ALEKSJUNY	68
WARSZTAT I NOŚNOŚĆ	70
DOŚWIADCZENIE I PRACA	78
Barbara Banaś: Szkło i ceramika	83
SZKŁO	84
CERAMIKA	90

DÉJÀ VU

Katarzyna Roj: Mam wrażenie, że już tu byłem (byłam)	96
--	----

WYDARZENIA

Andrzej Saj: Projektując ku przyszłości	102
SCENY-MIEJSCA	106
SPRZĘTY WAŻNE I ZABAWNE	108
URZĄDZENIA I GADGETY	110
GRAFIZACJE	111
AUTOMANIE	112

ENGLISH SUMMARIES	114
-------------------------	-----

WKŁADKA: Noty biograficzne

60 LAT AKADEMII SZTUK PIĘKNYCH WE WROCŁAWIU

Jarosław Jędrzejowski, mezzotinta

15 października 1946 r. miała miejsce inauguracja pierwszego roku akademickiego w Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Pięknych we Wrocławiu. Dzisiaj, gdy po 60 latach patrzymy na tamtą uczelnię, myślimy przede wszystkim o ludziach, którzy doprowadzili do jej utworzenia w zniszczonym wojną mieście i którzy w kolejnych latach wypracowali jej obecny kształt.

Początkowo zajęcia w PWSSP odbywały się w pracowniach malarstwa, rysunku i rzeźby, ale już wkrótce przystąpiono do organizowania warsztatów ceramiki i szkła. Miały one kształcić projektantów dla odradzającego się na Dolnym Śląsku przemysłu szklarskiego i ceramicznego. Kolejne lata uczelni, noszącej od 1949 r. nazwę Państwowej Wyższej Szkoły Sztuk Plastycznych a od 1996 – Akademii Sztuk Pięknych, przyniosły ukształtowanie się jej czterowidziałowej struktury, tworzonej przez Wydziały: Malarstwa i Rzeźby, Grafiki, Szkła i Ceramiki, Architektury Wnętrz i Wzornictwa. Zakres nauczania w nich ustawicznie był i jest rozszerzany: ostatnio o tematy realizowane w nowo utworzonych pracowniach: Restauracji i Rekonstrukcji Ceramiki, w której w przyszłości prowadzone będą także zajęcia z konserwacji szkła, Pracowni Scenografii Teatru Lalek i Teatru Alternatywnego oraz w Katedrze Multimediów i Fotografii.

Sukcesywne poszerzanie oferty edukacyjnej zaowocowało stałym wzrostem liczby studentów (obecnie ich liczba sięga bez mała tysiąca!). Zapewnienie im odpowiednich warunków do nauki wymagało od władz uczelni ciągłej jej rozbudowy. Trudno dzisiaj uwierzyć, że początkowo zajęcia prowadzone były jedynie w budynkach przedwojennej Miejskiej Szkoły Rzemiosł i Przemysłu Artystycznego przy ul. Traugutta. Po niemal dziesięcioletniej odbudowie budynków przy Pl. Polskim (przejętych po przedwojennej Akademii Sztuki i Przemysłu Artystycznego) część pracowni została tam przeniesiona. W 2000 roku obiekt powiększono o skrzydło o kubaturze 4000 m² odremontowanego budynku przy ul. Modrzewskiego. Obecnie trwają prace nad koncepcją nowej inwestycji przy ul. Traugutta. W otoczeniu parku powstanie tu kompleks budynków, z pracowniami pełniącymi funkcje dydaktyczne i badawczo-eksperymentalne. W wysokich i przestronnych pomieszczeniach znajdują się warsztaty dla Wydziału Wzornictwa, między innymi modelarnie, i lakiernie. Powstaną tu nowe studia rzeźbiarskie i graficzne. Dla Wydziału Ceramiki i Szkła-wanna szklarska i ciąg pieców ceramicznych, które dadzą także możliwość realizowania krótkich, prototypowych serii dla przemysłu. Istnienie „mini-huty”, w której prezentowane byłoby wydmuchiwanie szkła, oraz otwartych pracowni ceramiki, gdzie można będzie zobaczyć m.in. toczenie na kole garncarskim oraz różne techniki wypału, może stać się także atrakcją turystyczną Wrocławia.

Zainteresowanych dorobkiem uczelni będziemy mogli zaprosić na wystawy do nowych sal Muzeum Akademii, istniejącego od 1954 r. W przyszłości pełnić będzie ono także rolę ważnego ośrodka edukacyjnego dla młodzieży Wrocławia i regionu, pragnącej poznać sztuką współczesną oraz zagadnienia związane z warsztatem artysty.

W ciągu swej 60-letniej historii uczelnia stała się znaczącym ośrodkiem kulturo- i opiniotwórczym. Jest między innymi organizatorem cyklicznych imprez: Konkursu im. Eugeniusza Gepperta, Krajowej Wystawy Malarstwa Młodych oraz Międzynarodowego Konkursu Rysunku. Od 1991 r. wydajemy kwartalnik „Format”, który stał się jednym z najlepszych profesjonalnych ogólnopolskich czasopism dotyczących współczesnych sztuk wizualnych. Od 2003 r. ukazują się Zeszyty Naukowo-Artystyczne Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu „Dyskurs”, na którego łamach zamieszczane są teksty teoretyczne i krytyczne o sztuce.

Z Akademią Sztuk Pięknych we Wrocławiu związanych jest wielu artystów, których nazwiska weszły do kanonu polskiej sztuki współczesnej. Przedstawieniu ich postaci: wykładowców i absolwentów naszej uczelni poświęcamy wystawę, którą w październiku i listopadzie bieżącego roku będzie można oglądać w Muzeum Narodowym we Wrocławiu.

Prezentacja zatytułowana „Wrocławskie Wieżowce” przywoływać ma początki powojennej sztuki wrocławskiej, a także wyjątkowe dla niej zjawiska i momenty przełomowe: wystąpienia sensybilistów, sztukę pojęciową, „wrocławską szkołę plakatu”, ceramikę i szkło, malarstwo nowej ekspresji i wiele innych zagadnień, które wpisały się w obraz polskiej sztuki.

Z tradycją Akademii polemizować będzie wystawa prezentowana w tym samym czasie w otoczeniu i wnętrzach ASP. Hasłem „dépà vu” jej kuratorzy zaprosili do powrotu na uczelnię 24 młodych absolwentów, którzy zmierzają się z szeroko rozumianym pojęciem „akademii” i własnym jej dziedzictwem.

Wystawy stanowią kulminację obchodów 60-lecia Uczelni, na które złożyło się ponad 20 różnych prezentacji środowiska artystycznego ASP. Można je było oglądać w galeriach i muzeach w całym kraju, towarzyszyły im albumy i różnego rodzaju wydawnictwa.

Mam nadzieję, że dzięki wszystkim tym wystawom udało nam się utrwalic wizerunek naszej Uczelni i ogromny wkład artystów z nią związanych w kształtowanie sztuki polskiej.

JACEK SZEWCZYK
REKTOR ASP WE WROCŁAWIU

Był to, prawdopodobnie, pomysł prof. Władysława Winczego, który około połowy lat sześćdziesiątych ubiegłego wieku Salę Senatu PWSSP we Wrocławiu. W każdym razie w jej wystroju pojawiły się portrety dwóch byłych rektorów – Eugeniusz Geppert, jeden z nich, pierwszy rektor powojennej uczelni, namalował siebie i Stanisława Pękalskiego. Jakies dziesięć lat później pojawił się kolejny portret, Stanisława Dawskiego, namalowany przez jego żonę, Marię Dawską. I tak chyba skryształizowała się idea pocztu rektorów.

Władysław Kamiński namalował wizerunek Mieczysława Pawelki, Janina Żemojtel – Tadeusza Forowicza i Rufina Kominka. Grzegorz Zyndwalewicz jest autorem portretu Jana Jaromira Aleksyuna, Józef Hałas – Michała Jędrzejewskiego. Andrzej Dobrzaniecki i Konrad Jarodzki namalowali sami siebie, a Zbigniew Horbowy został sportretowany

Zofia Gebhard

Poczet Rektorów Akademii

przez Jerzego Kapłańskiego. Kiedy kończy się kadencja, w miejsce ustępującego rektora pojawia się w sali senatu jego wizerunek. Można w tym dopatrywać się nie tylko pamięci o zasłużonych, ale też pewnej przewrotnej sytuacji, kiedy to przeszłość patrzy przyszłości na ręce – byli rektorzy przyglądają się rządcom kolejnych.

Tyle retrospekcji; przy czym nie jest to retrospekcja historyczna, raczej reportersko-plotkarska, niemająca wszakże ambicji tworzenia żadnego mitu.

Tak jak i nie miejsce tutaj na rozważania dotyczące historii portretu, którego geneza jawi się tak samo niejasna jak geneza świata. Samo słowo „portret” ma rodowód w średniowiecznym języku francuskim i nie znaczy nic więcej niż „podobizna, obraz”. Często zaś – i nie bez powodu – przywołuje się pierwotną, magiczną albo religijną rolę podobizny, która miała zapewnić człowiekowi istnienie w życiu pozagrobowym, być może i za sprawą tego, że zawiera ona duszę portretowanego. Wedle niektórych pierwotnych wierzeń dusza ta przebywa albo w cieniu człowieka, albo w jego odbiciu; w tradycji ikony umiejscawia się w oczach. Maski, lustra, podobieństwo i symbolika, to wszystko, co działa się wokół pierwotnego wizerunku, arche, zaczęło w którymś momencie stawać się czymś więcej, sztuką i działaniem społecznym. Rytuał zmieniał się w kult, kult w gloryfikację, a wizerunek obrastał w atrybuty i pozy.

„Nie wystarczy być sobą. Trzeba być jeszcze kim innym. I jeśli przyjrzeć się portretowanym, zawsze usilnie się o to starają” – napisała Joanna Guze.

Wydawałoby się, że seria konterfektów układających się w poczet rektorów wrocławskiej ASP, okaże się portretami reprezentacyjnymi albo choćby oficjalnymi, a te to „przeznaczone do umieszczania w miejscach publicznych są zazwyczaj silnie idealizowane, heroizowane, nieco teatralne w geście i bogactwie stroju”. Tymczasem – tak jak „poczet” oznacza „zespół osób” – tak też i ten zespół obrazów jest dość przypadkowy; za sprawą wszakże jakiegoś niepojętego modus vivendi stanowi on zbiór osobliwy; osobliwy przemarsz postaci i stylistyk; wizerunek czasów i sytuacji.

Oto Eugeniusz Geppert. Chociaż przez przypadek w drugiej połowie życia stał się na cztery lata rektorem, a na kilkanaście pedagogiem, to przede wszystkim był i pozostał malarzem. I tak też siebie uwiecznił: malarz i jako malarz. Ale już Stanisława Pękalskiego nie namalował jako malarza, którym był, jak też świętym projektantem witraży (m.in. w Katedrze wrocławskiej); nic z artystowskich aluzji w tym bardzo „geppertowskim”, niebieskim obrazie. Pękalski jest na nim kimkolwiek – „szary człowiek w szarym garniturze” – jak zapamiętała go jedna z jego studentek.

Stanisław Dawski w pamięci wielu pokoleń studentów, w tym genialnego Józefa Gielniaka, pozostał jako pedagog niezwykle, wnikliwy i wymagający, ale jednocześnie jako ciepły, oddany, życzliwy człowiek. I tak też został namalowany: piękny, świetlisty, w charakterystycznym błękitnym swetrze.

Dwa lata był rektorem Mieczysław Pawełko, ceramik, świetny technolog, życzliwy i spokojny, jak go wspominają koledzy. Portret jednak mówi co innego,

i to przez zamkniętą, ziemistą twarz, i przez nadmiernie rozbudowaną formę białej koszuli, można rzec – jej formalizm czy jakąś sztandarowość. Mnie kojarzy się to z pewną symboliką początku lat pięćdziesiątych, ale to prywatna interpretacja. Zresztą, podobnie symptomatyczny wydaje mi się portret Tadeusza Forowicza, architekta wnętrz i projektanta mebli, bardzo czynnego twórczo do momentu, kiedy został rektorem przemieniając się w urzędnika (1967 – 1981), bo na tym wyłącznie polegała wówczas ta funkcja. Tadeusz Forowicz pokazany jest jako postać niewysoka, zafrasowana – jakby już to, że występuje na obrazie było kłopotliwą dlań sytuacją i on, stojący zupełnie na obrzeżach własnego portretu, wygląda jakby nie miał odwagi wejść głębiej albo może jakby – przeprasząc – chciał z niego wyjść.

Znamieniem nowych czasów jest portret Jana Jaromira Aleksyuna – wyzywająco paradny, ekstatycznie podniosły. Przerwana stanem wojennym kadencja pozostawiła nawet nie niedosyt, ale jakąś moc wolnościową i do tej właśnie mocy, odnalezionej w polskiej tradycji, portret się odwołuje. Tak zresztą jak odwoływał się do niej w swojej graficznej twórczości ten artysta.

Portretem oficjalnym jest wizerunek Rufina Kominka. Po swojej krótkiej kadencji został on, na własne życzenie, pokazany nie tylko z atrybutami władzy, ale też w widocznym spod obszytego gronostajami płaszczu battledressie – to odwołanie do dramatycznej niemiecko-polskiej przeszłości tego ceramika.

Symbolicznie odczytuję wizerunek Michała Jędrzejewskiego – schematyczny profil na tle schematycznej góry; z dużą dozą dobrej woli może on zostać potraktowany jak wizerunki szamańskie, zwłaszcza, że był to rektor, który w sposób niemal niepojęty potrafił pogodzić wodę z ogniem; jedyna osobowość, która suchą nogą mogła przeprowadzić niespokojną społeczność artystów przez niespokojne czasy aż po rok 1990, kiedy to rektorem został Andrzej Dobrzaniecki. Jego autoportret pokazuje już kogoś zupełnie innego, kogoś, dla kogo światem rzeczywistym jest przede wszystkim świat własnej sztuki. To – znowu – tylko malarz, nie rektor.

Podobnie opowiedział o sobie kolejny malarz rektor, Konrad Jarodzki; w świetnym obrazie swoją twarz wpisał w abstrakcyjne zawiloci pokazując naturę skrytą i skomplikowaną.

Ostatni z wizerunków, portret Zbigniewa Horbowego, to podręcznikowy niemal przykład portretu reprezentacyjnego, namalowanego ze swadą i całą literackością ikonografii władzy, o której mówią nie tylko atrybuty, ale też poza, gest i spojrzenie rektora.

Można powiedzieć, że ten poczet rektorów jest w pewnym sensie zbiorem obrazów przypadkowych, bo jednak przypadek, a nie konsekwencja, rządzi tą kolekcją. I chyba również dlatego tak bardzo na plan pierwszy wysuwa się tutaj względność – względność bycia tym czy tamtym, względność zaistnienia tak czy owak, w czyjejś pamięci lub bezpamięci, względność tego, jak się wyglądało i jak się było postrzegany. Nie żeby w tych obrazach zaistniały jakieś artystyczne przetworzenia. Myślę, że sprawa arcyzmu jest w tym wypadku sprawą drugorzędną, a pierwszorzędną właśnie sprawa pamięci, ale ta rządzi się swoimi własnymi prawami, więc za jakiś czas pozostaną same obrazy, a pamięć ulotni się, jak to pamięć. I wtedy poczet rektorów zaistnieje po swojemu.

REKTORZY AKADEMII WE WROCŁAWIU

Jacek Szewczyk
Rektor od 2005 r.

Powyżej od lewej:

Eugeniusz Geppert
Rektor: 1946-1950

Stanisław Pękalski
Rektor: 1965-1967

Michał Jędrzejewski
Rektor: 1984-1990

SZTUK PIĘKNYCH

1946-2006

Sala Senatu

Andrzej Klimczak-Dobrzaniecki
Rektor: 1990-1993

Zbigniew Horbowy
Rektor: 1999-2005

Stanisław Dawski
Rektor: 1952-1965

Mieczysław Pawełko
Rektor: 1950-1952

Tadeusz Forowicz
Rektor: 1967-1980

Jan Jaromir Aleksion
Rektor: 1981-1982

Rufin Kominek
Rektor: 1982-1984

Konrad Jarodzki
Rektor: 1993-1999

Krótkie DZIEJE Akademii Sztuk Pięknych

Ochodząca swoje 60-lecie Państwowa Wyższa Szkoła Sztuk Pięknych we Wrocławiu powołana została do życia dekretem Ministra Kultury i Sztuki z dnia 30 marca 1946 r. Dyrektorem Szkoły został przybyły z Krakowa malarz Eugeniusz Geppert. Wśród pierwszych zatrudnionych pedagogów znaleźli się także Leon Dołżycki (rysunek), Emil Krcha (rysunek), Stanisław Pękalski (rysunek wieczorny), Stanisław Dawski (kompozycja brył i płaszczyzn z liternictwem), Stanisław Rzecki (rzeźba), Borys Michałowski (rzeźba), Tadeusz Broniewski (historia architektury i geometria wykreślna) oraz Stanisław Kopystyński (historia sztuki i perspektywa). W maju 1946 roku we wrocławskim Ratuszu otwarto pierwszą wystawę malarstwa z udziałem przyszłych wykładowców PWSSP. We wrześniu 1946 r. przeprowadzono pierwszy nabór studentów. Spośród blisko setki kandydatów na studia w drodze egzaminu przyjęto 36 osób, ponadto kilkadziesiąt kolejnych na kurs zerowy. Inauguracja pierwszego roku akademickiego odbyła się 7 października 1946 w częściowo zrujnowanych pomieszczeniach byłej niemieckiej szkoły rzemiosła przy ul. Romualda Traugutta. Rozłożony na etapy remont gmachu po dawnej Kunstakademie (1911-1932) przy obecnym Placu Polskim trwał do 1964 r. W pierwszym dziesięcioleciu istnienia warunki lokalowe Szkoły były bardzo ciężkie. Dokuczliwe były braki podstawowych materiałów malarskich czy rzeźbiarskich. Brakowało mieszkań dla kadry oraz pracowni. Stopniowo dzięki prowadzonym pracom oraz staraniom władz Uczelni sytuacja poprawiała się. Jesienią 1948 r. działająca na Uczelni „Bratnia Pomoc” uruchomiła dla studentów dom akademicki i stołówkę. W 1949 r. udało się uruchomić dla potrzeb dydaktycznych część pomieszczeń przy Placu Polskim. Pozwoliło to rozszerzyć stopniowo paletę kierunkową oraz zwiększać liczbę wykładowców i studentów (do ponad setki). Szkoła w pierwszym okresie swego istnienia miała charakter tradycyjnie akademicki z wyodrębnionymi dyscyplinami malarstwa, rzeźby i rysunku, tworzącymi Studium Ogólne oraz powstałym w 1947 r. Wydziałem Plastyki przestrzennej z dwoma zakładami naukowo-badawczymi: Ceramiki i Szkła oraz Metalu i Drewna. Statut PWSSP oddawał zarządzanie uczelnią jej Rektorowi oraz Radzie Głównej, złożonej z przedstawicieli wykładowców. Stopniowo rosły szeregi kadry pedagogicznej. Wśród nauczycieli pojawili się Antoni Mehl (rzeźba), Władysław Wincze (wnętrze i mebel), Rudolf Krzywicz (ceramika), Maria Dawska (malarstwo), Hanna Krzetuska (malarstwo), Władysław Kamiński (malarstwo, rysunek), Andrzej Will (rysunek). Gro spośród pierwszych nauczycieli pochodziło z Akademii warszawskiej i krakowskiej. Realizując swój zasadniczy cel w postaci kształcenia wszechstronnych projektantów, Uczelnia wrocławska kontynuowała idee Akademii warszawskiej w zakresie architektury wnętrz i ceramiki. W sierpniu 1948 r. w czasie Kongresu Intelktualistów dawną pracownię grafiki odwiedzili przebywający wówczas we Wrocławiu Pablo Picasso i Fernand Legre.

Począwszy od jesieni 1949 r. Uczelnia w coraz większym stopniu poddawana była ogarniającym kraj prądom realnego socjalizmu. Jednym z przejawów tego procesu było przemianowanie nazwy Szkoły na Państwową Wyższą Szkołę Sztuk Plastycznych. W ramach ogólnej reformy uczelni plastycznych zmieniono charakter Szkoły na wybitnie użytkowy. Miała się odtąd specjalizować w dyscyplinach ceramiki, szkła i architektury wnętrz i jako taka stanowić przede wszystkim zaplecze dla przemysłu. Studentów poddano zwiększonej indoktrynacji ideologicznej o charakterze marksistowskim, w której czołową rolę odgrywać miało w kolejnych dziesięcioleciach Studium nauk społeczno-politycznych oraz organizacje młodzieżowe (ZMP/ZAMP). Rozwiązana została „Bratnia Pomoc”, a jej funkcje socjalne przejęła bezpośrednio administracja uczelniana oraz działające od 1950 r. Zrzeszenie Studentów Polskich. Nad właściwą postawą ideowo-polityczną kadry czuwać miała powstała na uczelni Podstawowa Organizacja Partyjna PZPR. W dziedzinie sztuki królował w tych latach narzucony odgórnie realizm socjalistyczny. Uczelnia i jej społeczność akademicka,

ujęte w ciasny gorset dogmatów ideologicznych i politycznych, przymuszane były do udziału w różnego rodzaju spektaklach propagandowych, zastępujących normalną działalność dydaktyczną i artystyczną. Realia polityczne pierwszej połowy lat 50-ych nie sprzyjały rozwojowi współpracy z zagranicą. Ograniczyła się ona do sporadycznych odwiedzin artystów z krajów socjalistycznych i studiów zagranicznych pojedynczych studentów PWSSP (Praga, Pekin).

Okres socrealizmu skończył się na PWSSP jesienią 1956 r. wraz ze zmianami społeczno-politycznymi w kraju. Przywrócenie wielu swobód umożliwiło uczelni wejście w okres wyjątkowego rozwoju zarówno pod względem artystycznym, jak też jakości nauczania. W opinii wielu znawców ten etap historii Uczelni, trwający mniej więcej do 1968 r., był najpłodniejszym okresem istnienia Uczelni w czasach PRL. Zapowiedzią były już liczne nagrody i wyróżnienia, otrzymane przez młodych artystów związanych z PWSSP, w czasie wystawy „Arsenal '55”, sygnalizującej zerwanie z socrealizmem i powrotu na drogę swobodnych poszukiwań twórczych. Charakterystyczną cechą wrocławskiej Uczelni, tworzącej swoje tradycje niemal od nowa, był swoisty demokratyzm oraz większa być może niż w innych środowiskach tolerancja dla różnorodnych postaw i zainteresowanie nowymi trendami w sztuce. Podobna otwartość cechowała zresztą w ogóle życie budującego na nowo swoją tożsamość Wrocławia. Zaowocowało to zwłaszcza w latach 60-ych objawieniem się wielu inicjatyw twórczych mieszczących się w szeroko rozumianej awangardzie. Do najbardziej oryginalnych zjawisk artystycznych tego okresu zaliczyć można bez wątpienia sensybilizm (Kazimierz Głaz, Michał Jędrzejewski, Wiesław Zajączkowski), strukturalizm (Wanda Gołkowska, Józef Hałas, Alfons Mazurkiewicz, Jerzy Rosołowicz), konceptualizm (Jan Chwałczyk, Zdzisław Jurkiewicz, Maria Michałowska).

Po 1956 r. unormowana wówczas została wreszcie sytuacja kadrowa. Po weryfikacji w 1957 r. profesorami nadzwyczajnymi zostali: Eugeniusz Geppert, Stanisław Dawski, Julia Kotarbińska i Władysław Wincze, a docentami: Borys Michałowski, Rudolf Krzywicz, Maria Dawska i Stanisław Pękalski. Wśród tych, którzy wówczas do nich dołączyli byli min. Xawery Dunikowski, który pełnił w latach 1959-1964 funkcję kierownika Katedry Rzeźby i wykształcił grupę kontynuatorów swojej metody, oraz malarz Alfons Mazurkiewicz – twórca koncepcji „duoplastycyzmu” i metody „pracowni otwartej” w latach 1963-1975. Na lata 1952-1964 przypada pełnienie funkcji rektora przez prof. Stanisława Dawskiego, który przesądził w znacznym stopniu o profilu Uczelni, także przez utrzymywanie katedr malarstwa, rzeźby, grafiki. W 1965 r. jego następcą został malarz – prof. Stanisław Pękalski, który jednak w 1967 roku zginął w wypadku. Wówczas z kolei rektorem został meblarz prof. Tadeusz Forowicz i pozostał na tym stanowisku do 1981 r. Po 1956 r. kadre PWSSP stopniowo zaczęli uzupełniać jej absolwenci, którzy z czasem zajęli stanowiska profesorów i kierowników katedr. Z zewnątrz pojawiły się tylko nieliczne osoby, które jednak dzięki swej wybitnej indywidualności wносиły wiele do rozwoju Szkoły. W 1968 r. utworzono, Wydział Malarstwa Grafiki i Rzeźby, Wydział Ceramiki i Szkła, Wydział Projektowania Plastycznego (od 1978 r. Wydział Architektury Wnętrz i Wzornictwa Przemysłowego). Uczelnia osiągnęła pozycję jedyne go ośrodka kształcenia wśród wyższych szkół plastycznych w Polsce w dziedzinie szkła artystycznego, jak też posiadającego prawo do prowadzenia przewodów kwalifikacyjnych. Wyrazem uznania dla wrocławskiej ceramiki były liczne medale oraz obecność jej przedstawiciela w Academie Internationale de la Ceramique. W 1955 roku studia przedłużono do 6 lat. W drugiej połowie lat 50-ych na PWSSP studia podejmuje kilku studentów z ChRL, a profesorowie i studenci Uczelni coraz częściej wyjeżdżają na stypendia, staże, wycieczki studyjne, jako uczestnicy oficjalnych delegacji kulturalnych do Francji, Belgii, Włoch, Wielkiej Brytanii, Czechosłowacji i ZSRR. Liczba takich form kontaktów zagranicznych sięgała już kilkadziesiąt każdego roku.

Ważnym momentem dla Uczelni był rok 1968. W marcu, podobnie jak na wielu innych uczelniach w kraju, studenci PWSSP przeprowadzili strajk w obronie wolności słowa i swobody wyrażania sztuki. Ich akcja zyskała sympatię i wsparcie części kadry naukowej. We wrześniu 1968 r. zarządzeniem Ministerstwa Kultury i Sztuki dokonana została reorganizacja struktury uczelni, którą teraz tworzyły wydziały Malarstwa, Grafiki i Rzeźby oraz Architektury Wnętrz i Studium Ceramiki i Szkła. W 1972 r. ustanowiono studia pięcioletnie. Do roku akademickiego 1976/77 liczba studentów rosła do ponad 300, później zmniejszyła się o kilkadziesiąt osób. Do 1973 r. na uczelni działała dość sprawna organizacja uczelniana ZSP oraz dość rachityczny ZMS. Po 1973 r. i przymusowym zjednoczeniu ruchu studenckiego jedyną organizacją działającą na PWSSP był SZSP. Jakkolwiek przynależność do niego traktowano przeważnie czysto formalnie i instrumentalnie, pełnił on funkcję samorządu studenckiego. Pojedyncze osoby spośród studentów związały się z SKS. W latach 70-tych rozwinęła się współpraca z uczelnią plastyczną z Halle (NRD), w Rydze (Łotwa/ZSRR). Studiują także studenci z Bułgarii i innych krajów. Pojedyncze osoby uczestniczą w prezentacjach we Francji, NRD, Danii, Holandii i Bułgarii, a nawet w Iraku. Jednocześnie schyłek lat 70-ych to okres blokady awansów kadry pedagogicznej, który zatrzymał nie tylko kariery wielu osób, ale również poważnie przyhamował rozwój szkoły.

We wrześniu 1980 r. PWSSP na fali wydarzeń w kraju powstaje NSZZ „Solidarność” oraz Niezależne Zrzeszenie Studentów. Wg dość zgodnej oceny, wydarzenia te uchroniły uczelnię przed redukcją do dwóch wydziałów i w 1981 uzyskuje ona własny statut. Przedstawiciele tych organizacji brali udział w posiedzeniach Senatu i innych kolegialnych ciałach Uczelni, zgodnie starając się realizować postulaty środowiska. M.in. w czerwcu 1981 r. wspólnie złożyli projekt zmian organizacyjnych na Uczelni, który jednak został przez władze Szkoły odrzucony. Strajki radomskie stały się powodem zorganizowania spontanicznego wiecu studenckiego, który rozpoczął trwający do wprowadzenia stanu wojennego strajk.

W grudniu 1981 r. internowanych zostało 11 spośród związanych z NSZZ „Solidarność” pracowników oraz studentów z NZS, co było rekordem na skalę krajową wśród uczelni artystycznych. Władze wymusiły rezygnację z funkcji rektora prof. Jana Aleksiana (1981-1982), a wybrany na tę funkcję Konrad Jarodzki nie został zaakceptowany przez Ministra Kultury i Sztuki i nie objął funkcji. Ostatecznie władze nominowały prof. Rufina Kominka (1982-1984). Po nim funkcję rektora objął prof. Michał Jędrzejewski (1984-1990). Zajęcia na PWSSP wznowiono najpóźniej ze wszystkich Uczelni w kraju – w połowie lutego 1982 r. Wielu spośród pracowników i studentów Szkoły uczestniczyło bądź sympatyzowało z podziemnymi inicjatywami opozycji wrocławskiej i krajowej. Pragnąc wyrazić swój sprzeciw wobec reżimu stanu wojennego i późniejszych represji władz komunistycznych znaczna część środowiska artystycznego Wrocławia, w tym bardzo wielu wykładowców PWSSP bojkotowała do schyłku lat 80-ych oficjalne państwowe instytucje wystawiennicze domagając się m.in. reaktywacji rozwiązanej przez władze ZPAP. W zamian artyści prezentowali swój dorobek w kościołach. Dużą rolę odgrywało tu zwłaszcza Duszpasterstwo Środowisk Twórczych, skupiające około 80 plastyków, którzy pod patronatem ks. Mirosława Drzewieckiego – duszpasterza środowisk twórczych i ks. Stanisława Orzechowskiego – wikariusza parafii św. Wawrzyńca, zorganizowali w kościołach wrocławskich kilkadziesiąt wystaw. Niektóre z nich, jak np. „Droga i Prawda” imponować mogły rozmachem. W maju 1985 r. otwarto w kościele św. Krzyża na Ostrowie Tumskim wystawę prac autorstwa 90 młodych artystów z całej Polski, zaś w czerwcu w tym samym kościele eksponowano blisko 300 prac autorstwa 170 plastyków z Dolnego Śląska. Wystawom tym towarzyszyły prelekcje, koncerty i inne imprezy. Od połowy lat 80-ych ponownie zaczęła rosnąć liczba studentów, by sięgnąć w końcu dekady około 300 osób. Po złagodzeniu restrykcji władz odradzają się w połowie lat 80-ych kontakty zagraniczne uczelni. We współpracy z uczelnią z Halle organizowana była wystawa pracowników i studentów PWSSP w Lipsku w 1983 r. i w ramach odwzajemnienia we Wrocławiu w 1986 r. W 1987 r. zaprezentowano dorobek Uczelni w Mons w Belgii.

Wiosną 1988 r. na Uczelni odrodził się NZS, stając się ponownie w burzliwych latach 1988-89 czołowym przedstawicielem środowiska studenckiego. W maju 1989 r. studenci na wezwanie NZS uczestniczyli w wielodniowym strajku na terenie Szkoły pod hasłem żądania rejestracji Zrzeszenia. W maju-czerwcu 1989 r. wielu

pracowników i studentów PWSSP wspierało działalność Komitetu Obywatelskiego NSZZ „Solidarność”.

Po 1989 r. uczelnia odzyskuje samodzielność. Zdjęty też został wówczas z niej ostatecznie balast ideologiczny – rozwiązana zostaje tutejsza POP PZPR, a w miejsce zlikwidowanego Studium Nauk Społeczno-Politycznych powołano Zakład Historii Sztuki, Filozofii i Sportu. Wyrazem nowego spojrzenia na własną tradycję było zorganizowanie w 1991 roku Jubileuszu Dwustulecia Uczelni Plastycznych we Wrocławiu (wystawa, wydawnictwo, międzynarodowa konferencja), ujmującego także osiągnięcia niemieckiej Kunstakademie. Okolicznościową wystawę prezentowano również w niemieckim Wiesbaden. W 1993 r. odbyła się ponownie organizowana na terenie Uczelni międzynarodowa konferencja OISTAT (międzynarodowej organizacji projektantów teatralnych), której, jak uprzednio w 1985 r., towarzyszyły ekspozycje projektów scenograficznych. W 1995 r. zorganizowane zostały dwie duże wystawy dorobku plastyków związanych z Uczelnią w Brunzwiku, i Halle, a w 1998 r. w Wiesbaden. Transformacja ustrojowa zmieniła otoczenie Uczelni. Ograniczeniu uległa dotychczasowa współpraca z przemysłem, zarówno w dziedzinie prac zleconych, jak też praktyk studenckich. Zwiększyły się możliwości w zakresie różnego rodzaju usług plastycznych (reklama, wydawnictwa), pojawiły się galerie komercyjne, prywatne pracownie projektowe, konserwatorskie, usług plastycznych. W ciągu lat 90-ych nastąpił gwałtowny, jak na warunki uczelni, ale odzwierciedlający ogólnopolską tendencję, trzykrotny wzrost liczby studentów (ponad 900). Wprowadzono wreszcie studia zaoczne i podyplomowe. Funkcję reprezentanta środowiska studenckiego na Uczelni przejął odrodzony w 1990 r. Samorząd Studencki.

W 1996 nastąpiły kolejne zmiany organizacyjne i podniesienie dotychczasowej PWSSP do rangi Akademii Sztuk Pięknych. Uczelnię tworzą obecnie cztery wydziały: Malarstwa i Rzeźby, Grafiki, Ceramiki i Szkła, Architektury Wnętrz i Wzornictwa Przemysłowego, a także Zakład Języków Obcych, Zakład Historii Sztuki, Filozofii i Sportu, biblioteka i Muzeum. Uczelnia publikuje wydawnictwa artystyczne: katalogi, monografie artystów, czasopismo „Format”, rocznik „Dyskurs”. ASP organizuje Międzynarodowy Konkurs Rysunku, Konkurs Malarski im. Eugeniusza Gepperta, współpracuje z muzeami i galeriami, w tym z BWA i ZPAP. Szczególnym partnerem i mecenasem uczelni stał się w tym czasie Samorząd Wrocławia.

Otwierające się w latach 90-ych możliwości sprzyjały rozwijaniu współpracy zagranicznej Uczelni. Akademia utrzymywała kontakty ze szkołami plastycznymi w Halle, Rydze, Dreźnie, Pradze, Mons, Wiedniu i we Lwowie. Od 2001/2002 r. funkcjonuje na Uczelni Biuro Współpracy z Zagranicą, a od 2003/2004 r. ASP uczestniczy w programie Socrates/Erasmus, współpracując na podstawie stałych umów z 20 uczelniami państw europejskich. W roku 2005/6 studiowało bądź odbywało staże za granicą już kilkudziesięciu studentów i pracowników. Sytuacja lokalowa uczelni poprawiła się znacząco od 2002 r., kiedy przejęła ona od władz Wrocławia budynki sąsiadujących ze starym gmachem szkoły przy pl. Polskim dawnych kamienic czynszowych przy Modrzejewskiej i Purkyniego. Po gruntownym remoncie i adaptacji zwiększyły one o około 40% powierzchnię dydaktyczną.

Funkcję rektora w ostatnich kilkunastu latach sprawowali kolejno Andrzej Klimczak-Dobrzaniecki (1990-1993), Konrad Jarodzki (1993-1999), Zbigniew Horbowy (1999-2005), Jacek Szewczyk (od 2005).

W ciągu 60 lat pracy Akademia Sztuk Pięknych we Wrocławiu potrafiła w różnorodny sposób zaznaczyć fakt swego istnienia na kulturalnej mapie kraju a nawet poza jego granicami. Pełniąc swą zasadniczą funkcję dydaktyczną wykształciła kilkusetletnią rzeszę absolwentów. W wymiarze artystycznym zaś, przynajmniej w kilku aspektach reprezentowała zadziwiająco inwencję. W skali społecznej, choć preferowała przez długi czas użytkowość, wcześniej niż inne uczelnie potrafiła otworzyć się na zrywy wolnościowe. Te tradycje oraz stan dzisiejszy pozwalają żywić nadzieję, że tak twórczy ośrodek jak wrocławska Akademia jeszcze nie raz nas zadziwi swymi propozycjami. Oby zostały one w porę docenione.

EUGENIUSZ GEPPERT

Eugeniusz Geppert (ur. 1890 we Lwowie – zm. 1979 we Wrocławiu); malarz, działacz okręgów ZPAP w Krakowie i we Wrocławiu, pedagog PWSSP we Wrocławiu – od 1946 r. pierwszy rektor uczelni. W latach 1914-1918, jako żołnierz gen. Dowbora-Muśnickiego zesłany na wschód Rosji do Orenburga. Student Uniwersytetu Jagiellońskiego i krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych (dyplom w 1920 roku). Uczeń Jacka Malczewskiego. W połowie lat dwudziestych (1925-1927) stypendysta przebywający

w Paryżu. W latach 1928-1930 wykładowca rysunku w Instytucie Sztuk Pięknych w Warszawie. Od 1931 roku przebywał w Krakowie, będąc członkiem – i w ostatniej kadencji prezesem – Zrzeszenia Artystów Plastyków „Zwornik”. Pełnił również funkcję redaktora „Głosu Plastyków”. Podczas II wojny światowej członek konspiracji, więziony w krakowskim więzieniu na Montelupich. Po 1945 r. delegowany z ramienia Ministerstwa Kultury i Sztuki oraz Zarząd Główny ZPAP do Wrocławia z misją zorganizowania nowego ośrodka artystycznego. W nowo organizowanej Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Plastycznych prowadził – w zasadzie nieprzerwanie do drugiej połowy lat siedemdziesiątych XX w. – pracownię malarską, kształcąca kolejne generacje malarzy wrocławskich. Członek – założyciel i nestor grupy „Szkoła Wrocławska”. Autor tekstu *Zagadnienia formalne i nieformalne w malarstwie polskim* (1947) oraz dwu tomów wspomnień: *Moja droga* (1968) i *Przeszłość daleka i bliska* (1977).

Malarstwo Eugeniusza Gepperta było kreacją w zasadzie homogeniczną – jednolitą i nieprzerwaną mimo istnienia w niej wyraźnej cezury i podziału jego drogi twórczej na okres przedwojenny – krakowski i powojenny, obejmujący działalność malarza we Wrocławiu. Ukształtowany w środowisku jeszcze młodopolskim (*Portret kobiety*, 1917) podjął Geppert – i przez wiele lat kontynuował – obecne w nim wątki patriotyczne, a w sensie formalnym nawiązując także do tradycji polskiego malarstwa romantycznego. Przy czym obok fascynacji sztuką Piotra Michałowskiego (*Ułani*, 1931; *Konie na wygonie*, 1947) równie istotną rolę w ewolucji artystycznej Gepperta odegrał „późny romantyzm” z motywami narodowymi w redakcji Jacka Malczewskiego. W latach dwudziestych XX wieku zadania formalne realizowane przez malarza ujawniły wyraźnie jego predyspozycje kolorystyczne. Konfrontacja dotychczasowych osiągnięć z aktualnymi przejawami sztuki europejskiej, jakiej doświadczył Geppert w Paryżu około 1925 roku, wpłynęła na jego sztukę, lokując ją blisko tradycji Ecole de Paris oraz „nowego klasycyzmu”, w którym pobrzmiewały echa postimpresjonizmu, a zwłaszcza tematy późnych kompozycji Cézanne’a (*Koń i trzy gracje*, 1939). Osiągnięte wówczas „optimum wyrazowe” stanowiło wielokrotnie dla artysty punkt odniesienia – malarstwo Gepperta aż do końca pozostało przedstawiające, koncentrujące się na takich tematach, jak sceny rodzajowe (z przewodnim motywem jeźdźców, koni i ułanów), pejzaże, portrety oraz martwe natury. W kompozycjach tych artysta dążył do stworzenia narracji i to na różnych poziomach: od rozbudowanych przedstawień scen historycznych, poprzez emocjonalne „opowieści” konkretnych topograficznie miejsc (*Pont des Arts*, 1958; *Paryż*, 1965), aż do intymnych, skupionych relacji drobnych form, aranżowanych w pracowni (*Moje modele*, 1975). „Literackość” tego malarstwa była własnością realizowaną przez Gepperta świadomie ze wskazaniem na wpływ sztuki wspomnianego nauczyciela – Jacka Malczewskiego.

Zmiany zachodzące w malarstwie Eugeniusza Gepperta w kolejnych dziesięcioleciach – zwłaszcza po 1945 r. – można uznać za nieznaczne, uzupełniające raczej kardynalne założenia jego sztuki. Twórca sporadycznie wzbogacał program swojego malarstwa pod wpływem kilku impulsów – przy czym za najbardziej interesujące bodźce wpływające na sztukę Gepperta uznać należy jego zainteresowanie walorem rysunkowej konstrukcji pejzażu Cézanne’a oraz specyficzny mariaż rysunku i plamy barwnej w wydaniu Raoula Dufy. Artystę, jak deklarował, interesowało jednak najżywiej dochodzenie do własnego „świata malarskiego”, a świat ten można określić jako kameralny – zamknięty w ściśle określonym kręgu tradycji, wymienionych wyżej tematów, osób i rekwizytów.

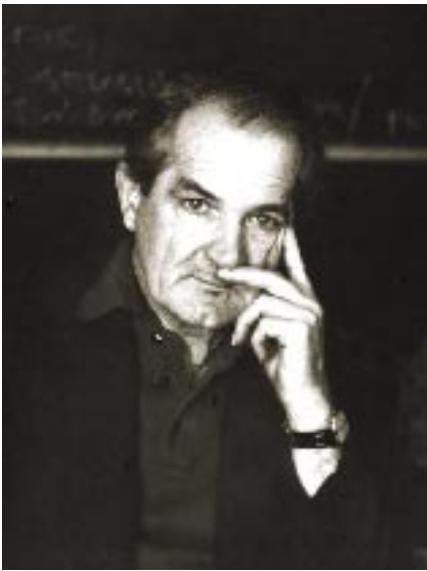
Poszukiwanie, a w końcu odnalezienie przez Gepperta własnego wyrazu, uznanie środowiska krakowskiego, a później wrocławskiego, przewodnia rola w gronie pedagogicznym PWSSP oraz kształcenie kolejnych pokoleń malarzy, składają się łącznie na wysoką ocenę jego osoby i sztuki. Geppert, będąc jednocześnie wierny romantyczno-intuicyjnej genezie malarstwa, daleki był od poszukiwania teoretycznych wykładni, znajdując sens twórczości przede wszystkim w codziennej pracy warsztatowej. Malarstwo wyrosło na gruncie młodopolskiej, figuracyjnej narracji, kojarzone z „estetyzującym”, nieawangardowym środowiskiem paryskim, w latach wrocławskich było już jednak formacją konserwatywną. Zarówno w roku 1955, kiedy debiutowało pierwsze pokolenie wychowanków Gepperta, jak i u progu lat siedemdziesiątych, gdy środowisko wrocławskie zaczęło drążyć problemy sztuki konceptualnej. Geppert stwierdził wówczas: „(...) Nie rozumiem braku realizacji, braku malarskiego rozwiązania”. W ostatnich latach twórczości realizowane przezeń stałe wątki nabrały cech fantastycznej reinterpretacji o zwiększonym udziale ekspresyjnego rysunku i zintensyfikowanego koloru (*Jeździec*, 1970; *Księżę Józef Poniatowski*, 1972; *Pegaz romantyczny*, 1975).

ANDRZEJ JAROSZ

Eugeniusz Geppert, Pegaz białogrzywy, 1975, olej na płótnie, 91x117,5cm, wł. Muzeum Narodowego we Wrocławiu

LESZEK KAĆMA

Urodził się w 1924 r. we Lwowie. Podczas wojny był żołnierzem AK, więźniem Stuthofu. W latach 1946-1950 studiował w Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Plastycznych we Wrocławiu pod kierunkiem prof. Leona Dołżyckiego, Eugeniusza Geperta i Emila Krchy. W latach 1952-1955 studiował malarstwo na Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie pod kierunkiem prof. A. Marczyńskiego.

W 1957 r. rozpoczął pracę w PWSSP we Wrocławiu, którą kontynuował aż do odejścia na emeryturę w roku 1984.

Początkowo prowadził zajęcia z rysunku wieczorowego, od 1966 r. przeniósł się do pracowni kompozycji projektowania wstępnego i liternictwa, której kierownictwo objął w 1969 roku. W 1970 roku powołany został na stanowisko prodziekana Wydziału Malarstwa, Grafiki i Rzeźby, które piastował do 1975 r.

W historii Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu zapisał się głównie jako organizator i kierownik Katedry Wiedzy Wizualnej i Podstaw Projektowania, która utworzona została z początkiem roku akademickiego 1971/72. Zajęcia prowadzone w Katedrze skierowane były do studentów Wydziału Malarstwa, Grafiki i Rzeźby oraz Wydziału Ceramiki i Szkl. Realizowany w niej program, dostosowany do potrzeb studentów różnych kierunków, opierał się na założeniach programowych opracowanych przez Leszka Kaćmę. Ich głównym elementami były: analiza zagadnień wizualnych, poznawanie prawidłowości organizacyjnych układu wzrokowego, aktywności wizualnej i estetyki oraz relacji między nimi. Zajęcia prowadzone w Katedrze miały także na celu rozwijanie inwencji w zakresie poszukiwania nowych metod, środków i technik artystycznych przekazu wizualnego. Prace badawcze prowadzone przez dydaktyków Katedry uzupełniane były o doświadczenia pracowników innych uczelni w kraju oraz za granicą, między innymi: ASP w Dreźnie, Wyższej Szkoły Plastycznej w Berlinie, Wyższej Szkoły Projektowania Przemysłowego w Halle. Współpracę nawiązano także z Politechniką Wrocławską, Akademią Medyczną we Wrocławiu, Wrocławskim Ośrodkiem Telewizyjnym. Do dydaktyki Leszek Kaćma wprowadził „metodę pola równomiernego”, którą opracowywał przy współpracy z Andrzejem Lachowiczem. Prowadził prace nad stworzeniem słownika znaczeń wizualnych. Jest autorem i współautorem następujących opracowań oraz publikacji: „Zagadnienia wizualne” i „Wprowadzenie do teorii pola równomiernego” (z A. Lachowiczem), wydanych w skrypcie Katedry pt. „Materiały z badań prowa-

dzonych w Pracowni Działań i Struktur Wizualnych w latach 1971-71”, Wrocław 1972, „Podstawowe hasła wiedzy wizualnej” z 1974 r., opublikowanych w katalogu wystawy „Aspekty nowoczesnej sztuki polskiej”, Warszawa 1975 oraz w wydawnictwie „Nowe zjawiska w sztuce polskiej lat siedemdziesiątych”, Sopot 1981; „Zasady racjonalnej organizacji informacji wizualnej na przykładzie wybranego środowiska” (w maszynopisie przekazanym Kolegium Rektorów Wyższych Uczelni Wrocławskich w czerwcu 1974 r.), „Projekt badań podstawowych z teorii przekazu wizualnego z uwzględnieniem działania i struktury obrazu telewizyjnego oraz racjonalizacji i optymalizacji” z 1974 r. (w maszynopisie przekazanym Wrocławskiemu Ośrodkowi Telewizyjnemu); „Udział wiedzy wizualnej w dydaktyce Uczelni”, opublikowana w „Materiałach z Sesji Dydaktyczno-Naukowej PWSSP we Wrocławiu” z 1976 r., „Koncepcja i wybrane zagadnienia dydaktyczno-badawcze wiedzy wizualnej” (z Z. Pokutyckim) z 1981 r. (w maszynopisie, przedstawione w wersji skróconej na Ogólnopolskim Seminarium Estetycznym „Czym jest sztuka?” Instytutu Filozofii Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie w czerwcu 1984 r.)

Zainteresowanie działaniami wizualnymi znalazło odbicie w uprawianych przez niego dyscyplinach artystycznych: malarstwie, grafice, wzornictwie przemysłowym. Brał udział w wielu wystawach w kraju i za granicą; na X Międzynarodowych Targach Poznańskich otrzymał nagrodę za patent na wynalazek. Otrzymał także Nagrodę Rady Wzornictwa i Estetyki przy Prezydium Rady Ministrów w zakresie wzornictwa przemysłowego oraz Indywidualną Nagrodę Ministra Kultury i Sztuki III stopnia w dziedzinie pracy dydaktyczno-wychowawczej.

Zmarł w 2001 r.

DOROTA MIŁKOWSKA

Leszek Kaćma w Pracowni Kompozycji i Projektowania Wstępnego, przed rokiem 1971

ALFONS MAZURKIEWICZ

Alfons Mazurkiewicz (ur. 1922 w Düsseldorfie – zm. 1975 we Wrocławiu); malarz, pedagog PWSSP we Wrocławiu. Kształcił się pod kierunkiem Emila Krchy, Leona Dołżyckiego oraz Eugeniusza Gepperta. Dyplom uzyskał w 1953 roku. Debiutował na scenie ogólnopolskiej w 1955 roku na wystawie *Przeciw wojnie – przeciw faszyzmowi* w warszawskim „Arsenale” (nagrodzony za obraz *Zima w Kocich Górach*, 1955). Współzałożyciel – wraz z Krzesławą Maliszewską, Józefem Hałasem i Małgorzatą Grabowską – „Grupy X”. Od 1961 roku należał także do grupy „Szkoła Wrocławska”.

W latach 1960-1962 prowadził wykłady w pracowni rysunku prof. Stanisława Dawskiego. W roku 1964 objął stanowisko adiunkta na Wydziale Ceramiki i Szkła wrocławskiej uczelni, a od 1971 r. zatrudniony został z tytułem docenta.

W ciągu swojej drogi artystycznej rozwinął kilka odrębnych modusów stylistycznych, łącząc je z takimi postawami, jak panteizm, wszechstronna analiza świata i mentalna ewolucja. Od malarstwa pejzażowego (*Pejzaże z Ostrzeszowa*, 1953-55), konsekwentnie syntetyzowaną figuracją (*Chłopiec z wieżyczką*, 1956) poprzez quasi-geometryczną abstrakcję związaną z autorską teorią *duo-plastyzmu* (*Duo-kompozycje*, 1957-1960) oraz własną redakcją pejzażu syntetycznego i „malarstwa materii” rozwiniętych w dekadzie lat sześćdziesiątych (*Pejzaż z Karkonoszy*, 1964), *A/67*, (1967), Mazurkiewicz zdążył do ukonstytuowania u progu lat siedemdziesiątych malarstwa syntetycznego, ideogramowego, silnie związanego z inspiracjami

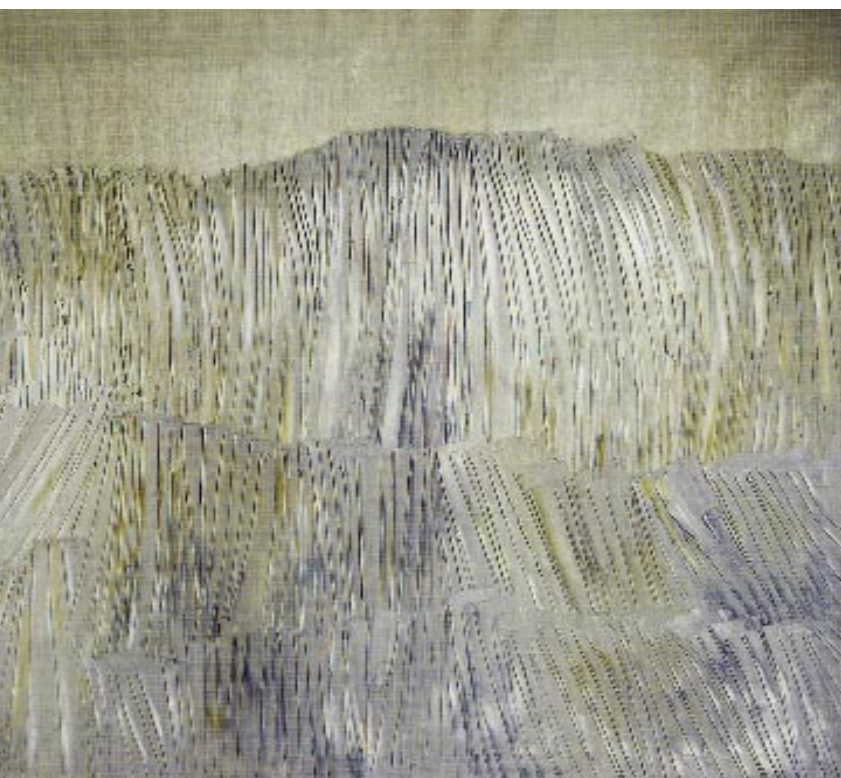
z dziedziny filozofii i nowej mistyki chrześcijańskiej (np. *Rozszczepienie 2/73*, 1973).

Wymienione kolejne stylistyki były dowodem zmian optyki i nieustannego poszukiwania doskonałej formy poprzez kolor, strukturę i materię. Ewolucja artystyczna Mazurkiewicza dokumentuje się także w jego szkicach teoretycznych, w których rozpatrywał własności „obrazu zmiennego działania” – idącego od figuralnych, postimpresjonistycznych początków ku abstrakcji organicznej i skrajnie intelektualnej, realizowanej w wysokim reliefie, materii malarskiej. Obrazy Mazurkiewicza są także świadectwami równoprawnego dialogu, jaki wrocławski twórca nawiązywał m. in. z Paulem Cézanne’em, Paulem Klee czy Pietem Mondrianem. Konfrontacja z istotnymi osiągnięciami współczesnej sztuki europejskiej służyła uprawomocnieniu dzieł mocno wszakże akcentujących osobowość wrocławskiego malarza. Osiągając wysoką jakość artystyczną, opierał Mazurkiewicz swoje prace o najprostsze składniki formalne, spośród których *Materia* zyskała szczególnie trafne i głębokie uzasadnienie w myśli filozoficznej o. Teilharda de Chardin (przykładami mogą być obrazy z cykli *Spotkanie*, 1972 i *Synergie*, 1973 czy tryptyki *Nowych Sfer* 1973-74. Te duchowo-intelektualne poszukiwania, znalazły swoje odzwierciedlenie w dziełach odwołujących się do nowoczesnej mistyki chrześcijańskiej i ewolucjonizmu francuskiego jezuita.

Teza o równoległości twórczości Mazurkiewicza w stosunku do struktur porównawczych wziętych z rejonów innych niż sztuka plastyczne jest zasadna, ponieważ artysta pozostawił szalenie interesującą, teoretyczną „mapę” świata sztuki współczesnej. Choć znamy ją tylko z oderwanych fragmentów – krótkich manifestów, rękopiśmiennych notatek i rysunków-schematów, którym można przydać wartość teoretycznych rozważań – to ów skromny materiał źródłowy pozwala stwierdzić, że rozpoznanie to miało wartość uniwersalną i pozostało aktualne do dnia dzisiejszego. Mazurkiewicz swoją pracę teoretyczną zaczął od zdefiniowania własnych koncepcji artystycznych. Uformowane już w latach pięćdziesiątych pojęcie „duo-plastyzmu” – do którego artysta powrócił na początku lat siedemdziesiątych realizując cykl *Duo-Obrazów* – okazało się na tyle pojemne, że stało się punktem odniesienia w stosunku do całej współczesnej sztuki. Dwie wartości, których natężenie „duo-plastyzmem” badał, a które chciał zrównoważyć, to podstawowe dla Mazurkiewicza kategorie Konkretnego i Abstrakcji. Osobistym zadaniem Mazurkiewicza było docieranie do punktu jednoczącego te zasady - idealnego i hermetycznego. Poszukiwania te miały dla malarza nieustanne, empiryczne i bardzo zmysłowe potwierdzenie w intymnych analizach pejzażu, kwiatów, liści, piór - w Naturze. W końcu także w samym artyście - podmiocie żyjącym sztuką i wiarą. Mazurkiewicz w poetycki, a jednocześnie hermetyczny sposób odnosił się do istotnych dla niego prawd religijnych i starał się nadać swym refleksjom konkretne, plastyczne kształty (ważne są w tym kontekście ostatnie obrazy takie, jak *Forma I* 1974, *Egzystencja I* 1975 oraz tryptyk *Czwartek, Piątek, Sobota*, 1975. Rozważając charakter i wagę całego dorobku artystycznego Alfonsa Mazurkiewicza należy wspomnieć o jego działalności pedagogicznej we wrocławskiej PWSSP. Był to ważny zakres pracy twórczej, który pozostawał w ścisłym związku z praktyką malarską i refleksją teoretyczną, a także edukacją własną. Zaszczepiona Mazurkiewiczowi przez Eugeniusza Gepperta potrzeba bezpośredniego i ścisłego kontaktu ze studentami, niosła ze sobą ważne konsekwencje. Postawy pokrewnej własnej otwartości, ciekawości świata i poszukiwaniu sensu istnienia - objawiającego się przy wzmocnionym wysiłku w dziełach plastycznych - oczekiwał na pewno Mazurkiewicz od własnych studentów, dla których zwerbalizował z czasem ideę nazywaną przez siebie *Programem otwartym* (realizowanym w latach 1969-1975). Mazurkiewicz stwierdzał, że rozwój świadomości uczących się możliwy jest zwłaszcza w trakcie wspólnej z pedagogiem analizy aktualnych problemów artystycznych.

ANDRZEJ JAROSZ

Alfons Mazurkiewicz, Pejzaż z Karkonoszy, 1964, olej na płótnie, 120x135cm, wł. Muzeum Narodowe we Wrocławiu

XAWERY DUNIKOWSKI

Zgromadziłem się na korytarzach i schodach gmachu PWSSP przy placu Polskim i powitaliśmy oklaskami Xawerego Dunikowskiego wchodzącego w asyście rektora Stanisława Dawskiego i asystentki Łucji Skomorowskiej. Dunikowski obejmował stanowisko profesora rzeźby w Pracowni Studium Rzeźby (od III do VI roku studiów) i Kierownika Katedry Rzeźby na Wydziale Ceramiki. Wiedzieliśmy, że oto bierzemy udział w historycznym wydarzeniu. W półmroku „realnego socjalizmu” staraliśmy się wypatrzeć to, co przedstawiało jeszcze jakąś

wartość. Wiedzieliśmy, że właśnie w tej chwili Historia, przez to wielkie H, dzieje się na naszych oczach. Były pierwsze dni października 1959 roku. W wywiadzie dla „Gazety Robotniczej” Dunikowski powiedział kilka miłych słów o Śląsku w ogóle i o naszej PWSSP w szczególności.

W Polsce nie analizowano zbyt wnikliwie artystycznej wartości prac tego „kubisty przed kubizmem”. Ceniono go raczej za wirtuozerię warsztatową, nie bardzo zastanawiając się nad tym, czym ona jest w istocie. Cykle „Głów wawelskich” zmierzające do zrytmizowanych efektów dekoracyjnych i jednocześnie o wyrazistej charakterystyce, były zbyt piękne, aby nasi znawcy przedmiotu potrafili ocenić ich znaczenie. Dzisiaj możemy mówić, że były to osiągnięcia w rzeźbie analogiczne do malarstwa jakie po kubistycznym doświadczeniu realizowała Łempicka, szalenie dzisiaj popularna. Ale cóż takiego zrobił Dunikowski, że warto jeszcze dzisiaj toczyć boje o pana, który będąc mikrej postury, na przełomie wieków XIX i XX – lekko ponad sto lat temu, wyrzeźbił np. „Tchnienie”.

Dunikowski (ur. 1874, zm. 1964) ukończył Szkołę Sztuk Pięknych w Krakowie ze Złotym Medalem (1898), a więc ze znajomością reguł konstrukcyjnych i biegłością wykonawczą przewyższającą to, czego można było się nauczyć w europejskich eklektycznych akademiach, później równie eklektycznie co i beznamiętnie „zawangardyzowanych”. Był rok 1903. Przed rokiem Dunikowski uczestniczył w wystawie wiedeńskiej secesji, teraz rzeźbi „Tchnienie”. W tym czasie Mikołaj Czurlanis, malarz i kompozytor, tworzy pierwsze obrazy abstrakcyjne na motywach cyklu „Sonaty kosmicznej”. Obydwaj zaczęli od symbolizmu.

„Tchnienie” można interpretować na różne sposoby. Oto jest jakaś wielka postać. Ale jest nie tyle wyrzeźbiona, co raczej zasugerowana przez pokazanie przestrzennego zgeometryzowanego zarysu głowy i dłoni przy geometrycznej bryle torsu. Ten Demiurg, jak się można domyślać, lub mieć pewność od pierwszego rzutu oka, ma tchnąć (chyba jednak ducha – życie) w maleńką figurkę człowieka przytulonego do tej wielkiej postaci. Wszystko jest sprawą proporcji – skali. Rzeźbiarz tak trafnie odniósł wielkość rzeźby do wysokości widza (statystycznie średniej), tak jasno określił proporcje pomiędzy zaznaczającą się w przestrzeni, czy też wylaniającą się z chaosu otoczenia postacią Demiurga – Stwórcy i człowieczego maleństwa w Jego objęciach, że mamy niemal pewność przeżywania tej właśnie chwili. Sądzę, że tym, co pchało Dunikowskiego do dramatycznych decyzji w budowie nowej formuły jego rzeźb nie było dążenie do efektów formalnych, ale przede wszystkim poszukiwaniem adekwatnych środków formalnych do oddania głębi medytacyjnego przeżycia idei. Tak powstała np. cała grupa dzieł poświęconych apoteozie życia („Tchnienie”, „Ewa”,

„Kobiety Brzemienne”). Znaczenie „Tchnienia” polega jednak na tym zastosowaniu nowej formuły kształtowania – geometryzującego, i to w 1903 roku, a nie np. w 1933. Kto pierwszy ten lepszy. Jest to w sztuce rzecz najważniejsza. Reszta jest tylko skromnym dodatkiem, wprawdzie zajmującym niewyrobiona publiczność.

W niepodległej Polsce (wrócił z Paryża w 1923 roku) na rzeźbiarza sypły deszcz nagród i wyróżnień, otrzymuje odznaczenia państwowe. Wrzesień roku 1939 oznaczał kolejny „koniec świata szwoleżerów”. Koniec spontanicznie tworzonej i błyskawicznie rozwijającej się kultury otwartej na innowacje, opierającej swój optymizm na mocno ugruntowanych odniesieniach do Boga, Honoru i Ojczyzny. Dunikowski zostaje aresztowany przez Niemców. Jedynym powodem było to właśnie, że był polskim artystą. Osadzony w KL Auschwitz, przetrwał w tym obozie do wyzwolenia w 1945 roku (m.in. dzięki organizacji założonej przez rotmistrza Pileckiego, po wojnie zamordowanego przez komunistów z Polskiej Partii Robotniczej).

Profesor uczył jak widzieć i budować utwór przestrzenny od środka. Jak ustalić punkt, od którego układ przestrzenny zaczyna się rozwijać. („A wiesz pan co to jest punkt? – Punkt, żebyś pan wiedział to najbardziej abstrakcyjne pojęcie w matematyce”). Tych umiejętności także we współczesnych bardzo odmiennych gatunkach sztuki przestrzeni (environment, assamblage, installation) nie da się pominąć, ale też nie da się ich ukraść, jakoś pokątnie zastosować, pójść jakąś drogą na skróty. Czego uczył Dunikowski, a za nim, ale przed nim w PWSSP, jego uczeń Antoni Mehl (1947-1951)? Cała tajemnica „Szkoły” sprowadza się do przestrzegania kilku reguł, do prawidłowości percepcyj-

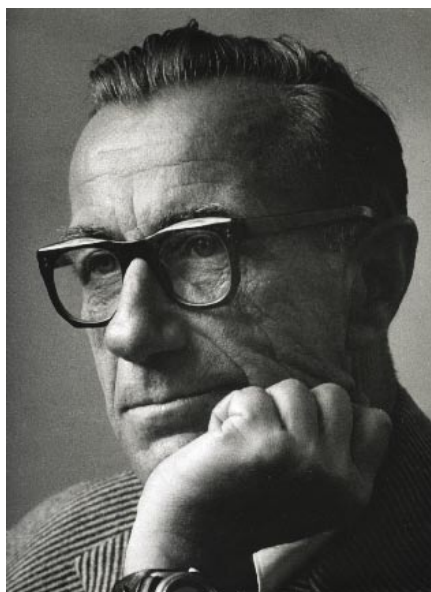

nych i metodologicznych, do opanowania odpowiedniej techniki. „Nie ma dobrej rzeźby nie budowanej na pionie i poziomie”. Dopiero na prawidłowej konstrukcji buduje się gamę specyficznych proporcji elementów dzieła.

Na wielkiej wystawie „Pionierów rzeźby nowoczesnej” w Royal Festival Hall w Londynie w 1973 roku prac Dunikowskiego zabrakło. Nawet taki poczciwiec jak Mestrovic znalazł się tam wraz z Picassom i Duchampem, ale nie było Dunikowskiego. Podobno zadecydowała wysokość ubezpieczenia jego prac. Historia przekomarza się z nami. Dunikowski też się przekomarzał i powtarzał, że jest ledwie rzemieślnikiem i na sztuce się nie zna. Jego świadomość ograniczonej kompetencji profesora i akademii jako całości warta byłaby przypomnienia nawet współcześnie.

ZBIGNIEW MAKAREWICZ

WŁADYSŁAW WINCZE

Osobą ogromnie zasłużoną organizacyjnie i merytorycznie dla powołania kierunku projektowego we wrocławskiej uczelni artystycznej był Władysław Wincze (1905-1992). Ten artysta-projektant, przybyły do Wrocławia w 1948 r., obejmuje najpierw kierownictwo funkcjonujących w szkole warsztatów (Zakład Metalu i Drewna), by później, wykorzystując ten potencjał wykonawczy, podjąć się – na zlecenie ówczesnego rektora PWSSP Eugeniusza Gerperta – organizacji kształcenia studentów w ramach Wydziału Architektury Wnętrz (powstał

w 1950 r.), którego zostaje pierwszym dziekanem (funkcję tę piastował do 1972 r.). Od początku Wincze również wdraża na uczelni własne koncepcje dydaktyczno-warsztatowe, czemu dawał wyraz, mówiąc: „projektowanie wnętrz jest działaniem twórczym wprowadzającym harmonię i ład w ściśle określonej przestrzeń”. Odpowiadałoby to założeniom nurtu „ładowskiego” w polskim projektowaniu, którego był on i uczniem, i współtwórcą.

Indywidualny styl prac Władysława Winczego początkowo kształtuje się pod wpływem profesorów warszawskiej ASP, takich jak Józef Czajkowski, Wojciech Jastrzębowski i Karol Tichy, którzy przenieśli do tej uczelni (zreformowanej w latach 20. w kierunku nauczania sztuk stosowanych) koncepcje wyniesione z „Warsztatów Krakowskich” i rozwinęły je w duchu narodowego stylu projektowania, fetującego swe sukcesy – jako polska odmiana „art-deco” – w trakcie wystawy paryskiej w 1925 r. Oni między innymi byli również inicjatorami założenia Spółdzielni Artystycznej „ład” (w 1926 r.), gdzie te sukcesy starano się rozwijać w duchu poszanowania zasad piękna, harmonii i konwencji narodowych tradycji kształtowania wnętrz oraz zastosowania krajowego surowca naturalnego (jak w prasie interpretowano „ładowski” styl projektowania).

Wincze do Spółdzielni „ład” zostaje przyjęty w 1936 r. za szczególne konstrukcyjne zdolności w samodzielnym rozwiązaniu przestrzennie trudnego sprzętu jakim jest siedzisko. Swoje uzdolnienia rozwija później, w założonej wspólnie z Olgierdem

Szlekysem (w ramach „ładu”) Spółce Autorskiej SW, której aktywność przypada na lata 1942-1950, w tym również w podziemiu, w czasie okupacji hitlerowskiej w stolicy (z wyłączeniem półrocznej przerwy spowodowanej Powstaniem Warszawskim). Okres powojenny, zmuszający do kompromisów w związku z politycznymi naciskami PRL-u i dyktaturą socrealizmu, nie sprzyja twórczej aktywności, Wincze odchodzi z władz Spółdzielni i przenosi się na Dolny Śląsk, rozpoczynając swój kolejny etap działalności projektanckiej i dydaktycznej.

We Wrocławiu, w licznych realizacjach dla instytucji państwowych i w indywidualnych projektach (głównie mebli) kształtuje się styl twórczości Winczego, potwierdzający jego „ładowskie” korzenie, przy akceptacji funkcjonalistycznej prostoty (odpowiadającej tendencjom stylu skandynawskiego) i swoistej konstruktywistycznej dokładności wykonawstwa oraz trafności skrótu estetycznego – co przeniósł również do swej dydaktyki, zwracając studentom uwagę na konieczność łączenia projektowania rysunkowego (na papierze) z przestrzennym modelowaniem w warunkach warsztatowych. Niestety w warunkach wrocławskiej uczelni te możliwości zostały poważnie ograniczone w związku ze stopniowym uszczuplaniem znaczenia warsztatów wydziałowych, poprzez ich odłączenie, a wreszcie całkowitą likwidację (w latach 90.)

Mimo oszczędności i minimalizmu formalnego, wymuszonego kryteriami ekonomicznymi (tandeta i taniość PRL-owskiego wnętrza), Wincze nigdy nie zapomniał o potrzebie „piękna” – o czym przypominał w swych tekstach (m.in. „Gawędy o meblarstwie”) – domagając się piękna materiału, konstrukcji, celowości... I dlatego jego meble wyróżniają się z masy „peerelowskiej” produkcji, są trwałe, wielofunkcyjne, o wyraźnej artystycznej nastrojowości (wyrafinowana estetyka zaokrągleń, krzywizn). Obok masywnych form (zwykle przeznaczonych do urzędzenia wnętrz instytucjonalnych) zaprojektował artysta również wiele popularnych, lekkich (ze sklejką) siedzisk o postkonstruktywistycznej urodzie i prostocie linearnej.

Władysław Wincze był artystą wnętrz, nie tylko tych, które meblował swoim talentem projektanckim, ale także docierał do ludzkich „wnętrz”, które kształtował w żmudnym procesie edukacji; tak kształtował przyszłych projektantów w ich aspiracjach i potrzebach piękna oraz użyteczności.

ANDRZEJ SAJ

Władysław Wincze, Gabinet rektora PWSSP (ASP) we Wrocławiu, realizacja 1963-65

STANISŁAW DAWSKI

Stanisław Dawski (ur. 1905 w Dorohusku – zm. 1990 w Warszawie); malarz, grafik, rzeźbiarz, pedagog wrocławskiej PWSSP i warszawskiej Akademii Sztuk Pięknych. W latach 1932-1939 studiował w Warszawie w pracowniach malarstwa i grafiki u Felicjana Kowarskiego, Władysława Skoczylasa i Leona Wysockiego. We Wrocławiu pracował w latach 1946-1949, będąc kierownikiem Katedry Projektowania Szkła, kolejno Malarstwa Architektonicznego oraz Grafiki, Kompozycji Brył i Płaszczyzn. Od 1952 do 1965

rektor Państwowej Wyższej Szkoły Sztuk Plastycznych we Wrocławiu. Prowadził prace badawcze dotyczące ceramiki i szkła artystycznego, będąc także autorem książki *Szkło Wrocławia* (1970).

Dawski odegrał równorzędną wobec Eugeniusza Gepperta rolę w organizacji wrocławskiej Uczelni. Na uwagę zasługuje przy tym zwłaszcza jego głębokie zaangażowanie w sprawy dydaktyki i pedagogiki. To właśnie Dawskiemu zawdzięczamy pierwsze relacje i wiarygodne oceny pracy, jaka została podjęta we Wrocławiu, a także wykorzystanie danej wrocławskiej PWSSP możliwości stosunkowo swobodnego rozwoju – w tym utrwalonej w kolejnych latach niedoktrynalności i braku „akademickiego” gorsetu. Dawski tę odmienną łączył z przekonaniem o potrzebie indywidualnego traktowania i doceniania każdego studenta – wykluczał „bezduszne realizowanie programu”. Postulowana przez niego *nauka myślenia*, miała być pierwszorzędym zadaniem Uczelni. Charakterystyczną sprawą jest to, że Dawski miał również świadomość potrzeby własnego rozwoju jako pedagoga. Opierał się z jednej strony na tkwiących we własnej pamięci wzorach XIX-wiecznego kształcenia artystów, a z drugiej przełamywał te stereotypy, sądząc, że sens nauki opiera się na podaniu młodemu człowiekowi pełnego i ogólnego przygotowania artystycznego.

Wieloletnia praca pedagogiczna Stanisława Dawskiego towarzyszyła równolegle jego sztuce: intensywnej i równie wielokierunkowej. Zrozumieniu rytmu, kierunku i całokształtu jego działań w zakresie malarstwa, grafiki i innych gatunków, świetnie sprzyja zdanie Karola Estreichera, który miał powiedzieć, iż: „... Dawski nie odtwarza tego, co widzi, ale szuka syntezy zjawisk. Zaś Dawski mówił: „Im jestem starszy, tym

zwięźlej mówię o sprawach, tym usilniej szukam skrótów, syntezy znaku”. Artysta w swojej koncepcji stopniowo odchodził bowiem od realizmu, będąc otwartym na niespodziewanie abstrahujące od rzeczywistości formy i kreując już w latach osiemdziesiątych XX w. dojrzałą, znakomitą na poziomie formalnym, intrygującą abstrakcją o organicznym rodowodzie.

Przywołajmy kilka obrazów Stanisława Dawskiego: dokumentalny w swej istocie, a będący zapisem intensywnej gry światła *Most Grunwaldzki* z 1947 roku, syntetyczną, ale i sentymentalną *Dianę wrocławską* z 1954, picassowską – a może raczej nawiązującą do amerykańskich muralistów *Ziemię planetę ludzi* (1957), aluzyjną abstrakcją *Kompozycja T2*, 1958, wreszcie absolutnie graficzne i absolutnie malarskie *Deski* (ok. 1970) oraz *Synthesis JD-83* (1983). Przykłady te wykreślają panoramę formalnych transformacji o niezwykle szerokim kącie. Od wrażeniowej notacji rzeczywistości Dawski zdążył ku formie ekspresyjnej, a w końcu „oczyszczonej” z pierwszych znaczeń, by konstruować wreszcie obrazy pozornie nieprzedstawiające, ale *konkretne* w syntezie widzianego, które stały się samoistną, płaszczyznową projekcją.

ANDRZEJ JAROSZ

Stanisław Dawski, Synthesis JD-83, 1983, tech. mieszana, 120x80cm

JULIA KOTARBIŃSKA

Prof. Julia Kotarbińska (1895-1979) [...] *drobna, żywe ciemne oczy, charakterystyczna twarz: skąpiona poorana zmarszczkami. Głos łagodny z leciutkim akcentem wileńskim. [...] serdeczna i macierzyńska, ale też twarda i nieustępliwa* – tak wspominały po latach profesor Julię Kotarbińską: Irena Lipska-Zworska – jedna z jej pierwszych wrocławskich studentek – i Halina Olech – pierwsza jej asystentka w utworzonej w 1951 roku Pracowni Projektowania Ceramiki. Julia Kotarbińska rozpoczęła współpracę z wrocławską

PWSSP mając 56 lat. Była dojrzałym artystą ceramikiem i doświadczonym pedagogiem. Pierwsze powojenne lata poświęciła organizacji warsztatów ceramicznych w Łodzi (1945-1947) i Warszawie (1947-1950) przy Miejskiej Szkole Sztuk Zdobniczych. Pracownia ta, wcielona w 1950 roku w strukturę Akademii Sztuk Pięknych, przez krótki czas działała pod jej nadzorem. Wkrótce jednak zwolniono ją z tych obowiązków i „podziękowano” za współpracę. Jej przyjazd do Wrocławia nie był więc do końca wolnym wyborem. Nigdy też nie starała się we Wrocławiu „zadomowić” – na zajęcia dojeżdżała ze stolicy.

We Wrocławiu spotkała się ze swoimi kolegami – Rudolfem Krzywcem i Mieczysławem Pawełką, z którymi w okresie przedwojennym w pracowni prof. Karola Tichego odkrywała urodę ceramiki i alchemiczną magię pracy z gliną i szklivami. Studia w warszawskiej Akademii Sztuk Pięknych podjęła w 1923 roku. Dwa lata później jej pierwsze, jeszcze studenckie, ceramiczne prace zdobyły ekspozycję polską na Międzynarodowej Wystawie Sztuki Dekoracyjnej w Paryżu – wystawie, które zapisała się w polskiej historii sztuki jako największy nasz sukces na arenie międzynarodowej (Polacy uhonorowani zostali 172 nagrodami). Rok później profesorowie K. Tichy, W. Jastrzębowski, J. Czajkowski i K. Stryjeński wraz ze swoimi wychowankami założyli

Spółdzielnię Artystów i Rzemieślników ŁAD. W 1928 w kaflarni Juliana Mickuna rozpoczęła działalność pracownia ceramiczna „Ładu”, w której swoje prace wykonywali m.in.: R. Krzywiec, J. Kotarbińska, St. Ptaszyński, W. Golakowska.

Julię Kotarbińską pasjonowała szczególnie praca nad recepturami szkliv. W jednym z wywiadów wspominała o początkach tej fascynacji, gdy prof. Tichy pokazał studentom przywiezioną z Egiptu pokrytą błękitną glazurą cegielkę i zdradził, że jego marzeniem jest otrzymanie takiego właśnie koloru szkliva. Realizację tego pragnienia wzięła na siebie Julia Kotarbińska. Wieloletnie wysiłki uwieńczone zostały sukcesem pod koniec lat trzydziestych XX w. Opracowanym przez artystkę szklivem „egipskim” zachwycał się znany krytyk i historyk sztuki Mieczysław Wallis, pisząc: *kamionkowe czary i popielnice [...] o sztucznie popękanej polewie tzw. cracquele zachwycają głębokim kolorem niebieskim przywodzącym na myśl to barwę lapis-lazuli, to turkusowe majoliki perskie.*

Wczesne prace Kotarbińskiej, podobnie jak i innych związanych z „ładem” ceramików, charakteryzuje skłonność do geometryzacji formy – budowanej często ze spiętrzających się elementów, o ostrym profilu, pozbawionej ornamentu. Formalne poszukiwania, które wówczas nie znajdowały zrozumienia u uznanych autorytetów w dziedzinie ceramiki artystycznej jak Stanisław Jagmin czy Tadeusz Szafran, świadczą o dążeniu młodych ceramików do osiągnięcia wyrazu pokrewnego dziełom nowoczesnej rzeźby.

Po wojnie Julia Kotarbińska aktywnie zaangażowała się w rozmaite projekty firmowane przez nowo powstałe instytucje – Biuro Nadzoru Estetyki Produkcji, a następnie Instytut Wzornictwa Przemysłowego – mające ambicje kreowania współczesnego polskiego wzornictwa. Przygotowywała wzory szkieł użytkowych w dolnośląskich hutach w Szczycnej i Piechowicach, zaprojektowała jeden z pierwszych wdrożonych po wojnie do produkcji serwisów – fason „A”, którego próbne serie produkowano w fabryce „Wałbrzych” w Wałbrzychu.

Prof. Julia Kotarbińska związała się z wrocławską PWSSP na blisko dwadzieścia lat (1951-1969). Do grona jej uczniów należy wielu wybitnych ceramików, później również pedagogów uczelni, m.in.: Krystyna Cybińska, Irena Lipska-Zworska, Stanisław Szyba, Mieczysław Zdanowicz. Kotarbińska wprowadziła w swojej pracowni technikę lepienia naczyń z wałeczków gliny, sama jednak preferowała formy toczone na kole. Jej projekty realizował pod nadzorem artystki szkolny garncarz Teofil Fedrowski.

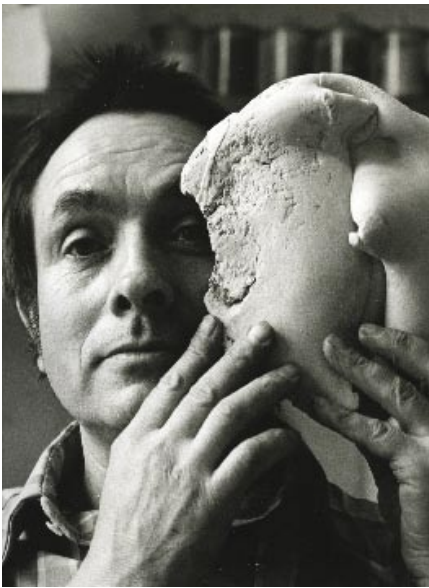
W jej powojennej twórczości dominują formy zwarte, na ogół niewielkich rozmiarów, o miękko prowadzonym profilu, wyważonych, „klasycznych” proporcjach. Bliższe jej były inspiracje ceramiką starożytną, niż tak na przełomie lat czterdziestych i pięćdziesiątych propagowana tradycja garncarstwa ludowego. Nie interesowały jej walory użytkowe kreowanych naczyń-wazoników, dzbanuszków i mis. Pięknie szkliwione, często z zastosowaniem cracquele, drobne wazoniki, dzbanuszki czy misy traktowała jako „przedmioty sztuki”. Wielką wagę przywiązywała do doboru szkliv, które wzmacniać miały rysunek formy. Niektóre z autorskich receptur przekazała swoim wychowankom i są one do dziś stosowane w pracowniach ceramicznych wrocławskiej ASP.

BARBARA BANAS

Julia Kotarbińska, zestaw buteleczek, lata 60-te, wł. Muzeum Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu

MIECZYŚLAW ZDANOWICZ

Naturalnym środowiskiem dla prof. Mieczysława Zdanowicza (ur. 1928) była Państwowa Wyższa Szkoła Sztuk Plastycznych. Tutaj we Wrocławiu studiował (1948-1956), tutaj pracował jako asystent (1953), adiunkt (1967) docent (1974) profesor (1980) i profesor zwyczajny (1989). Tutaj, w budynku ASP przy ul. R. Traugutta, na pierwszym piętrze, przy laboratorium ceramicznym miał swój „gabinet” – maleńki pokój pełny najdziwniejszych rzeczy – antyków i starych gratów

kompozycji. Tutaj poszukiwaliśmy „Miecia”. Miał swoje manie zbierackie i hobby edytorskie. Tutaj zasłabł i mimo natychmiastowej pomocy i przewiezienia do szpitala zmarł 7 marca 2003 roku.

W latach pięćdziesiątych i sześćdziesiątych Zdanowicz tworzył kompozycje ceramiczne z płatów barwnej masy grubych i tylko rozgniecionych z kroplami i plamami spękanego szkliwa, albo z placków cieńszych, nieco zgitych, wspierających się jeden na drugim, podpieranych jakimś kamykiem, lub taki kamyk dźwigających (np. *Kompozycja z kamieniem*, 1959, wł. Muzeum Narodowe we Wrocławiu). Manifestowały te prace redukcjonizm formalny ograniczający udział autora do sporządzenia konceptów ukrytych w chemicznych formułach, pozostawiając mu rolę raczej akuszerza form, a nie ich kreatora. W rzeźbie bardzo wcześnie skorzystał z lekcji formalizmu, aby już w 1957 roku skonstruować sferyczną pętlę z rur stalowych napętniającą się

Ogród uczelniany przy ul. Traugutta

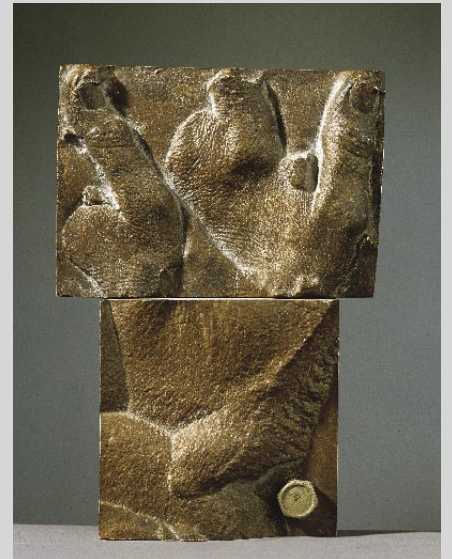
i tryskającą wodą wśród zieleni na Wystawie Rzeźby Plenerowej we Wrocławiu. Cytaty struktur z tworów przyrody czy nieużyteczne ceramiczne „patery” (znane dzięki srebrnemu medalowi na Triennale w Mediolanie w 1960 roku) były mocnym samookreśleniem się w tendencji strukturalnej. W latach 1957-1960 działał w grupie „Poszukiwania Formy i Koloru”, która zajęła szczególną pozycję wytyczającą program „plastyki integralnej” i eksponowała pierwsze kompozycje, jak powiedzielibyśmy dzisiaj – „instalacyjne”.

Rzeźbiarskie innowacje Zdanowicza to także prace z lat sześćdziesiątych (np. kompozycje ze stalowej grubej blachy zaginanej według prostego geometrycznego planu „uprzestrzennienia”), które inicjowały nurt minimalizmu. Były to własne Zdanowicza obsesje, manie i technologie. Inspirowała je tradycja artystyczna, natury albo czysta logika konstrukcji formy jak np. w mobilnej rzeźbie (projektowanej na ulicę Grodzką we Wrocławiu w 1974 roku) w formie rozpadającej się i ponownie składającej się kuli. Ale w „miniaturach rzeźbiarskich” realizowanych w brązie „odciski”, „odbinki” i „zdjęcia” (dłonie, palce, liście) były znaczącymi zestawieniami wywołującymi całe konstelacje wrażeń i skojarzeń.

23 lipca 1970 roku na Placu Dominikańskim (plac F. Dzierżyńskiego) we Wrocławiu stanął stożek z kwiatów wysokości 12 metrów. Andrzej Wojciechowski i Mieczysław Zdanowicz zbudowali tę „Wieżę radości” na zakończenie „Święta Kwiatów” z tłumnym udziałem publiczności. Była to pierwsza w Polsce akcja happeningowa na większą skalę. Zdanowicz działał w grupie „Z Kuźniczej”, był autorem pokazów i przedstawień, wystaw i konferencji, drukował sensybilistyczne jednodniówki, kierował galerią w Klubie „Piwnica Świdnicka” (1967-1969), w latach 1967-1970 przewodniczył wrocławskiej Sekcji Rzeźby Związku Polskich Artystów Plastyków, w 1990 roku założył Stowarzyszenie Ochrony Krajobrazu Naturalnego i Kulturowego, któremu do końca prezesował i wydawał swój biuletyn.

Ekolog Zdanowicz gromadził fotografie motyłów przyrody, układał je w „samopowielające się” wieloobrazkowe kompozycje, a w swobodniejszym czasie składał drewniane polichromowane „modułowe” kompozycje dla architektury. Na Uczelni prowadził „Pracownię Malarstwa w Architekturze i Urbanistyce” (1968-2001), ale świat widział jako ogród, w którym mogą pojawić się rzeźby, mozaiki, fontanny. Pod koniec życia jego rzeźbą i jego światem stał się ogród Uczelni przy ul. R. Traugutta. Jednak nie ekologia, nie ceramika, nie dydaktyka, lecz kilka dzieł, kilka odważnych decyzji świadczy o nim jako pionierze twórczości artystycznej w rzeźbie po 1945 roku. Z dalekiego Podola, gdzie się urodził (1928), trafił szczęśliwie na „Dziki Pola” wrocławskiej kultury.

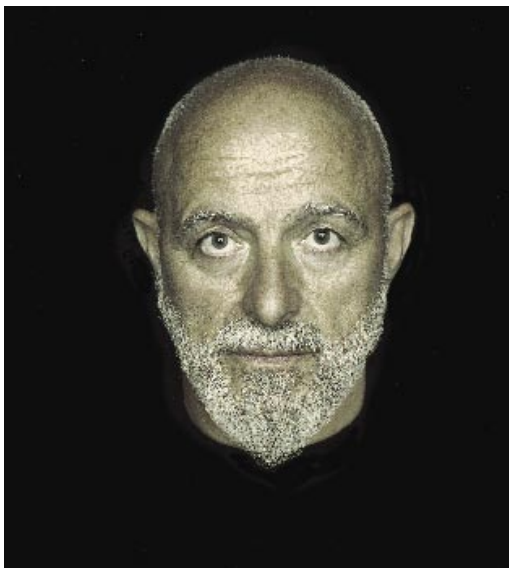
ZBIGNIEW MAKAREWICZ

Mieczysław Zdanowicz, Kompozycja, lata 90.

MARKUS LÜPERTZ

DOKTORAT HONORIS
CAUSA AD 2006

Markus Lüpertz uważany jest przez niektórych krytyków za „księcia malarstwa niemieckiego”. Należy on niewątpliwie wraz z Georgem Baselitzem, Anselmem Kieferem i Jörgiem Immendorfem do słynnej czwórki artystów otwierających od lat 60-ych sztukę

abstrakcyjnego, próbującego podbić dwa (niesymboliczne) terytoria dopuszczalne w ówczesnej figuracji: erotykę i groteskę. Karty do gry i rozmowne zwierzęta wciąż ustawiają i pouczają Alicję, nakazując jej bycie dorosłą. Lüpertz rozdarty między dobrymi manierami i niehamowanymi emocjami, eksperymentuje, dochodząc do prawdziwie nowych, historycznych ekspresji. Tak jak Alicja odrzuca nakaz bycia dorosłą poprzez uczenie się śpiewania i opowiadania historyjek, tak malarze w rodzaju Lüperta w latach 70-ych i później zarysowują w swych dziełach problemy debaty modernistycznej, ale nie rozwiązują jej (nie chcąc wydorosłeć!). A staje się to ważnym wylomem. Malarze tacy jak on podejmują wątki prymitywistyczne i te z rejonów zdawałoby się zarzuconych dążeń do wciąż „niedojrzałego” widzenia świata. Podnosząc owe impulsy do rangi głównego problemu, stają się ci artyści albo „nowymi dzikimi”, albo neoekspresjonistami.

niemiecką ku nowemu samookreśleniu, a także i współkształtowaniu światowych hierarchii postmodernizmu. Z punktu widzenia twórczości tego urodzonego w 1941 roku malarza (ale także rzeźbiarza, grafika, teoretyka sztuki i poety) szczególnie ciekawe jest zarówno to, że odwołuje się do różnych głęboko tkwiących w nas ludziach z Europy środkowej pokładach przypomnień, nawiązań i urazów, jak i to, że w dialogach ze sztuką dawną reprezentuje niezawodną jakość wielkiego mistrza, porównywalnego z czołowymi twórcami różnych epok.

Stosując od 1963 roku zrazu silne („popartowskie”) a potem coraz bardziej wieloznaczne nawiązania figuralne, wielokrotnie zwykł Lüpertz deklarować, że jest w gruncie rzeczy wciąż artystą nieprzedstawiającym. „Motywy są dla mnie jedynie bardzo sztucznymi bodźcami. Zawsze widziałem siebie jako malarza abstrakcyjnego. A znaczy to według mnie: malarza bez odpowiedzialności”, deklarował w 1983 roku. W tej wypowiedzi tłumaczył więc to, że pojawianie się różnych malowanych odniesień figuralnych jest dla niego wtórne wobec nadrzędnej idei budowy obrazów. Jest to także potwierdzenie swobodnego stosowania cytatów, aluzji i deskrypcji. I choć artysta po malarsku (a także jako rzeźbiarz) „bada” je wnikliwie, to za każdym razem odbiera im przyległe konteksty i jak przystało na postmodernistę, włącza je we własne gry interpretacyjne. Uniesiony jednak ich wewnętrznymi sensami, nie niwelując sprzeczności, otwiera coraz to nowe terytoria ekspresji.

I tak, od 1970 roku penetrowane „motywy niemieckie”, (hełmy, insygnia oficerskie, peleryny, łopaty, flagi, barki, armaty) choć przelamują jakieś tabu, nie mają swojego „Zeitgeist”, bo z łatwością zamieniając się w skorupy ślimaków, ryby czy serie uporządkowanych grobów, dostarczają artyście środków dla ukazania tego co zasklepione, złowrogie czy surowe. Efekty poszerza znakomite użycie gamy kolorów ciemnych, ponurych, kryjących. Z lat 1980-81 pochodząca seria obrazów zainspirowanych „Alicją w krainie czarów” to bardziej ze snu wywodzące się tajemnicze twory figur-budowli niż jakiegokolwiek tzw. ilustracje. Jak opisywał je Stuart Morgan, te odmalowywane przez artystę trójwymiarowe struktury, będące czasem głowami, a często budynkami lub rzeźbami, są zawsze jak wejścia do jaskiń, sugerujące przestrzenie, które Alicja napotyka we śnie i wchodzi w nie. Ponieważ Lüpertz utożsamia się tu jakby z bohaterką książki Lewisa Carrolla, można widzieć malarza (symbolicznie)

Markus Lüpertz, Babylon - dithyrambisch XI-1975, technika mieszna na płótnie

fot. Lothar Schnepf

fot. Lothar Schnepf

po żółwie, od torsów aktów do cierni, tego co przekrojone lub odbite. Niektóre z nich są nostalgiczne, inne uderzają i ironią, i sentymentem.

Ta cudowna postawa wykorzystywania różnych ekspresji odnosi się ściśle do terminu, który przyjął artysta w latach 60-ych w odniesieniu do swych dzieł. Nazywając je patetycznie dytyrambami, nawiązuje do ekstatycznych pieśni greckich wyznawców Dionizosa (co jest czytelną aluzją do Nietzschego). We wczesnych obrazach dionizyjskości towarzyszą „nieme” lub „złe” efekty ironiczne. A jest to czas młodości dążenia do porzucenia tradycyjnego treningu akademickiego i pracy zgodnie z „impulsami prymitywnymi lub infantylnymi”. Jak pisał Ken Johnson, w tym sensie termin „dithyramb” jest odpowiedni, ponieważ oznacza dążenie do wykorzystania pierwotnych warstw psyche. W późniejszych dziełach artysta uruchamia „dytyrambiczną energię” i zamienia w wyobraźnię symboliczną obciążoną historycznie. Stąd te wielokrotne nawiązania do motywów niemieckich, Poussina, późnego Braque’a, ironicznie potraktowanego Mondriana, a potem przywołanie postaci antycznych, wziętych z Picassa i Matisse’a, lecz jednakże dziwnie oderwanych od swych źródeł i zinterpretowanych całkowicie subiektywnie z pozycji rodem z Północy „artysty wyrazu”. A jeśli pytać o piękno tych dzieł, to w nawiązaniu do Bretona uznać można, że jest ono „konwulsyjne”.

Z 2004 roku pochodzi fascynujący malarski cykl „Rückenakt” z nagimi torsami postaci odwróconych tyłem. Te figury kobiet (ale też i mężczyzn) są bez głów, a przecięcie odsłania poziomą winietę z motywami okrętów, kłód, rąk lub nóg. Tu i ówdzie w kompozycjach pojawiają się wyobrażenia węża lub żółwia. Paleta jest (jak

to często bywa u artysty) ponura i stłumiona, chociaż tu i ówdzie subtelnie ocieplają ją jasne kolory smug na ramach. Dziwna wymowa tych dzieł daje widzom wrażenie, iż to oni sami są bezgłowymi postaciami kierującymi się tam, gdzie „doświadczenie wizualne rozpuszcza się w zmysłowości dotykowej.”

Jak opisywał to Donald Kuspit analizując ostatnio rozwijane przez artystę poszukiwania w sferze rzeźby, Lupertz, stosując różne motywy (w rzeźbie są one zderzeniem tego co „śródziemnomorskie” i tego co „niemieckie”), nie jest zainteresowany ich syntezą. Pasjonuje go raczej gra w ich przeciwstawieniu. Manipulując ich nieprzystosownością, uzyskuje za każdym razem nowy i niezwykły efekt ekspresyjny. Czyni więc to co i w innych momentach swej twórczości: bierze z dawaloby się martwe motywy i ideały, a zderzając je ze sobą uzyskuje pełne wyrazu życie swych dzieł. Ale pamiętajmy też o słowach mistrza: „Obrazy moje to skierowane ku przyszłości, zakodowane sekrety, których sam nie rozumiem, a nie rozumie ich też i widz”.

Powyższe uwagi powstały w związku z przyznaniem profesorowi Lupertzowi tytułu honoris causa przez wrocławską ASP – uczelnię, którą odwiedził w 2005 roku i z którą wiąże go przyjacielskie kontakty.

ANDRZEJ KOSTOŁOWSKI

Markus Lupertz, Manner ohne Frauen-Parsifal, 1994, Distemper, olej na płótnie

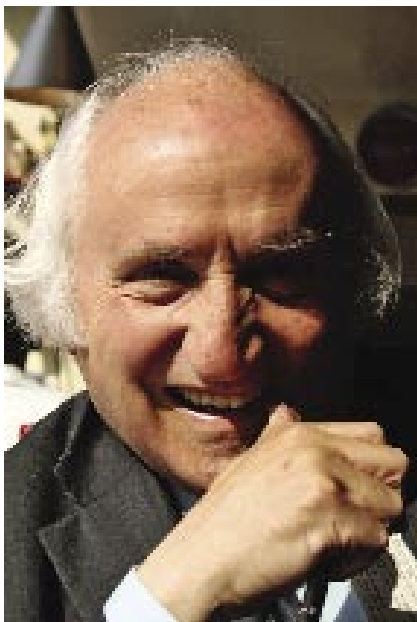

fot. Lothar Schnepf

Markus Lupertz, Głowa małej Hiszpanki, 1995, brąz malowany, h-34cm

RICHARD DEMARCO

DOKTORAT HONORIS CAUSA AD 2006

Richard Demarco* jest *człowiekiem instytucją*. W zasadzie nie jest ważne, czy mieliśmy z nim do czynienia jako dyrektorem teatru, galerii, profesorem uniwersytetu, czy po prostu fascynującym rozmówcą. To dzięki niemu Edynburg stał się dla twórców z wielu dziedzin sztuki przyjaznym portem – miejscem wymiany idei, stałym forum dialogu, bez którego światowa kultura artystyczna byłaby uboższa. Wśród dziesięciu tysięcy artystów jacy uczestniczyli w przedsięwzięciach

Richarda Demarco znaleźli się także artyści polscy, a w tej liczbie także znacząca grupa artystów wrocławskich, a Akademia Sztuk Pięknych we Wrocławiu zawdzięcza jego przyjaźni dobrze od wielu lat rozwijającą się współpracę z Edinburgh College of Art.

W czasie sympozjum jakie zorganizowano w Krakowie w 15 rocznicę śmierci Tadeusza Kantora, Mira Radziszewska, aktorka teatru „Cricot 2” wykrzyknęła: *Ryszardzie! Bez ciebie świat o naszym teatrze nigdy by się nie dowiedział*. Na pewno bez inicjatyw Demarco w świecie anglojęzycznym niewiele wiedziano by o polskiej twórczości artystycznej, a także, paradoksalnie i w samej Polsce ta wiedza byłaby skromniejsza. Odwaga Richarda Demarco w przekraczaniu granic politycznych i psychologicznych, świadomościowych, jego determinacja w przełamywaniu schematów i w odrzucaniu zdawałoby się niewzruszonych stereotypów nie miały sobie równych.

Od 1968 roku, gdy po raz pierwszy przyjechał do Polski, każdy z jego następnych 47 pobytów mógł być ostatnim. W tamtych czasach wszystko zależało od kaprysów władzy. Wielkim osiągnięciem w tej skomplikowanej grze było pokazanie ówczesnej Wolnej Europie zapomnianych źródeł jej geniuszu kulturowego.

The Richard Demarco Gallery zorganizowała trzy ważne wystawy sztuki współczesnej Rumunii (1971), Polski (1972) i Jugosławii (1973). Następowały one po wystawie sztuki Niemiec Zachodnich w 1970 roku i w najbliższym kontekście wystaw sztuki austriackiej i francuskiej (1973). Tak młodzi wówczas artyści wrocławscy jak Leszek Mickoś i nieco starsi jak Wanda Gołkowska, później profesorowie naszej Akademii, znaleźli się w kolekcji ważnych twórców kultury europejskiej. W tej ekspansji polskiej kultury uczestniczyło 14 artystów z miasta, które z trudem kojarzono z Polską. Krytycy, dziennikarze i kuratorzy musieli nauczyć się nowej nazwy: *Wrocław*. Demarco zdecydował się podważyć pewność siebie Zachodu, jako jedyne źródła nowych idei artystycznych.

W 1973 roku w Edynburgu uczestniczący w *Edinburgh Art's – The Richard Demarco Gallery* Tadeusz Kantor i Joseph Beuys podali sobie ręce. Spotkali się artyści symbolizujący współczesną kulturę swoich krajów, Polski i Niemiec – dzisiaj można

powiedzieć, że kulturę wspólnej Europy. To spotkanie miało wymiar symbolu wskazującego nowy kształt przyszłości.

Profesor Richard Demarco stał się postacią w Polsce pożądaną, ale i podejrzaną. W 1973 roku przeprowadziłem wywiad z dyrektorem edynburskiej galerii dla tygodnika *Współczesność*, tekst został zdjęty przez cenzurę.

W *czasie marnym* lat 1982-89 i w III Rzeczypospolitej Polskiej artyści, dziennikarze, literaci, naukowcy i studenci odwiedzali z Richardem Demarco polskie ośrodki, miejsca dla Polaków symboliczne – Jasną Górę, Wawel i KL Auschwitz, Warszawę, Gdańsk, Wrocław i Poznań; galerie, teatry, pracownie artystów znanych i artystów nieznanymi, galerie niezależnego ruchu artystycznego i Akademię Sztuk Pięknych we Wrocławiu.

Profesor European Cultural Studies w Kingston University w Anglii dał dowód swojej tezy z 1972 roku, gdy pisał, że wystawa polskich artystów *podkreśla rolę artysty jako potężnego obrońcy prawdy zawartej w baśni, wskrzeszając nasze poczucie cudowności (...). Prawdziwy duch Polski zawarty jest w werwie, humorze, pasji i wiecznej młodości jej artystów. Mam głęboki szacunek dla tych śmiałych dusz, dzięki którym Polska jest jednym z wiodących krajów świata w sferze działalności kulturalnej, nie tylko w kategoriach dnia dzisiejszego, ale o oczywistej doniosłości na przyszłość*. Czy

te słowa podziwu sprzed trzydziestu lat można powtórzyć w kontekście sześćdziesięciolecia naszej wrocławskiej Akademii?

Zdaniem Demarco jednocząca się Europa nie może rozwijać się bez poważnego udziału polskich artystów i specyficznych polskich wartości duchowych. Tak można podsumować myśl przewodnią rozwijaną przez niego na Międzynarodowej Konferencji „*Zjednoczona Europa jako fundament nowego porządku światowego*” w maju 2004 roku na Uniwersytecie Wrocławskim.

Richard Demarco podjął się szczególnej misji. Symbolizowały ją później w kulturze światowej takie fenomeny jak *Travers Theatre* i *The Richard*

Demarco Gallery. A jego miasto zaliczyło go do grona najwybitniejszych swoich obywateli. Głównym jego powołaniem okazało się słuzenie dialogowi między artystami i artystami a społeczeństwem, a w istocie także międzyludzkiemu porozumieniu ponad bolesnymi podziałami historii XX stulecia.

ZBIGNIEW MAKAREWICZ

*Urodził się w 1930 roku w Edynburgu w rodzinie włosko-irlandzko-szkockiej. Otrzymał staranne wykształcenie w elitarnych szkołach (m. in.) Edinburgh College of Art. Jest cenionym malarzem akwarelistą, rysownikiem i grafikiem. Został odznaczony jako Officer of the Order of the British Empire, Commander of the Order of St Lazarus w Zjednoczonym Królestwie Wielkiej Brytanii, Chevalier des Arts et Lettres de France, Cavaliere della Repubblica Italiana, a także polskim Złotym Orderem Zasługi za upowszechnianie kultury polskiej.

Jest prezesem Demarco European Art Foundation, wiceprezydentem „The First Theatre of the 21 st Century” w Kingston upon Tames, laureatem nagród m. in. British International Theatre Institut Prize i Polskiego Międzynarodowego Instytutu Teatralnego w Warszawie, Arts Medal of Royal Philosophical Society w Glasgow w Wielkiej Brytanii; członkiem Royal Scottish Society of Painters in Watercolours, członkiem honorowym Royal Incorporation of Architects, a także utytułowanym jako Doctor Honoris Causa Dundee University w Wielkiej Brytanii i Atlanta College w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej. Do tych tytułów dołączył teraz honorowe wyróżnienie doktoratem honoris causa Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu.

Proj. graf. Paweł Fraćkiewicz

60 lat Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu

1:

Styczeń 2006

Saldo z dzieł
Przejście Przemysław Kozłowski
W 20-lecie śmierci
BWA Wrocław
Wojciech Świątek, Władysław
Wojciech Świątek, Władysław
Wojciech Świątek

1946-2006

2:

Maj 2006

Wystawa obrazów i rzeźb w zbiorze
Galerii ASP Wrocław, Galeria
Wrocław, Galeria ASP Wrocław,
Kamień, Galeria ASP Wrocław

3:

Czerwiec 2006

Wojciech Świątek,
BWA Wrocław,
Galeria ASP Wrocław

4:

Październik 2006

Wojciech Świątek, Działy
Gmach ASP Wrocław, Galeria
ASP Wrocław, Galeria ASP Wrocław,
Galeria ASP Wrocław

5:

Październik 2006

„Urban Design”
Grafika projektowa o J. Macie o „Urban Design”
Galeria ASP Wrocław,
Galeria ASP Wrocław, Galeria ASP Wrocław

6:

Październik

Listopad 2006
Przewrót ASP Wrocław,
Museum Wrocław we Wrocławiu

7:

Listopad

Grudzień 2006
„Urban Design”
Galeria ASP Wrocław,
Galeria ASP Wrocław we Wrocławiu

WIEŻOWCE WROCŁAWIA

Andrzej Kostołowski

I. Wieżowce

Dlaczego „wieżowce Wrocławia”? Określenie to nawiązuje do manii sztuki czasów Republiki Weimarskiej, gdy Wrocław chciano uczynić metropolią pnącą się ku górze jak Nowy Jork. Dążenie to kształtowano także i w ówczesnej Akademii, która od 1903 roku stała się jakby „Bauhausem przed Bauhausem”¹. Tyle tylko, że pasje te zniwelowano jako nierealne. Na podobnej zasadzie można mówić o twórczych wrznięciach po 1946 roku w PWSSP, która od 1996 jest Akademią. Zrywy i ambicje wspinania się na naprawdę międzynarodowy poziom systematycznie spychano do parteru. Jak owe marzenia o drapaczach chmur.

Już w 1919 roku wybitny architekt Max Berg proponował postawienie 135-metrowego wieżowca na obecnym Placu Powstańców Warszawy (d. Lessingplatz). Rok później sugerował wybudowanie tuż przy koronkowym arcydziele, jakim jest ratusz, betonowego drapacza chmur, wysokiego na 93 metry, wyższego niż słynna wieża kościoła św. Elżbiety². Jak już wspomniałem, wizji tych nie podjęto. Wojna przekreśliła dodatkowo i inne plany. Wrocław w 1945 roku był kupą gruzów.

Natychmiast po odzyskaniu miasta przez Polaków rozpoczęto dzieło odbudowy, choć już zupełnie bez gigantomanii. Otwarta w 1946 roku PWSSP stała się ośrodkiem, z którego szło wiele projektów ku miastu i w kraj. Tyle, że to, co naprawdę realizowano, albo mieściło się w preferowanej ideologii „piastowskiej” (wyjątek: wizyjna Wystawa Ziem Odzyskanych w 1948 roku), albo też miało ramy skierowanej na mikroskalę tzw. „produkcji”. Podejście było pragmatyczne, ale nie bez hamulców wobec zbyt wybujałych propozycji. Jedynie witrażowi (kościół) i malarstwu architektonicznemu udawały się większe realizacje. W latach pięćdziesiątych i sześćdziesiątych rozwinął się ciekawy element rywalizacyjny (niewygasły do dziś) między elitarną w gruncie rzeczy postawą reprezentantów sztuki „czystej”, przede wszystkim malarstwa sztalugowego, a zwolennikami tych działań (upraszczając sprawę można nazwać je egalitarnymi), jakie reprezentowali „użytkownicy”. Wyrosły w tradycji amalgamatu postimpresjonizmu i Młodej Polski pierwszy rektor PWSSP – malarz Eugeniusz Geppert – reprezentował raczej idee dzieła doskonałego samego w sobie, a nie takiego, które byłoby wykonane w celu odwzorowania czegoś albo też służyło innym niż sztuka zamiarom. „Jedynie ważne zawsze i wszędzie będzie to jak namalowane, a nie co namalowane”³ – pisał Geppert w 1947 roku.

Druga ważna postać PWSSP, rektor z lat 50., Stanisław Dawski – działał pragmatycznie, jakby nawiązując do idei przedwojnia. W ramach „uniwersalnego kształcenia artystów” dopuszczał co prawda artystowskie dążenia malarzy czy grafików, ceniąc je m. in. za doskonały warsztat, ale głównie stał się patronem tego kierunku rozwoju, który sprawił, że w latach 1948-1968 wrocławska Szkoła stała się w znacznym stopniu szkołą użytkową. I tu mamy jedno osiągnięcie oraz dwa paradoksy. Osiągnięciem (ideowym) PWSSP było to, iż szalejący socrealizm nie narobił tu zbyt dużych szkód. Wykonano kilkanaście monumentalnych rzeźb tematycznie usługowych i odmalowywano różne tzw. tematy socjalistyczne; stanowią one jednak

margines, bo z artystycznego punktu widzenia ujawniają mękę niedoróbek. Co do paradoksów, to pierwszy z nich polegał na tym, że w programie praktycznym raz po raz wyrwały się ku wyższym wartościom wizyjne projekty. Jednakże, ze względu na miłą aparatczykom „urawniłowkę”, podlegały one natychmiastowej miniaturyzacji (albo, używając nadal metafory wieżowców: spychano je do parteru). Drugi paradoks był taki, iż w kręgu elitarnego malarstwa (po trosze i rzeźby) wyzwały się bardzo wcześnie wizje naprawdę społeczne, bo biurokraci nie od razu byli w stanie je zrozumieć, a więc przyhamować. I choć też były tłamszone, to przynajmniej przeszły do historii.

Przykładem takiej kreatywnej eksplozji może być z jednej strony cała „afery” sensybilistów, a z drugiej – to, co w latach pięćdziesiątych stanowiło propozycje grupy Poszukiwania Formy i Koloru (1957). Zwraca tu też uwagę wybitnie ukierunkowana w przestrzeń miasta Plenerowa Wystawa Rzeźby (1957). Natomiast pod koniec lat 60. znaczenie ma to, co działo się w kręgu galerii Pod Moną Lisą i w sztuce pojęciowej, z koronnym wydarzeniem, jakim było sympozjum „Wrocław ’70” (choć trzeba przyznać, że te ostatnie zjawiska wymknęły się spod kontroli Uczelni i tylko pojedyncze osoby z jej kręgu były w nich obecne). W samej Szkole zauważyć można w tym czasie rozwój wielkiej idei Leszka Kaćmy, ukierunkowanej na twórczość w ogóle, częściowo upostaciowioną w powstaniu Katedry Wiedzy Wizualnej (1971-1984).

Niedocenionymi monumentami („wieżowcami”) były też akcje polityczne wczesnych lat 80. (niezapomniane twórcze zanarchizowanie „od ekspresji do represji”), czy działalność ironicznie socjologizującej grupy Luxus. Wszystkie te, i niektóre inne inicjatywy, wizje i rewizje kłuły się w PWSSP (Akademii) i raz po raz bywały wcale widoczne. Nie zanikając, zjawiska te w przedziwny sposób bywały **blokowane**, tłumione, a często zapomniane. Nawet w wybitnej skądinąd księżce o dziejach Wrocławia Normana Daviesa i Rogera Moorhouse’a przy słusznym podkreśleniu roli poezji (Tadeusz Różewicz) i teatru (Jerzy Grotowski), o samej Akademii i o sztukach wizualnych po 1945 roku nie pisze się nic (sic!)⁴. Wieżowce Wrocławia.

II. Akademia i różnica

Jedną z kluczowych cech akademii w ogóle jest stosunek nauczających i nauczanych do tego, co dałoby się określić jako „różnica”. Jak dana akademii odmienna jest od innych uczelni tego typu? Co różni (lub ujednolica) tych, o których można powiedzieć, że reprezentują osiągnięcia twórcze takiej a nie innej akademii? Na ile nauczani mają (mogą) różnić się od nauczających?

Akademia wrocławska zyskała onegdaj (od 1903 roku), dzięki Hansowi Poelzigowi, wyróżnialny w skali światowej status pionierskiej placówki skierowanej ku nowej roli sztuki w procesie industrializacji. Uformowano w niej warsztaty na większą skalę i wcześniej niż w innych uczelniach tego typu. Po wojnie, choć decyzje były niesamodzielne, a władze podsuwały rozwiązania piastowsko-socjalistyczne, Akademia jako „użytkowa” szybko zatrudniła znakomitych twórców designu (z Władysławem Winczem, Julią Kotarbińską, Haliną Jastrzębowską) dając w latach 50. przewagę linii egalitarności.

Określa się więc stosunkowo wcześnie wrocławska Akademia swą odrębnością ukierunkowania na to, co Dolny Śląsk dostarcza obficie (głina, piasek, kamień), a jednocześnie ku temu, co jest wizyjnym potencjałem w nowym świecie obrazkowym. Stąd też otwarcie na rysunek, grafikę i plakat ze stosunkowo wczesnym ukierunkowaniem na wyobrażeniową metaforę. Ważnym sukcesem tej Akademii przez całe 60-lecie (z małymi przerwami na zapędy postimpresjonistyczne, socrealistyczne czy neofiguratywne) było akceptowanie **zróżnicowania**, co było znamienne dla środo-

wiska ludzi przybyłych do Wrocławia z różnych stron. Już w katalogu wystawy Szkoły Wrocławskiej w Sopocie w 1961 roku czytamy: „łączy ich wspólny klimat, który nie jest jednoznaczny z konkretnym kierunkiem artystycznym”⁵. Nie zamykając się w obrębie kierunku, artyści z tej grupy, głównie z kręgów PWSSP, manifestują zbiór odmiennych postaw, ale z podkreśleniem swego zakorzenienia poprzez nazwę-emblemat. Przyjechaliśmy zewsząd, ale jesteśmy tutaj – zdają się deklarować. Nawiasem dodać można, że jedną ze specyficznych cech działań artystów wrocławskich w 60-lecie jest trafne promowanie inicjatyw poprzez nazwy-emblematy (sensybilisci, Poszukiwania Formy i Koloru, Grupa X, duoplastycyzm, galeria Babel, galeria Permafo, sztuka pojęciowa, Luxus, Kontynuacja i Sprzeciw itd.).

Pierwsza warstwa tolerowania odmiennych postaw związana jest w PWSSP z konkurencją między obozami Gepperta i Dawskiego. Jeśli Dawski patronuje seryjnym wystawom „Świat malarskiej metafory” (od 1958), to Geppert inicjuje działania ukierunkowane na powstanie Szkoły (1961) a potem Grupy Wrocławskiej (od 1967). Akceptowanie odmienności było rozjemem w rywalizacji. Zanim przeanalizujemy drugą warstwę osławiania się z różnicami, zwróćmy uwagę na to, że w kulturze modernizmu cały czas trwa „walka między tymi, którzy mają nazwiska [...] oraz tymi, którzy nie mogą zdobyć pozycji bez odstawienia w przeszłość postaci z establishmentu, a interes tych ostatnich wiąże się z zamrożeniem ruchu czasu, zatrzymaniem [...] obecnego stanu pola (artystycznego)”⁶. Krótko mówiąc, niemal każda akademia ma okresy stagnacyjne (czasem darzone uwielbieniem przez profesurę). Aby nie naruszać status quo, w akademiach stopuje się radykałów, a tym nauczającym, którzy „wyrwywiają się”, stwarza się trudności. Ale jednocześnie, akademia w cyklu kształcenia jest jakby w stałym przeciągu: już samymi procedurami następstw (dyplomy, przewody, emerytury, kadencje) „czyści” zbyt kurczowo utrzymujących swe pozycje i otwiera pole działania młodszemu.

We wrocławskiej Akademii dochodzi jeszcze czynnik niekompletnego wykrystalizowywania się naprawdę wybitnych indywidualności, ponieważ „stopowanie” i „przeciągnięcie” robią swoje (patrz niezrozumienie Alfonsa Mazurkiewicza, czy różne tzw. „podminowywanie”). Jeśli wśród użytkowników („zabrudzonych” praktyką) proces dochodzenia do mistrzostwa jest jaśniejszy i czystszy, to w odniesieniu do dyscyplin „czystych” stan bitew i potyczek (jakby wbrew nazwie) bywa zmącony wzajemnym utracaniem. Weźmy pod uwagę przykład Mieczysława Zdanowicza. Parokrotnie wykazał duży radykalizm, mocno różniąc się w stosunku do innych. Ale mimo wyraźnego nowatorstwa (a może właśnie przez nie) nie został dostatecznie doceniony. Dlaczego...?

Pewne manipulacje odłączenia od uczelni (wręcz wyrzucania z niej) dotknęły przynajmniej kilkunastu znaczących artystów (z Jerzym Rosołowiczem na czele), zanim zdolali zaznaczyć swą obecność. Ale nie rozbiło to jednak pozostającego na Akademii zespołu postaci „różniących się”. Może było tak, że tliło się jakieś poczucie historii. Bowiem nawet jeśli np. prestiżowi artyści zostają zepchnięci przez „młode wilczki”, to nie odchodzą „do lamusa”, tylko na jakiś czas pozostają

w cieniu – aż do momentu, gdy ktoś się o nich znów upomni. Jak zauważył to w 1970 roku Marcel Duchamp, strzały sztuki XX wieku są takie jakby strzelbę naładowywano od razu podwójnie (czy wręcz wieloma nabojami jednocześnie)⁷. Parafrazując tę wypowiedź – gdy na przykład jeden pocisk to abstrakcja (Wassily Kandinsky, František Kupka), to potem jest długo, długo nic i już prawie myślimy odłożyć abstrakcję do lamusa, lecz nagle wybucha drugi strzał (Jackson Pollock). Podobnie można mówić o figuracji, dada, strukturach czy nawet o pop (bo jakież jest pole operacji grupy Luxus?). Akademia wrocławska miała i ma takie piękne nawroty: Waldemar Cwienarski – Anna Szpakowska-Kujawska – Wiesława Pawelska – Zdzisław Nitka. Albo: Mazurkiewicz – Andrzej Klimczak-Dobrzaniecki – Paweł Lewandowski-Palle – Daria Milecka. Jeszcze inaczej: sensybilisci – Zbigniew Makarewicz – Anastazy Wiśniewski – Luxus – Mira Boczniewicz itd.

W nowszych edycjach nawrotów i łańcuchów dotykamy tego, co bardziej widoczne jest w ostatnich 15 latach. Bo przecież mamy takie „kultywowane gry kultury, [...] których wspólną cechą jest to, że twórczość jest w nich identyfikowana z odszczepieniem”⁸. Dla akademii jest to postulat paradoksalny i trudny zarazem. Jak kształcić, popierając odmieńców i widząc paraliż autorytetu Mistrza? A jednocześnie jak ten dylemat dodatkowo pogodzić z intuicją co do tego, że tłamsząc odszczepieńców blokuje się kreatywność? Bo przecież nawet tak spokojny teoretyk twórczości jak Mihaly Csikszentmihalyi zwraca uwagę na to, że w ramach twórczości traktowanej jako system jest miejsce na **bunt**, bo właśnie on pozwala na wprowadzenie innowacji⁹.

Akademia wrocławska przynajmniej w kilku swych epizodach zdawała się rozluźniać nie bez bólu rygoru wobec studentów, a owo przyzwolenie na bunt dawało dobre rezultaty. Pierwsze fraternizowanie się nauczanych z nauczającymi miało miejsce w kręgu Gepperta i choćby na przykładach Mazurkiewicza oraz Wandy Gołkowskiej czy Jana Chwałczyka widać, iż ukształtowała się dzięki temu sztuka bardzo oryginalna. Za cenę rozbitcia wyznawanej przez Gepperta tzw. świętej zasady warstwowego obrazu odkryto **struktury**. Drugi krąg – **sensybilistyczny** wywalczył sobie sam miejsca i docenienie, bo choć nie był definitywnie niszczone, to jednocześnie traktowano go jako coś niepoważnego, zasługującego jedynie na wżruszenie ramion. Ze **sztuką**

pojęciową (konceptualizmem) było jeszcze inaczej. Jeśli sensybilizm dało się uznać na zasadzie „ha ha ha” (choć w gruncie rzeczy był poważniejszy niż niejedne „gnioty”), to pojęciowców nie dało się w pełni zaakceptować, bo zagrażali (ukołochanemu jednak w Akademii) prestiżowi fizyczności dzieł. Chyba na podobnej zasadzie programowo niedoceniano i Zdanowicza, i Kaćmę (choć u tego pierwszego tolerowano ogród, ekologię itd., a drugiemu przyznano jakiś własny „zaulek”). Z malarstwem było nieźle w latach 70., zwłaszcza wtedy, gdy za Stanisławem Rodzińskim przyjmowano, że nauczyciel jest bardziej partnerem niż autorytetem „jedynym i niepowtarzalnym”, a koronna jest **różnorodność** postaw jako „przejaw różnorodności szans szkoły”¹⁰.

Piękne słowa. Ale jak było naprawdę...? Jaką weryfikacją stała się dla Uczelni burza Solidarności i stanu wojennego, strajki, akcje jawne i podziemne. Trzeba przyznać, że Akademia przeszła przez tę trąbę powietrzną prawie czysto i z godnością. Na moment zlikwidowany został paradoks konkurencyjności nauczanych wobec nauczających. I dodać jeszcze można to, że po tym kataklizmie (czekającym od lat na właściwą ocenę!) Akademia stała się inna. W latach 90. nabrała rzeczowości i praktycznego podejścia do wielu kwestii. To na tej fali konsolidują się postulaty trwania przy konwencjach rodzajów sztuki. W środowisku tych, co je kwestionują, postuluje się wyjście odwrotne: dać studentom jak najwięcej swobody, a jednocześnie „zrobić wszystko, aby uniemożliwić im podążanie utartymi drogami, które tworzone są przez sztywny podział na kierunki, wydziały, specjalizacje”¹¹. Która linia zwycięży? Rozstrzygnie XXI wiek.

Ostatnie lata przeniosły gorące spory w rejon nieznacznych fobii i zadrażnień oraz małych skandali. Z punktu widzenia „lokomotywy zmian” pałeczkę zdaje się od lat przejmować rzeźba z jej dążeniami do bycia „sztuką przestrzeni” bardziej uniwersalną, a nie zwykłym „rodzajem”. Można zwrócić tu uwagę na kilka linii oddziaływania. W jednym wypadku, odwołując się aż do Xawerego Dunikowskiego, widać ukierunkowanie na **maestrię pracy** w tzw. opornych materiałach. Inną linię oddziaływania można związać z otwieraniem się ku nauczającym („słuchanie” ich) i rezygnacją z części prerogatyw. Procentuje to w dialogu i sukcesach pedagogicznych. Jak opisywał to Zbigniew Makarewicz, we wprowadzonym przez Leona Podsiadłego podejściu do rzeźby jako **doświadczenia**, krystalizuje się „moment równowagi”¹² między nauczającym i nauczonymi. Rodzą się wówczas autonomiczne postawy (np. takie jak u Ludwiki Ogorzelec, Tomasza Domańskiego, Laury Paweli i innych).

III. Wieżowce budowane

Przedwojenne wieżowce istniały tylko jako projekty. Propozycje twórcze na uczelni po 1946 roku ukonkretniały się często we wspólnych, wybitnych formach.

Były też wielce zróżnicowane, fascynujące w swej bujności. Tyle tylko, że co najmniej z dwóch względów nie zaistniały w szerszej skali. Po pierwsze, z różnych powodów (tępy tzw. socjalizm, blokująca prowincję „warszawka”, wzajemne „podminowywania” ambicji itd.) nie wydobyto właściwego miejsca i sensu tej sztuki w skali krajowej i międzynarodowej. Po drugie, jak przystało na uczelnię z pasjami „użyteczności”, większość dzieł z kręgu wrocławskiej ASP ma wielki zaczyn zaistnienia w szerszej skali społecznej, tyle że owego potencjału się nie podejmuje. Raz jest to tak, że chodzi o sugestie do realizacji w przestrzeni miejskiej (struktury, wizyjne projekty), które są zwyczajnie „spychane”. Innym razem mamy do czynienia z prawdziwym znaczeniem ideowym i innowacyjnym (sensybiliści, „szkoła wyklejona”, Luxus itd.). Wszystkie te propozycje sprowadzane bywały do parteru.

Wystawa na 60-lecie ma choć w części osiągnięcia twórcze ASP mocno wydobyc i ukazać. Przy wyłączeniu Architektury Wnętrz i Wzornictwa, które pokazano osobno, dzieli się ekspozycję na piętnaście mniejszych, autonomicznych pokazów: Struktury, Ekspresje, Podwaliny, Poetyka i Etyka, Aura Mazurkiewicza, Sensybiliści i Akcjonści, Sztuka Pojęciowa i Fotografia, Szkoła Wyklejona, Tradycja i Zdrażnienia, Zaulek Kaćmy, Aleksyiuny, Warsztat i Nośność, Wrocławska Szkoła Szkla, Wrocławska Szkoła Ceramiki, Doświadczenie i Praca. (Niestety, wymogi tego tekstu uniemożliwiają wymienienie wszystkich nazwisk artystów reprezentujących dokonania twórcze Uczelni.)

Aby sytuacja nie była prosta, wewnątrz działów pokazane są mini-muzea czy mikroekspozycje. A i same dzieła są często złożonymi zestawami lub konstrukcjami. Ten układ jest dodatkowo zinterpretowany przez aranżację znakomitego projektanta-ironistę Michała Jędrzejewskiego. W całości mamy więc budowle utkane z wątków czasu i przestrzeni.

Struktury

Jedno z głównych osiągnięć Akademii. Całkowicie samodzielne dążenia, pojawiające się przed 1960-ym rokiem wśród członków późniejszej Grupy Wrocławskiej, określano jako „strukturalizm”¹³. Potem w kilku falach struktury ożywają aż do dziś. Abstrakcyjne obrazy, tkaniny, rzeźby czy grafiki mieszczące się w tej postawie mają elementy powtarzalne, a pole dzieła jest ujednoczone. Na ogół dominują: płynność, neutralność, wyrafinowanie kolorystyczne, wzory organiczne. Są to po prostu bardzo piękne formy. Źródła wrocławskich struktur kierują nas ku pejzażom (Józef Hałas, Małgorzata Grabowska, Marian Poźniak, Alfons Mazurkiewicz), wizjom metaforycznym (Zbigniew Paluszak, Regina Konieczka-Popowska). W tkaninie wydobywa się własną jej istotę (Ewa Poradowska-Werszler, Krystyna Dyrda-Kortyka). W rzeźbie jest to cały system form konkretnych i odrzutowania barwnych cieni (Jan Chwałczyk). Często mamy propozycje do wykorzystania w przestrzeni miasta, ale poza Alojzego Gryta fontanną „Zdrój” nie podjęto ich. Aktualnie zwraca uwagę skala rozwiązań: od instalacji Gryta i Ogorzelec przez wibrujące kolorami kompozycje Mariana Wołczuka, Marka Kuliga, fragmenty większych przestrzeni Witolda Liszkowskiego, małe lecz monumentalne obrazy Pawła Lewandowskiego-Palle, „muzyczne” dzieła Janusza Jaroszewskiego, po wyrafinowaną poetyczność Wojciecha Lupy.

Ekspresje

Wrocław ma tradycję ekspresji. I chociaż te z przedwojennej Akademii zniknęły, wśród przybyłych do odnowionej uczelni pojawili się artyści, dla których sztuka wyrazu była ważna. Waldemar Cwenarski zawarł w swych dziełach wielką traumę przeżyć z czasów wojny i w nawiązaniu do Rouaulta oraz Wojtkiewicza z poziomu dziecka spojrzął na dramat świata. O „Pożodze” tego artysty pisał Aleksander Małachowski, że „jest (w niej) siła zadająca cierpienie. Czym jest ta siła? Wojną? Nienawiścią?”¹⁴. Wzmoczone operowanie wyrazem raz po raz widoczne jest w dziełach Karpińskiego, a potem u Szpakowskiej-Kujawskiej czy Pawelskiej. Można spierać się o to, na ile ekspresja pojawia się i znika u takich artystów metaforycznych jak Felicja Chachaj czy Eugeniusz Get-Stankiewicz. Ale wychodzi z mocą w czas „ekspresji i represji” na początku lat 80. Zdzisław Nitka maluje żołnierzy bez głów. Krzysztof Skarbek zestawia ucieczkę z agresją. Czysty gest ożywa u Eugeniusza Minciela. Lech Twardowski pokazuje kapitalne wychodzenie obrazu w przestrzeń. U młodszych artystów ekspresja może wiązać się z otchłanią, jak u Normana Smuźniaka, mieć przyrodniczą ekspansywność (Piotr Tyszkowski), nieść napięcia przestrzenne (Anna Kowalska, Adam Chmielowiec), albo łączyć piękno i ból w architektonicznych labiryntach (Anna Kołodziejczyk).

Podwaliny

Ci, którzy zaczynali oraz ci, którzy przybywali zaraz potem, przynosili z różnych stron odmienne tradycje i wzory. Niemal do Młodej Polski sięgają wielki monumentalista Dunikowski i kolorysta Geppert. Art Deco dostrzegamy u Antoniego Mehla, wpływy łukaszców u Stanisława Pękalskiego. W arcydziele „Szermierka”, Leon Dołżycki zawarł echo formizmu. Bogate kolorystycznie „Kompozycje oceaniczne” Marii Dawskiej mają życie abstrakcji organicznych, ale jednocześnie odnawiają galicyjskie zauroczenia.

Poetyka i Etyka

Na inicjowanych przez Dawskiego pod koniec lat 50. wystawach „Świat malarskiej metafory” sprawdzane były wyglądy motywów i ich emocjonalnej jakości. Te doświadczenia były niebagatelne, gdyż objęły artystów, którzy w latach późniejszych mieli odegrać główną rolę w sztuce Wrocławia. W katalogu w 1959 r. podkreśla się, że „kryterium zgodności z naturą” nie ma tu zastosowania¹⁵, co jest porzuceniem socrealizmu. Dla Karpińskiego – głównej postaci stawiającej w latach 70. problemy sztuki figuratywnej w Akademii (a jednocześnie pedagoga o niezwyklej

charyzmie) – zmianami różnych **poetyk** nie może kierować kaprys, ale **etyka** artysty. I w takim świetle można widzieć propozycje twórców, dla których postać człowieka pozwala na bogate odniesienia, jak jest to u: Krzesławy Maliszewskiej, Janiny Żemojtel, Nicole Nascova, Grzegorza Zyndwalewicza, Leszka Mickosia, Łucji Skomorowskiej, Jacka Dworskiego, Miry Żelechower-Aleksion, Feliksa Podsiadłego, Andrzeja Jarodzkiego, Christosa Mandziosa, Łukasza Morawskiego. Także młodzi artyści (żeby wymienić Beatę Eliasik i Martę Borgosz) kierują się ku niewysychającemu źródłu skojarzeń i rozkojarzeń figuracji. Etyka i poetyka. Osobno czy razem?

Aura Mazurkiewicza

Niezwykła indywidualność, jaką był Mazurkiewicz, pozostawiła ślad w kręgu kolegów (tych serdecznych i tych niezbyt życzliwych) oraz uczniów. U Jerzego Boronia jest paralelna dążeń. Podsiadłego „plastry” przypominają bruzdy w obrazach duoplastycy. W fascynujących rysunkach powstałych w pracowni Mazurkiewicza widać minimalistyczne nastawienie na jakość (a nie na ilość) elementów i gestów. Wyczuwa się tu dialogowy charakter „programu otwartego”. Klimczak-Dobrzaniecki przebył drogę od tej pracowni ku wykorzystywaniu inskrypcji i przedmiotów „sentymentalnych”. Piotr Błażejowski tworzy obrazy składane i rozkładane w wyrafinowane struktury. Sam mistrz utrwalił się w naszej pamięci wspaniałymi kolorystycznie dziełami ukazującymi jednocześnie zmienność natury i jej niewzruszone trwanie¹⁶. Jak to opisywał Andrzej Jarosz, droga pokonywania paradoksów gry z drobinami świata wiodła malarza ku „mystyce materii” T. de Chardin¹⁷. Pod koniec życia padł na artystę cień niezrozumienia i niedoceny.

Sensybilności i Akcjonści

Rozwijający się w latach 1956-1965 ruch sensybilistyczny związany jest z żywymi „gestami”, prześmiewczymi wystąpieniami, chaotycznym teatrem wprawiającym widzów w osłupienie, gramami tekstowymi i kolażowymi, wymyślaniem całych systemów z własnymi banknotami, wydawnictwami, nawet władzą królewską. Operując absurdem i odcięciem się od śmiertelnie poważnego tzw. socjalizmu rozwijali swą sztukę „kulturalnego przeszkadzania”: Kazimierz Głaz (twórca manifestów), Wiesław Zajązkowski, Jerzy Popowski, Michał Jędrzejewski i inni. Ten ostatni (kronikarz tych wystąpień) zauważa, że „sensybilizm to niezbędny dystans, bez którego sztuka umiera”¹⁸. Wrocław w późnych latach 50. miał i inne akcyjne inicjatywy

w rodzaju: teatru „Trumna” Adama Rząsy, projektów scenograficznych Piotra Wierzchora czy prekursorskich prac dźwiękowych Janusza Grzonkowskiego. W latach 70. i 80. ożywają takie działania ponownie, np. w pseudosystemach Anastazego Wiśniewskiego. Natomiast duch absurdalnych projektów jest u Jacka Kosa, a wyobraźniowe majsterkowanie u Piotra Jędrzejewskiego. Z punktu widzenia akcji zwracają uwagę niezwykle skondensowane performances Wojciecha Stefanika czy „plazmowate pseudoczynności” Anny Plotnickiej.

Sztuka Pojęciowa i Fotografia

Rozpowszechniający się pod koniec lat 60. konceptualizm ma wrocławski odpowiednik w „sztuce pojęciowej” (SP), którą pokazano w galerii Pod Moną Lisą. Na sympozjum-wystawie „Wrocław ’70” wizyjne projekty, rejestracje i notacje były niezwykle ciekawymi propozycjami dla miasta, tyle że miasto całkowicie je zignorowało. „Pojęciowcy” głównej linii, a także ci, którzy do nich dołączyli, zarzucili „estetykę rzeczy”. Przedmioty nabrały znaczenia załączników (Makarewicz). Skierowano się głównie ku notacjom „głuchym i tępy” (Michałowska), indeksowaniu błahych czynności (Barbara Kozłowska, Elżbieta Chodźaj-Smolińska), stosowaniu sztuki tekstu (Marzenna Kosińska). W Akademii konceptualny mikroinstytut uformował Kaćma (patrz jego „Katedra namalowana z zamkniętymi oczami”). Rosołowicz miał „białą” (neutralną) pracownię, a pojęciowe aspekty pojawiły się u Wandy Gołkowskiej (obrazy tekstowe) i Eugeniusza Smolińskiego (przenikanie zapisu i elementów rzeczywistych). Fotografia szła własnym torem, reprezentując wyróżniające się propozycje (Zdzisław Holuka, Michał Diament, Kazimierz Helebrandt, obecnie Czesław Chwyszczuk). Na styku sztuki pojęciowej rozwinęli swoją działalność Natalia LL i Andrzej Lachowicz, a potem także Anna i Romuald Kuterowie (aspekty konceptualne fotografii opisał Adam Sobota). Do doświadczeń „pojęciowców” nawiązuje w swych fotografiach i ich animacjach Andrzej P. Bator. Wśród młodszych zwolenników procedur konceptualnych można wymienić Ewę Zarzycką (dukt nibypamiętnika) a ostatnio także i Olę Lewicką (sprawdzenie teorii w malarstwie i malarstwa w teorii).

Szkoła Wyklejona

Lata 1980-1989, związane z euforią Solidarności, a potem ze stanem wojennym i z okresem „walki i naporu”, to mocno niedoceniona faza życia Uczelni. Jej „strony jasne i ciemne” pokazywał na wystawach i opisywał znakomicie Zyndwalewicz, który sam uczestniczył w wydarzeniach¹⁹. Jedenastu wykładowców i studentów internowano. Była walka i paraliż, dramatyczne piękno „szkoły wyklejonej”, wyciągnięte w geście wiktorii palce ręki Ludwika Ogorzelec, naprędce wykonywane plakaty. Z punktu widzenia osiągnięć twórczych było to ożywcze anarchizowanie, otwierające się na swobodne druki, kolaże, fotografie, graffiti, wlepki. Happeningi Pomarańczowej Alternatywy miały bazę na Uczelni.

Tradycja i Zdrażnienia

W latach 90. i na początku XXI wieku jest na Uczelni z jednej strony duże skupienie się na odnowieniu tradycyjnych metod tworzenia malarstwa i rzeźby. Wśród patronów ugruntowanych postaw są m. in. znakomity poeta-malarz Stanisław Korytko, oryginalny abstrakcjonista Aleksander Dymitrowicz, mistrz medalu i małych form Jacek Dworski, łączący pojęciowość z realizmem Wojciech Kaniowski. Z drugiej strony jest otwieranie się na: podważanie kamiennej powagi, niekonsekwencje, mini-prowokację, celowe niby to „fuszerzy” itd. (patrz pracownia Kazimierza Skarbka i Pawła Jarodzkiego, a także próby i eksperymenty Przemysława Pintala i Wojciecha Pukocza). Trudno obyć się bez historii i nawiązań do najlepszych wzorów. Stąd wypływa np. znaczenie rzeźby Alfredy Poznańskiej z jej w marmurze utrwalonymi księgami. Jest też i inny przykład: postimpresjonizm. We Wrocławiu zaistniał marginalnie (np. u Gepperta i Stanisława Zimy). Ale w ostatnich latach ma swe odniesienia w Waldemara Kuczmy, Anny Kram, a także w obrazach Piotra Kielana. Tradycja jest niezwykle wartościowa. Tyle, że czasem trzeba „wywalić język”, aby zrozumiano, iż istnieją odmienności, **różnice**, opcje inne niż nasza. Dlatego tak cenić można jednocześnie i nawiązującą dialogi ze sztuką przeszłości Jolantę Nikt, i ironistę Pawła Jarodzkiego; twórcę pulsujących form Marka Jakubka i prowokatora Krzysztofa Wałaszka; skupionego na malarskiej metafizyce Łukasza Huculaka i interwencjonistkę Mirę Boczniewicz.

Zaulek Kaćmy

Kaćma jest legendą. Założona przez niego w 1971r. Katedra Wiedzy Wizualnej stała się prekursorskim ośrodkiem nie zawsze rozumianym i docenianym. Łącząc metody doświadczalne z dydaktyką, Kaćma założył, że penetrowane będą różnorodne metody wizualizacji, kolejno stawiane jako zadania. Pozwoliły one na eksperymentowanie zarówno w kontekście estetyki, jak i psychofizjologii. „Ambicją [...] tej nowej interdyscyplinarnej dziedziny] było nie tylko ‘krzewienie’ wiedzy wizualnej [...], ale również [...] szerzenie nowej świadomości metaplastycznej, samowiedzy uniwersalnej i wyższego stopnia, bardziej profesjonalnie pogłębionej i ścisłej”²⁰. W Katedrze istotne

stało się grupowe stymulowanie wyobraźni (Bogusław Hubicki), a w rezultacie pobudzenie zdolności odkrywczych studentów. Stąd też jako „kaćmówki” rezultaty eksperymentów prezentowane były przez nich np. na plenerach. Z punktu widzenia dnia dzisiejszego widać jak prekursorskie było u Kaćmy konceptualne podejście do materiału wizualnego (idea rozwijana przez Wiesława Gołucha), eksperymentowanie z fantomami (Ireneusz Olszewski, Stanisław Sasak) a nadto wielka otwartość na multimedia (paradoksy Ryszarda Jędrasia, wirtualność Małgorzaty Kościelak, gra z utopią Małgorzaty Kazimierczak).

Aleksiuiny

Uczynienie przez Dawskiego uczelni „użytkową” nasunęło konieczność znalezienia ujęcia dla tego, co w sztuce bywa odwieczne: strumieni obrazków. Najlepszą dla nich formą okazała się grafika wraz z plakatem. Wielkim talentem zabłysnął goszczący tu Maciej Urbaniec. Natomiast wśród miejscowych ruin i popiołów oraz bibelotów i rupieci przywiezionych przez wygnańców, wyrastają duchy z myśleniem obrazkowym jako pewną koniecznością („no bo bez niej byłoby się tylko larwą”). Największymi z nich okazali się Get-Stankiewicz i Jan Jaromir Aleksiuin, a potem jeszcze Jerzy Czerniawski i inni. Szybko określono ich w Polsce ksywą „Aleksiuiny”. Wypracowali niepowtarzalną stylistykę wyobrażeń „przechodzonych”, nadkruszonych i z mgiełką, czasem bardzo dramatycznych (ekspresja!) z aluzjami do psychoanalizy i mitologii. Taki jest głównie Aleksiuin. Natomiast Get-Stankiewicz, skupiony na „własnym łbie” w sposób wszechstronny wykorzystuje ten motyw w kalejdoskopie kontekstów i sytuacji. Mając dalsze rozwiązania u Romana Kowalika, a ostatnio w szczególnej metodzie kolażowego budowania portretów przez Tomasza Brodę, „aleksiuiny” są wciąż żywe.

Warsztat i Nośność

Bardzo bogate doświadczenia grafików zainicjowane przez Dawskiego biegna przede wszystkim w stronę doskonalenia warsztatu. Pokazując finezję wariantowych odbitek z metalu, Haliny Pawlikowskiej „grafika materii” skupiona jest na wydobyciu różnie trawionych terytoriów. U Andrzeja Basaja też otwieramy się na **warsztat**, wyobrażamy sobie artystę ślęczącego przy matrycach dla właściwego wydobycia tumultu narracji mającej źródła w pop („Żółta łódź podwodna”), a pokazywanej przy pomocy całego spectrum technik. Te zdawałoby się odchodzące już fascynacje dają wciąż nowe rozwiązania w „machinach” Chrisa Nowickiego, świecie ludzkich drobin Jacka Szewczyka, wielkoformatowych stworach Przemysława Tyszkiewicza czy równie monumentalnych wyobrażeniach byków u Pawła Frąckiewicza. Misterne epilogi Anny Janusz-Strzyż, palimpsesty Małgorzaty Warlikowskiej, a także rozliczne drogi poszukiwań innych autorów dają wielkie zróżnicowanie grafiki warsztatowej.

W całkowitym kontraście wobec kultu wyrafinowanych odbitek rozwija się linia typu design: od plakatu, przez typografię, po wydruki komputerowe. I tu mieszczą się wizyjne próby takich artystów jak Ludwik Żelaźniewicz (krasnale), Eugeniusz Smoliński (pojęcia i żarty), Waclaw Kowalski (balet wzorów), Andrzej Moczydłowski (gry tekstowe), Maja Wolińska i Marek Grzyb (ludzkie hybrydy). Zostawiając dopracowanie wyobrażeń metodom cyfrowym, badają raczej ich **nośność**. A w końcu następują dziwne powroty: Get-Stankiewicz wraca do miedziorytu. Jego tropem idą studenci. Zmieniają się akcenty nastawień na jedną bądź też drugą linię postępowania. Fascynująca sinusoida grafiki.

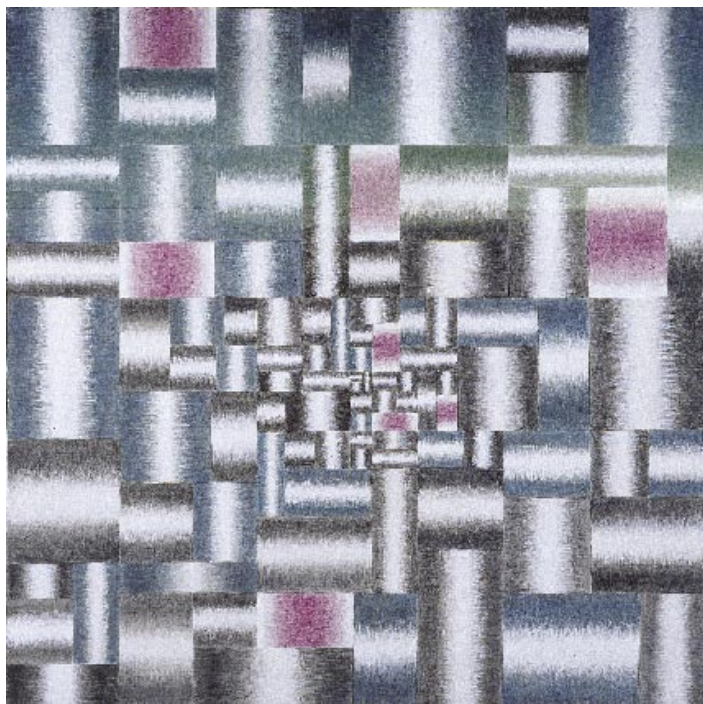
Doświadczenie i Praca

„Rzeźbiarską poprawność” powszechnie rozumiano jako takie „interpretacje, przekształcenia, czy nawet drastyczne deformacje rzeźby, które służą rzeźbiarskiemu przesłaniu”²¹. We Wrocławiu było tak, jakby zgodzono się na taki postulat, ale od razu powstał długoletni spór między intuicyjnym podejściem Borysa Michałowskiego i intelektualnie konstruktywną „dunikowszczyzną” (budowaniem rzeźby osiowo, od wewnątrz). Dodać do tego można byłoby specjalną linię postulatów architekta Apolinarego Czepelewskiego – krańcowego zwolennika kontekstów i otoczenia (tym tropem idąc: Alojzy Gryt, Tomasz Tomaszewski). Paradoks trwających do dziś sporów rzeźbiarzy jest taki, że „linia intuicyjna” rozpadła się i przekształciła w bogactwo doświadczeń oraz zróżnicowane traktowanie tworzyw (od Leona Podsiadłego przez Grażynę Jaskierską i Macieja Albrzykowskiego ku Markowi Sienkiewiczowi). Na horyzoncie jest też zakwestionowanie tzw. „rzeźbienia”

w ogóle i skierowanie się ku fantomom (co podjęli rzeźbiarze warszawscy, a co we Wrocławiu zaistniało poza rzeźbą w kręgu Kaćmy).

Natomiast gdyby przyjąć istnienie tendencji „odśrodkowej” to „pewną (jej) osobliwością byłoby wyróżnienie takich wrocławskich osiągnięć w linii tradycji, jakie były udziałem Skomorowskiej, Dworskiego, Poznańskiej”²². Dodać tu można jeszcze specjalne miejsce tak różnych artystów jak abstrakcjonista Feliks Kociankowski, lubiący groteskę Waldemar Szmatała, sięgający do istoty rzeźby Janusz Kucharski, wybitny figuratywista Christos Mandzios, czy znający sens materiałów Marek Zysko. Biegnać zygzakowatą linią między tymi, którzy stawiają zadania pozwalające wtórnie uruchamiać różne materiały – tak jak ostatnio to widać w instalacjach Marii Wrońskiej i Marcina Mierzickiego (**doświadczenie**) – a tymi, co mozolnie w **pracy nad tworzywami** (jak Ryszard Gluza i Mateusz Dworski) dochodzą do form, spór otwiera się i zamyka na konteksty przestrzeni i myśli, wracając kolicie do konceptów (Makarewicz, Andrzej Kosowski). Tyle, że zwrócenie przez miasto uwagi na wyniki tego sporu jest bliskie zeru. Wieżowce Wrocławia.

1. P. Jędrzejewski, Słowo wstępne; [w:] Państwowa Wyższa Szkoła Sztuk Plastycznych we Wrocławiu. 1946-1990., Wystawa prac studentów i pedagogów, [kat.], CBWA Zachęta, Warszawa, 1990, s.7.
2. J. Ilkosz, B. Stórtkuhl, Wieżowce Wrocławia 1919-1932, Wrocław, 1997, s. 18.
3. E. Geppert, Zagadnienia formalne i nieformalne w malarstwie polskim, Wrocław, 1947, s. 14.
4. N. Davis, R. Moorhouse; Mikrokosmos. Portret miasta środkowoeuropejskiego: Wratislavia, Breslau, Wrocław; Kraków, 2002.
5. Cyt. za: M. Hermansdorfer, [Wstęp w:] Grupa Wrocławska, [kat.], BWA Zielona Góra, 1975.
6. P. Bourdieu, The Production of Belief: Contribution to an Economy of Symbolic Goods, cyt. za: Ch. Harrison, P. Wood ed., Art in Theory 1900-2000. An Anthology of Changing Ideas, Malden, 2005, s. 1021.
7. Cyt. za Bourdieu, dz. cyt., s. 1023.
8. P. Bourdieu, dz. cyt., s. 1024.
9. Patrz: E. Nęcka, Psychologia twórczości, Gdańsk, 2005, s. 186.
10. S. Rodziński, [Wstęp w:] PWSSP – Wydział Malarstwa Grafiki i Rzeźby, Katedra Malarstwa [kat.], Galeria Awangarda, BWA Wrocław, 1977.
11. P. Jarodzki, maszynopis tekstu z konferencji Bilans celów i metod kształcenia w uczelniach plastycznych, ASP Wrocław, 2000.
12. Z. Makarewicz, Rzeźba jako doświadczenie, [w:] Doświadczenia, [kat.], BWA Wrocław, 2001.
13. W. Kostecki, Grupa Wrocławska, Odra, 1970, nr 5.
14. A. Małachowski, [Wstęp w:] Wystawa pośmiertna Waldemara Cwenarskiego, [kat.], ZPAP, BWA, Wrocław, 1956.
15. M. Wójciak, [Wstęp w:] Świat malarzkiej metafory, [kat.], Wrocławskie Towarzystwo Przyjaciół Sztuk Pięknych, Muzeum Śląskie, Wrocław, 1959.
16. E. Łubowicz, Paradoks dynamiczny, „Odra”, 2001, nr 1.
17. A. Jarosz, Alfons Mazurkiewicz. Refleksje teoretyczne i praca pedagogiczna. Dwa szkice, ASP Wrocław, 1999, s. 26, 54.
18. Wypowiedź M. Jędrzejewskiego (2006).
19. G. Zyndwalewicz, Życie uczelni w okresie przemian ustrojowych 1980-1989, [w:] A. Saj (red.), Szkice z pamięci, ASP Wrocław, 1996.
20. L. Kaćma, cyt. za: J. Olek, Wiedzieć aby widzieć, „Projekt”, 1986, nr 6, s. 28.
21. G. Kowalski, Odniesienie do klasyki, [w:] G. Kowalski (i in.) red., Powinność i bunt. Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie 1944-2004, [kat.], ASP, „Zachęta”, Warszawa, 2004, s. 91.
22. Z. Makarewicz, Przestrzenie nowej wyobraźni, „Format”, 1998, nr 3-4 (28-29), s. 53.

Zofia Artymowska

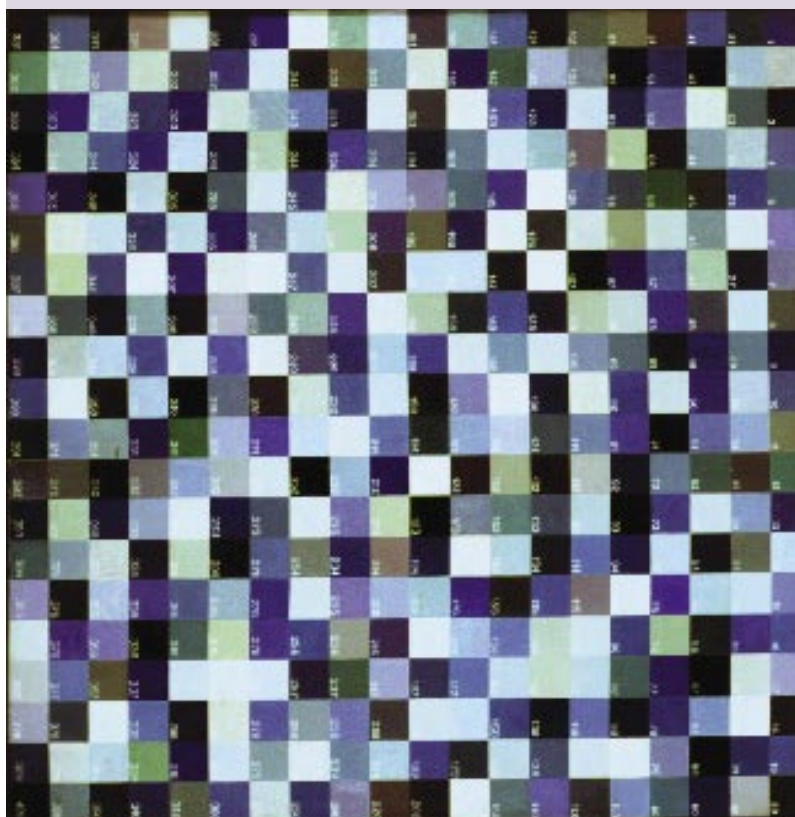
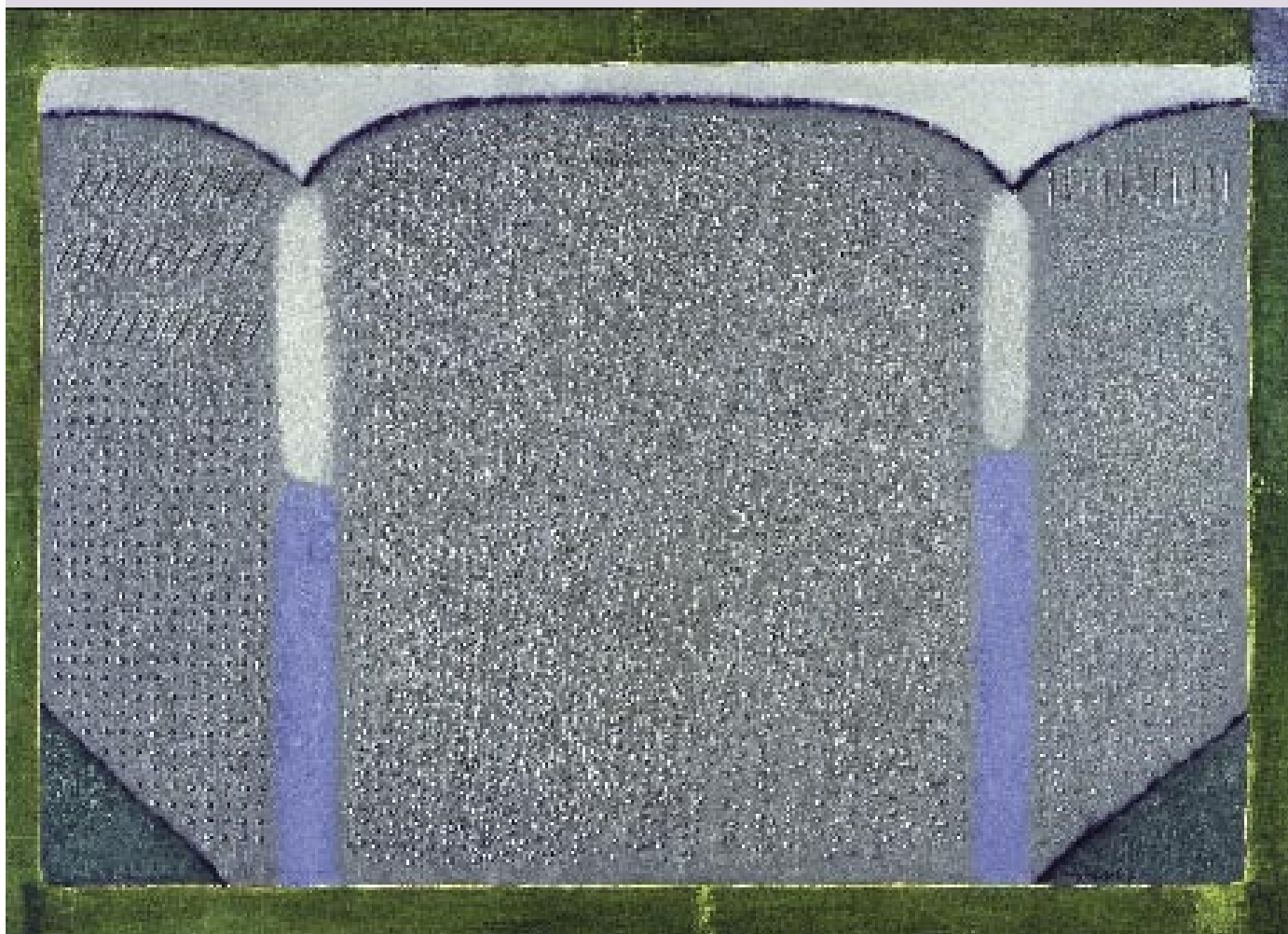
- ▣ Polifomy
1970, olej na płótnie, 114x114cm,
wł. Muzeum Architektury we Wrocławiu

Maja Godlewska

- ▣ Ceiling Matter
2004, śr.122cm
techn. mieszana na płótnie lnianym

Małgorzata Grabowska

- ▣ Obraz 91
1975, olej na płótnie, 100x120cm

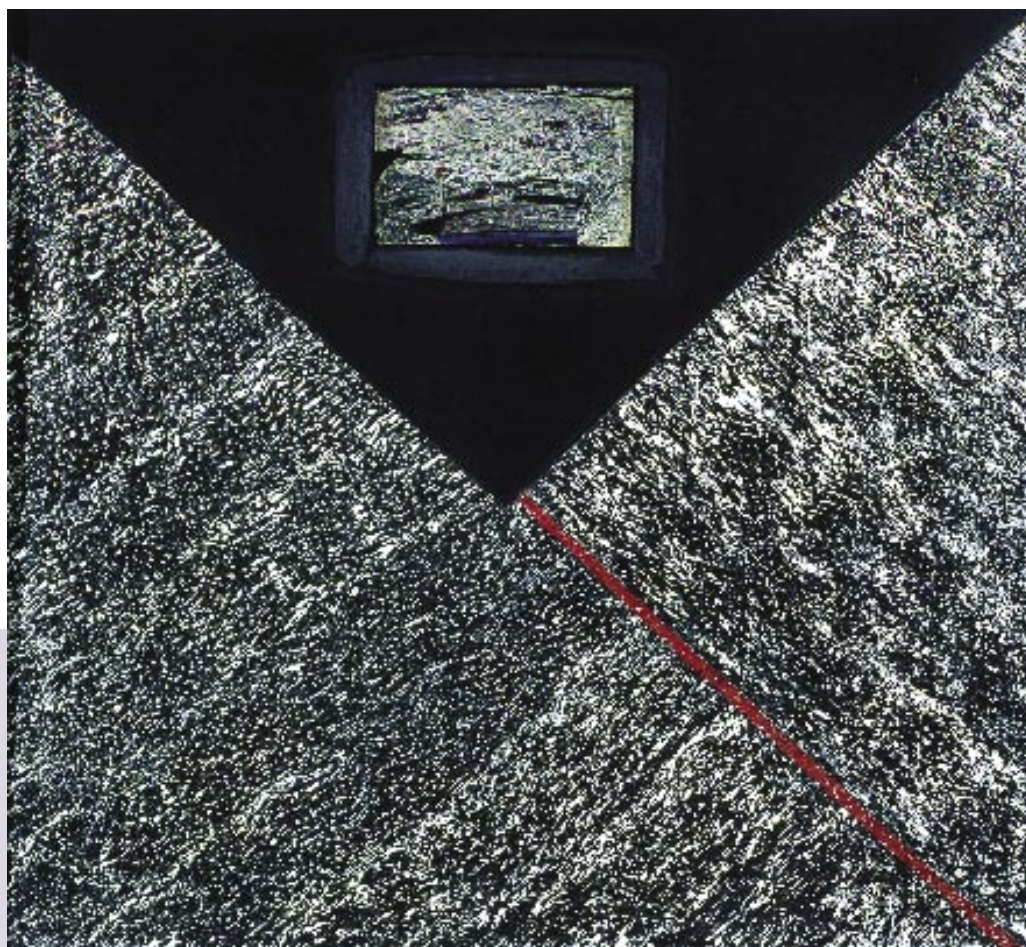

Józef Hałas

■ Pejzaż
1967, olej na płótnie, 101x142cm

Wanda Gołkowska-Chwałczyk

■ Kolekcja-Katalog Błękitów
1974-75, akryl na płótnie, 100x100cm

Aleksander Dymitrowicz

■ Ziemia IV z cyklu Pejzaże II
olej na płótnie, 103x113cm

Waldemar Graczyk

■ Obszary barwne
2006, gwasz na kartonie, 70x100cm

Krystyna Dyrda-Kortyka

■ Rytmy i znaki,
2003, techn. własna, papier
czerpany, plexi owijane papierem
pakowym, 205x165cm

Janusz Merkel

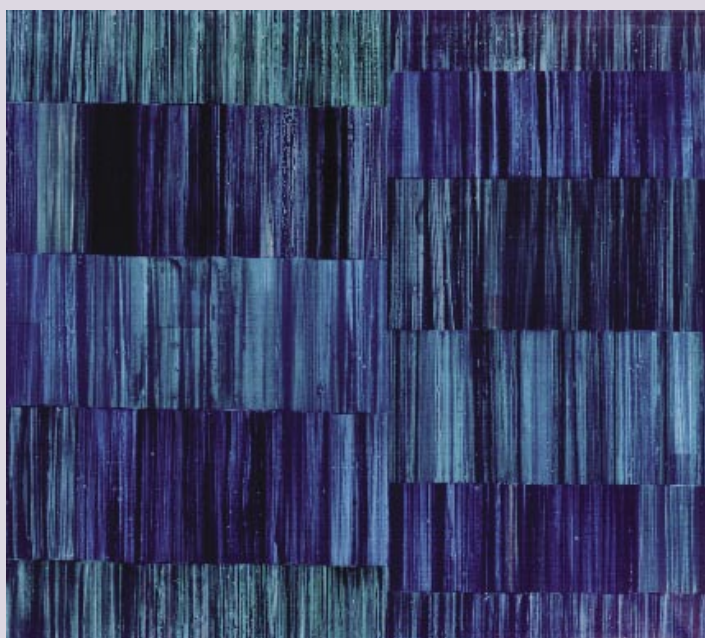
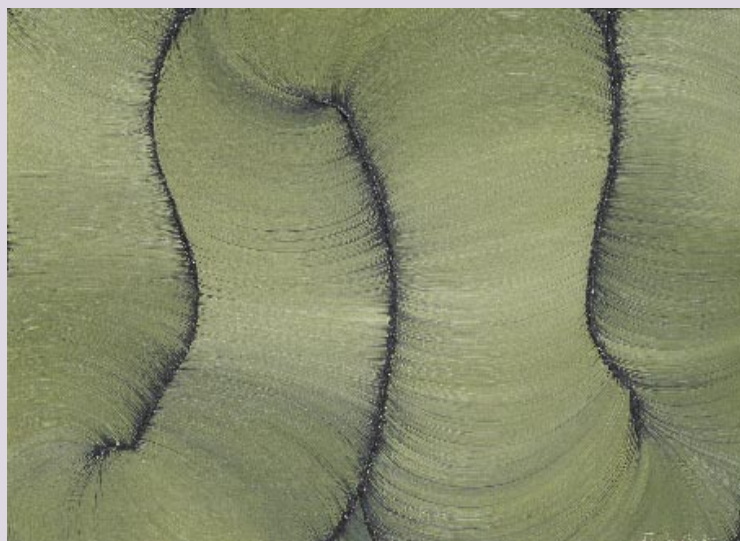
■ Stodoły
1999, olej na płótnie, 100x200cm

Mieczysław Zdanowicz

■ bez tytułu
1990, techn. mieszana, 136x107,5cm
wł. ASP we Wrocławiu

Maria Ewa Poradowska-Werszler

■ Lukarna
2002, techn. własna, len, 220x150cm

Jacek Jarzewski

■ Kompozycja haptyczna
1.11.2001, techn. własna, 100x125cm

Konrad Jarodzki

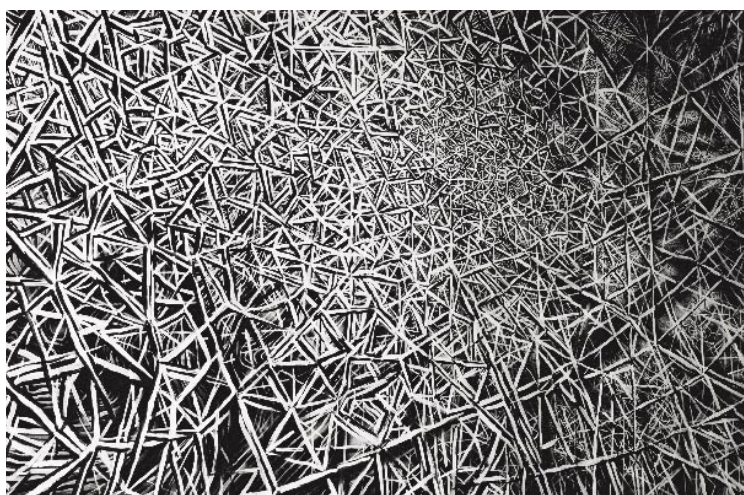
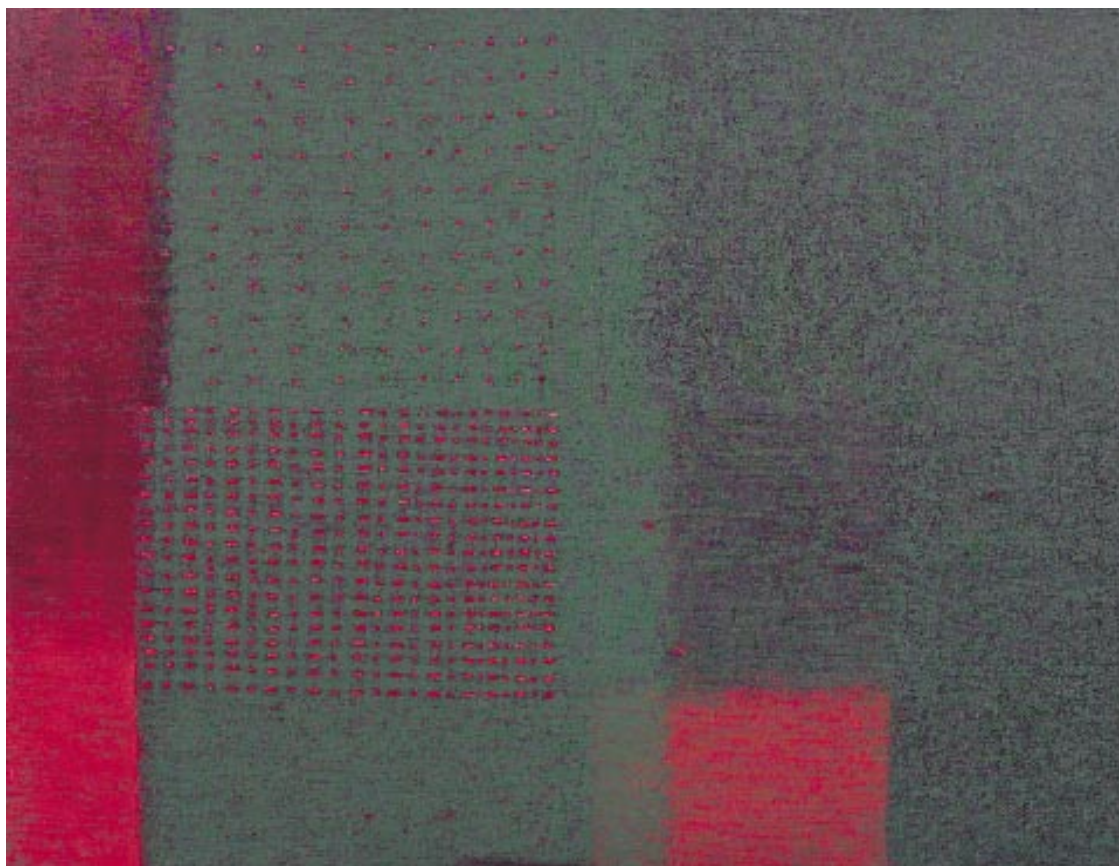
■ Kompozycja
1976, olej na płótnie, 50x71cm

Janusz Jaroszewski

■ Z cyklu Obrazy muzyczne
2001, akryl płótno, 100x120cm

Regina Konieczka - Popowska

■ Epitafium dla ziemi
1982, olej na płótnie, 100x130cm

Wojciech Lupa

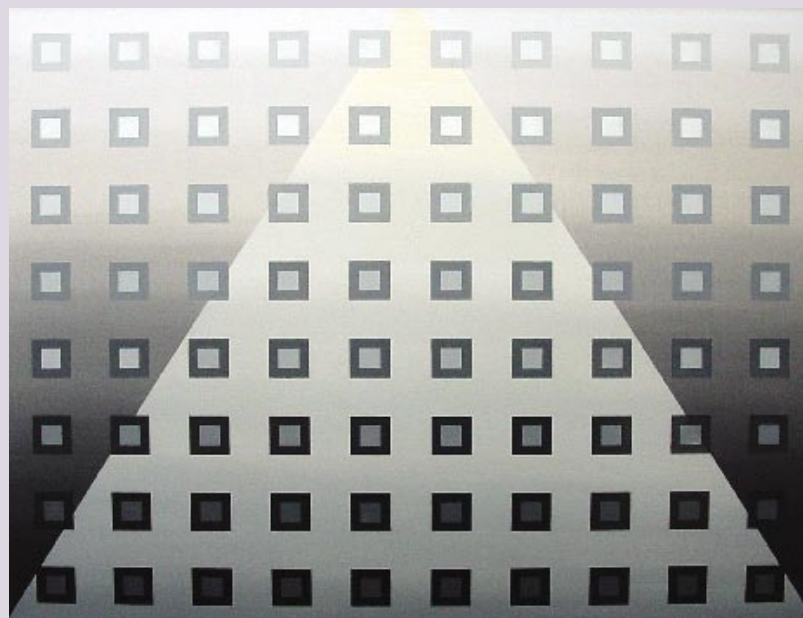
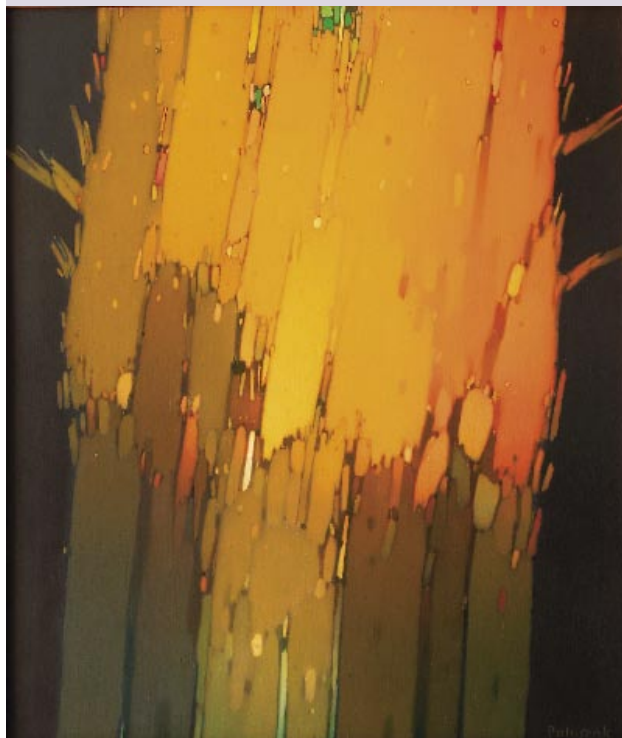
■ bez tytułu
1996, techn. olejna, 130x170cm

Marek Kulig

■ Zapis, całun 1
2004, akryl na płótnie, 110x150cm

Witold Liszkowski

■ Struktury osobiste 3
2001, 200x300 cm, akryl 3

Daria Milecka

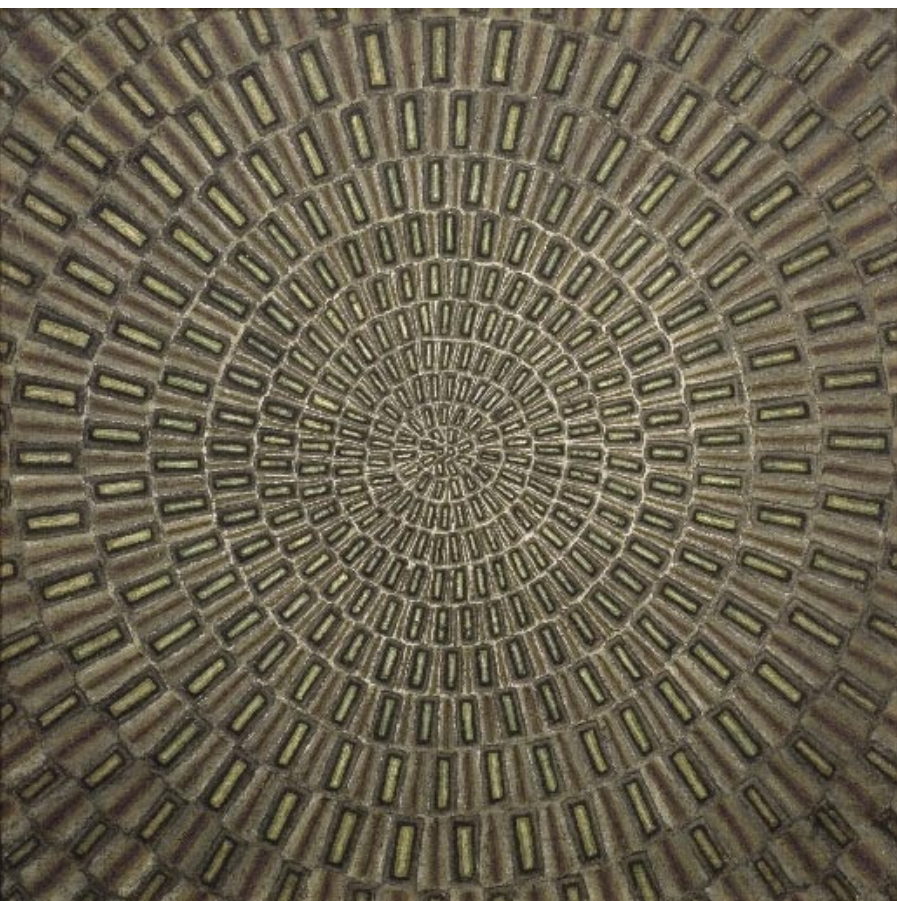
■ Klimat kontynentalny
1998, techn. własna, 160x273cm

Zbigniew Paluszak

■ Requiem dla drzewa
1992-92, olej na płótnie, 119x100cm

Paweł Lewandowski-Palle

■ Srebrna góra II,
2001, techn. olejnożywiczna, 80x100cm

Jerzy Rosołowicz

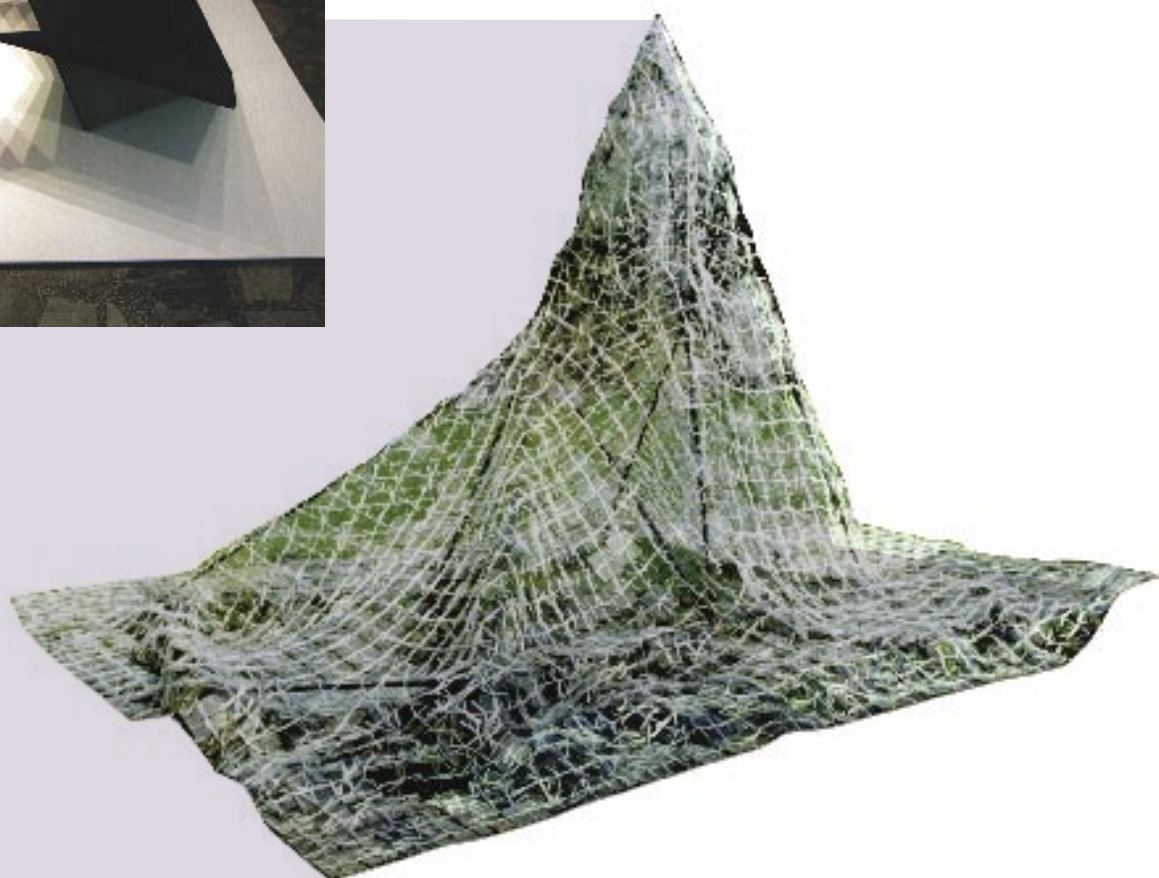
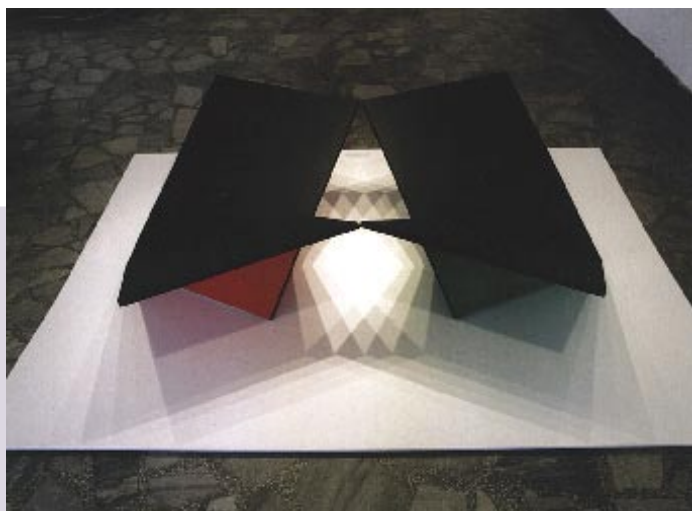
- Neutrony Seria IIIA
1965, 70x70cm, wł. Muzeum Narodowe
we Wrocławiu

Marian Poźniak

- Obraz czterdziesty
1990, olej na płótnie, 65x62cm

Marian Wołczuk

- Kompozycja
2006, akryl na płótnie, 80x100cm

Jan Chwałczyk

- ▣ Kompozycja z dwóch form przestrzennych reprodukujących cieniem Kryształy Światła
Materiały Płyta, Md

Alojzy Gryt

- ▣ Szklana góra
1998, szkło, sznur, metal 4x4x2m

Ludwika Ogorzelec

- ▣ Z cyklu Przestrzeń krystaliczna
2002

Waldemar Cwenarski

- Pożoga
1951, olej na płótnie, 159x197cm,
wł. Muzeum Narodowe we Wrocławiu

Andrzej Budziak

- bez tytułu
1981, olej na płótnie, 28,5x40,5cm,
wł. Lech Twardowski

Adam Chmielowiec

- Ładowanie...
2006, techn. olejno-żywiczna na płótnie,
140x190cm

■ Paweł Frąckiewicz
Byk lilia
2004, rys. na drewnie, 244x366cm

■ Bożena Grzyb-Jarodzka
Pocałunek III
2006, akryl na płótnie, 120x100cm

■ Felicyta Chachaj
Felicyty wydarzenia najwyższej jakości
1989, techn. własna, 148x222cm

■ Anna Kołodziejczyk
Osiedle
2004, akryl na płótnie, 150x180cm

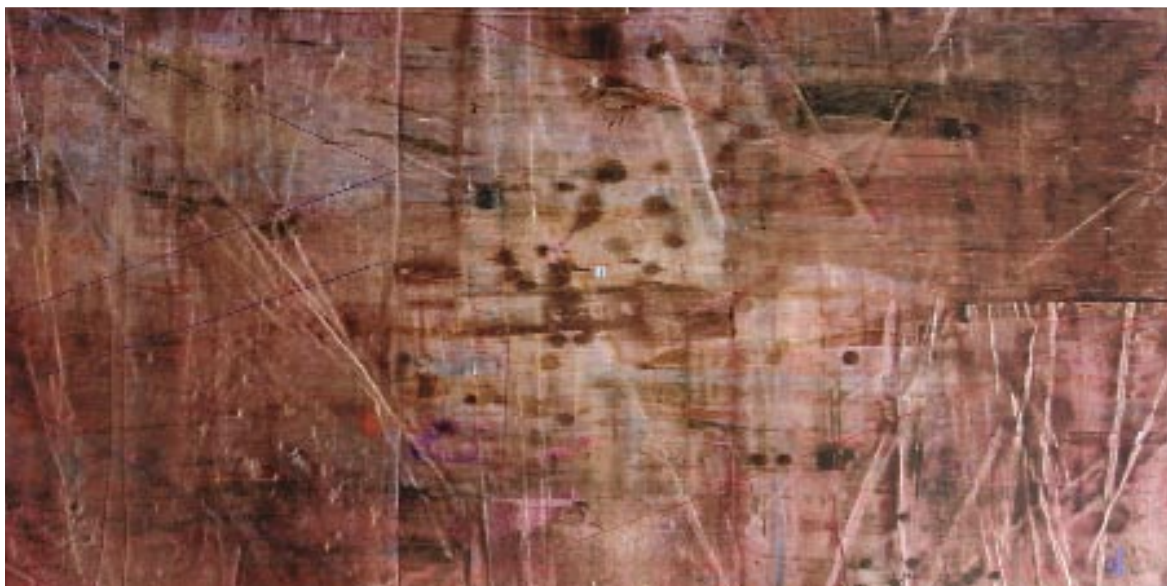

■ Anna Kowalska-Szewczyk
bez tytułu
1996, olej na płótnie, 200x130 cm

■ Eugeniusz Minciel
Zostaw me
1985, akryl na płótnie, 190x197cm

■ Mariusz Mikołajek
Ecce Homo – pomnik nienarodzonych
2004, 170x200cm

■ Lech Twardowski
Kompozycja (detal)
1994, papier, 270x270cm

Zdzisław Nitka

- Stara kobieta patrzy na miasto
2006, akryl na płótnie, 245x350cm

Norman Smużniak

- En
2004, techn. olejno-żywiczna na płótnie,
100x200 cm

Krzysztof Skarbek

- W sierpniowe po południe lubimy się całować za oknem
1988, akryl na płótnie, 280x450cm

Stanisław Sielicki

- Luxus (Małgorzata Plata, Stanisław Sielicki, Paweł Jarodzki, Bożena Grzyb-Jarodzka, Jerzy Kosałka, Ewa Ciepiewska, Szymon Lubiński)
1992, techn. własna, 180x240cm

Piotr Tyszkowski

- Nauka o prawdzie i fałszu
2004, techn. mieszana, 104x280cm

Urszula Wilk

- bez tytułu
2004-5, akryl, olej na płótnie, 200x260cm

Maria Dawska

- Kompozycja antarktyczna
1962, olej na płótnie, 171x114cm,
wł. Muzeum Narodowe we Wrocławiu

Emil Krcha

- Martwa natura z konikami
1949, olej na płótnie, 60x73cm,
wł. Muzeum Narodowe we Wrocławiu

Stanisław Kopystyński

- Wrocławski pejzaż zimą
1953, wł. Muzeum Narodowe we Wrocławiu

Hanna Krzetuska-Geppert

- Szyfr II
1975, olej na płótnie, 122x76cm,
wł. ASP we Wrocławiu

Władysław Kamiński

- Dwie muchy
olej na płótnie, 150x120cm, wł. J.Nikt i Z.Nitka

Stanisław Pękalski

- Portret Janusza Malinowskiego
1945, olej na płótnie, 92x68cm, wł. Muzeum
Narodowe we Wrocławiu

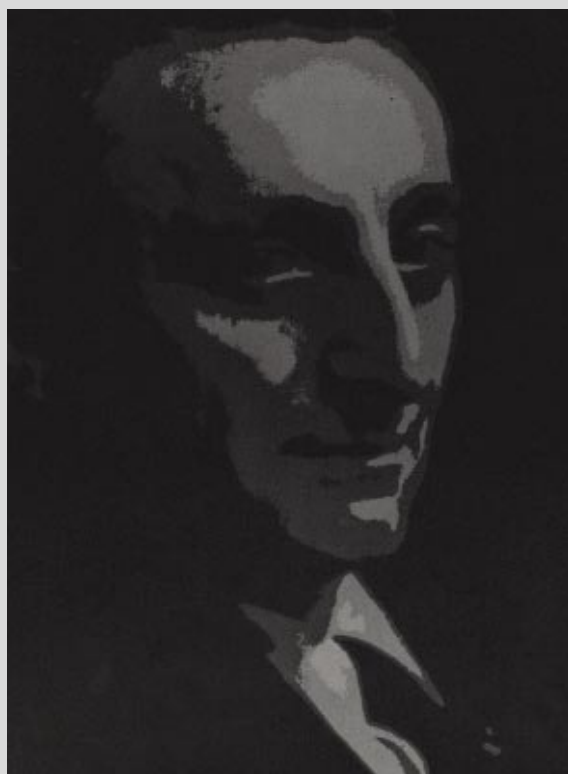

Eugeniusz Geppert

■ bez tytułu
1972, olej na płótnie, 98,8x132,5cm,
wł. ASP we Wrocławiu

Leon Dołżycki

■ Szermierze
1960, olej na płótnie, 71x103,5cm,
wł. ASP we Wrocławiu

Andrzej Will

- Głowa
1964, tusz na papierze, 100x70cm,
wł. Muzeum Narodowe we Wrocławiu

Stanisław Dawski

- Z cyklu Deski
1970, drzeworyt, 100x70cm,
wł. Muzeum Narodowe we Wrocławiu

Bronisław Kupiec

- Portret prof. H. Kowarzyka
ok. 1956, izohelia,
wł. Muzeum Narodowe we Wrocławiu

Mieczysław Pawełko

■ Muzyka, z cyklu Cztery Muzy
k. lat 40., brąz, h-1,50m,
wł. A. Pawełko

Xawery Dunikowski

■ Głowa Chopina
lata 50., brąz, h-30cm, wł. ASP Wrocław

Antoni Mehl

■ Głowa Witka
1956, brąz, h-40cm,
wł. Muzeum Narodowe we Wrocławiu

Borys Michałowski

■ Centaur
1963, brąz, h-96cm,
wł. Muzeum Narodowe we Wrocławiu

Rudolf Krzywiec

- Patera z lwami
1960, glina malowana angobą w technice antycznej ceramiki greckiej, śr. 40,5 cm, wł. Muzeum Narodowe we Wrocławiu

Halina Jastrzębowska

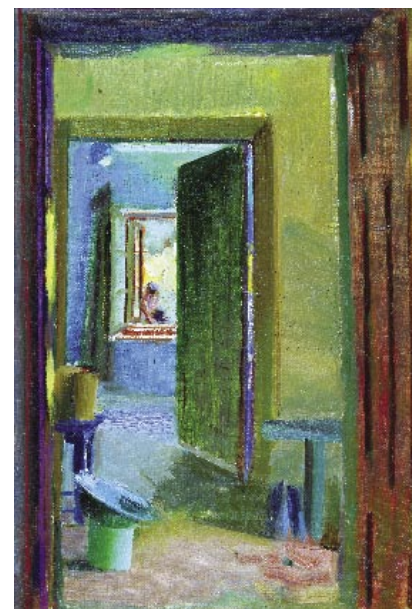
- Wazon Jagielloński
1965, szkło ołowiove mącone ametystem, ręcznie formowane, h-47,5 cm; wł. Muzeum Narodowe we Wrocławiu

Julia Kotarbińska

- Wazon i patera
1959, 1960, glina, szklivo turkusowe, h-37 cm; patera, śr. 38 cm, wł. Muzeum Narodowe we Wrocławiu

WIEŻOWCE WROCŁAWIA
POETYKA I ETYKA

Andrzej Jarodzki

- ▣ Skoczmy na jednego
2003, olej na płótnie, 50x80cm

Janusz Kaczmarek

- ▣ Dom w Trękusie I
2004, olej na płótnie, 50x33cm

Marta Borgosz

- ▣ Nowe buty
2004, akryl na płótnie, 200x120cm

Beata Eliasik

- ▣ Należy Ci się jak psu kość
1998, emalia, asfalt, węgiel, 70x100cm

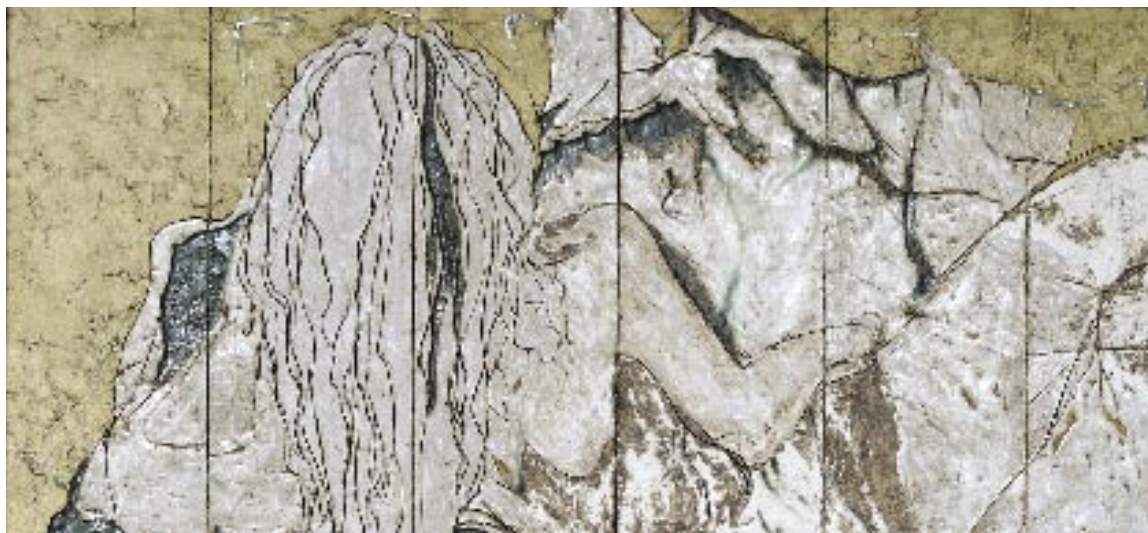

■ **Grzegorz Zydwałowicz**
 Portret Geta
 1990, olej na płótnie, 130x115cm

■ **Anna Szpakowska-Kujawska**
 Z cyklu Atomy – Atomy X
 1967, olej na płótnie, 140x180cm

■ **Stanisław Rodziński**
 Pieta
 1981, olej na płótnie, 82,5x105,5cm,
 wł. G. Zydwałowicz

■ **Krzesława Maliszewska-Mazurkiewicz**
 Dziewczyna
 1963, olej na płótnie, 100x67cm

Bogna Kozera

- Bez tytułu
2005, szamot szkliwiony, 65x137cm

Jan Kondratowicz

- Znaki jesieni
2000, olej na płótnie, 60x80cm

Stanisław Zima

- Obraz zielony
1987, akryl na płótnie, 80x100cm,
wł. Galeria Sztuki Współczesnej
we Wrocławku

Tomasz Schwarz

- Pejzaż
2005, olej na płótnie, 130x185cm

Zbigniew Karpinski

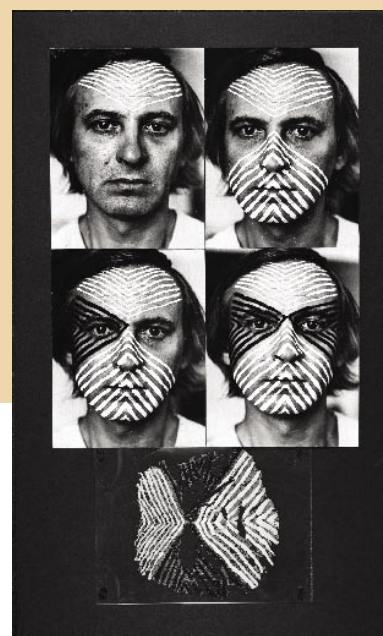
▣ Pejzaż z Mielnika
1968, olej na płótnie, 77x100cm

Nicole Nascov

▣ Akt
1998, olej na płótnie, 140x120cm

Wiesława Pawelska

▣ Kompozycja figuralna
1997, olej na płótnie, 130x120cm

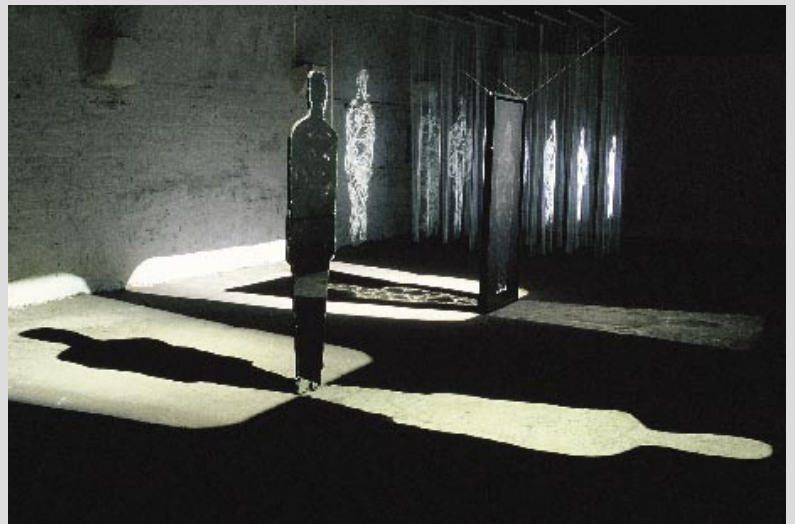

■ Mira Żelechower-Aleksion
 Va Era (Objawiłem)
 2006, akryl na płycie, 40x50cm

■ Jacek Dworski
 Kontrapunkt (Karolowi Szymanowskiemu)
 brąz lany, patynowany, 300x200mm

■ Janina Żemojtel
 Życzliwość ludzka
 1969, olej na płycie pilśniowej, 94,5x93cm,
 wł. Muzeum Narodowe we Wrocławiu

■ Feliks Podsiadły
 Zdjęcie maski
 1979, dokumentacja malarstwa na twarzy

Przemysław Lasak

- Z cyklu Nadzieja
2005, szamot, metal, h-175cm

Łucja Wilimowska-Skomorowska

- Portret Władysława Winczego
lata 60, gips, h-46cm

Christos Mandzios

- Zjawiska świetlne VI
1994, tiul, żyłka nylonowa, światło

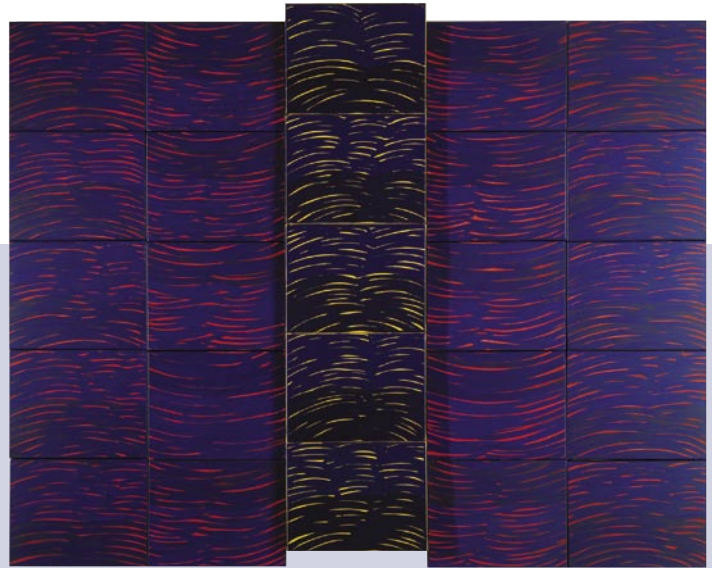
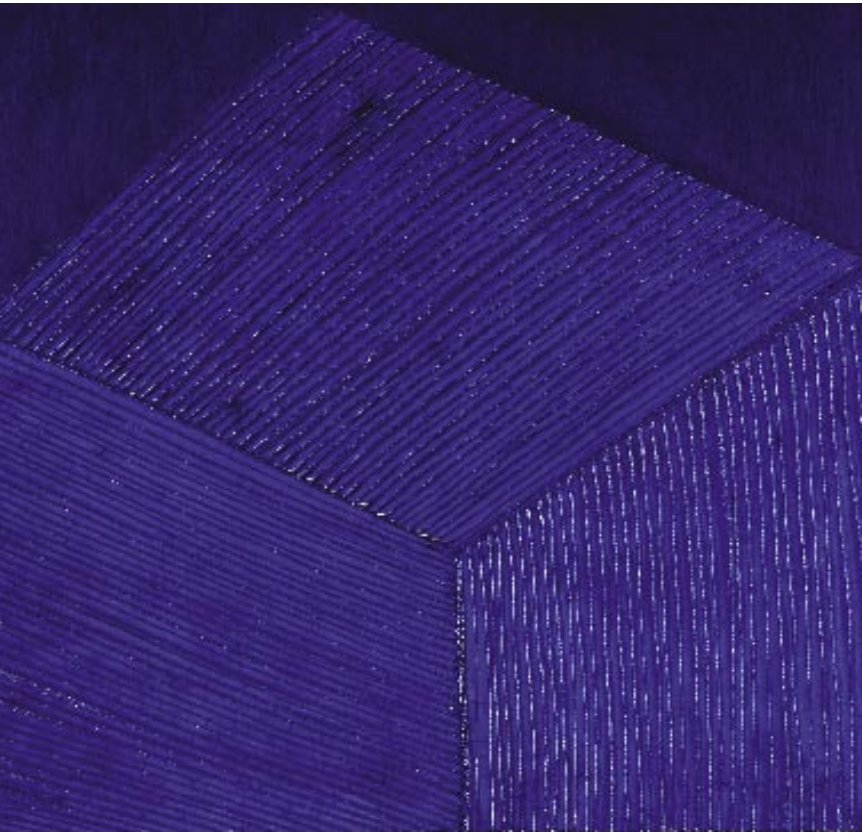
Ryszard Waldemar Zamorski

- Dzik i swobodny
2006, drewno,meta, h-164cm

Andrzej Wojciechowski

- Modlący się
lata 80., gips patynowany, h-65cm

AURA MAZURKIEWICZA

Alfons Mazurkiewicz

Egzystencja I
1975, olej na płótnie, 112x115cm,
wł. Krzesława Maliszewska-Mazurkiewicz

Piotr Błażejowski

Kolekcja XIX 05
2005, olej na płótnie, 153x200cm

Andrzej Klimczak-Dobrzaniecki

Prawdziwy obraz twierdzy kłodzkiej
2004, papier, akryl, tempera, 70x50cm

Leszek Mickoś

Taniec
1993-94, olej na płótnie, 100x120cm

Waldemar Duda

Bez tytułu 2
2001, olej na płótnie, 135x170cm

Leon Podsiadły

Z wystawy Doświadczenia
2001, BWA Wrocław

Jerzy Boroń

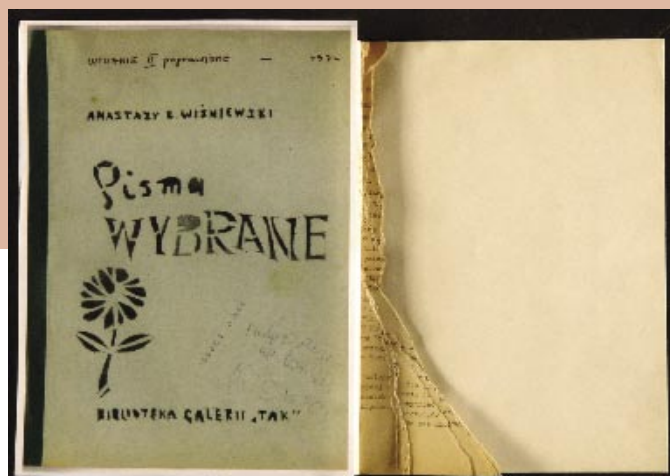
Kompozycja
po 1975, sztuczny kamień, h-1,30

Władysław Tumkiewicz

Bez tytułu
lata 60., drewno, h-140cm

SENSYBILIŚCI, I AKCJONIŚCI

Wiesław Zajączkowski

- Funt patagoński, czyli równowartość braku 100 złotych
1958, litografia barwna

Jacek Kos, Urszula Gogulska-Kos

- Przestrzeń II, sytuacja sceniczna, Teatr Polski, Scena na Świebodzkim, Wrocław, 1996

Kazimierz Głaz

- Popiersie twórcy sensybilizmu, domniemane dzieło Jana Mikołaja Bibersteina, Koniec XX w. Pracownia Bogusza Steinborna, Warszawa 2004

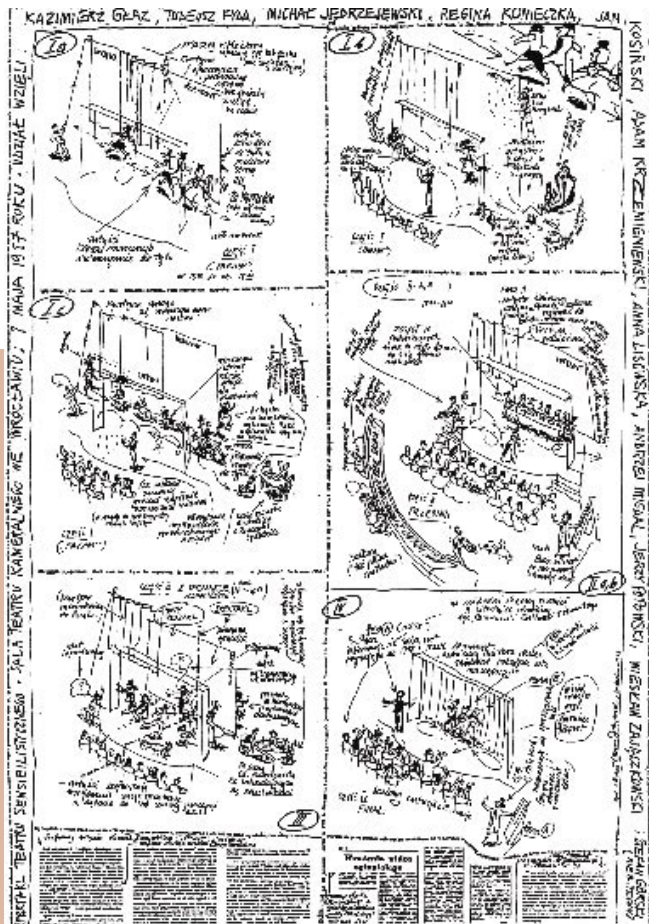
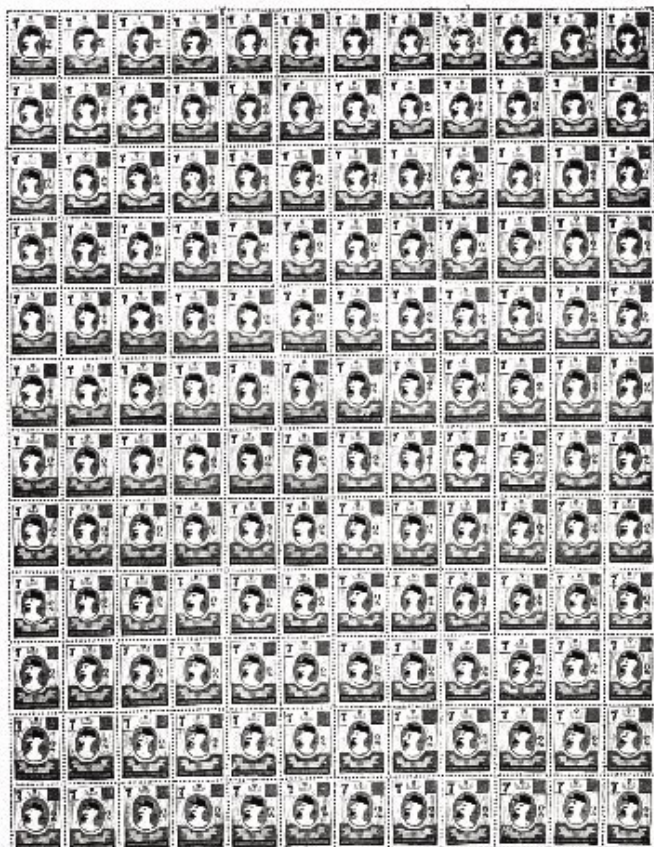
Bogdan Anastazy Wiśniewski

- Pisma wybrane

Adam Rząsa

- Zdjęcia z akcji, Klub Pałacyk, Wrocław, 1962

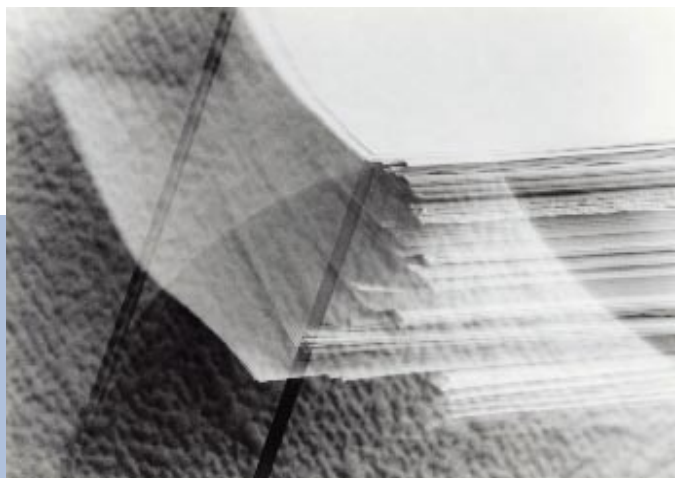
Michał Jędrzejewski
 Kompozycja błękitna
 1962-63, tempera na desce

Michał Jędrzejewski
 Teatr Sensybilistyczny
 1957, diagram spektaklu akcji

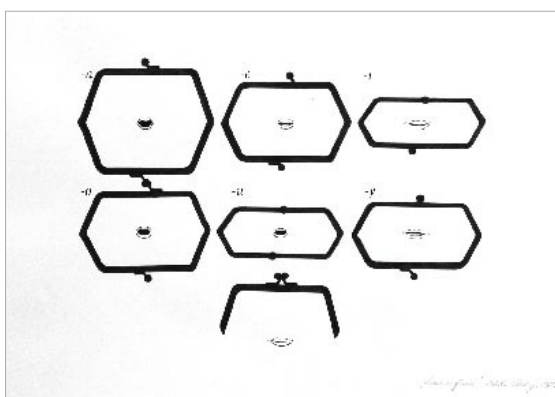
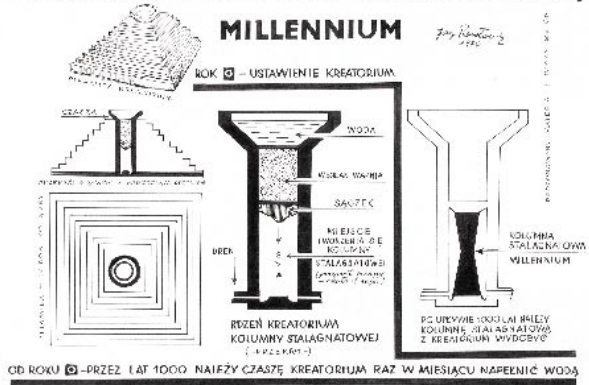
Tadeusz Fyda
 Nieznane-nieskończone
 1996, techn. własna, 70x110cm

Piotr Wiczorek
 Projekt scenografii ulicznej Grand Total Circus
 1989, techn. mieszana, 53x110x50cm

SZTUKA POJĘCIOWA I FOTOGRAFIA

KREATORIUM KOLUMNY STALAGMATOWEJ

Andrzej P. Bator

- Z serii Martwe natury pamięci 1999-2000, fotografia 50x70cm

Michał Diament

- Pejzaż X, z cyklu Siatki ok.1970, fotografia, 49x60cm, wł. Muzeum Narodowe we Wrocławiu

Jerzy Rosołowicz

- Kreationium kolumny stalagmatowej Millennium 1970, tusz na papierze, wł. Muzeum Narodowe we Wrocławiu

Kazimierz Helebrandt

- Autoportret (fragment) 1975-1994, fotoheliografia, sekwencja, 24x30cm

Jan Chwałczyk

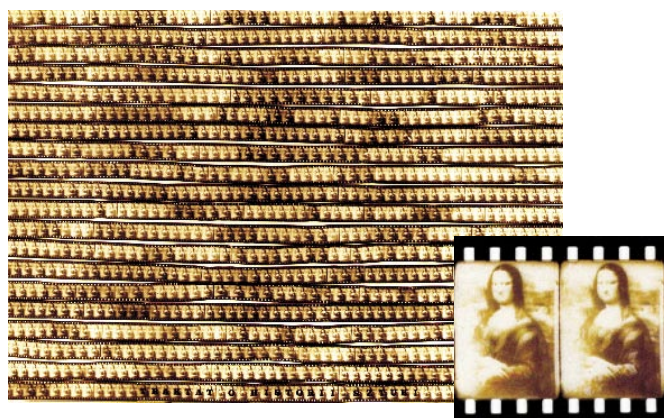
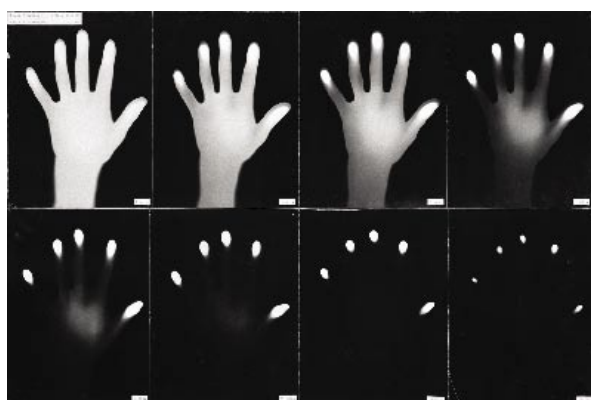
- Portret sztuki 1972, 40x26cm

Elżbieta Chodźaj-Smolińska

- Samogłoski 1975, papier, ołówek, tusz, 50x70cm

Tomasz Bajer

- Remedium 2005, 45x100x16cm

Czesław Chwiszczuk

Macierzyństwo
2005, fotografia cyfrowa, 60x200cm

Zdzisław Holuka

Kompozycja k2
1960, brom

Wanda Gołkowska

Błękit-Blau-Tautologia
1997, realizacja poezji konkretnej
– instalacja w Hünfeld

Barbara Kozłowska

Blue Jack
2002, instalacja: Everything that can be
anywhere – everything that can be seen
anywhere, Edynburg

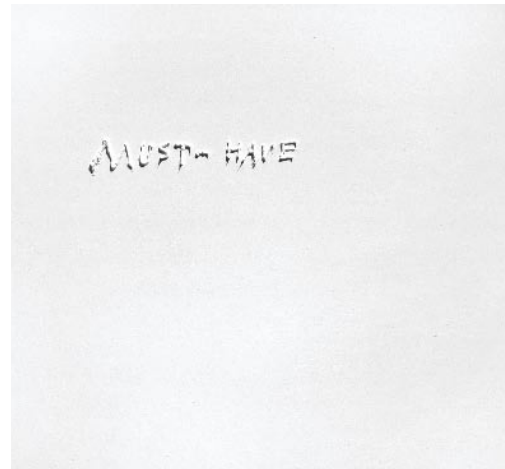
Maria Michałowska

+ 2 sekundy światła
1971, fotografia

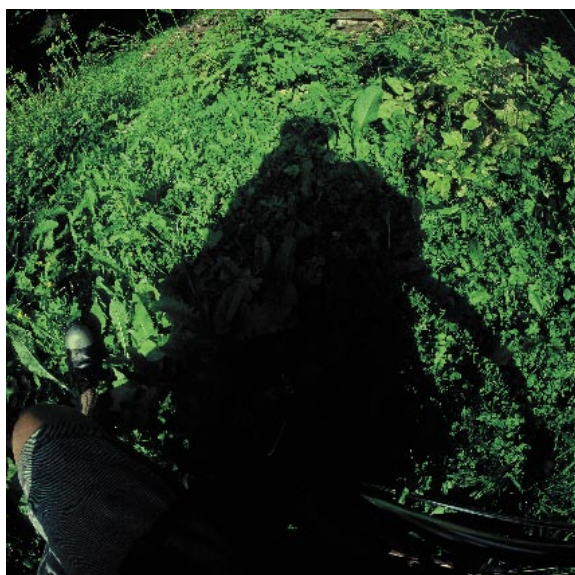
Romuald Kutera

Traktat o historii sztuki
1981, techn. własna, 66,5x100cm

SZTUKA POJĘCIOWA I FOTOGRAFIA

JA DECYDUJĘ O SWOJEJ FRYZURZE,
A NIE DYKTATORZY MODY ŻURNALOWEJ.

Natalia LL

- Sztuka Konsumpcyjna
1972, fotografia cz-b, 240x250cm

Olga Lewicka

- Bez tytułu
2005, olej, silikon na płótnie, 80x90cm

Anna Kutera

- Projekt na luty
1978

Zbigniew Makarewicz

- Cybernetyczny układ sterujący
1969, instalacja, h-2,20, 2x7m

Andrzej Lachowicz

- Się F
2005, fotografia, 100x100cm

TRADYCJA I ZADRAŻNIENIA

Łukasz Huculak

- Spada
2005, olej na płótnie, 65x65 cm

Marek Jakubek

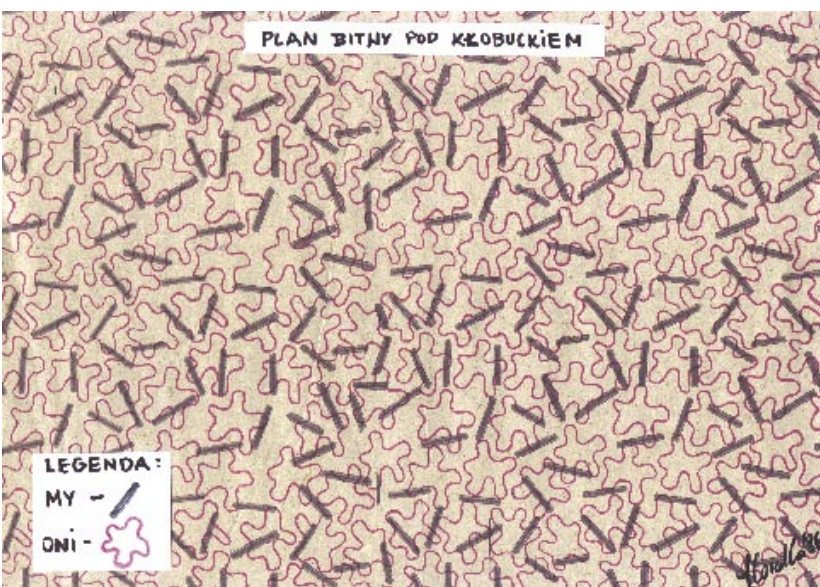
- Bez tytułu
1999, olej na płótnie, 150x130cm

Stanisław Kortyka

- Horyzont
2004, olej na płótnie, tryptyk, 150x150x3cm

Paweł Jarodzki

- Bez tytułu
2006, akryl, blacha, 20x30cm

Wojciech Kaniowski

- Z cyklu Muzyczne archiwum
 The Lovin'Spoonful-Summer in the city,
 1997/98, techn. mieszana, assemblage, 96X110cm

Piotr Kielan

- Skalniak
 2001, olej na płótnie, 130x150cm

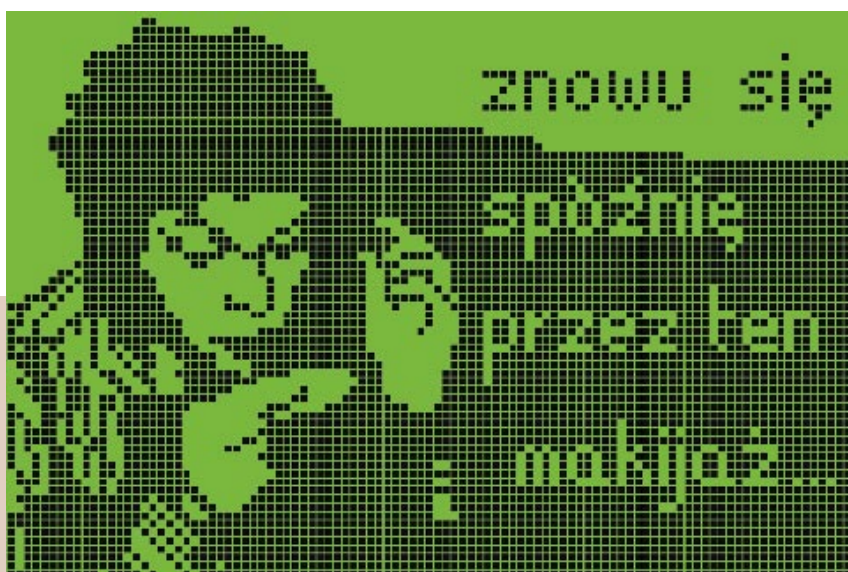
Maria Anna Kram

- Z cyklu The Wings
 2005, olej na płótnie, 100x70cm

Jerzy Kosalka

- Plan bitwy pod Kłobuckiem
 1986, papier pakowy, 200x300cm

TRADYCJA I ZADRAŻNIENIA

Laura Paweła

- ▣ Znowu się spóźniają
2005, lightbox, 60x80cm

Łukasz Morawski

- ▣ Portret
1991, olej na płótnie, 100x70cm

Krzysztof Wałaszek

- ▣ Czy dydaktyk może być grzybem trującym
2005, akryl na płótnie, 60x40cm

Jolanta Nikt

- ▣ Ścieżką pośród życia
2001, olej na płótnie, 110x100cm

Przemysław Pintal

- ▣ Funkossaka (detal)
2006, poster

Wojtek Pukocz

- ▣ Parts (fragment)
2004, technika własna, cykl 6 części 21x27cm

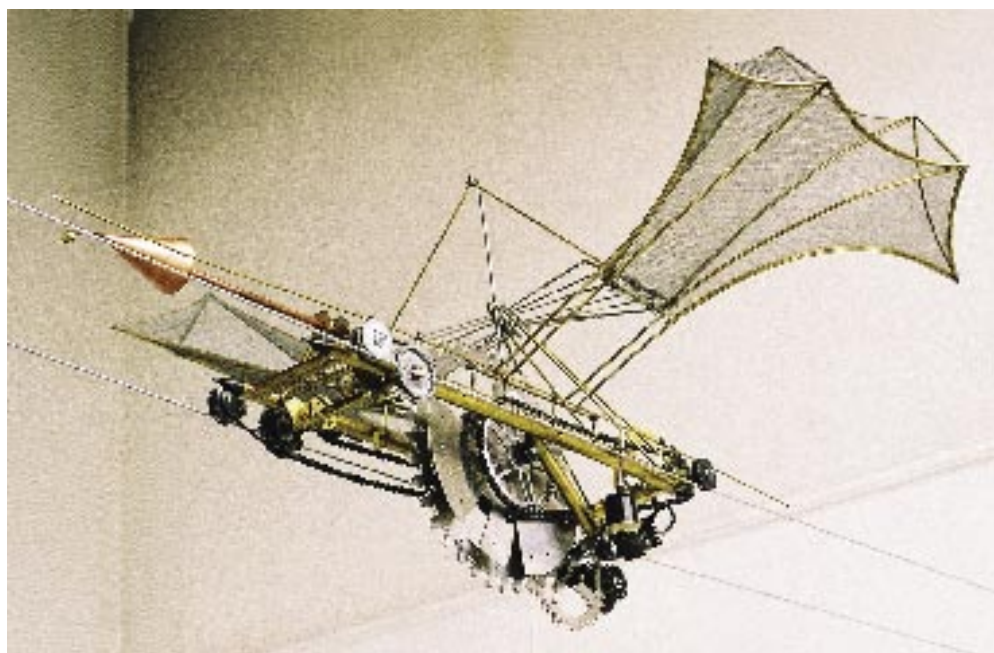
Bogusław Story

- ▣ Rysunek z cyklu Materia-Istnienie,
Rośnięcie, Podążanie
1996, tusz, papier, 100x70cm

Waldemar Kuczma

- ▣ Kompozycja z miedzianym paskiem
2003, techn. mieszana na płycie, 97x142cm

TRADYCJA I ZADRAŻNIENIA

Piotr Jędrzejewski

- Pióra precz
2002, obiekt kinetyczny, techn. własna
stal, mosiądz, 1,5x1,4x40cm

Andrzej Kosowski

- C.D.N.
2006, glina

Aleksander Marek Zyśko

- Krzesło
1995, drewno, trociny, h-180cm

Alfreda Poznańska

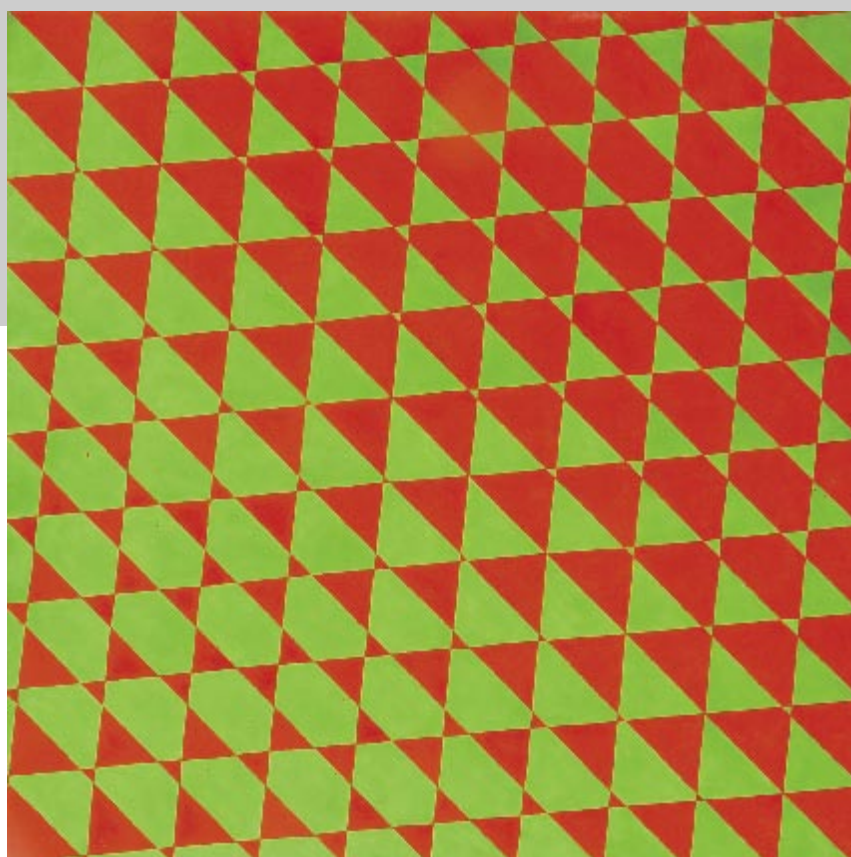
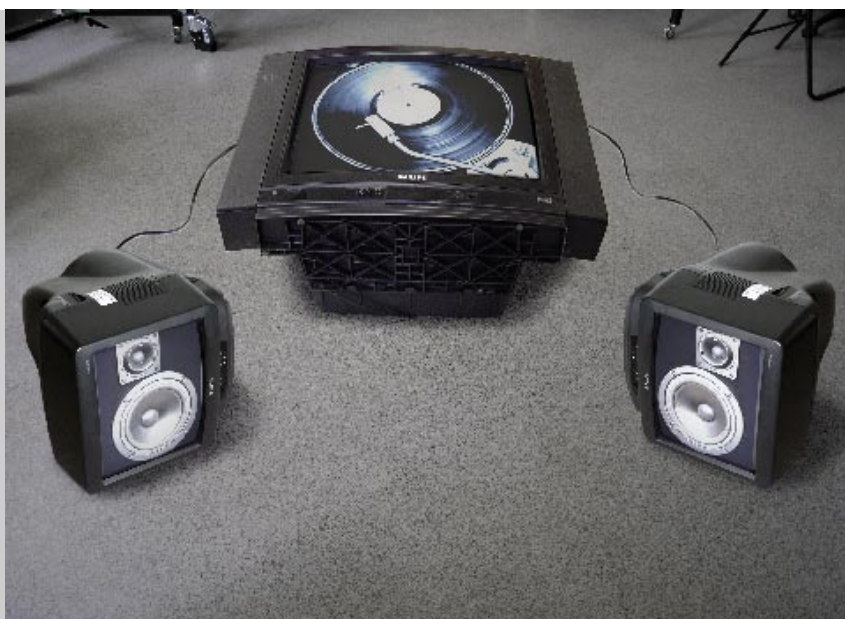
- Z cyklu Księgi
1987, marmur, 40x50cm

Marcin Mierzicki

- Obraz roku
2002, instalacja

Mira Boczniowicz,
Andrzej K. Urbański (grupa i inni)

- ...szkoda, że państwo tego nie widzą ...
2005-2006, stal, żywica, szkło, 200x10x4cm

Wiesław Gołuch

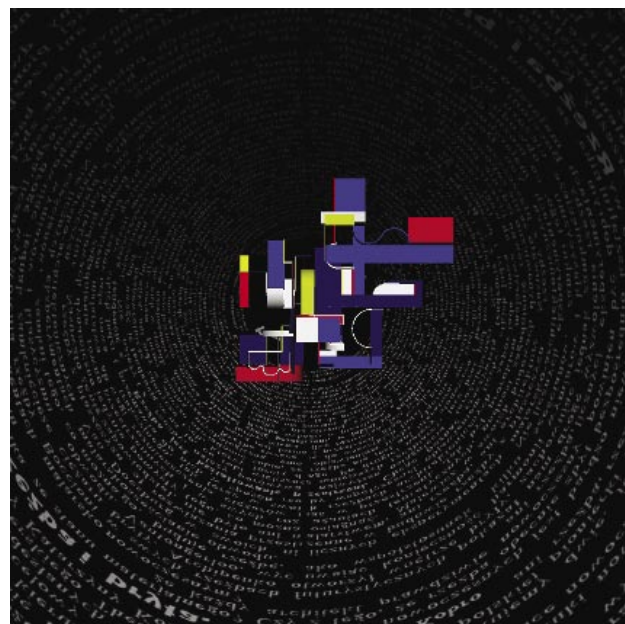
- Bez tytułu
2002, druk, 100x70cm

Ryszard Jędróś

- Zestaw audiowizualny
2006, instalacja video

Leszek Kaćma

- Przekształcenia XII
1973, fragm., 100x100cm

Małgorzata Kazmierczak

- ▣ Przeszłość szafasów mandalicznych
2005, instalacja fotograficzna + projekcja

Małgorzata Kościelak

- ▣ Virtualny unizm
2005, rzeczywistość wirtualna

Janusz Grzonkowski

- ▣ Czarny
1986, akryl na płótnie, 100x140cm

Stanisław Sasak

- ▣ Vaterland-03m – „Der Hahn ist tot, Der Hahn ist tot”
2004, 60x80 cm

Ireneusz Olszewski

- ▣ Symetria
2001, akryl na kartonie, 70x100cm

Jan Jaromir Aleksiu

- Relikwiarz VII
1999, tempera, replika-wydruk, 60x80cm

Jerzy Czerniawski

- Projekt plakatu
1976, szablon, 70x100cm

Tomasz Broda

- München
2005, akwarela, 35x47cm

Eugeniusz Get-Stankiewicz

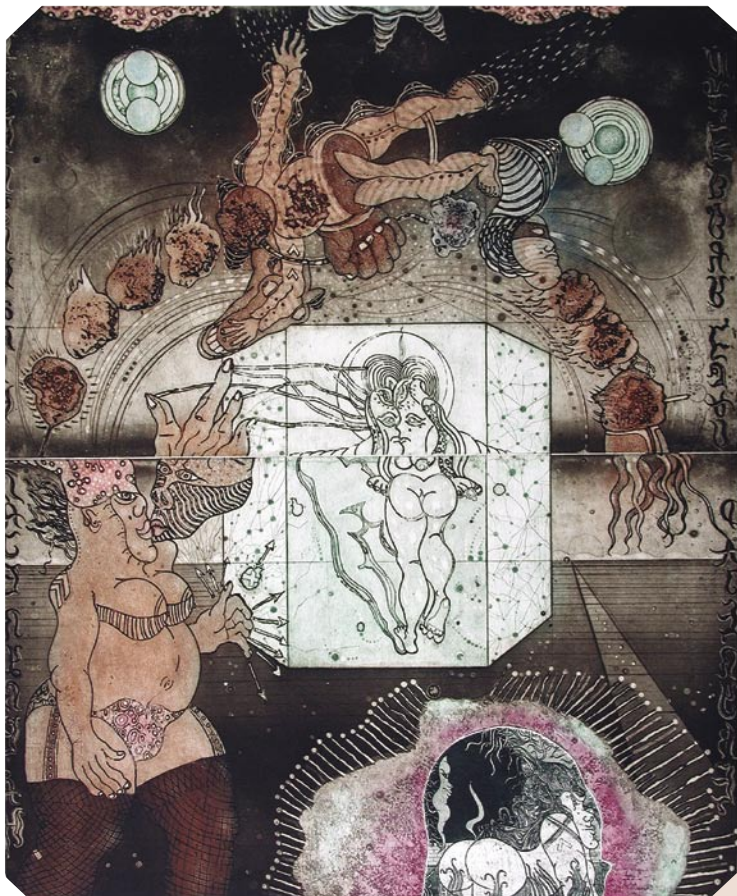
■ Morda Matka Czarno Biala
1997-98, akryl, papier na łupku, 33x33cm

Marek Stanielewicz

■ Języki, kolekcja srebrna z odrobiną piór
2006, fotografia

Roman Kowalik

■ Portret X
2003, linoryt, 35x55cm

Andrzej Basaj

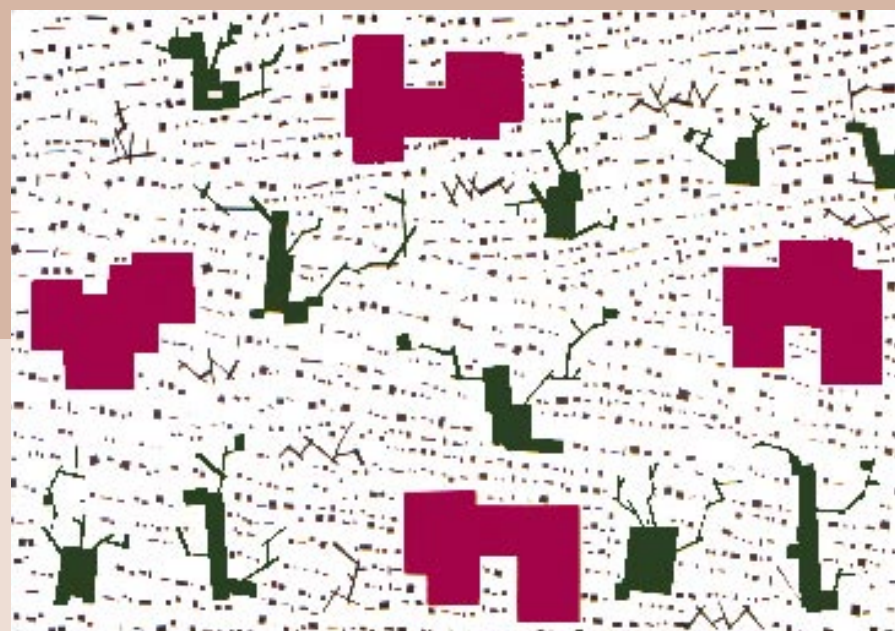
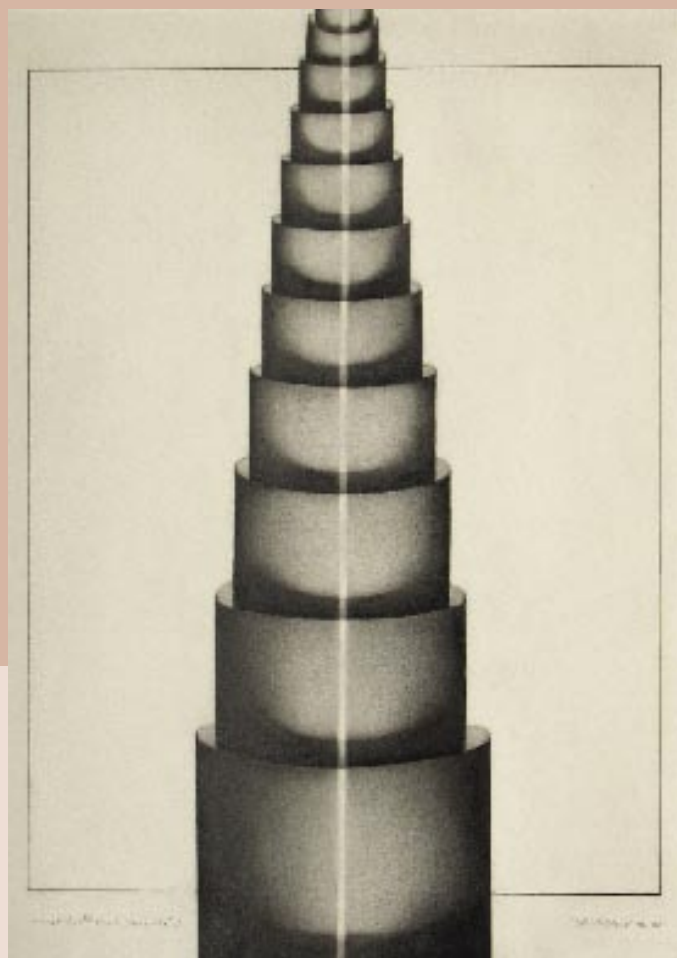
Sen lunatyka
1995, akwaforta, akwatinta, 76x62cm

Anna Janusz-Strzyż

W ogrodzie
2005, akwaforta, akwatinta, 20x25cm

Marek Grzyb

Centrum
2005, druk cyfrowy, 70x100cm

Jadwiga Krawczyk-Halicka

- Rzecz o świetle
2002, rysunek, ołówek, papier, 61x38,5cm

Wacław Kowalski

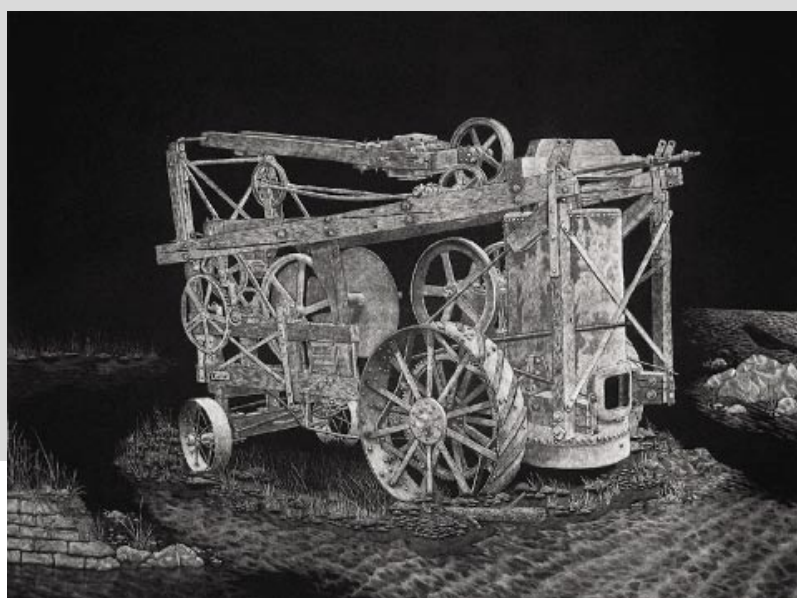
- Pejzaż 2
1999, folia na kartonie, 70x100cm

Barbara Kaczmarek

- Bergnergraf, Ćwiczenia w grupach
1990, linoryt, 60x40 cm

Janusz Halicki

- Pod wiatr, pod prąd
2000, plastikoryt barwny z suchym tłokiem,
23x26,5cm

Przemysław Tyszkiewicz

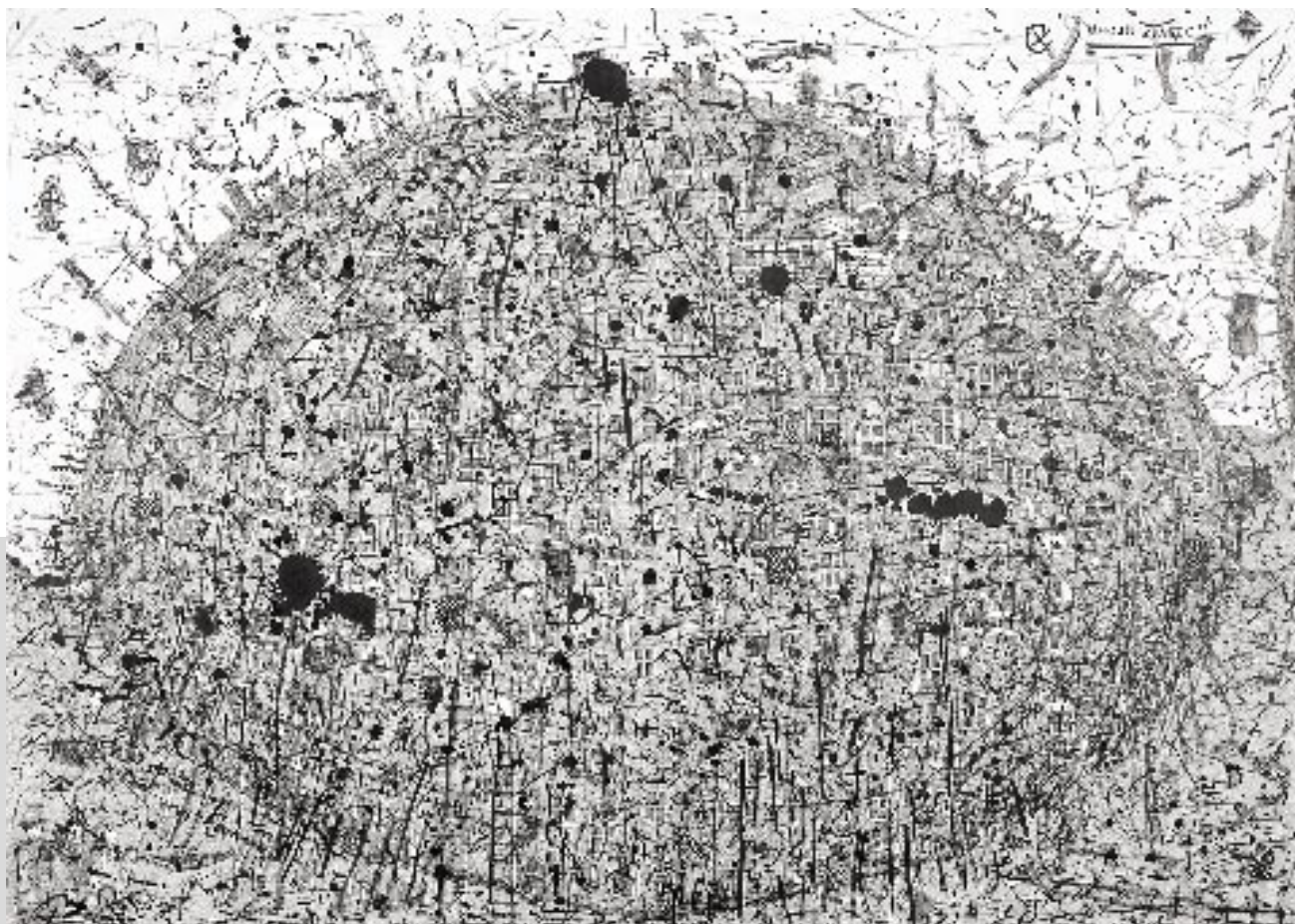
■ Wężę i samoloty
2001, akwaforta i akwatinta, 67x94cm

Mariusz Gorzelak

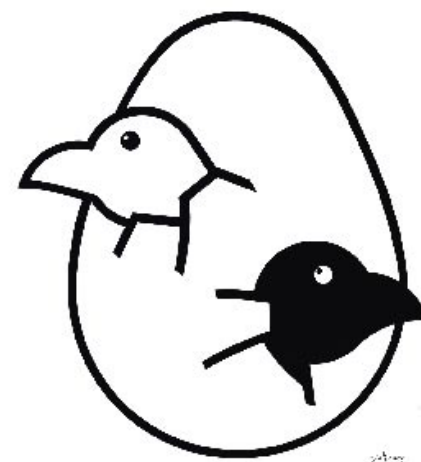
■ bez tytułu
2005, techn. cyfrowa, 50x35cm

Christopher Nowicki

■ Lokomotywa
2003, mezzotinta, 45x60cm

TOLERANCJA

Jacek Szewczyk

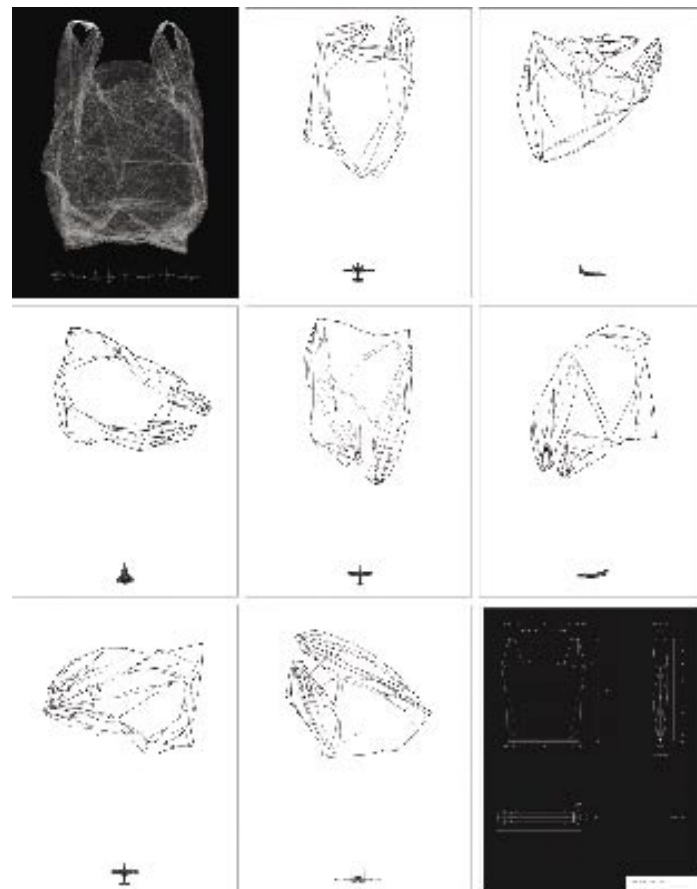
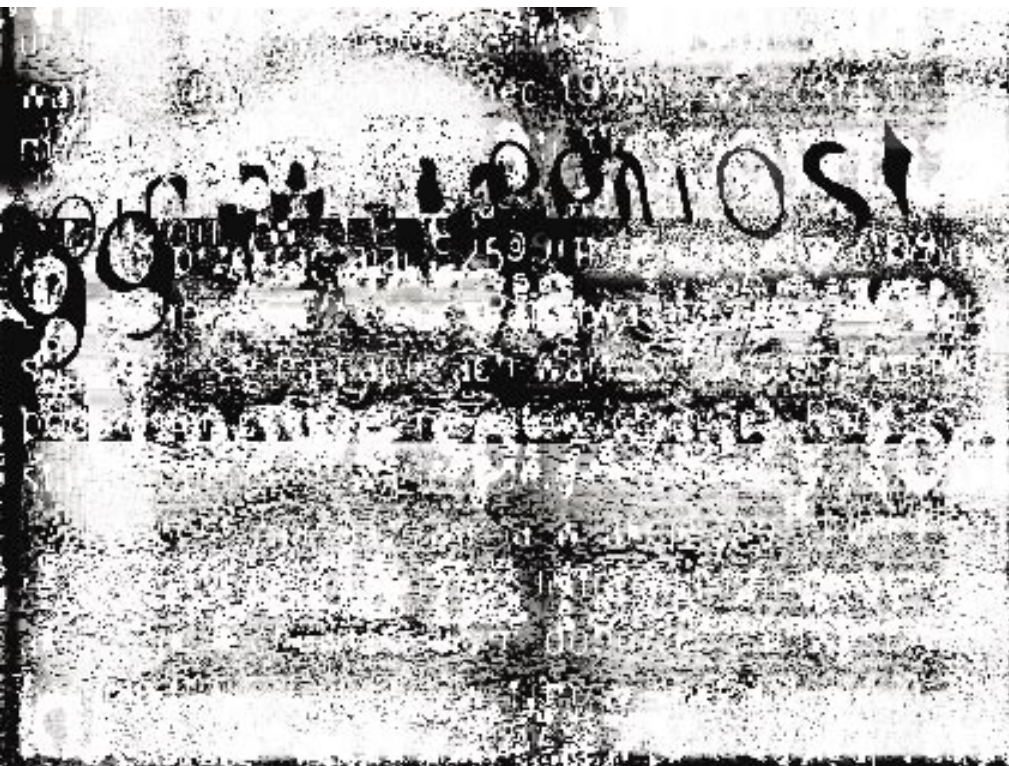
- Moje miasto II
2001, rysunek, 100x140cm

Eugeniusz Smoliński

- Rysunek jako teoria i praktyka
1989, ołówek, rysunek na papierze, 62,5x98cm

Jacek Ćwikła

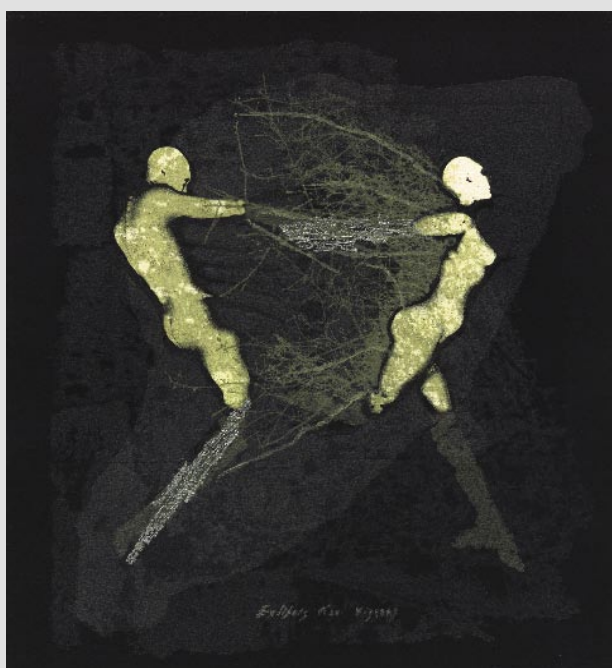
- Tolerancja
1999, druk cyfrowy, 100x70cm

Andrzej Moczydłowski
Między wierszami
2002, druk cyfrowy, 70x100cm

Łukasz Paluch
Lot plastikowej torby – z cyklu Machiny latające
2004, druk cyfrowy, 114x90cm

Violetta Kubiak
Lustro
2005, linoryt, 70x100cm

Halina Pawlikowska

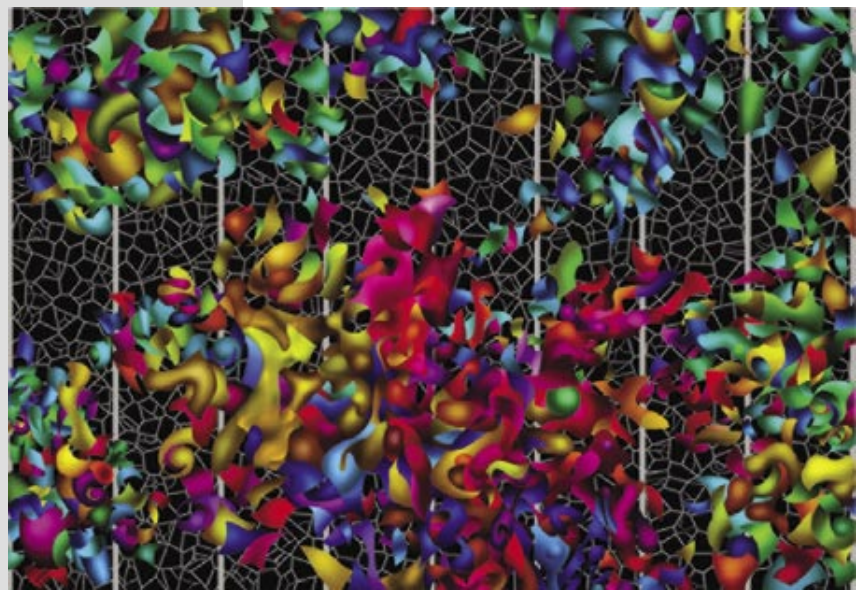
■ Czerwiec-doktor Jadwidze Schellerowej
1979, akwaforta, mezzotinta, 43x49cm

Viola Tycz

■ Possessive Love
2004, tech. mieszana, 20x18,6cm

Artur Skowroński

■ Głowy VII
1999, drzeworyt, 63x75cm

Małgorzata Warlikowska

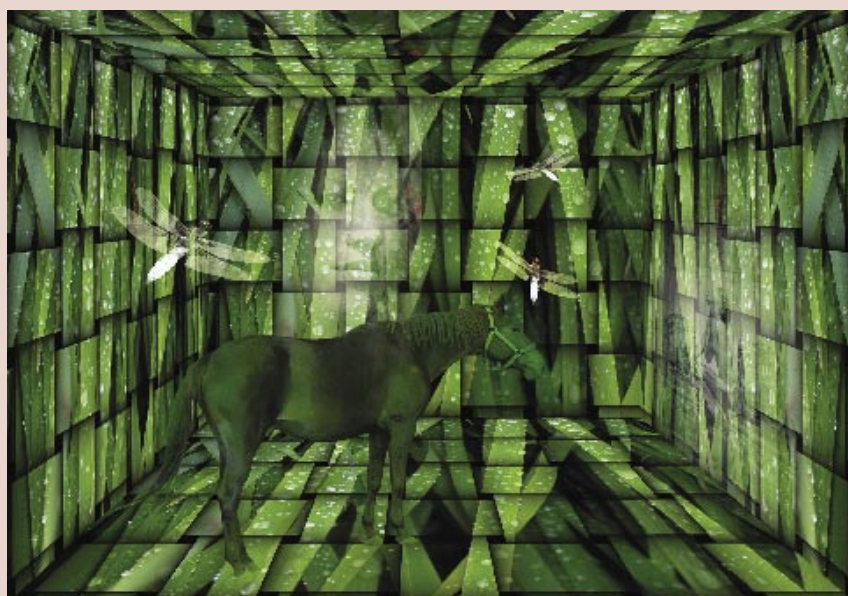
Matki są dwie (fragment)
 2005, serigrafia, 70x200cm

Anna Trojanowska

Cebula
 2003, litografia, 70x50cm

Norbert Wieschalla

Kompozycja fantazyjna z akcentem 2
 2003, 70x100cm, wydruk komputerowy

■ **Ludwik Żelaźniewicz**
...ktoś pił z naszego kubeczka
2003, druk cyfrowy, 70x100cm

■ **Maja Wolińska**
Szkic do tańca 2
2003, 70x100cm

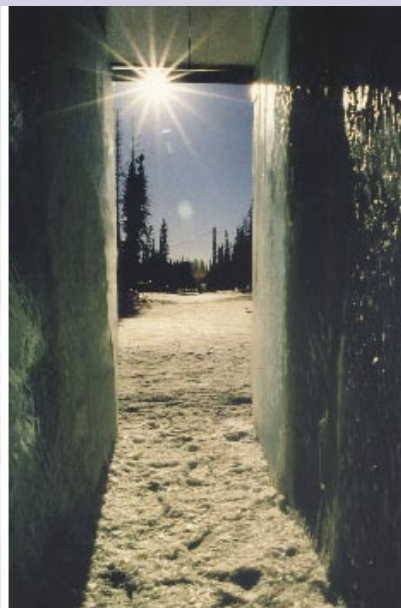
■ **Maciej Urbaniec**
Wesele
1979, projekt plakatu, 100x70cm

■ **Eulalia Złotnicka**
Zielona komnata
2004, grafika komputerowa, 60x93cm

WIEŻOWCE WROCŁAWIA

DOŚWIADCZENIE I PRACA

RZEŻBA
I INSTALACJA

Mateusz Dworski

■ Figura na kołach
2004, brąz lany, 56x16x25,5cm

Ryszard Gluza

■ Żagiel
1990, drewno, h-187cm

Feliks Kociankowski

■ Bez tytułu
lata 60, drewno, h-137cm

Maciej Albrzykowski

■ Piramida znaczeń
2002, rzeźba, drewno, h-1,30m 4,20x0,40m

Tomasz Domański

■ Świątynia hibernacji (detail)
1998, obiekt-instalacja, Fair Banks, Alaska

Grażyna Jaskierska-Albrzykowska

- Mszenie
2004, instalacja, szkło, aluminium, chrust,
230x160x30cm

Jarek Nowak

- Pryzmaty
2004, instalacja

Janusz Kucharski

- Koło Trójkąt Kwadrat
piaskowiec, blacha, 250x150cm

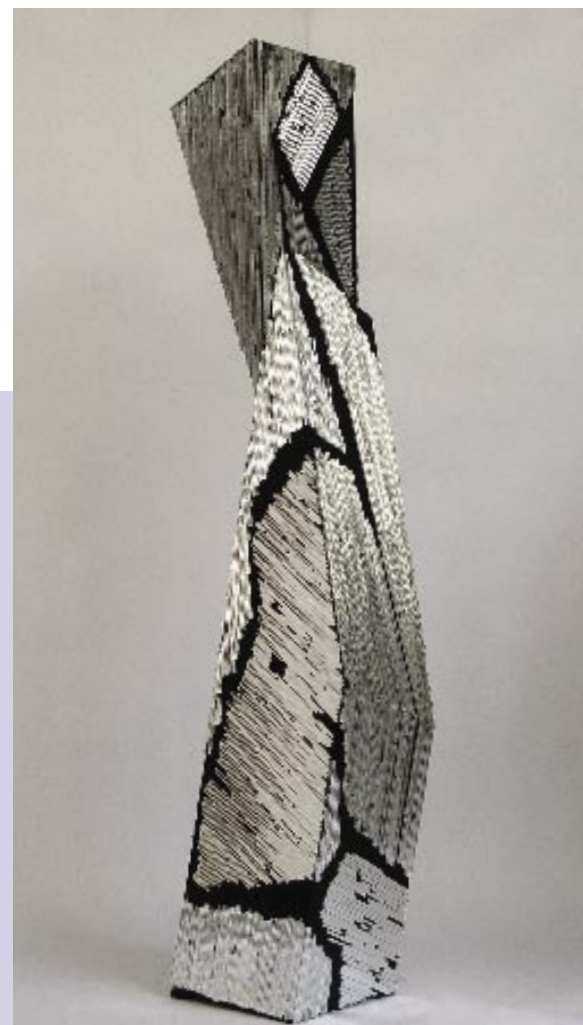
Magdalena Grzybowska

- Nasłuchiwanie
2005, instalacja

WIEŻOWCE WROCŁAWIA
DOŚWIADCZENIE
I PRACA

RZEŻBA
I INSTALACJA

Tomasz Opania

Praca o kolorach
2002, instalacja, 1100x1100cm

Marek Sienkiewicz

Orle wróć
2003, instalacja

Waldemar Szmatuła

Skąd dokąd
2003, drewno polichromowane, h-320cm

Maria Wrońska

Wyczekiwanie
1997, instalacja, воск, ocieplina

Tomasz Tomaszewski

Bryła-VII
2005, płyta drewniana, paski lustra,
195x40x40cm

Wojciech Ulrich

Red Rain
2000, instalacja, drewno, kafle, blacha,
sztuczny deszcz, 3,6x4x3,4m

Roman Pawelski

Zachód słońca
2000, marmur, 82x46x42cm

60 LAT AKADEMII SZTUK
PIĘKNYCH WE WROCŁAW
IU 60 LAT AKADEMII SZ
TUK PIĘKNYCH WE WR
OCŁAWIU 60 LAT AKA
DEMII SZTUK PIĘKNYCH
H WE WROCŁAWIU 60
LAT AKADEMII SZTUK P
IĘKNYCH WE WROCŁA
WIU 60 LAT AKADE
MII SZTUK PIĘKNYCH
H WE WROCŁAWIU 60
LAT AKADEMII SZTUK
PIĘKNYCH WE WRO

60 LAT AKADEMII SZTUK PIĘKNYCH WE WROCŁAWIU

SZKŁO i CERAMIKA

Szkoło i ceramika nieodmiennie kojarzone są z wrocławskim ośrodkiem artystycznym. Obie specjalizacje pojawiły się w programie dydaktycznym Uczelni w drugim (ceramika) i trzecim (szkoło) roku jej działalności, a w 1950 decyzją Ministerstwa Kultury i Sztuki usankcjonowano ich znaczącą rolę w strukturze wrocławskiej PWSSP. Szkoła, w zamyśle ministerstwa, miała stać się przede wszystkim ośrodkiem kształcącym kadry przyszłych projektantów. Pierwsze pionierskie lata wypełnione były żmudnym „stwarzaniem” warsztatów pracy – organizowaniem modelarni, szlifierni, stanowiska koła garncarskiego, pieców ceramicznych. W Katedrze Ceramiki opiekę nad młodymi adeptami objęli doświadczeni twórcy: Rudolf Krzywiec i Julia Kotarbińska, oboje wywodzący się z warszawskiej pracowni prof. K. Tichego, członkowie Spółdzielni Artystów ŁAD. Pierwsze próby organizacji Pracowni Szkoła podejmowali kolejno artyści związani ze środowiskiem przedwojennej warszawskiej Akademii: Halina Jastrzębowska, Henryk Albin Tomaszewski, Stanisław Ptaszyński. W 1953 roku Katedrę Szkoła przejął nowo mianowany rektor prof. Stanisław K. Dawski i on stał się na wiele lat jej kierownikiem i twórcą oryginalnej koncepcji dydaktycznej. Od samego początku starano się stworzyć program lokujący obie dyscypliny na pograniczu wzornictwa i sztuki „czyste”. Zwłaszcza prof. Dawski kładł nacisk na wszechstronne przygotowanie studentów, bowiem jak w wielu miejscach powtarzał: *nie należy kształcić specjalistów, tylko dać możliwie pełne i ogólne przygotowanie artystyczne (...) uczelnia wyższa powinna przede wszystkim uczyć myśleć.*

Poczynania studentów zdeterminowane były w sposób oczywisty możliwościami warsztatowymi. Uczelnia podjęła współpracę z dolnośląskimi fabrykami i hutami – tu organizowano praktyki i wykonywano prace dyplomowe. Młodzi adepci rozpoczęli swoją przygodę z ceramiką i szkłem od realizacji form najprostszych, od poznawania kolejnych liter rzemieślniczego alfabetu, zglębiania tajemnic tworzywa. Tę drogę do dziś pokonują kolejne pokolenia wrocławskich studentów. Oni jednak mogą szukać oparcia i inspiracji w bogatym dorobku miejscowego środowiska, w tym przede wszystkim swoich nauczycieli.

Podobnie jak w innych dziedzinach sztuk plastycznych, niebagatelny wpływ na rozwój obu dyscyplin miała atmosfera okresu „odwilży” drugiej połowy lat pięćdziesiątych. W ceramice w miejsce form i dekoracji inspirowanych rodzimym folklorem pojawiły się kształty asymetryczne, często rzeźbiarsko formowane, jak np. wazony z ażurami, na czerepach naczyń zagościły stylizowane „na pikasa” barwne, rodzajowe dekoracje. Dzieła z tego czasu emanują spontanicznością gestu, szczerością wypowiedzi, może niekiedy nieco naiwną, lecz jeszcze nie skażoną sztampową dekoracyjnością, jaka niebawem stała się udziałem wielu produkowanych masowo rzemieślniczych i fabrycznych wyrobów. Przełom lat pięćdziesiątych

i sześćdziesiątych to okres pierwszych ważnych sukcesów młodych wrocławskich specjalizacji. Ceramicy wracają z licznymi nagrodami z Międzynarodowej Wystawy AIC w Pradze, coraz głośniej mówi się o prężnej grupie artystów szklarzy, wychowanków prof. Dawskiego. Z grona absolwentów pierwszej dekady działalności obu Katedr znaczna część podejmuje pracę w fabrykach ceramicznych i hutach szkła – są oni na ogół pierwszymi projektantami-artystami, których zadaniem jest organizacja tzw. „komórek wzorocujących”. Zwłaszcza uczniowie Dawskiego: Jerzy Słuczian-Orkus, Jan Sylwester Drost, Lucjan Gajos, Józef Podlasek, Regina Włodarczyk-Puchała, potrafili odnaleźć się w fabrycznej rzeczywistości i stopniowo realizować swoje autorskie pomysły. Projektowane przez nich nowe wzory szkła użytkowego stały się przedmiotami poszukiwanymi na rynku. Sukcesy odnosiły kolejne serie projektowane przez Zbigniewa Horbowego w szczytniejszej hucie „Sudety” – ogromną popularnością cieszyły się szkła „antico” wykorzystujące dekoracyjny efekt spienionej pęcherzykami powietrza masy szklanej. Wrocławscy wychowankowie – Elżbieta Piwek-Białoborska i Wit Płażewski – byli twórcami oryginalnego stylu tzw. „nowoczesnych” wrocławskich fajansów. Wzory projektowane przez Izabelę Zdrzałkę, Halinę Draczyńską, Amandę Różańską i Bronisława Wolanina wykreowały nowy, oryginalny styl kamionkowych wyrobów z bolesławieckich zakładów.

U progu lat sześćdziesiątych XX w. ceramicy coraz częściej wykorzystują gliniane tworzywo do rzeźbiarskich eksperymentów. Obok przedstawień figuratywnych: totemy Ireny Hałko, postacie Ewy Mehl, stylizowane baby Wolanina, Anny Malickiej-Zamorskiej – pojawiają się kompozycje o charakterze „abstrakcyjnym”, o wyraźnych biomorficznych i organicznych inspiracjach: prace Mieczysława Zdanowicza, Haliny Olech, Ireny Lipskiej-Zworskiej, Krystyny Cybińskiej. Ceramiczna materia traktowana była jako podobnie malarskich doświadczeń z fakturą i barwą rozmaitych szkliw (M. Zdanowicz, P. Wiczorek, S. Szyba).

Również podejście do szklanej materii ulega stopniowej metamorfozie. Wychowankowie Dawskiego zjednoczeni pod szyldem, ponoć wymyślonej przez samego Profesora, Wrocławskiej Szkoły Szkoła powoli zarzucają projektowanie szkielek użytkowych o eleganckiej symetrii kształtów, harmonijnych proporcjach i efektownej kolorystyce, w czym celowali tacy artyści, jak Henryk Wilkowski czy Roman Rosyk, na rzecz wyzwolonej z okowów hutniczych form rzeźbiarskiej kreacji w gorącej masie. Lata siedemdziesiąte owocują niezwykle interesującymi próbami Ludwika Kiczury, Tasioa Kiriazopolosa, Władysława Czyszczenia, Michała Diamenta, Barbary Urbańskiej-Miszczki wpisującymi się w ogólnościowy nurt „hot glass”. Warsztatowe możliwości, czy raczej ograniczenia, tak determinowały, jak i dopinguwały wrocławskich artystów do nieustannych poszukiwań. W latach siedemdziesiątych XX w. prowadzono próby z grzewaniem szkła płaskiego (Jerzy Chodurski), u progu lat osiemdziesiątych XX w. podstawowym surowcem stało się szkło optyczne (Małgorzata Dajewska, Kazimierz Pawlak), ostatnią dekadę zdominowały techniki piecowe – fusing, pate de verre. Podobnie w ceramice odkrywano kreatywne możliwości porcelanowego tworzywa (Irena Lipska-Zworska, Władysław Garnik, Anna Malicka-Zamorska, Grażyna Płocica, Grażyna Deryng), łączono szlachetne gliny z innymi materiałami – drewnem, metalem (Przemysław Lasak), doceniono zgrzebny urok szamotów (Katarzyna Koczyńska-Kielan, Gabriel Palowski, Krzysztof Rozpondek).

Analizując dorobek wrocławskich twórców obu dyscyplin w perspektywie minionych dekad, zauważymy, że nieustannie zmagają się oni z wydawałoby się doskonale znaną i z dawną oswojoną materią, zarzucają i powracają do wybranych technik, występują przeciw kanonom i tradycji, to znów odnajdują w nich źródła inspiracji. Obie specjalizacje zdają się jednak nadal być obciążone swoistym „kompleksem niższości”, przypisaniem ich do sfery sztuk dekoracyjnych i użytkowych. Postrzeganie ich wyłącznie w tych kategoriach jest oczywiście ewidentnym anachronizmem. Wydaje się jednak, że to nieustanne aspirowanie do „świata sztuki” sprzyja artystycznym kreacjom i przynosi niekiedy znakomite rezultaty. Można śmiało powiedzieć, że szkło i ceramika zawłaszczają sobie kolejne obszary – mogą być pięknym naczyniem, ekspresyjną rzeźbą, zachwycającym kolorem i fakturą obrazem, utrzymaną w ryzach strukturalistycznych konwencji konstrukcją, mogą zaistnieć tak w przewrotnej żartobliwej, jak i w intelektualnie wykoncypowanej monumentalnej instalacji.

Dlatego prezentowaną w ramach jubileuszowej wystawy ASP ekspozycję dzieł ceramiki i szkła postrzegać wypada jako „pochwałę różnorodności”. Nie jest ona bowiem próbą ukazania w perspektywie historycznej fenomenu obu wrocławskich specjalności, lecz demonstracją tego co dziś – tu i teraz – chcieli pokazać nam przede wszystkim związani z uczelnią artyści. Znakomita większość obiektów to dzieła powstałe w ostatnich latach uzupełnione wyborem najciekawszych prac twórców już nieżyjących. Spotkało się więc w kameralnej muzealnej przestrzeni kilka pokoleń: obok profesorów – pionierów: Haliny Jastrzębowskiej, Mieczysława Pawelki, Rudolfa Krzywca, Julii Kotarbińskiej i Stanisława Dawskiego, ich wychowankowie – Krystyna Cybińska, Irena Lipska-Zworska, Ludwik Kiczura, Zbigniew Horbowy – od lat sami piastujący profesorskie godności. Z grona ich podopiecznych wywodzą się kolejni twórcy dziś stanowiący trzon akademickiej kadry oraz ich uczniowie, najmłodszy uczestnicy jubileuszowych obchodów.

Pluralizm postaw, tak charakterystyczny dla doby ponowoczesnej, sprawia, że niemal bezcelowe wydają się wszelkie próby klasyfikowania poczynąń współczesnych twórców. Nadal jednak tej pokusie ulegamy... Dla ceramicznych i szklanych obiektów eksponowanych na rocznicowym pokazie również możemy stworzyć nasycone wieloznacznością skojarzeń, a jakże inaczej, kategorie. Jednak tego typu prezentacje prowokują, lub powinny prowokować, do poszukiwania odpowiedzi na pytanie, na ile dziś środowisko wrocławskich artystów szkła i ceramików stanowi rozpoznawalną grupę czy nawet „kołę”. Liczne wspólne przedsięwzięcia zdają się świadczyć o potrzebie takiej właśnie identyfikacji. Określenie „szkoła” w tradycyjnym rozumieniu nie wydaje się adekwatne, przy wszystkich, często wyraźnie czytelnym zależnościach „mistrz – uczniowie”. Wspólnota nie zasadza się oczywiście na łatwo dostrzegalnych podobieństwach formalnych, doszukiwać się jej należy w pokrewieństwie postaw i metod rozwiązywania artystycznych zadań zarówno w sferze czysto warsztatowej, jak i konceptualnej. Wrocławskie środowisko artystów szkła i ceramików to grupa coraz liczniejsza i zaledwie kilkudziesięciu z nich związanych jest zawodowo z macierzystą uczelnią, pozostali – szczególnie reprezentanci najmłodszych pokoleń – ambitnie starają się realizować swe plany we własnych ministudiach, niekiedy skupiając się w mniej lub bardziej formalnych grupach, aktywnie uczestniczą w rozmaitych przedsięwzięciach artystycznych: wystawach, sympozjach, plenerach, konkursach, nawiązując kontakty z zagranicznymi ośrodkami i twórcami.

WIEŻOWCE WROCŁAWIA

SZKŁO

Jerzy Chodurski

- Anioł lotny
2004, szkło zgrzewane w piecu elektrycznym,
obróbka na zimno, 34x40x27cm

Zbigniew Horbowy

- Nagroda dla Güntera Verheugena
Doktora honoris causa Akademii Rolniczej
we Wrocławiu, 2003, szkło wolnoformowane,
h-27cm

Małgorzata Dajewska

- Szkłany obiekt o Śmierci
2004, szkło float zgrzewane w piecu, obróbka
na zimno, 12x60x5cm

Ludwik Kiczura

- ▣ Forma dekoracyjna
1989, szkło ołowiowe,
wolnoformowane, h-38cm

Tasios Kiriazopulos

- ▣ Formy dekoracyjne Ero-Bi
1977, szkło sodowe, wolnoformowane,
h-57, h-35cm, wł. Muzeum Narodowe
we Wrocławiu

Anna Klimczak-Dobrzaniecka

- ▣ Manhattan
2004, szkło ołowiowe, dmuchane,
szlifowane, h-25cm, śr-30cm

Barbara Idzikowska

- ▣ Podziwiająć gwiazdy
2003, emalia na szkle, złoto, drut

Kazimierz Pawlak

- Kokony I
 2004, zgrzewane włókno szklane,
 dł. 110 cm, śr. 25cm

Beata Mak-Sobota

- Błękitna korona
 2002, szkło płaskie, malowane, fusing glass,
 22x54x26cm

Mariusz Łabiński

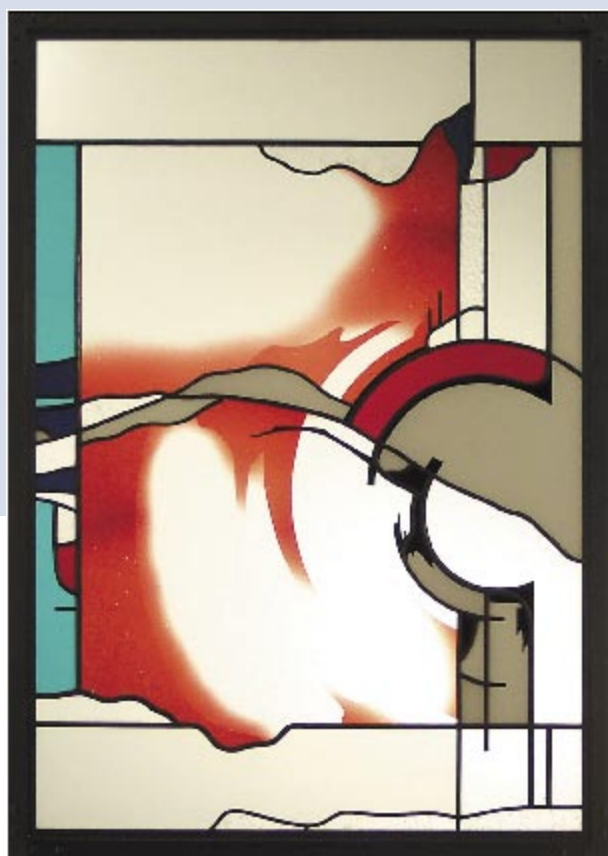
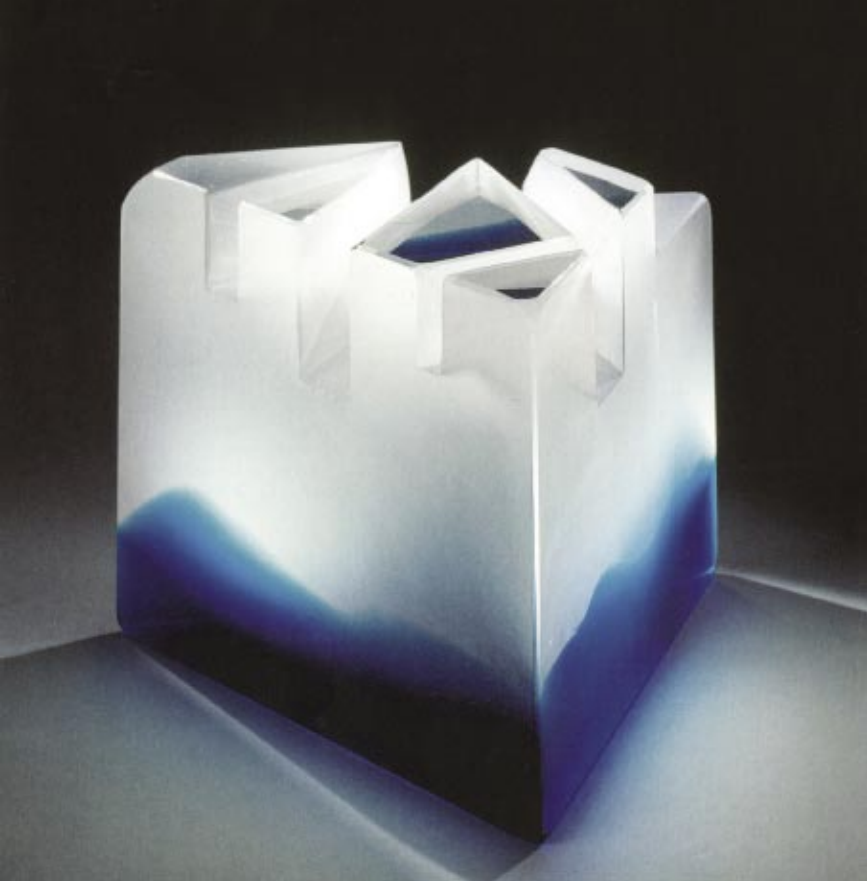
- Wir I
 2003, szkło optyczne, 25x25x30cm

Wojciech Peszko

- Odbicie
 2004, szkło ołowiowe, szlifowane, piaskowiec,
 30x29x28cm

Stanisław Sobota

- Katedra II
 2002, fusing glass, 55x42x7cm

Krystyna Schwarzer-Litwornia

- Forma
2001, szkło formowane w przedformie, cięte, szlifowane, 22x30x34cm

Marta Sienkiewicz

- Eskisehir nocą
2004, witraż, 60x40cm

Ryszard Więckowski

- Witraż
2002, 89x62cm

Henryk Wilkowski

- Dwa wazony dekoracyjne
1972, szkło sodowe, h-21,5 i 25cm, wł. Muzeum Narodowe we Wrocławiu

Michał Diament

- Trzy butle dekoracyjne
1972, szkło sodowe, ręcznie formowane, h-16,20,
23cm, wł. Muzeum Narodowe we Wrocławiu

Barbara Zworska-Raziuk

- Onieśmienie
2005, szkło sodowe, szamot, 33x36x14cm

Feliks Nawrocki

- Dwa wazony dekoracyjne
1965, szkło sodowe, wolnoformowane, h-17
i 19cm, wł. Muzeum Narodowe we Wrocławiu

Czesław Zuber

- Bez tytułu
1996, szkło optyczne, ryte, grawerowane,
malowane na zimno, h- 35cm,
wł. Muzeum Narodowe we Wrocławiu

Dagmara Bielecka

- Maszynka
2005, neon, h-10 cm, szer. 16cm

WIEŻOWCE WROCŁAWIA
CERAMIKA

Adam Abel

- Mimikra 0
2003, ceramika, techn. własna,
70x35x32cm

Krystyna Cybińska

- Butle
2005, szamot szkliwiony, lepiący ręcznie,
wyższa 100x20x12cm, niższa 51x25x16cm

Dorota Cychowska

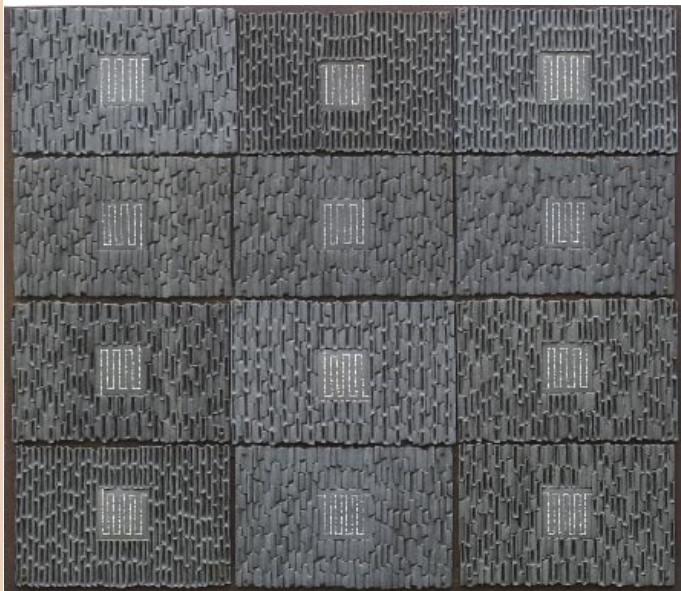
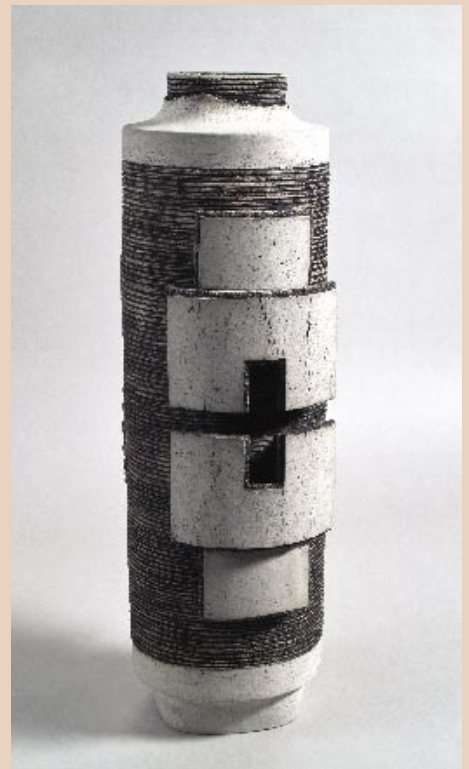
- Zarys balonu
2004, glina z masą szamotową, angoby
i tlenki, 82x60x80cm

Lidia Kupczyńska-Jankowiak

- Wazon Tondo z cyklu Shadow play
2005, szamot, wypał w piecu opalonym
węglem drzewnym, 33x27cm

Jan Drzewiecki

- Światło I
2004, szamot barwiony, 48x22x5cm

Władysław Garnik

- Ikar
2003, glina szamotowa, dł. 162cm

Maciej Kasperski

- Multiplex
2003, masa szamotowa, 37x25x110cm

Elżbieta Janczak-Wałaszek

- Psy
2005, szamot barwiony

Katarzyna Koczyńska-Kielan

- Katedra mroczna
2004, szamot, angoba, 66x23x28cm

Mirosław Kociński

- Relief nr 2
2001, porcelana barwiona, biały szamot,
108x88cm

WIEŻOWCE WROCŁAWIA
CERAMIKA

Irena Lipska-Zworska

- Góry-Struktury
2000, szamot, glina czerwona,
ręcznie lepiona, h-110cm

Ewa Panufnik-Dworska

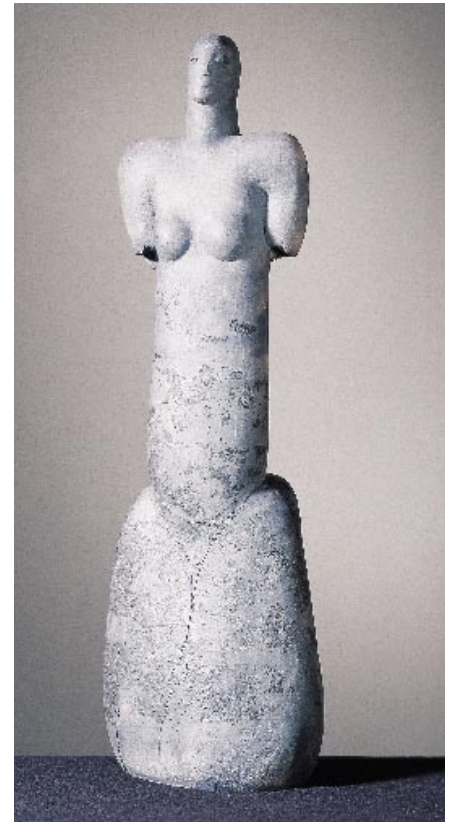
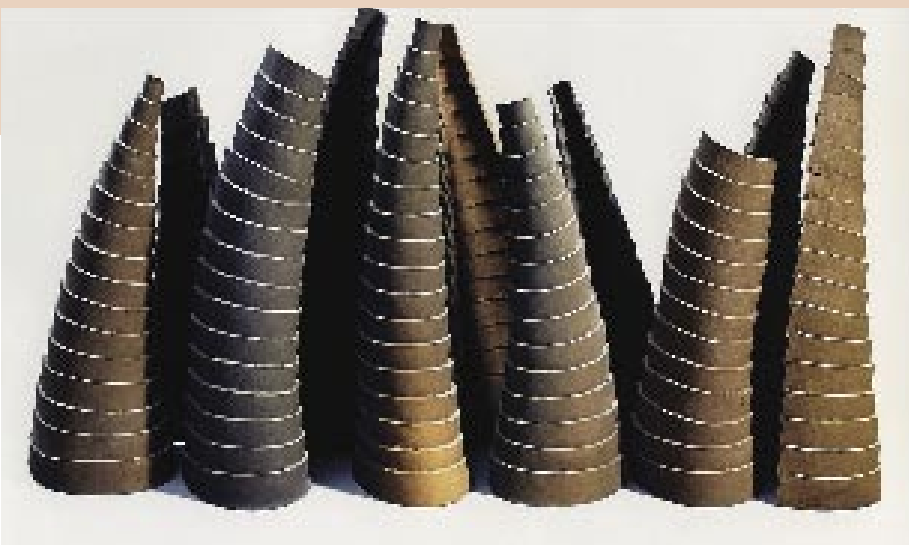
- Pączkowanie
1980, masa ceramiczna, 25x25x39cm

Piotr Kołomański

- Patera
2005, szamot zacierany szklivam, śr. 32cm

Rufin Kominek

- Plakietka I
1965, szamot szkliviony, 40x37cm,
wł. Muzeum Narodowe we Wrocławiu

Anna Malicka-Zamorska

- Czerwony wilk
2002, szamot, porcelana, akryl, 35x29x55cm

Halina Olech

- Zestaw form dekoracyjnych
1979, glina czerwona, szkliwo matowe,
h-23, 18,18,16,12,5cm,
wł. Muzeum Narodowe we Wrocławiu

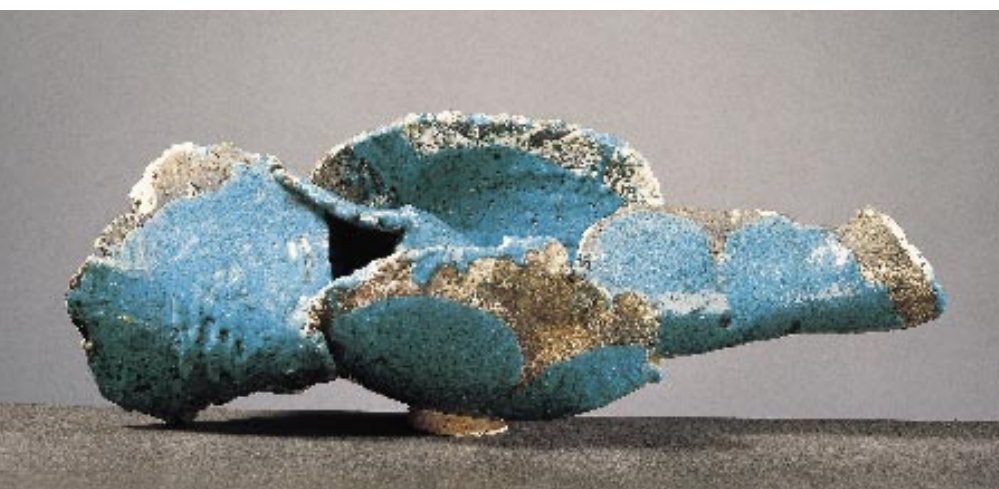
Ewa Mehl

- Figura
1993, szamot szkliwiony, h-91cm,
wł. Muzeum Narodowe we Wrocławiu

Gabriel Palowski

- Ziemia
2003, techn. własna, 150x60x20cm

WIEŻOWCE WROCŁAWIA
CERAMIKA

Michał Puszczyński

- Bez tytułu
2003, ceramika wypalana drewnem 1350°C,
46x58x14cm

Joanna Teper

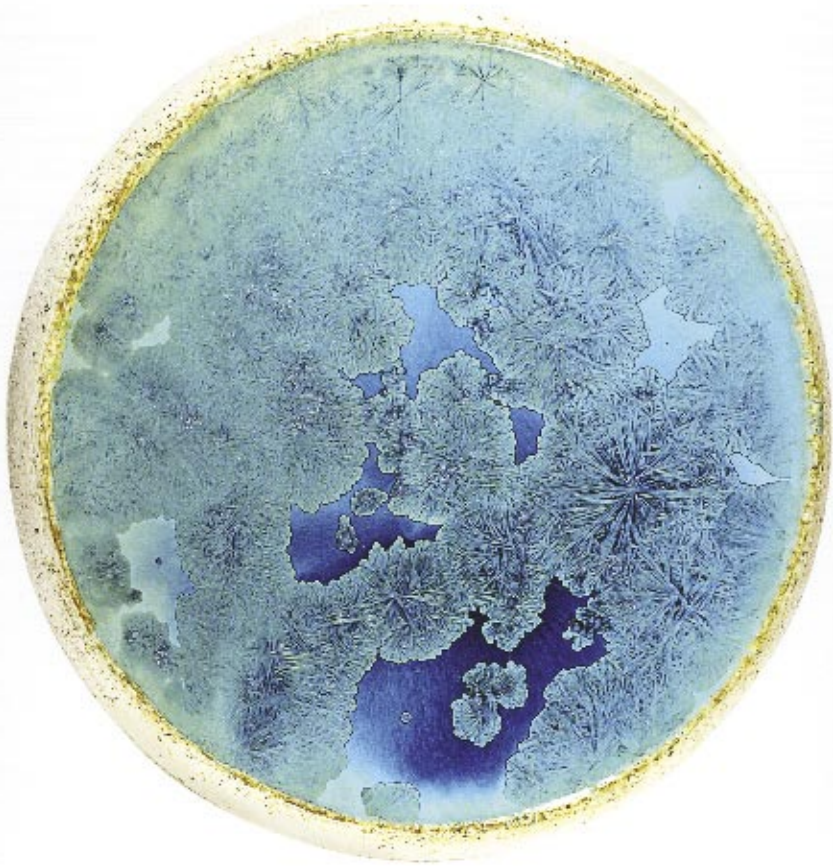
- Z cyklu Galaktyki
2003-04, masa kamionkowa barwiona solami,
lustr, 48x48x4cm

Grażyna Płocica

- Gnosis
2006, glina szamotowa, angoba, szkliwo autorskie,
temp. 1200C, redukcja, 45x33x104cm

Bożena Sacharczuk

- Z cyklu Naczynia
2003, ceramika formowana na kole garncarskim,
szkliwa autorskie, śr. 35cm, h-23 i 27cm

Stanisław Szyba

- Z cyklu Strefy
2000, szamot, szkliwo krystaliczne, śr. 38cm

Bronisław Wolanin

- Obraz ceramiczny
2005, kamionka barwiona w masie, ręcznie formowana, 34x25cm

Krzysztof Rozpondek

- Z cyklu Róg...
2004, masa szamotowa, szkliwo strukturalne i redukcyjne, 67x34x24 cm

Piotr Romiński

- Duet z cyklu Droga
2004, szamot zacierany angobą, 80x14x14cm, 87x15x15cm

Mieczysław Zdanowicz

- Forma dekoracyjna
1966, szamot szkliwiony, 35,5 cm,
wł. Muzeum Narodowe we Wrocławiu

Mam wrażenie, że już tu byłem (byłam)

Katarzyna Roj

Gdy już wydawało się, że mają to szczęśliwie za sobą, dwudziestu paru dojrzałych byków trafia z powrotem pomiędzy uczelniane mury. Co z tego spotkania wyniknie? W „Ferdydurke” czytam: „Nie może być nic straszniejszego niż wracać do spraw, z których się wyrosło, do tych dawnych, młodzieńczych, niedojrzałych, od dawna już zepchniętych w kąt i załatwionych”. Pokróćcie: nie ma jak powrót do szkoły...

Tymczasem zapowiada się, że aż tak bardzo krytycznie nie będzie. Zapowiada się, bo prace nad projektami trwają. Tym samym zdarza mi się po raz pierwszy pisać do „Formatu” o tym, co będzie miało miejsce dopiero za czas jakiś. Tego samego dnia, w październiku, kiedy Muzeum Narodowe otworzy „Prezentacje dokonań 60-lecia ASP Wrocław” (komisarz: Andrzej Kostolowski) w gmachu uczelni i wokół niej zobaczymy kontrastujące z tym wydarzenie-wystawę „Déjà vu” (komisarze: Przemysław Pintał, Paweł Jarodzki, Dorota Miłkowska). Zapowiada się wyśmienicie.

Déjà vu, od czasu Matrixa żartobliwie nazywane błędem programu, zaliczam do katalogu „Niesamowitego”. Bez wiedzy Freuda, który w latach dwudziestych

poprzedniego wieku, w artykule o tym właśnie tytule, nakreślił kilka, kilkanaście źródeł „Niesamowitego” i tym samym wprowadził ową kategorię do krytycznego dyskursu¹. Wyzwała ją – przypomnijmy – animistyczne myślenie z rzeczywistości przed – racjonalnej, wszechmoc myśli, kontakt ze zmarłym, sobowtórem i sztucznym człowiekiem. Wreszcie niezamierzone powtórzenie, spełnienie życzenia, spotkanie nieoczekiwanego, obłąd, kompleks kastracji. Generalnie: obszary, w których rozmywa się granica pomiędzy fantazją i rzeczywistością. O *déjà vu* Freud nie wspomniał, choć niewątpliwie należy do tego gabinetu. Bazuje na naszym doświadczeniu rzeczywistości, najbliższej mu do owego niezamierzonego powtórzenia, wprowadza irracjonalne poczucie, empirycznie raczej nieweryfikowalne. Doznawanie tego uczucia to faktycznie namierzanie błędów zapisu, który okazuje się być racjonalnym uporządkowaniem nieograniczonego przepływu nieograniczonych informacji. Nimi jesteśmy bombardowani na co dzień. Co istotne, *déjà vu* lokuje się poza naszymi intencjami. W praktyce oznacza to, że nadchodzi znienacka. W kontekście sztuki, szczególnie tej aktualnej, zamyka się w pewnej określonej kliszy. Bo wszak prócz stwierdzenia, że mój

Michał Bieniek

Plansa
2006

Patrycja Dubiel

Big travel
2004, Szkło malowane, piaskowane,
szlifowane, klejone

Mariusz Gorzelak

Przystanek między codziennością
a mistycyzmem
2005, linoryt

déjà vu

WYSTAWA MŁODYCH

60 LAT AKADEMII SZTUK PIĘKNYCH
WE WROCŁAWIU 1946 - 2006

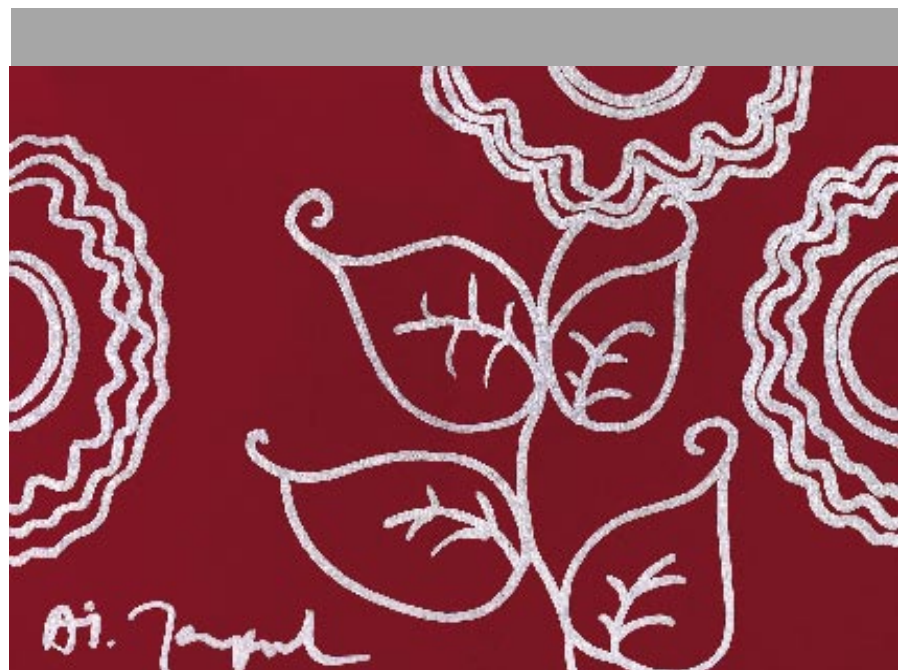
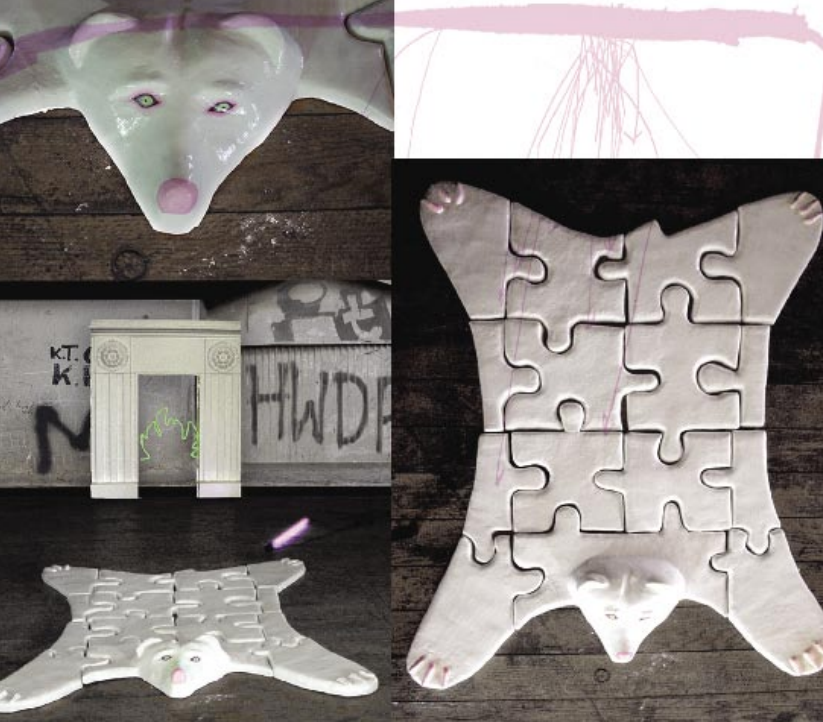
Michał Bieniek
Patrycja Dubiel
Barbara Gębczak-Janasz
Mariusz Gorzelak
Monika Grzesiewska
Paweł Janas
Agata Janyszek
Katarzyna Kmity-Pukocz
Anna Kotodziejczyk
Monika Konieczna
Janek Koza
Miron Kulla
Kacper Kuźnicki
Jakub Lech
Olga Lewicka
Izabella Marszałek
Tomasz Niedziółka
Joanna Nowara
Edyta Orlińska
Laura Paweł
Tomasz Ryndek
Piotr Skiba
Michał Skoczek
Wojciech Skowronek
Jarek Smolak

kuratorzy:

Paweł Jarodźki
Przemysław Piñal
Dorota Miłkowska

Plac Polski 3/4, ul. Traugutta 19/21 oraz otoczenie obu budynków
październik - listopad 2006

syn namalowałby to lepiej, drugim, jak sądzę, najczęstszym argumentem zdradzającym krytykancką postawę jest owe „widziałem już to znacznie wcześniej”.

Do tej sentymentalnej podróży trójka komisarzy namówiła dwudziestu paru młodych artystów. Zaznaczmy, nie jest to żaden ranking w stylu „the best of absolvents”, choć nie są to nazwiska z przypadku. O ostatecznym doborze zdecydowały własne strategie kuratorskie, ale też, podobno, los. Nie z każdym z wytypowanych udało się nawiązać kontakt. Pozostaje wierzyć, że nieobecni mają się dobrze. Bo mogłoby się zdarzyć, że z uczelnią po latach niewiele chcą mieć wspólnego, choć w czasie jej święta mówić o tym jest, co najmniej, nieelegancko. Ale nie ma co się obrażać. Bo co robi szkoła – każda szkoła – dodajmy? Szkoła upupia. Wiedział o tym już gombrowiczowski Józio, który decyzją, bodajże, profesora Pimko, został cofnięty do szóstej klasy. Teraz nieco podobny los spotka kolejnych śmiałków.

Nie będzie przecinania wstęgi, nie będzie to też standardowa ekspozycja. Zresztą, po doświadczeniu kolejnych edycji „Survivalu” (jego współorganizatorem jest Pintał, przypomnijmy, komisarz „Déjà vu”) wiemy, że sztukę można pokazać atrakcyjniej. Zaproszeni artyści „wtopią” się w gmach Akademii. Ich realizacje znajdziemy w auli, w piwnicach, na zewnątrz budynku. Ale *site specific*, prócz przestrzeni fizycznej, gra również z przestrzenią mentalną. I tak oto powstaną prace dla konkretnego miejsca, a część z nich będzie próbą rozliczenia się z przeszłością.

W auli zobaczymy gabloty Olgi Lewickiej, która dla „Déjà vu” zagra rolę kuratora. Według projektu każdy z pracowników artystycznych uczelni złoży na jej ręce ofiarę w postaci dzieła sztuki, obiektów („wszystko jedno – pisze artystka – forma absolutnie dowolna, może to być jakiś dokument, jakieś wyprodukowane dzieło, biżuteria, talizmany”). Z nich Lewicka ułoży wystawę, jej własną interpretację. Tu też będzie miał miejsce performance Wojciecha Skowronka, a jego integralną częścią będzie koncert warszawskiego duetu kompozytorów SALULUEKIP. Hall poprzedzający aulę wypełnią: obiekt Jarka Smolaka (hasło robocze: „Mur”) i mural Piotra Skiby, poszerzony o dodatkowe elementy, układające się w bardzo osobistą opowieść. Tam też zobaczymy rzecz o pięknie i współczesnym pejzażu miejskim z jego integralną architekturą sakralną – instalację Anny Kołodziejczyk. Korytarz biblioteki to miejsce na ogród Moniki Koniecznej, w zaciemnionej galerii na parterze powstanie „Plansza” Michała Bieńka, intrygująca i erudycyjna instalacja, do powstania której zainspirował autora m.in. tekst Franka Scoblete’a „Złoty krąg ruletki”. W galerii rzeźby (na dole) Mirosław Kulla zakomponuje instalację z otwieranych kul a „Galerię pod Psem” Agata Janyszek zaadoptuje na „klubik” – na ścianach namaluje fresk z motywami kwiatowymi, na ścianach powiesi linoryty w tym samym stylu. Na podłodze położy poduszki i pufy, również w motywach kwiatowych. Przed Rektorem zobaczymy „Autoreklamę” Katarzyny Kmity-Pukocz i obiekty szklane Pati Dubiel, a w samym Rektoracie komiks

Monika Grzesiewska

- co ja tutaj kurwa robię
2005, instalacja

Agata Janyszek

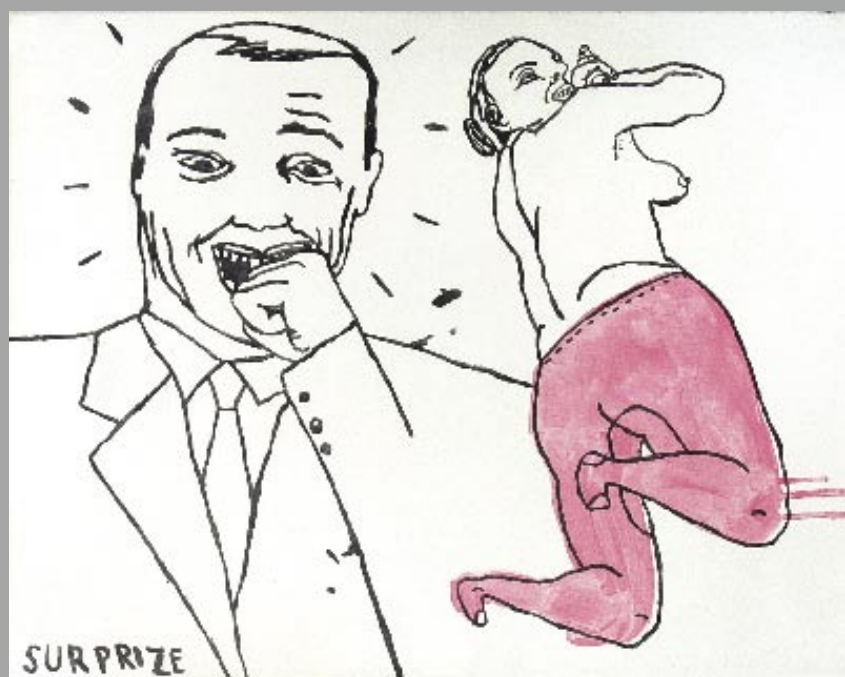
- kwiaty art deco
2006, rysunek na papierze

Katarzyna Kmity-Pukocz

- Peugeot
2006, papier, klej

wywrotowego Janka Kozy. W duszy klatki schodowej megaplakat Izabelli Marszałek i malarstwo Tomasza Ryndaka. W piwnicy zobaczymy projekcję DVD Laury Paweli, a elewację budynku „wesprze” patyczkami Tamasz Niedziółka. W pracowni 112 nieprzypadkowo Michał Skoczek pokaże swoje wideo „Mazurkiewicz”, film oparty na materiałach źródłowych z kilku publikacji i przekazów ustnych tych, którzy byli bezpośrednimi świadkami interesujących Skoczka wydarzeń. Autor sam wcielił się w postać twórcy „programu otwartego”. W pracowni też specjalną akcją przygotuje Jakub Lech. W ogrodzie przy Traugutta Joanna Nowara powoła „Tajemniczy ogród”, którego dominantą będzie dmuchana księżniczkę, jak pisze Nowara: „penetrowana, a jednak nadal piękna, czysta, zaczarowana i tajemnicza”, tam też zobaczymy cykl obiektów ceramicznych Edyty Orlińskiej. W ogrodzie przy Pl. Polskim zobaczymy instalację Kacpra Kuźnickiego – dwie figury (Adama i Ewy?) naturalnej wielkości, wykonane ze skrawków plastikowych opakowań. Pomiedzy nimi powstanie brama wykonana z luster. „Dejavu” to również wplecki Mariusza Gorzelaka i dwa kolejne murale: Barbary Gębczak-Janasa i Pawła Janasa oraz Moniki Grzesiewskiej.

¹ Z. Freud, *Niesamowite* (1919) [w:] S. Freud, *Pisma psychologiczne*, t.3, Warszawa 1997

Anna Kołodziejczyk

■ Niechciane dziedzictwo
2006, fotografia – instalacja, fragment

Monika Konieczna

■ Prawdziwe oblicze
2006, instalacja

Janek Koza

■ Surprise
2006, rysunek

Mirosław Kulla

■ Bez tytułu
2005, forma szamotowa

Kacper Kuźnicki

Maska
2006, techn. własna

Olga Lewicka

Wielkoformatowa abstrakcja
2006, techn. własna

Tomasz Niedziółka

Estonia
2004, techn. mieszana

Izabela Marszałek

Spacer
2006, techn. własna

Edyta Orlińska

Formy ceramiczne
2005, szamot szkliviony

Joanna Nowara

Basen
2004, szkło malowane, klejone

Przedstawione realizacje artystów biorących udział w „Déjà vu” (z wyjątkiem pracy Anny Kołodziejczyk) pochodzą z wcześniejszych wystaw.

Sponsor prezentacji Wojciecha Skowronka – wrocławski salon firmy APPLE

Laura Paweła
 Reality_LP
 2004, instalacja

Tomasz Ryndak

 2006, akryl na płótnie

Piotr Skiba
 Secret annihilation
 2005, mural

Michał Skoczek
 Projekt Survival
 2006, happenig

Jarek Smolak, Mariusz Gorzelak
 Roboty drogowe
 2005, happenig

Wojciech Skowronek
 Instalacja Butoh
 2006, performance

Projektując ku przyszłości

Andrzej Saj

Wystawa potencjału dydaktyczno-projektowego Wydziału Architektury Wnętrz i Wzornictwa wrocławskiej Akademii Sztuk Pięknych, zorganizowana w przestrzeniach Muzeum Architektury z okazji obchodów 60-lecia tejże uczelni, powinna być uznana za imponujące wydarzenie o zasięgu pozalokalnym. Imponujące – zarówno rozmachem i oryginalnością koncepcji ekspozycyjnej, ale także stopniem nasycenia przestrzeni wystawienniczej dobranymi eksponatami i zestawami plansz poglądowych, budujących wyraźne ciągi tematyczne. Dorobek Wydziału – reprezentowanego przez Katedrę Architektury Wnętrz, Katedrę Wzornictwa oraz wspomagającą je Katedrę Kształcenia Ogólnoplastycznego – pokazany został zgodnie z zakresem kształcenia i uprawianych dyscyplin. Wystawa zebrała zarówno zrealizowane obiekty i prototypowe rozwiązania, makiety i modele prezentacyjne, zestawy plansz dokumentujących projekty i prace koncepcyjne, jak i efekty plastycznych ćwiczeń dydaktycznych i przykłady studenckich prac zaliczeniowych (zaprojektowane urządzenia, modele, opakowania itd.)

Powinna być (ta wystawa) wydarzeniem wykraczającym poza lokalny, uczelniany teren – bowiem dowiodła oto, że wrocławskie środowisko dysponuje pokaznym potencjałem projektanckim, że szkołę opuszcza wielu utalentowanych projektantów etc. etc. Ale jak to zazwyczaj się dzieje, nawet lokalna prasa zaledwie odnotowała fakt wystawy, zaś krajowe specjalistyczne czasopiśmiennictwo, mimo że ekspozycję otwarto 12 maja br. (do 03.09.2006 r.), na razie nie znalazło dla jej oceny miejsca. Ten stan rzeczy jest zresztą efektem ciągle niedostatecznego zainteresowania naszych instytucji rządowych (i samorządowych) designem, braku społecznej świadomości rangi i znaczenia wzornictwa dla podnoszenia konkurencyjności rynkowej produktów.

Wystawa prezentująca historyczno-okazjonalny dorobek uczelni może nieść niebezpieczeństwo zgromadzenia rzetelnych, ale nie zawsze efektywnych przykładów prac studenckich – rezultatów rutynowo realizowanej w pracowniach dydaktyki, i również nie wykraczających poza poziom poprawności akademickiej przykładów indywidualnej twórczości jej pedagogów. Każda uczelnia chce bowiem pokazać pewien standard – dowodzący stałego poziomu kształcenia, bez budzenia kontrowersji. Akademizm raczej nie idzie w parze z awangardowością – chociaż nie musi to być regułą. Jeśli więc prezentacja okazuje się być interesująca i zaskakująca nowością i różnorodnością oferty projektanckiej – to może to dobrze świadczyć o potencjale twórczym szkoły i jej możliwościach edukacyjnych; a także o umiejętnym ekspozycyjnym uwypukleniu walorów całej prezentacji, w czym zasługa jej pomysłodawców.

Autorzy koncepcji ekspozycyjnej (Jacek Kos – główny projektant i Urszula Smaza-Gralak – współpraca projektancka) zaproponowali bowiem atrakcyjną, dynamiczną strukturę przestrzeni wystawienniczej w trudnych, bo specyficznych swą architekturą, warunkach zamienionego na galerię wnętrza dawnego kościoła (w którym mieści się obecnie Muzeum Architektury). Jak stwierdzili: „Główną ideą koncepcji wystawienniczej było stworzenie przestrzeni powstałej ze zderzenia dwóch skrajnie różnych rzeczywistości – prowokowanie ich wzajemnych konfliktów, swoistego dialogu, czy wreszcie ich integralnego współistnienia. Czerwona, prowokacyjna, dynamiczna struktura rozrasta się i wypełnia przestrzeń historycznego wnętrza gotyckiego kościoła przesyconego duchem czasu i patyną przeszłości. Czerwień jest tu symbolem prowokacji i kontestacji, intuicji i kreatywności, energii i odwagi. To również symbol sytuacji szczególnych i wyjątkowych”.

W celu uporządkowania i zinterpretowania zgromadzonego dorobku należałoby wyróżnić pewne wiodące ciągi ekspozycyjne, które nota bene odpowiadają kierunkom specjalizacji kształcenia we wrocławskiej ASP. Te kierunki kształcenia różnie są prezentowane w ramach wystawy – raz: są to ciągi plansz poglądowych, dwa: – zestawy eksponatów, gablot i modeli. Stąd dają się wydzielić następujące zakresy tematyczne:

1. Sceny – miejsca
2. Sprzęty ważne i zabawne
3. Automanie
4. Grafizacje

„Sceny – miejsca” – wyznaczają ciąg realizacji wnętrzarskich, odniesionych do konkretnych miejsc i do ich wyposażenia. W ramach ekspozycji zostały tu zaprezentowane zestawy plansz wizualnie dokumentujących realny i wirtualny dorobek Uczelni w zakresie projektów scenograficznych i wystawienniczych – co zostało dopełnione także konkretnymi obiektami, rozmieszczonymi na podestach. Znalazły się więc na wystawie przykłady wnętrz sklepowych, hoteli, restauracji, obiektów sakralnych, rozrywkowych i targowych. Tu efekty projektowania komputerowego (symulacje) łączą się z realizacjami modelowymi, uzupełnieniami sprzętowymi itd. Prace nauczycieli akademickich (m. in. D. Grzybowicz, M. Jędrzejewski, B. Jakubicki, J. Kos, H. Regimowicz, U. Smaza-Gralak, R. Uss, K. Wołowski, P. Szczówka, J. Jurek i S. Figiel) uzupełnia bogata oferta prac (głównie dyplomowych) studentów wydziału (m. in. M. Filcek, M. Grobel, I. Marciniak, A. Adach, S. Mużyło-Koryłowicz, W. Kiniorski itd.)

Z prezentacją realizacji wnętrzarskich korespondują elementy i detale ich wyposażenia. „Sprzęty ważne i zabawne” – to zbiór atrakcyjnych formalnie, świetnie

skonstruowanych mebli (głównie siedziska); zaprojektowanych do realnych przestrzeni mieszkalnych, ale to także obiekty scenograficzne i zabawowe dla dzieci. Tu zwracają uwagę – nawiązujące do „ładowskich” tradycji wydziału – propozycje meblarskie W. Kowalskiego, E. Zielonki, E. Gańczy, Sz. Hańczara, A. Kabata, J. Kuliga, ale także scenograficzne obiekty M. Jędrzejewskiego i plejada meblo-obiektów zaprojektowanych przez studentów (np. A. Kuk, M. Kornaś, U. Sekuna, J. Lont, M. Kacprzak oraz zabawki J. Wolfa i J. Kozika).

Formy przemysłowe na wystawie są reprezentowane poprzez linię realizacji nazwaną tu: „Urządzenia i gadgety”, gdzie konkretne przykłady designu przemysłowego daje W. Dolatowski, T. Gacek i A. Danielak-Kujda, zaś pomysły z pogranicza sztuki mobilii i urządzeń-automatów do serwowania napojów czy papierosów pokazuje P. Jędrzejewski.

Te formy dopełniają projekty środków transportu – ową linię „Automanii” wyznaczają przykłady realizacji konstrukcyjnych i wyposażeniowych w wydaniu pedagogów W. Semaniszyna, J. Kukuły i B. Wiczorka oraz studenckich propozycji B. Parucha i W. Wesółka. Ekspozycję wzbogaca aktualnie opracowywana koncepcja tramwaju niskopodłogowego w zbiorowej pracy zespołu całej Katedry Wzornictwa.

Osobną linię prezentacyjną wyznaczają „Grafizacje” tj. wielotematyczne projekty wizualizacyjne, projekty i realizacje edytorskie i reklamowe, opracowania logo, znaków towarowych i opakowań. Prace pracowników wydziału J. Kujdy, R. Pacyny-Kruszyny, R. Tumanowicza i M. Płonki uzupełniają najciekawsze dyplomy i prace studenckie np. P. Joachimowskiej, P. Mastej, A. Maj, A. Maślanka, O. Kochan, M. Fudali itd.

Trzeba tu także podkreślić, że wystawa z założenia odnosząca się do historii powołanego w 1950 r. Wydziału, w zasadzie swą przeszłość pokazała tylko w skromnym wyborze zdjęć przypominających sylwetki pedagogów i ówczesnych studentów (lata 60. – 90.), natomiast główny akcent położono na aktualność potencjału dydaktyczno-twórczego. W zasadzie historię Wydziału przytacza wyłącznie katalog z tekstami niestrudzonego jej „kronikarza” – prof. Michała Jędrzejewskiego – szczegółowo omawiającego dzieje powołania specjalizacji w zakresie projektowania na PWSSP (ASP), przypominającego spory i kontrowersje rodzące się na uczelni, a także uwypuklającego najciekawsze osiągnięcia dydaktyczne i twórcze pracowników i słuchaczy szkoły.

Jest to więc ekspozycja skierowana w przyszłość. To charakterystyczny rys tej wystawy: nie zapominając o źródłach (wpływy dydaktyczne W. Winczego – rozwijającego na gruncie wrocławskim tradycje „ładowskie” oraz późniejsze – od 1966 r. – wpływy K. Meisnera, wznoszącego idee europejskiego projektowania form przemysłowych w duchu „szkoły z Ulm”), jednak na plan pierwszy wysunięto osiągnięcia współczesne; wrocławska akademia prezentuje się tu jako jednolita instytucja gwarantująca nowoczesne kształcenie designerów i służąca bogatą ofertą możliwości projektanckich.

Na podeście prace studyjne - projekty opakowań z Pracowni Projektowania Komunikacji Wizualnej dr. M. Piróg, wykł. R. Tumanowicz, as. M. Płonka.
 Po lewej na pierwszym planie plansze z projektami studenckimi z w.w. pracowni.
 Na dalszych planszach po lewej prace projektowe – prof. J. Grzonkowski, wykł. R. Tumanowicz, as. M. Płonka, as. T. Gacek.
 Plansze po prawej obok podestu – projekty wykł. J. Kujda, prace studenckie z Pracowni Projektowania Graficznego z Liternictwem wykł. J. Kujda.

Podesty instalacji wystawienniczej. Na podestach od lewej – podajnik do papierosów dr. P. Jędrzejewski, kosz na śmieci J.Wolff, w głębi po lewej siedzisko M. Gacek. Na środku na pierwszym planie projekt gry J. Wolff, na podeście w centrum praca dyplomowa J. Kozik, po prawej na podestach krzesło i stół dr. A. Danielak-Kujda, w głębi mebel D. Gruda. Na planszach od lewej projekty – dr. M. Piróg, prof. J. Kukuła, dr. P. Jędrzejewski, prof. W. Semaniszyn, as. B. Wieczorek, prof. W. Dolatowski.

Strefa wejścia na wystawę - czerwona struktura instalacji wystawienniczej przenika i wypełnia gotycką przestrzeń Muzeum Architektury we Wrocławiu. Po lewej na planszach projekty scenografii prof. H. Regimowicz, w głębi prace prof. N. Wieschalla, na najdalszym podejście meble z Pracowni Projektowania Mebla wykł. E. Gańcza. Bliżej na podejście meble z Pracowni Projektowania Wyposażenia Wnętrz i Mebla prof. W. Kowalski. Na pierwszym planie na podejście – po lewej i po prawej meble Prof. M. Jędrzejewski, w centrum siedzisko M. Bieluszewska, stółik dr. J. Kulig, po prawej makietki mebli prof. M. Jędrzejewski.

Na pierwszym planie od lewej makietki studyjne K. Kubowicz, M. Kadiubowska, M. Orzeszyna, B. Michno z II Pracowni Projektowania Architektury Wnętrz, Wystawiennictwa i Widowisk prof. M. Jędrzejewski, dr. J. Kos. Po lewej plansze dyplomowe E. Żukowska z III Pracowni Projektowania Architektury Wnętrz prof. J. Jurek, prof. K. Wołowski. Na podejście w centrum siedzisko J. Kubicka. Po bokach czerwone formy przestrzenne I. Kosicka z Pracowni Podstaw Kształtowania prof. S. Gnacek, dr. J. Kulig. Po prawej na filarze plansze dyplomowe z II Pracowni Projektowania Architektury Wnętrz, Wystawiennictwa i Widowisk prof. M. Jędrzejewski, dr. J. Kos.

Po lewej na podeście krzesło prof. W. Kowalski, konsola M. Kacprzak, stół prof. W. Kowalski, taboret K. Białobłocka, siedzisko I. Kosicka.
 Po prawej na podeście, na pierwszym planie mebel prof. M. Jędrzejewski, po prawej forma przestrzenna. Kosicka.
 Na planszach od lewej - projekty studenckie z I Pracowni Projektowania Architektury Wnętrz prof. E. Zielonka, dr. B. Jakubicki.
 Na filarze projekty prof. J. Jurek. W głębi proj. dr. U. Smaza-Gralak, w centrum proj. dr. J. Kos, po prawej proj. dr. A. Kabat.
 Na filarze po prawej proj. dyplomu D. Sobolewska z III Pracowni Projektowania Architektury Wnętrz prof. J. Jurek, prof. K. Wołowski.

Po lewej plansze projektów wnętrz i wystawiennictwa prof. J. Jurek. Na podeście od lewej siedzisko I. Kosicka, konsola M. Kacprzak, taboret K. Białobłocka z Pracowni Projektowania Wyposażenia Wnętrz i Mebla prof. W. Kowalski. Stół w centrum i krzesło po prawej prof. W. Kowalski.
 Na filarze po prawej plansze z projektami mebli prof. W. Kowalski. W głębi między fikarami makieta dyplomowa S. Mużyło-Kuryłowicz z II Pracowni Projektowania Architektury Wnętrz, Wystawiennictwa i Widowisk prof. M. Jędrzejewski, dr. J. Kos.

PROJEKTUJĄC KU PRZYSZŁOŚCI

SCENY-MIEJSCA

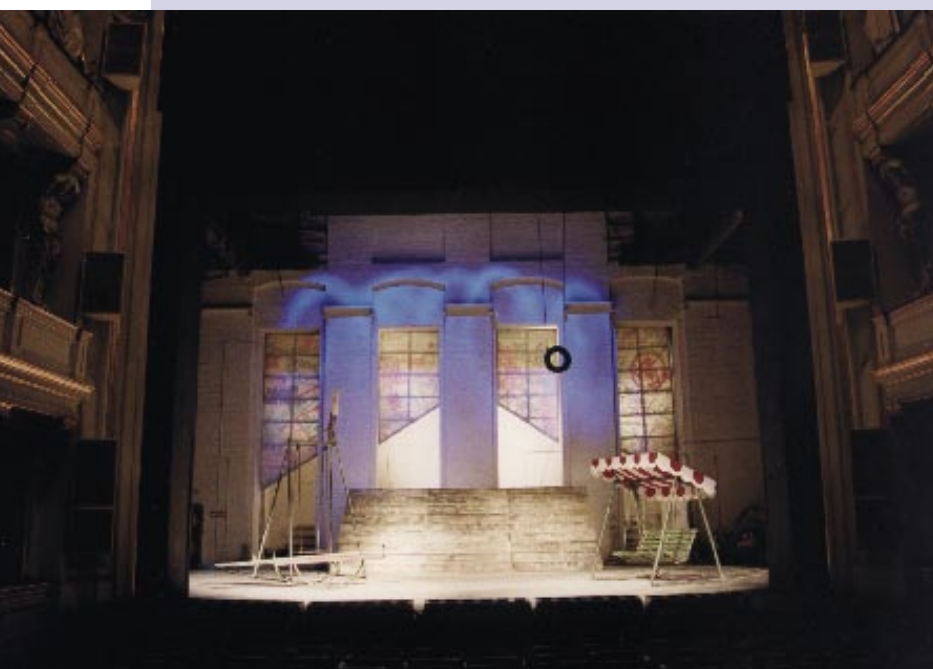
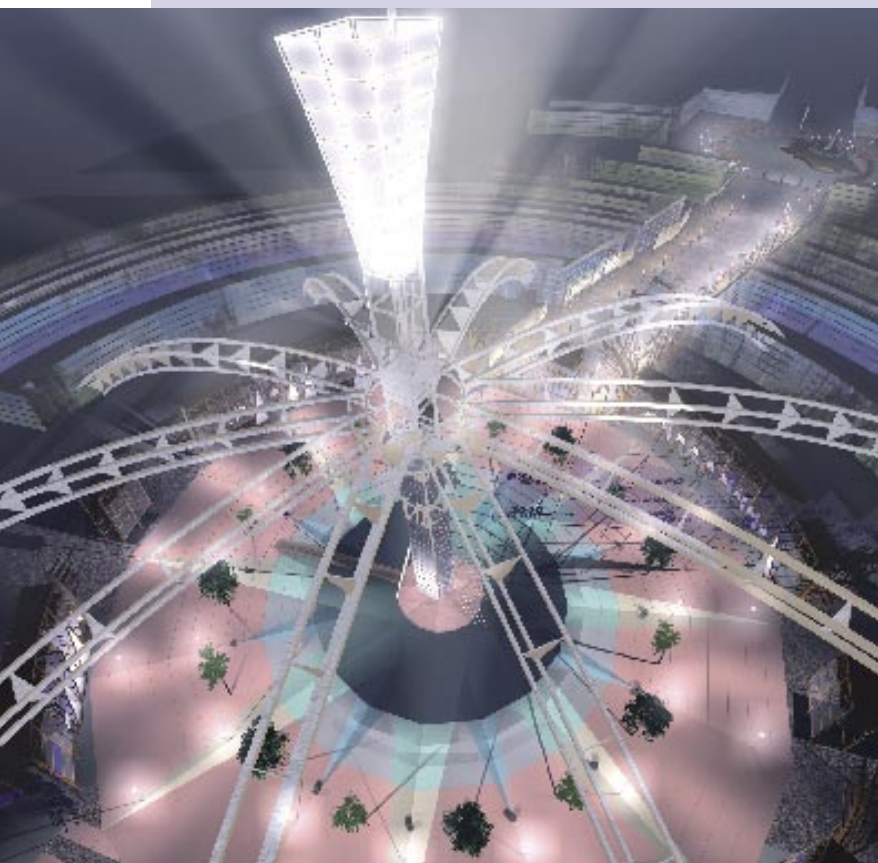

Bartosz Jakubicki
Multimedialna scenografia
2002

Krzysztof Wołowski
Politechnika Wroclawska
realizacja w zespole WWprojekt

Magdalena Filcek
Balonodrom (dyplom)
2002

Urszula Smaza-Gralak
Aranżacja stoisk handlowych

Dariusz Grzybowicz

- EXPO 2010
2002, scenografia urbanistyczna i animacja architektury, praca w zespole

Iwona Marciniak praca studencka V rok

- Sala operacyjna banku
2004/05

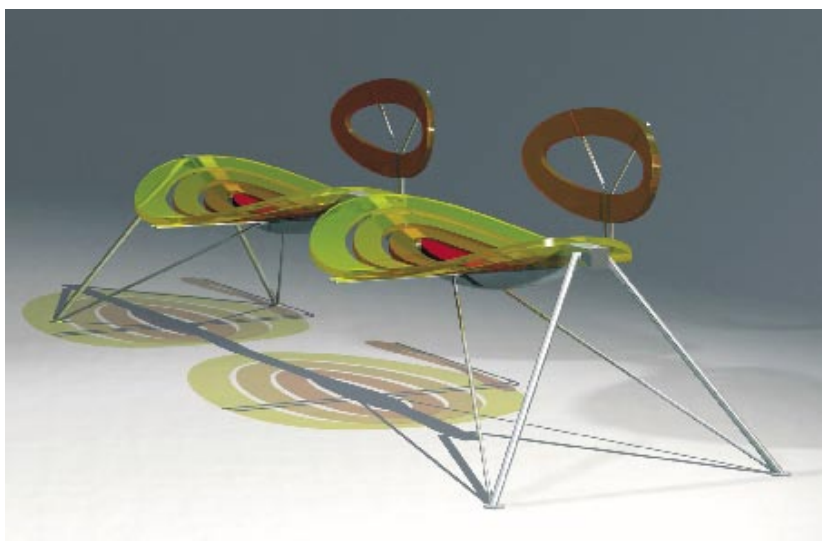
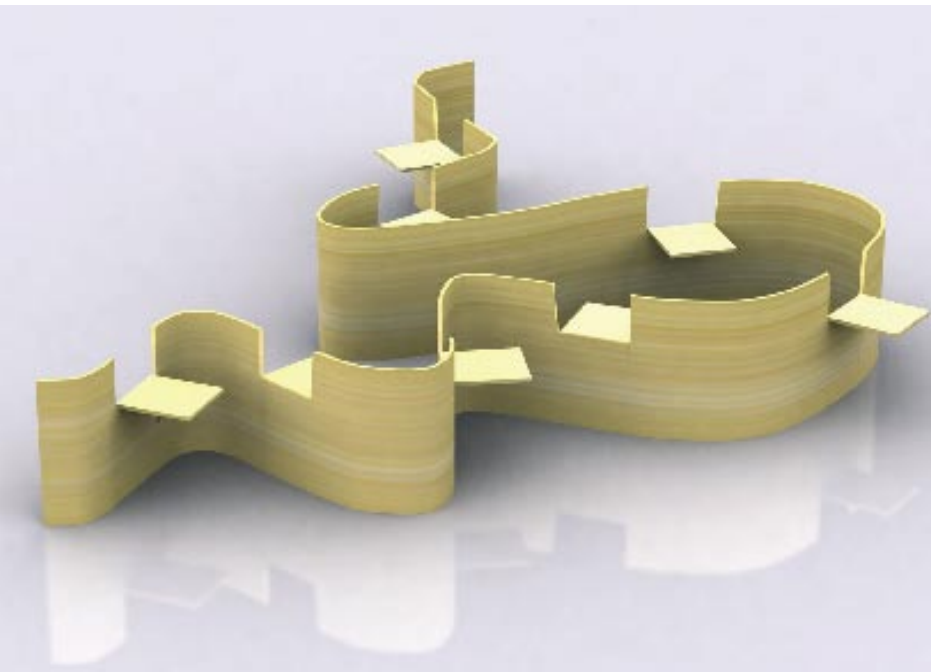
Henryk Regimowicz

- Scenografia
Marek Koterski, „Zęby”, Teatr Polski w Poznaniu

Jacek Kos, Urszula Gogulska-Kos

- Scenografia do otwarcia siedziby Volvo
we Wrocławiu 2001

SPRZĘTY WAŻNE i ZabAWNE

Urszula Sekuna praca studencka IV rok

- 2000, szamot, glina czerwona, ręcznie lepiona, h-110 cm

Edward Zielonka

- Taboret Ron mały
2005, dąb naturalny, mahoń, aluminium, 51x46x46cm

Jacek Kulig

- Krzesło O2P1
2004

Magdalena Kornaś praca studencka III rok

- Projekt kominka

■ Anna Kuk praca studencka V rok
Sofa
2005

■ Wacław Kowalski
Stół Za

■ Magdalena Kacprzak
praca studencka IV rok
Projekt konsoli

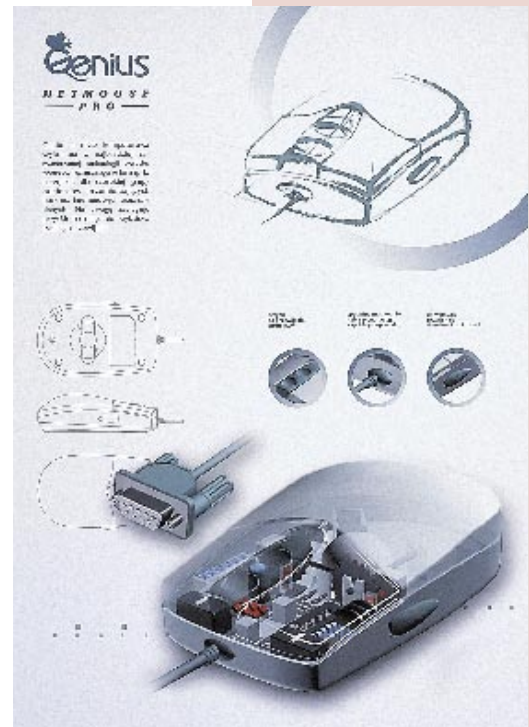
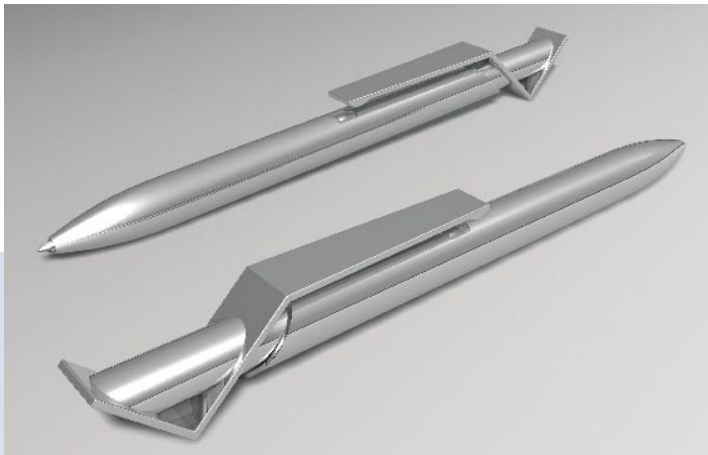
■ Szymon Hanczar
Stół LT
2005

■ Dominika Sobolewska
praca studencka IV rok
Projekt półki na czasopisma

■ Jerzy Lont praca studencka III rok
Projekt konika na biegunach

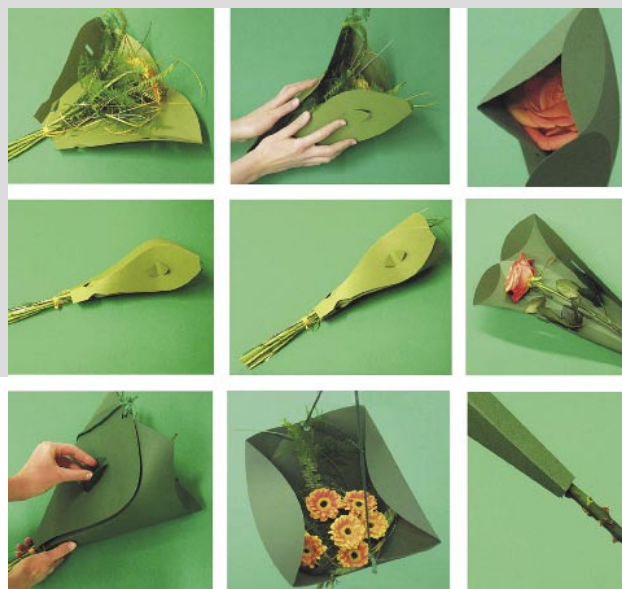
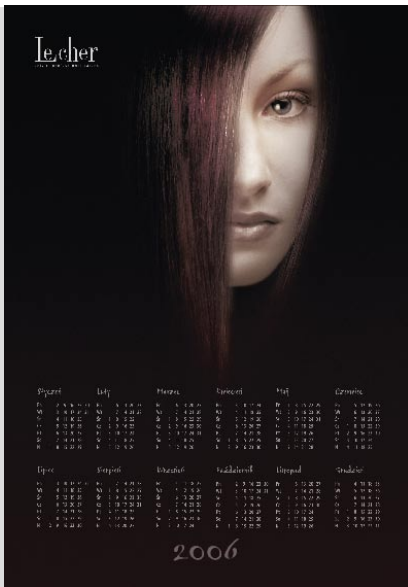
PROJEKTUJĄC KU PRZYSZŁOŚCI

URZĄDZENIA I GADGETY

- Agata Danielak-Kujda
Projekt długopisów
- Jakub Kozik praca studencka V rok
Projekt zabawki
2005, Dyplom
- Tomasz Gacek
Projekt stoiska McDonald
- Wiktor Pawlik
praca studencka z Techniki Prezentacyjnych
Prezentacja myszy komputerowej
- Piotr Jędrzejewski
Automat Wella
- Włodzimierz Dolatowski
Automat termoforujący TES

- Jacek Kujda
Kalendarz
2006
- Marta Płonka
Okładka programu operowego
- Mieczysław Piróg
Fragment ekspozycji zbioru skał

- Patrycja Mastej praca studencka IV rok
Konstrukcja opakowania na kwiaty
- Patrycja Joachimowska
praca studencka IV rok
Grafika i konstrukcja opakowań
na butelkę do wina
- Agnieszka Maślanka
praca studencka IV rok
Grafika i konstrukcja opakowań
na kwiaty doniczkowe

PROJEKTUJĄC KU PRZYSZŁOŚCI
AUTOMANIE

Drivers wanted.®

Krzysztof Kamiński
praca studencka

- ☐ Projekt samochodu terenowego

Bogdan Wieczorek

- ☐ Projekt nadwozia typu sedan 1995

Bogusław Paruch praca studencka

- ☐ Projekt samochodu KIA

Bogusław Paruch praca studencka

- ☐ Projekt samochodu Warszawa 2004

Wojtek Wesolek praca studencka

- ☐ Projekt motocykla

Wilhelm Semaniszyn

- Projekt autobusu MIDI-BUS M181 Jelcz

Katedra Wzornictwa Przemysłowego

- Projekt tramwaju niskopodłogowego
Praca zbiorowa (w realizacji)

Jan Kukuła

- Projekt autobusu Jelcz

Zofia Gebhard Memorial Gallery p. 3

Memorial gallery at the Art Academy in Wrocław includes portraits of academy's chancellors. The gallery is located in the Senat Room, designed by Władysław Wincze in the 1960's. The portraits of Eugeniusz Geppert and Stanisław Pękalski (painted by Geppert) were the first pictures shown in the room. Maria Dawska painted a portrait of her husband, Stanisław Dawski. Self-portraits were also painted by Andrzej Dobrzaniecki and Konrad Jarodzki. Józef Hałas painted Michał Jędrzejewski, and Grzegorz Zyndwalewicz painted a portrait of Jan Jaromir Aleksion. Different artist painted portraits in different styles. They often showed subjects in common setting, without theatrical pose. Geppert, for example, painted Dawski as a gray-looking man, dressed in the gray, just like he was remembered by his students. Jędrzejewski was shown in a schematic profile. Horbowy and Aleksion were shown in representative portraits, with the attributes of their office.

Krzysztof Popiński A Short History of the Fine Art Academy in Wrocław p. 6

The Fine Art Academy in Wrocław is celebrating its 60th anniversary. It was established in 1946. The first director of the school was Eugeniusz Geppert, a painter from Kraków. The first group of artists, who were hired as teachers, included Leon Dołycki (drawing), Emil Krcha (drawing), Stanisław Pękalski (evening drawing), Stanisław Dawski (composition and lettering), Stanisław Rzecki (sculpture), Borys Michałowski (sculpture), Tadeusz Broniewski (art history and geometry), Stanisław Kopystyński (art history and perspective). The remodeling of building at the Polish Square continued to 1964. The academy included two research institutes, which researched materials and techniques (ceramics, glass, metal, wood). In a few following years, other teachers were hired. The group included Antoni Mehl (sculpture), Władysław Wincze (interior and furniture design), Rudolf Krzywiec (ceramics), Maria Dawska (painting), Hanna Krzetuska (painting), Władysław Kamiński (painting and drawing), Andrzej Will (drawing). They came from Warsaw and Kraków academies. In 1949, the authorities decided that the school was to educate students in ceramics, glass and interior design. Also, he students had to attend political classes, and they were strongly encouraged to join communist youth organizations. The academy, as all other colleges and universities in Poland, had to cooperate with the communist party (in order to provide political supervision, the party established its unit at the academy). Academicians and students were forced to attend many propaganda meetings, which had nothing to do with artistic education. The only foreign contacts, which were allowed, included sporadic visits from Prague and Beijing. Political changes in 1956 were connected with more artistic freedom. From 1956 to 1968, art educators and their students in Wrocław enjoyed artistic development and the improvement of educational methods. The students of the academy organized balls, sports meetings, research workshops and gallery exhibitions. Korytko and Korobłowski published poetry chapbooks. In 1968, the academy was reorganized; from that date on, there were departments of painting, graphic art, sculpture, interior design, ceramics and glass. The number of students was growing, in 1977 there were 300 students. After that year, though, the number of students declined. In the 1970's, the academy cooperated with art institutions in different countries, including East Germany, Latvia, and Bulgaria. Several artists participated in shows in France, East Germany, Denmark, Holland, Bulgaria and Iraq. In 1980, the chapter of the Solidarity was established at the academy, and students formed their own, independent union. In 1981, however, authorities arrested eight teachers and students, who were the members of the Solidarity, and the chancellor had to resign from his office. Education at the academy was suspended, and it could only be continued after February 1982. Many artists associated with the academy exhibited their work only at underground ('alternative') galleries. In the mid-1980's, the number of students grew; there were 300 students at the academy. In 1989, many students and teachers participated in a strike,

which lasted several days. In the 1990's, the changes at the academy included closing the political department and the chapter of the communist party. The number of students grew three times (900). Currently, there are four departments at the academy: the department of painting and sculpture, the graphic art, ceramics and glass department, and the interior design department. Also, there are two institutes, including foreign language institute, art history, philosophy and sports institute. There is a library and a museum, which support educational and research process at the academy. The academy has its own publishing office, and it publishes the 'Format' and the 'Discussion' magazines. The academy cooperates with fine arts academies in Hale, Riga, Dresden, Edinburgh, Prague, Mons, Vienna, and Lwów. Many students and employees go abroad to continue their study and research.

Eugeniusz Geppert p. 8

He was born in Lwów in 1890, died in 1979 in Wrocław. He was the first chancellor of the Art Academy in Wrocław. He graduated from the Art Academy in Kraków in 1920. He established the Wrocław School. He published texts on formal and informal aspects of painting, and two volumes of memoirs. He was interested in Piotr Michałowski and Jacek Malczewski's art and the style of Polish Romanticism. He followed the tradition of figurative painting and often referred to literary themes. He was considered as a leading artist at the Academy of Wrocław and educated several generations of Wrocław artists

Leszek Kaćma p. 9

Kaćma was born in 1924 in Lwów. He graduated from the Art Academy in Wrocław in 1950. From 1956 to 1984, he worked at the Academy, and in 1970, he was elected a vice-dean of the Painting, Graphic Art, and Sculpture Department. He organized the Institute Visual Art and Basic Design, a part of the academy. He published many texts on art and art-related subjects. He died in 2001.

Alfons Mazurkiewicz p. 10

Mazurkiewicz was born in 1922 in Duesseldorf, and died in 1975 in Wrocław. He was a painter and an art teacher at the Art Academy in Wrocław. He graduated from the Academy in Wrocław in 1953. His first exhibition was entitled 'Against the War and Fascism'. He was interested in mental evolution, pantheism, philosophy and mysticism. He constantly searched for new form and color, structure and matter. The series of pictures entitled 'Duo-Images' refers to the 'duo-plasticism' style (the 1970's).

Xawery Dunikowski p. 11

In 1959, Xawery Dunikowski (1874-1964) was nominated a professor of the Sculpture Workshop and the director of the Sculpture Workshop at the Ceramics Institute of the Art Academy in Wrocław. We, who welcomed him at the academy, knew that it was a historic moment, because he represented what was still valuable in art, while art in Eastern Europe was suppressed by Social-realism. In Poland, Dunikowski was considered a cubist-before-cubism, but his work was not analyzed. We can compare the style of his sculpture to the style of Łempicka's painting.

In the 1920's, Dunikowski received many awards. During WWII, Dunikowski was imprisoned in Auschwitz just for being a Polish artist. In 1973, he was not allowed to participate in the exhibition at the Royal Festival Hall in London. Polish communist authorities that the insurance for his work would have to too expensive.

Władysław Wincze p. 12

Władysław Wincze (1905-1992) was a designer, and worked at the Interior Design Department of the Art Academy in Wrocław. He was interested in 'orderly design' and Polish art deco styles. He studied at the Warsaw Academy of Art under Józef Czajkowski, Wojciech Jastrzębowski and Karol Tichy. After WWII, he settled in Silesia in order to gain more artistic freedom and avoid the influence of Social Realism. He was interested in minimal formalism, refined aesthetic and massive form in furniture design. His designs are different from low standard designs, which dominated in communist dominated Poland.

Stanisław Dawski p. 13

He was born in 1905 in Dorohusko, and died in 1990 in Warsaw. He was a painter, sculptor and graphic artist. He taught at art academies in Wrocław and Warsaw. He studied art under Felician Kowarski, Władysław Skoczylas and Leon Wyczółkowski. From 1952 to 1965, he was a chancellor of the Wrocław Academy of Art. In 1970, he published a book entitled 'The Glass of Wrocław'. He was interested in different formal transformations and expressive style of painting.

Julia Kotarbińska p. 14

Julia Kotarbińska organized ceramic workshops in Wrocław and in Warsaw. In 1925, while she was still a student of the Art Academy in Warsaw, her ceramics were exhibited at the Decorative Art Exhibition in Paris. She concentrated on ceramic glazing techniques. Mieczysław Wallis, an art critic, wrote about her glazing, that it was a reminder of both Persian turquoise and Egyptian lapis-lazuli glazing. She was inspired by ancient ceramics artists. She taught at the Wrocław Art Academy, and cooperated with different ceramic producers. Her students included such important artists as Krystyna Cybińska, Irena Lipska-Zworska, Stanisław Szyba, and Mieczysław Zdanowicz.

Mieczysław Zdanowicz p. 15

Mieczysław Zdanowicz graduated from the Art Academy in Wrocław in 1956. In 1980, he became the professor of the academy. He died in his studio in 2003.

In the 1950's, Zdanowicz worked on ceramic compositions, made of thick layers of colorful ceramic material, to which he added patches of colorful glazing. Also, he used slim layers of material and he supported them with such objects as rocks. In the 1960's, he used steel plates for his sculpture and other materials. In 1970, he used flowers to build a big geometric arrangement, which was shown on the Dominican Square. Zdanowicz was interested in ecology, and he collected photographs of different natural motifs. In 1990, he established the Society for the Prevention of Natural and Cultural Environment. Zdanowicz contributed texts for the bulletin published by the Society, and was its chief editor.

Markus Lüpertz p. 16

(painter, sculptor, art theoretician, poet) is one of leading figures in German art. Together with Georg Baselitz, Anselm Kiefer and Jörg Immendorf he represents the very important renewal of German position in art as well as new quality in international postmodern attitude. It's especially important that references of his art show how deeply he has penetrated all those hidden levels of Middle-European reminiscences, allusions and traumas. Also valid are all those fascinating dialogues he developed in his paintings and sculptures, art historical quotations and stylistic borrowed elements coming to him from different epochs and periods of art. They include among others: Greek classic statues, pictures by Poussin, romantic and Victorian art and literature, Corot, Picasso, Beckmann and many other sources.

Development of his painting since 1963 first started with somewhat sharp edged and vivid in colour "pop" motives. They have been more and more dissolved and complicated in later years. But as far as figural elements are concerned, Lüpertz declared: "For me, motives were only very superficial stimulations. I have always seen myself as an abstract painter. That to me means a painter without responsibilities". If we see from this point of view all those tree trunks, roof tiles or shoe prints in early paintings, we could say they are used free way and "without responsibilities". The same is artist's way of dealing with "German motives" (helmets, officer caps, guns, shovels, military insignia) which Siegfried Gohr sees as the redefinition of Lüpertz' painting and facing "the taboo of silence imposed on the Nazi period".

In 1980-1981 artist has painted significant pictures inspired by famous Victorian novel "Alice in Wonderland". Using his very characteristic (since 70-ties) effects of dark dumb colours in his Alice's pictures, Lüpertz is strongly catching our imagination through the expressive power of pictures showing these strange structures suggesting heads, buildings, sculptures and caverns at the same time.

They manifest certain opposition on Alice's side to grow to be adult and fully rational. The artist manifests here as well as in his other works strong attitude towards the expression, true naïveté (not the artificial one as it was common at that time) and he opens some roads taken by other artists known as "Neue Wilde".

The famous Lüpertz' method of painting expressive pictures was labeled by him as "dithyrambische Malerei". It would manifest artist's Nietzschean attitude of his distinctly own approach to an allegory of power and directedness open and free of responsibilities at the same time.

His actual works continue artist's fascinating way of developing different discourses with art of all periods but keeping the will to express himself at the same time. In the series "Rückenakt" single headless naked figures are juxtaposed with: ships, logs, limbs, turtles, snakes. The colours are very specially sad and somber but in some parts they are contrasted with more bright patches. Lüpertz' recent sculptures continue in its medium similar idea: to show classical "Southern" figures deformed in "Northern" expressionist manner with "bizarre agglomerations of incommensurate parts" (Kuspit). "My pictures are coded secrets" – wrote Lüpertz. We feel it strongly they are such many-leveled great enigmas. And this is just the greatness of his art.

The reason for remarks above is that Markus Lüpertz is going to be honored as a doctor honoris causa at Wrocław Fine Arts Academy in October 2006. And this Academy he knows well as he visited it several times and has friendly attitude towards it.

Richard Demarco p. 18

Professor Richard Demarco is not only an important person; also, he is an important institution. Because of his work, Edinburgh is a friendly destination for many artists, including the artists from Poland, and from Wrocław. He greatly contributed to the propagation of the Polish theatre and art in the English speaking countries. In the 1970'2, the Richard Demarco Gallery organized three important exhibitions of modern art from Romania (1971), Poland (1972), and Yugoslavia (1973). Leszek Mickoś and Wanda Gołkowska from Wrocław showed their work in his gallery. In 1973, Tadeusz Kantor and Joseph Beuys met each other in Edinburgh during the Edinburgh Arts Festival, and their meeting could be considered as a symbol of cultural exchange between Poland and Western Europe. That and other meetings were important, because cultural exchange between East and West was difficult in communist-dominated Poland. My interview with Demarco couldn't be published, because of official censorship. The authorities only allowed then publishing a short note on the Festival in Edinburgh. In the Great Britain, the Professor wrote that the true genius of Polish art was connected with the sense of humor, passion, and eternal youth of the Polish artists. He considered Poland as one of the leading cultural centers in the World. During the session of the European Parliament, Demarco said that European union couldn't develop without Polish cultural contribution. Demarco is not only an art critic, but, also, he is an artist. He specializes in watercolor painting, drawing and graphic art. He received many awards for his work, including the Order of St Lazarus, the Order of the British Empire, and he was nominated the Cavaliere della Repubblica Italiana, Chevalier des Arts et Lettres de France. He is an honorable doctor at the Dundee University, and the Atlanta College in the United States of America.

Andrzej Kostołowski Scy-scrappers of Wrocław p. 21

Just after the First World War there were fantastic projects in Wrocław to build in the middle of the city sky-scrappers like those in New York (Max Berg). These visions, although full of inventions, did not materialize. We may say metaphorically about different creative proposals in Wrocław after 1945, they are similar to those sky-scrappers before the war: they are very inventive and sometimes pioneering on international level, but they nearly don't function outside of art system, they don't materialize...

Most of proposals in Wrocław art after 1945 are born at the Academy. The first significant battle for ideas in art

have evolved there around some "quarrel" between the first post-war chancellor of the Academy – Eugeniusz Geppert and the second one – Stanisław Dawski. If Geppert was followed of pure art ideas, Dawski supported functional and pragmatic approach. Geppert's pupils started with very original structural (later – conceptual) proposals. Dawski originated significant projects in the field of ceramics and glass, but he has also developed fruitful approach to graphics, which culminated in original Wrocław "school" of poster. Also the significant art ideas originated in Academy. They were: action oriented sensibillism, Leszek Kaćma's Institute of Visual Knowledge, new figuration and new expression in painting, refined experiments in graphic workshop and graphic design, installation, sculpture and open space experiments. All this proposals are still little known as they were usually much hampered and stopped in their social materializations like those high buildings before the war which were never built. Sky-scrappers of Wrocław.

Wrocław structural attitudes (mostly in painting) started in fifties. They represent refined colours, organic and poetical fields of elements which in spite of their actual size are very monumental, ready for places in the city (like sky-scrappers), but unfortunately they were never enlarged that way. Structural works started with "classics" like Józef Hałas, Małgorzata Grabowska, Alfons Mazurkiewicz, Mieczysław Zdanowicz, Marian Poźniak, Jerzy Rosołowicz, Zbigniew Paluszak, Wanda Gołkowska and others and they found new solutions by such artists as: Andrzej Klimczak-Dobrzaniecki, Paweł Lewandowski-Palle, Wojciech Lupa, Janusz Jaroszewski. The very special way of developing structural attitude could be seen in "walking" sculptures by Alojzy Gryt and Ludwika Ogorzelec.

Wrocław has special tradition of expressionist art. Waldemar Cwenarski was heroic figure developing his painterly dramatic attitude in fifties. Elements of expression have been important for Anna Szpakowska-Kujawska and Wiesława Pawelska, but they obtain new vigor in paintings by member of the Luxus group and such artists as Zdzisław Nitka, Krzysztof Skarbek or recently active: Norman Smużniak, Adam Chmielowiec, Anna Kołodziejczyk.

The figurative approach has found very diversified developments at the Academy in 70-ties and 80-ties. Works by leading, charismatic figure Zbigniew karpiński represent painter's ethic when dealing with human subjects. Figurative and realistic art developed very vividly by such artists as: Grzegorz Zyndwalewicz, Leszek Mickoś, Mira Żelechower-Aleksiun, Nocolle Nascov, Christos Mandzios. Special of this art is always connected with the question: ethics or poetics?

Among early actionistic and happening attitude (since 1956) was the very original sensibillism which was born in Wrocław due to proposals by Kazimierz Głaz, Michał Jędrzejewski and others. This was the real movement with special absurd theater, own way of questioning so called eternal truths etc. Also "The Coffin" theater by Antoni Rząsa and later disturbing artistic status quo by Anastazy Wiśniewski could be taken into consideration.

The conceptual attitudes have founded very early solutions in Wrocław and they evolved in natural way from structural approach of Jerzy Rosołowicz and Wanda Gołkowska. The local term, "notional art" was used widely in early seventies by Zbigniew Makarewicz, Wanda Gołkowska, Jan Chwałczyk and others. Very special conceptual attitudes developed by them as well as by Marzenna Kosińska. Natalia Lach-Lachowicz, Andrzej Lachowicz and other artists experimenting with photography. They are now creatively developed by Andrzej P. Bator (photographs), Ewa Zarzycka (texts), Olga Lewicka (painting, theory).

Founding by Leszek Kaćma in 1971 Institut of Visual Knowledge was very much restricted by authorities, because it was not possible in time of so-called real socialism to develop free visual systems. Experimenting with various fields of creativity, it has opened anyway some prophetic ways new media could be used. Then in works by Wiesław Gołuch, Ryszard Jędroś as well as in proposals by Małgorzata Kazimierczak and Małgorzata Kościelak could be seen fascinating perspectives for multimedia and visual art.

The Wrocław school of graphic design and poster is much connected with "Aleksiuny" (Jan Jaromir Aleksiun, Eugeniusz Get-Stankiewicz and others). It has incorporated expressive visual thinking using metaphorical images and striking collages of faces and objects with symbolic meaning. Graphic workshop meantime developed a kind of "informel prints" (Halina Pawlikowska), but now represent great variety of images. Some of them are connected with "pop" (Andrzej Basaj, Ludwik Żelaźniewicz, Małgorzata Warlikowska), other represent nostalgic and entropic pictures of past creatures or events (Jacek Szewczyk, Anna Janusz-Strzyż, Przemysław Tyszkiewicz, Chris Nowicki).

Recent years are significant in presenting some battle field between rigorous serious traditions in painting and sculpture (Jacek Dworski, Stanisław Kortyka) and some riots among younger artists and students. Wrocław Academy does not stop this mutimies as they might open new ways for artistic perspectives. We see how Piotr Błazejewski and Paweł Jarodzki in painting and Leon Podsiady and Grażyna Jaskierska in sculpture try to simulate these openings among their students.

Coming back to the metaphor of sky-scrappers we could say that real art constructions in Wrocław Academy have much in common with its openness and diversity.

Barbara Banaś Glass and Ceramics p. 83

Glass and ceramic art is probably the strongest feature of the Wrocław artistic scenery. Both glass and ceramic art is taught at the Art Academy in Wrocław. Rudolf Krzywiac and Julia Kotarbińska were the first professors in the glass and ceramics department. They were pupils of Professor Tichy. They were the members of the 'Ład' Artists' Coop. They came to Wrocław from Warsaw shortly after WWII. Also, there were other artists from Warsaw, who came to Wrocław to work and teach glass and ceramic techniques. The group included such artists as Halina Jastrzębowska, Henryk Albin Tomaszewski, Stanisław Ptaszyński. From 1953, the Glass and Ceramics Department was managed by Professor Dawski, who, for many years, became an organizer and theorist in that area of education process and designing. In the same period of time, the academy started cooperating with glass and ceramic factories. After 1956, Poland gained a little more political freedom, and could develop more rapidly. Academic designs were no longer limited to folk art, but, also, included other artist styles. The designs were more spontaneous and more honest in form and color. At the end of the 1950's and the beginning of the 1970's, ceramic and glass artists from Wrocław academy started to participate in exhibitions outside of Poland. They returned from Prague, for example, with prestigious awards. Jerzy Słuczian-Orkus, Jan Sylwester Drost, Lucjan Gajos, Józef Podlasek, Regina Włodarczyk-Puchała, were able to find employment in different factories and work on their original projects. One of the most successful students of the academy was Zbigniew Horbowy, whose antique-looking glass became very popular. He worked at the 'Sudety' glass factory. Izabela Zdrzałka, Halina Draczyńska, Amanda Różańska and Bronisław Wolanin designed intricate stoneware series. At the beginning of the 1980's, the basic material used by Wrocław artists was optic glass (Dajewska, Pawlak). In the last decade of the 20th century dominated such techniques as fussing and pate de verre. The exhibition, which was organized to commemorate the 60th anniversary of the academy, included work by several generations of artists. The pioneers (Jastrzębowska, Pawełka, Krzywiac, Kotarbińska, Dawski) shared exhibition space with their pupils (Cybińska, Lipska-Zworska, Kiczura, Horbowy). The professors of the academy continue their work, and organize many formal and informal groups. They participate in exhibitions, symposiums, plain-air workshops and competitions. They cooperate with foreign glass and ceramics teaching and production centers.

Katarzyna Roj I have a feeling I've been here before p. 96

The 60th anniversary of the Art Academy in Wrocław will be accompanied by such events as '60 Years of the Academy', an exhibition prepared by the National Museum in Wrocław (curator: Andrzej Kostołowski) and 'Dejavu'

(curators: Przemysław Pintał, Paweł Jarodzki, Dorota Miłkowska), an exhibition at the academy building. The three curators cooperate with a group of young artists, the best graduates of the academy. Olga Lewicka will organize an exhibition in the main hall of the academy. It will include work by academy's educators. On the day of opening, Wojciech Skowronek will organize a performance. The concert by the duo from Warsaw will be an integral part of the performance. In the same hall, Jarek Smolak and Piotr Skiba will show their murals, and Anna Kołodziejczyk will show her installation. Monika Konieczny will show her 'garden' in the library hallway, and Maciej Bieniek will show an installation in a gallery on the first floor. Mirosław Kulla's installation will be shown at the Sculpture Gallery, and Agata Janyszek will paint a fresco with floral motifs. Katarzyna Kmita-Pukocz and Pati Dubiel will show their work in front of the chancellor's office, and Janek Koza will show his work in the chancellor's room. Two posters by Izabella Marszałek and Tomasz Ryndak will be shown near the main staircase, and Laura Paweła will show DVD film in the basement. Michał Skoczek will show his video presentation at the 112 gallery, and Tomasz Niedziółek will 'support' with sticks the main building of the academy. Jakub Lecz is preparing a special action-show. Joanna Nowara is building a 'secret garden in the building on Traugutta Street. In the same building, Edyta Orlińska will show ceramic objects. Kacper Kuźnicki will show two figures of Adam and Eve on the Polski Square. Mariusz Grzelak is going to include his work to the 'Dejavu' show. Also, there will be two murals by Barbara Gębczak-Janas, Paweł Janas and Mnika Grzeźniewska.

Andrzej Saj

Projects for the Future p. 102

The exhibition of interior design projects was organized by the Interior Design Department, in cooperation with the General Art Education Department, as part of the 60th Anniversary of the Art Academy in Wrocław. It illustrated educational and research programs of the academy. The exhibition documented academy's potential as a design and design-education center. The center, which can significantly contribute to regional industrial and economic development. Jacek Kos and Urszula Smaza designed the form of the show. Their main idea was to establish the basis for a dialog between two kinds of exhibition space. They concentrated on showing objects and projects in several categories, including such categories as: stage-places (stage and exhibition design), important and funny objects (different kinds of furniture, rooms for children, toys), industrial design, graphic design (visual communication). The first category interests such artists as Grzybowski, Jędrzejewski, Jakubicki, Kos, Regimowicz, Smaza-Gralak, Uss, Wołowski, Szewcównka, Jurek, Figiel, and their students (Filcek, Grobel, Marciniak, Adach, Mużyło-Koryłowicz, Kiniowski). The second category interests such artists as Kowalewski, Zielonka, Gańcza, Hańczer, Kabat, Kulig, Jędrzejewski and their students (Kuk, Kornaś, Sekuna, Lont, Kacprzak, Wolf, Kozik). Dolatowski, Gacek, Danielak-Kujda and Jędrzejewski work on industrial designs. Semaniszyn, Kukuła, Wieczorek and their students (Paruch, Wesołek) design exteriors and interiors of transportation vehicles. Kujda, Pacyna-Kruszyna, Tumanowicz, Płonka and their students (Joachimowska, Mastej, Maj, Maślanka, Kochan, Fudoli) work on visual communication designs. The exhibition referred to both the tradition of Wrocław's design, and the perspectives of the future development.

Wystawa malarstwa Eugeniusza Gepperta, Muzeum Miejskie Wrocławia, Stary Ratusz, 2001

Zbigniew Horbowy, kieliszki, szkło sodowe barwione, lata 80.

Krystyna Cybińska, Formy dekoracyjne, kamionka, szkliwo autorskie, 1989

1946 - 2006 sześćdziesiąt lat Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu

WYSTAWY ZWIĄZANE Z OBCHODAMI 60-lecia ASP

Styczeń 2006

"Sobik i jego Przejaski (Dziewięć lat Konstruktivismu - Dwa lata Impresji)"
PWA Wrocław - Galeria Sztuki Współczesnej
Warszawa Galeria Studio - Sztuka 2006

Kwiecień 2006

Kyjiwa obywateli historyj i architektury (Wieloletnie Wykresy i historyj Wyprze) "Wrocławskie
Museum Architektury - Wrocław

Czerwiec 2006

wystawa Dyplomów 2006
PWA Wrocław - Galeria Sztuki Współczesnej

Październik-Listopad 2006

Prezentacja obrazów 60-lecia ASP Wrocław
Museum Narodowe - Wrocław

Październik 2006

Wystawa Nubels - "Tęcza WIT"
Główny gmach ASP Wrocław, ul. Piłsudskiego 4, Trajantów 15/21 oraz zwoleńskie obiekty

Październik 2006

Centra projektowa al Hluka - Izduwisko ASP we Wrocławiu, "Lina Dąb" /
PWA Wrocław - Galeria Sztuki Współczesnej

M.J. 2006

Proj. graf. Michał Jędrzejewski

NOTY BIOGRAFICZNE
uczestników wystaw „Wieżowce Wrocławia” i „Deja vu”

format 50
Pismo artystyczne

W miejscach, gdzie nie została podana nazwa uczelni, informacja dotyczy ASP we Wrocławiu; przed r. 1996 PWSSP.

ABEL Adam, ur. 1971, dyplom 1997. Ceramika, rysunek, animacja komputerowa, fotografia. Pedagog Uczelni od 19997; adiunkt na Wydz. Ceramiki i Szkła od 1997. Wystawy indywidualne: m.in. Galeria Szkła i Ceramiki BWA Wrocław, 2003; Galeria BOK, Bolesławiec, 2004; Mimicry, Tong – In Auction Gallery, Seul, Korea, 2005. Udział w wyst.: The Shape Between Continuity and Innovation, Faenza, Włochy, 2003. Publ.: Ceramic Art, nr 45, Chiny, jesień 2004; CRART, nr 46, Korea Płd., luty 2006.

ALBRZYKOWSKI Maciej, ur. 1960, dyplom 1986. Rzeźba. Pedagog Uczelni od 1987; adiunkt na Wydz. Malarstwa i Rzeźby od 2003. Wystawy indywidualne: m.in.; Mosty, Galeria Działań Plastycznych, IMPART, Wrocław, 1991; Rekonstrukcje wspomnień, Galeria „Awangarda” BWA Wrocław, 1994; Miejsca, Galeria Grodzka, Lublin, 1995; Prezentacja produktu i usług, Galeria Miejska, Wrocław, 2001. Udział w wyst.: m.in. Giewont for Netherlands, Eindhoven, Holandia, 1994; Nasza obecność, Monachium, 1995; Spirala I, Muz. Sztuki Reduktywnej, Świeradów Zdr., 1996. Publ.: m.in. W. Stefanik, Rekonstrukcje wspomnień [w:] kat. wyst. indywidualne. m.in. BWA Wrocław, 1994; Karel Jaroš, bez tytułu. [w:] Art-Ex – Kralupy 2002 [kat. wyst.], OKiS, Wrocław, 2002.

ALEKSJUN Jan Jaromir, ur. 1940, dyplom 1966. Plakat, grafika, malarstwo, rysunek. Prof. zw. (1990); pedagog Uczelni od 1969. Rektor w l. 1981-1982, dziekan Wydz. Grafiki w l. 1999-2005. Wystawy indywidualne: m.in. Galeria „Kordegarda”, Warszawa, 1971; Muzeum Miejskie, Lahti, Finlandia, 1979; Galeria „Na Ostrowie”, Wrocław, 1985; Rysunek, malarstwo, plakat, (wyst. monogr.), Muzeum Narodowe we Wrocławiu, 1987; Pomaluje się i będzie pięknie, Galeria Krytyków „Pokaz”, Warszawa, 1994; Rekwizytornia, Muzeum Historyczne Wrocławia, Ratusz, 1997. Udział w wyst. m.in.: III Międzynarodowe Biennale Grafiki, Kraków 1970; Czerniawski, Sawka, Stankiewicz, Aleksjun, Muzeum Plakatu w Wilanowie, Warszawa 1976; VII Międzynarodowe Biennale Plakatu, Warszawa 1978; Plakat polski, Nowy Jork, Japonia, 1978; Plakat wrocławski 1969-1993, BWA Wrocław, 1993. Publ.: m.in. M. Ratajczak, Pomaluje się i będzie pięknie, „Format”, nr 20-21, 1995; Słownik Malarzy Polskich, t. 2, Warszawa 2001; Alan i Isabelle Livingstone, [w:] The Thames and Hudson Dictionary of Graphic Design and Designers.

ARTYMOWSKA Zofia, ur. 1923, zm. 2000; dyplom 1950, ASP Kraków. Malarstwo (sztalugowe, ścienne), rysunek, grafika. Docent na Wydz. Architektury Wnętrz i Wzornictwa Przemysłowego w l. 1971-1983. Realizacje: m.in. polichromia kamieniczek na Starym Mieście w Warszawie, 1953-1956. Wystawy indywidualne: m.in. CBWA „Zachęta”, Warszawa, 1971; Muzeum Architektury, Wrocław, 1972; Fundacja Kościuszkowska, Nowy Jork, 1980; Muzeum w Łowiczu [wust.monogr.], 2005.

BAJER Tomasz, ur. 1971, dyplom 1997. Instalacja, rzeźba, obiekt, sztuka tekstu, malarstwo, multimedia, grafika, proj. graficzne. Wystawy indywidualne: m.in. Genius loci, Centrum Rzeźby Polskiej, Orońsko, 2003; udział w wyst.: m.in. Refleksja konceptualna w sztuce polskiej. Bieżące praktyki, ruchome horyzonty, CSW Zamek Ujazdowski, Warszawa, 1999. Publ.: m.in. Refleksja konceptualna w sztuce polskiej, t. II, Bieżące praktyki, ruchome horyzonty, red. G. Borkowski, CSW, Warszawa, 2001; M. Knorowski, Genius loci, kwartalnik „Orońsko”, nr 1-2(54-55)/2004.

BASAJ Andrzej, ur. 1943, dyplom 1970. Grafika, rysunek. Prof. zw. (1994); pedagog Uczelni od 1979. Przewodniczący Wydz. Grafiki w l. 1996-1999, kier. Katedry Grafiki Warsztatowej w l. 1999-2005. I Nagroda na Ogólnopolskiej Wystawie Grafiki Artystycznej, Warszawa, 1973. Wystawy indywidualne: m.in. Grafika i rysunek, Galeria „Kordegarda”, Warszawa, 1977; Grafika i rysunek, BWA Płock, 2002; Galeria Uniwersytecka, Instytut Sztuki w Cieszynie, 2005. Udział w wyst.: m.in. IV i V Międzynarodowe Biennale Grafiki, Kraków 1972, 1974; PWSSP we Wrocławiu 1946-1990, CBWA „Zachęta”, Warszawa, 1990. Publ.: m.in. A. Osejka „Kolorowe labirynty”, miesięcznik „Polska”, nr 12, 1977; Z. Gebhard, Wyrysować wszystko, „Format”, nr 20-21, 1995.

BATOR Andrzej P., ur. 1954, dyplom 1986 (filozofia, KUL, Lublin). Fotografia, fotobiekt, realiz. multimedialne, proj. graficzne, teoria i krytyka sztuki. Prof. w Katedrze Sztuki Mediów na Wydz. Grafiki od 2006. Czł. ZPAP od 1992. Red. nac. Zeszytów Naukowo-Artystycznych ASP we Wrocławiu „Dyskurs”. Wyst. indywidualne: m.in. Anamnesis, Galerie Pankov, Berlin; Galeria „Awangarda”, BWA Wrocław, 2005. Udział w wyst. m.in. Biennale Fotografii, Poznań, 2003, Miesiąc Fotografii, Bratysława, 2005. Publ. własne: m.in. Intencjonalność sztuki, Wrocław, 1999. Publ.: m.in. K. Jurecki, Dwa oblicza „Exit”, nr 1(57), 2004; E. Łubowicz, Pamięć jako obraz, Kwartalnik „Fotografia”, nr 18, 2005; M. Śnieciński, Andrzej P. Bator – fotografia i pamięć, „Format” nr 46, 2005.

BIELECKA Dagmara, ur. 1974, dyplom 2000. Szkło artystyczne. Asystentka na Wydz. Ceramiki i Szkła od 2005. Udział w wyst.: Szkło 2003, Muzeum Miejskie Wrocławia – „Arsenal”, 2003; Szkło zbliża, BWA Wrocław; Galeria Studio, Warszawa, 2006.

BŁAŻEJEWSKI Piotr, ur. 1950, dyplom 1975. Malarstwo, rysunek, ceramika. Prof. zw. (2002); pedagog Uczelni od 1981. Kier. Pracowni Dyplomującej Malarstwa i Rysunku na Wydz. Malarstwa i Rzeźby od 1999. Wystawy indywidualne: m.in. Galeria „Kalambur”, Wrocław, 1977; BWA Wrocław, 1979; Malarstwo 2000-2001. Refleksy/je, Galeria Miejska, Wrocław, Galeria Sztuki, Legnica, 2004; 105 obrazów z cyklu „Kolekcja”, Galeria Krytyków „Pokaz”, Warszawa, 2005. Udział w wyst.: m.in. Międzynarodowe Triennale Rysunku, Wrocław, 1978, 1981; Droga i Prawda, kościół Św. Krzyża, Wrocław, 1985; Okręgowa Wystawa Plastyki Wrocław '88, Galeria „Na Ostrowie”, Wrocław, kościół Miłosierdzia Bożego, ul. Żytnia, Warszawa, 1988; Poruszenie myśli – działania równoległe, CSW Zamek Ujazdowski, Warszawa, 1989; 25 lat Solidarności – sztuka tamtego czasu, Muzeum Narodowe w Gdańsku, 2005. Publ.: m.in. Z. Jurkiewicz, Im mniej, tym więcej, „Format”, nr 35/36, 2000.

BOCZNIOWICZ Mira, ur. 1973, dyplom 2000. Grafika, malarstwo, rzeźba, fotografia, film wideo, instalacja, performance. Wystawy indywidualne: m.in. To co jest – temu co widać, Galeria „Entropia”, Wrocław, 2004. Udział w wyst.: m.in. Intergrafia – światowa wystawa laureatów, Zamek w Niepołomicach, 2003; Sygnał – Dolnośląskie Towarzystwo Zachęty Sztuk Pięknych, Muz. Architektury, Wrocław, 2005. Publ.: m.in. M. Ratajczak, Dyplom roku 2000, „Odra”, nr 6/2001.

BORGOSZ Marta, ur. 1975, dyplom 1999. Malarstwo. Asystentka na Wydz. Architektury Wnętrz i Wzornictwa od 1999. Dziesięć wystaw indywidualnych. Udział m.in. w Ogólnopolskim Salonie Plastyki „Egeria” w Ostrowie Wlkp., 2004, 2006.

BORONŃ Jerzy, ur. 1924, zm. 1986; dyplom 1953. Rzeźba (także architektoniczna), proj. form przemysłowych. Pedagog ASP we Wrocławiu w l. 1953-1986; adiunkt. II st. od 1970. Realizacje: m.in. pomnik Era kosmiczna (z A. Grytem), Oleśnica, 1969; ceramiczne łabędzie, Dolnośląskie Centrum Diagnostyki „Dolmed”, Wrocław, 1977. Udział w wyst.: m.in. Poszukiwanie formy i koloru, Warszawa, 1957; Funkcja koloru i formy, Wrocław, 1961; Ogólnopolska Wystawa Plastyki w XXV-

-lecie PRL, Warszawa, 1968; Polska rzeźba pomnikowa, Wrocław, Berlin, Moskwa, 1971-1972.

BRODA Tomasz, ur. 1967, dyplom 1992. Rysunek (gł. karykatura), ilustracja, scenografia, proj. i realizacja lalek i masek. Grand Prix Międzynarodowej Wystawy „Satyrykon” w Legnicy, 1997; laureat Nagrody Miasta Wrocławia, 2000. Publ. prac: m.in. miesięcznik „Odra”, tyg. „Polityka”, „Przekrój”.

BUDZIAK Andrzej, ur. 1953, zm. 1981; dyplom 1980. Malarstwo, grafika, rysunek. Asystent na Wydz. Sztuk Pięknych UMK w Toruniu w r. akad. 1980/1981. Wystawa indywidual.: Galeria „Prom”, ACK Pałac, Wrocław, 1981; wyróżnienie w konkursie grafiki im. J. Gielniaka, Jelenia Góra, 1981.

CHACHAJ Elżbieta (Felicja), ur. 1945, dyplom 1970. Malarstwo (także architektoniczne), rysunek, grafika. Wystawy indywidual.: m.in. Muzeum Narodowe we Wrocławiu, 1988; Galeria Krytyków „Pokaz”, Warszawa, 1992; Instytut Polski, Sztokholm, 1992. Publ.: m.in. A. Oseka, Zwierne, lecz prawdziwe, miesięcznik „Polska”, nr 11(315)/1980.

CHMIELOWIEC Adam, ur. 1961, dyplom 1990. Rzeźba, ceramika. Adiunkt na Wydz. Malarstwa i Rzeźby od 1999. Udział w wyst.: m.in. Europäische Keramik '96, Galeria „Keramion”, Frechen, Niemcy, 1996. Publ.: m.in. A. Saraczyńska, bez tytułu, [w:] Adam Chmielowiec – Niebo a ziemia, [kat. wyst. indywidual.], Galeria Sztuki w Legnicy, 1997.

CHODURSKI Jerzy, ur. 1942, dyplom 1970. Szkło artystyczne i użytkowe. Prof. zw. (1995); pedagog Uczelni od 1972. Dziekan Wydziału Ceramiki i Szkła w l. 2002-2005. Wystawy indywidual.: m.in. Szklane obrazy, Galeria „Na Solnym”, Wrocław, 1987; Szklani anieli, Galeria Szkła i Ceramiki BWA Wrocław, 2004. Udział w wyst.: Szklane nieznane, Smalands, Szwecja, 1999; Polskie szkło współczesne, Muzeum Karkonoskie, Jelenia Góra, 2001. Publ.: New Glass, nr 1, 1994; „Format”, nr 45.

CHODŹAJ-SMOLIŃSKA Elżbieta, ur. 1946, dyplom 1972. Malarstwo, rysunek. Asystentka w l. 1972-1974, wykł. w l. 1984-1986 na Wydz. Malarstwa, Grafiki i Rzeźby. Wystawy indywidual.: m.in. Pokaz prac, Bolingbrook, USA, 1987. Udział w wyst.: m.in. Refleksja konceptualna w sztuce polskiej, CSW Zamek Ujazdowski, Warszawa, 1999. Publ.: m.in. A. Kostołowski,

P.I.K. Polskie inwencje konceptualne, [w:] Refleksja konceptualna w sztuce polskiej. Doświadczenia dyskursu, CSW Zamek Ujazdowski, Warszawa 2000; Paweł Polit, Doświadczenia dyskursu. Polska sztuka konceptualna w latach 1965-1975, tamże.

CHWAŁCZYK Jan, ur. 1924, absolutorium 1952. „Malarstwo w przestrzeni” – obiekty, tzw. „reproduktry światła”; sztuka pojęciowa, mail-art; teksty o sztuce. Członek Grupy Wrocławskiej w l. 1962-1975. Udział w plenerach w Osiekach w l. 1964-1980. Wystawy indywidual.: m.in. Portrety i autoportrety, Galeria „Pod Moną Lisą”, Wrocław, 1969; Reproduktry, Centrum Rzeźby Polskiej, Orońsko, 2005. Udział w wyst.: m.in. Biennale Form Przestrzennych, Galeria „EL”, Elbląg, 1965; Sympozjum Plastyczne Wrocław '70 (realizator Kompozycji pionowej nieograniczonej H. Stażewskiego); SP – Sztuka Pojęciowa, Galeria „Pod Moną Lisą”, Wrocław, 1970; Atelier '72, Edynburg, 1972; Refleksja konceptualna w sztuce polskiej, CSW Zamek Ujazdowski, Warszawa 1999. Publ. własne: m.in. Portret zbiorowy, miesięcznik „Odra”, nr 1(35)/1969; Kontrapunkt, ZPAP/BWA Wrocław, 1974; Poznawanie niewidzialnego – III Mentalna Galeria Sztuki, BWA Wrocław, 2002. Publ.: m.in. J. Ludwiński, Portret syntetyczny, „Odra”, nr 1(35)/1969; Sympozjum Plastyczne „Wrocław '70”, Wrocław, 1983; B. Kowalska, Polska awangarda malarska 1945-1980. Szanse i mity, Warszawa 1988; A. Kostołowski, P.I.K. Polskie inwencje konceptualne, [w:] Refleksja konceptualna w sztuce polskiej. Doświadczenia dyskursu, CSW Zamek Ujazdowski, Warszawa 2000; Paweł Polit, Doświadczenia dyskursu. Polska sztuka konceptualna w latach 1965-1975, tamże; T. Książek, Jan Chwałczyk, Kwartalnik „Orońsko”, nr 4(61)/2005.

CHWISZCZUK Czesław, ur. 1951, dyplom 1982 w PWSFTviT w Łodzi. Fotografia, film. Pedagog Uczelni od 1986, adiunkt na Wydz. Grafiki w Katedrze Wiedzy Wizualnej od 2001. Wystawy indywidual.: m.in. Model – I i II etap, Galeria „Foto-Medium-Art”, Wrocław, 1978; Cyfrofografie, Galeria „Design”, BWA Wrocław, 2001; Bezdech, Dolnośląskie Centrum Fotografii „Domek Romański”, Wrocław, 2004. Udział w wyst.: m.in. I Ogólnopolski Konkurs Fotografii Abstrakcyjnej, Zielona Góra, 1973; 40-lecie ZPAF, CBWA „Zachęta”, Warszawa, 1987; Fotografia we Wrocławiu 1945-1997, BWA Wrocław, 1997; Wystawa ośmiu, Łódź, Warszawa, Wilno, Algier, 2005. Publ.: m.in. Fotografia we Wrocławiu 1945-1997, Okręg Wrocławski ZPAF, 1997; Sztuka Młodych 1975-1980, MAW, Warszawa, 1987.

CWENARSKI Waldemar, ur. 1926, zm. 1953. malarstwo, grafika, rysunek. Studiował w PWSSP we Wrocławiu w l. 1949-1953 pod kier. prof. E. Gepperta i prof. St. Dawskiego. Mimo nieukończonych jeszcze studiów, jeden z najwybitniejszych artystów w historii ASP we Wrocławiu; jego ekspresyjna twórczość ma istotne znaczenie dla współczesnej sztuki polskiej. Wystawy indywidual.: Wrocław (wyst. monogr.), Wałbrzych, Legnica, Łódź, Szczecin, 1956; Bydgoszcz, 1957; Warszawa, (wyst. monogr.), Wrocław, 1967; Galeria „Współczesna” w Warszawie, 1975 (org. Muzeum Narodowe we Wrocławiu). Udział w wyst.: m.in. Wystawa Młodej Plastyki („Arsenał”), Warszawa, 1955; Wystawa Młodej Plastyki Polskiej, Berlin, 1956, Lipsk, 1957; Wystawa Plastyki Ziemi Nadodrzańskich, Warszawa, 1959; Wystawa Malarstwa „Człowiek”, Warszawa, 1959. Publ.: m.in. M. Hermansdorfer, Waldemar Cwenarski, [w:] Między ekspresją a metaforą, Wrocław, 1999; B. Baworowska, Od drewnianego konika do żelaznego hełmu, „Dyskurs”, Zeszyty Naukowo-Artystyczne ASP we Wrocławiu, nr 2, 2005

CYBIŃSKA Krystyna, ur. 1931, dyplom 1954. Ceramika artystyczna. Prof. zw. (1993); pedagog Uczelni w l. 1954-2003. Kier. Katedry Ceramiki na Wydziale Ceramiki i Szkła w l. 1985-2003), prodziekan w l. 1981-1984. Członek AIC (1977). Wystawy indywidual.: m.in. Muzeum Narodowe, Wrocław, 1973; Foire de Paris, Paryż, 1974; Galeria „Design” BWA Wrocław, 1995. Udział w wyst.: m.in. Udział w wyst.: m.in. Międzynarodowa Wystawa Ceramiki AIC, Praga, 1962; Międzynarodowa Wystawa Ceramiki Tworzywo w ceramice współczesnej, Gdańsk, 1970; Medal i nagroda AIC na Międzynarodowej Wystawie Ceramiki Artystycznej w Faenzie, Włochy, 1977. Publ.: m.in. A. Sarnowicz, Harmonia i siła, „Format”, nr 30, 1999.

CYCHOWSKA Dorota, ur. 1973, dyplom 1999. Ceramika artystyczna. Asystentka na Wydz. Ceramiki i Szkła od 2001. Wystawy indywidual.: m.in. Zarys naczyń, Galeria Szkła i Ceramiki, BWA Wrocław, 2004. Udział w wyst.: m.in. Wrocławski ogród ceramiki, Opatówek, Szczecin, Wrocław, 2002-2003; Młodzi ceramicy polscy, Guebwiller.

CZERNIAWSKI Jerzy, ur. 1947; dyplom 1973. Grafika (artystyczna i użytkowa), malarstwo, scenografia. Nagroda za najlepszy plakat roku, Warszawa, 1975, 1979, 1980.

ĆWIKŁA Jacek, ur. 1950, dyplom 1974. Grafika warsztatowa, proj. graficzne. Wystawy indywidual.: m.in. Praca na czarno, Galeria „Design”, BWA Wrocław, 2000; Plakaty, rysunki, Galeria Krytyków „Pokaz”, Warszawa, 2000. Udział w wyst.: m.in. Międzynarodowe Biennale Plakatu, Warszawa, 1976, 1980, 1984, 1986; Międzynarodowe Triennale Plakatu, Toyama, Japonia, 1985. Międzynarodowe Biennale Plakatu, Lahti, Finlandia, 1977, 1979, 1983, 1985. I Nagroda w konkursie na plakat-kalendarz UNESCO z okazji Międzynarodowego Roku Ludzi Niepełnosprawnych, Paryż, 1980. Publ.: m.in. A.P. Bator, Praca na czarno i kolorowo, „Format”, nr 35-36, 2000.

DAJEWSKA Małgorzata, ur. 1958, dyplom 1986. Szkło artystyczne i użytkowe, rysunek. Prof. zw. (2002); pedagog Uczelni od 1984. Kier. Katedry Szkła na Wydz. Ceramiki i Szkła w l. 1996-2002, dziekan Wydziału od 2005. Wystawy indywidual.: m.in. Szklane pieścidełka, Muzeum Karkonoskie, Jelenia Góra, 2000; Tajemnice ze szkła, Muzeum Miejskie Wrocławia, 2003. Udział w wyst.: m.in. Kanazawa Glass`90, Kanazawa, Japonia, 1990; Nowe polskie szkło. Hommage á Henryk A. Tomaszewski, The Finnish Glass Museum, Riihimäki, Finlandia, 1996; Szkło 2003, Muzeum Miejskie Wrocławia – „Arsenal”, 2003; Publ.: m.in. K. Wielgomas, Między bólem a erotyzmem, „Format”, nr 45, 2004; M. Tyniec, Rzeźby jak klejnoty, Dom & Wnętrze, nr 4, 1997.

DAWSKA Maria, ur. 1909, zm. 1993; dyplom 1933 (malarstwo i rzeźba, ASP w Krakowie). Malarstwo i grafika warsztatowa. Studiowała pedagogikę na Uniwersytecie im. Jana Kazimierza we Lwowie u K. Ajdukiewicza i R. Ingardena. Pedagog ASP we Wrocławiu (wówczas PWSSP) w l. 1948-1970; prof. Wydziału Malarstwa od 1956; prodziekan Wydz. Malarstwa w l. 1951-1954, dziekan Wydz. Szkła w l. 1957-1967. kier. Katedry Zespołowej Malarstwa w l. 1958-1970. Nagroda Miasta Wrocławia, 1958. Wystawy indywidual.: m.in. „Zachęta”, Warszawa, 1955; Tow. Przyjaciół Sztuk Pięknych, Kraków, 1956; Muzeum Narodowe, Wrocław, 1957; Tow. Przyjaciół Sztuk Pięknych, Kraków, 1967; Galeria „Zapiecek”, Warszawa, 1975; BWA Lublin, 1976. Udział w wyst.: m.in. Polskie malarstwo akwarelowe (1830-1956), Kraków, 1956; I Biennale Grafiki, Kraków, 1960; I Międzynarodowe Biennale Grafiki, Kraków, 1966.

DAWSKI Stanisław, patrz s. 13.

DIAMENT Michał, ur. 1936, zm. 1977; dyplom 1967. Fotografia, grafika, proj. szkła

artystycznego. Adiunkt na Wydz. Malarstwa, Grafiki i Rzeźby w l. 1974-1977; prowadził zajęcia z fotografii w Międzywydziałowej Pracowni Fotografii Artystycznej w l. 1967-1977. Wystawy indywidual.: m.in. Galeria „Pod Moną Lisą”, Wrocław, 1969; Muzeum Narodowe we Wrocławiu, 1882 (wyst. monogr.). Udział w wyst.: m.in. IV Biennale Sao Paulo, 1968; Fotografowie poszukujący, Warszawa, 1971; Polnische Gegenwartskunst 1945-1973, Duisburg 1974. Publ.: m.in. J. Ludwiński, Historia jednego płotu, „Odra”, nr 4/1969 [przedr. w: J. Ludwiński, Epoka błękitu, Otwarta Pracownia, Kraków, 2003]; Fotografia we Wrocławiu 1945-1997, Okręg Wrocławski ZPAF, 1997.

DOŁŻYCKI Leon, ur. 1888, zm. 1965; dyplom 1912 (ASP w Krakowie; studiował m.in. u F. Ruszczyca i J. Mehoffera). Malarstwo, grafika, scenografia. W l. 1918-1921 należał do grupy formistów; w tym samym czasie był scenografem Teatru Wielkiego w Poznaniu. Wykładowca ASP w Krakowie w l. 1945-1946; pedagog wrocławskiej PWSSP w l. 1946-1949; jeden z pionierów-założycieli Uczelni. Emerytowany w 1949, zamieszkał w Pszczynie. Prof. zw. (1959); pracował także na emeryturze jako prof. kontraktowy w krakowskiej ASP (Wydział Grafiki Propagandowej w Katowicach). Aktywny członek ZPAP. Wystawy indywidual.: m.in. Lwów, 1918; Poznań, 1920, 1922, 1938; Tow. Przyjaciół Sztuk Pięknych, Kraków, 1932, 1948; wystawa monograficzna (50-lecie twórczości), Katowice, Poznań, 1957. Publ.: m.in. H. Krzetuska, Refleksje (wczoraj i dziś), BWA Wrocław, 2003.

DOMAŃSKI Tomasz, ur. 1962, dyplom 1993. Rzeźba, instalacja, malarstwo, rysunek, akcja. Członek Rady Programowej Centrum Rzeźby Polskiej w Orońsku. W 1982 (stan wojenny) skazany na 3 lata więzienia za kolportaż ulotek; przebywał w więzieniu prawie rok. Wystawy indywidual.: m.in. Akropol 2000, Muzeum Narodowe we Wrocławiu, 1999; Hibernatus, Muzeum Architektury we Wrocławiu, 2003. Udział w wyst.: m.in. Konstrukcja w procesie VII, Bydgoszcz, 2000. Dwukrotny stypendysta Fundacji Pollock-Krasner (1997, 2002). Publ. własne: Piramida transformacji, „Rzeźba Polska”, t. IX, 1998/1999; Niedotykalny, „Format”, nr 26-27, 1998. Publ.: m.in. A. Kostołowski, Sztuka bez odpadów, „Exit” nr 3, 1996; I. Rosiak, Krople czasu, film, TV Wrocław 5, 1997. V. Nostrand-Lee, Commissions, „Sculpture”, No 1/2006.

DRZEWIECKI Jan, ur. 1947, dyplom 1986. Ceramika artystyczna i wzornictwo. Pedagog Uczelni od 1970; adiunkt na Wydz.

Ceramiki i Szkła od 1994, kier. Katedry Ceramiki w l. 1996-2002. Wystawy indywidual.: m.in. Galeria BWA, Wrocław, 1992. Udział w wyst.: m.in. Światowe Triennale Małej Ceramiki, Zagrzeb, Chorwacja, 1997.

DUDA Waldemar, ur. 1959, dyplom 1987. Malarstwo, rysunek. Grand Prix Festiwalu polskiego Malarstwa Współczesnego, Szczecin, 2000; Nagroda Roku ZO ZPAP we Wrocławiu, 1998. Wystawy indywidual.: m.in. Galeria Krytyków „Pokaz”, Warszawa, 1997; Galeria „Opus”, Wrocław, 1998; Instytut Polski, Bratysława, 2001. Udział w wyst.: m.in. Granice obrazu. Malarstwo w Polsce lat 90., CSW Zamek Ujazdowski, Warszawa 1997; Polska abstrakcja analityczna, BWA Wrocław, 1999. Publ.: m.in. S. Kortyka, bez tytułu, [w:] kat. wyst. indywidual., Galeria „Opus”, Wrocław 1998; A. Jarosz, Notatki wokół malarstwa Waldemara Dudy, „Format”, nr 38-39, 2001.

DUNIKOWSKI Xawery, patrz s. 11

DWORSKI Jacek, ur. 1937, dyplom 1962. Rzeźba (także architektoniczna), medalierstwo, rysunek. Prof. zw. (1994); pedagog Uczelni od 1963. Prodziekan Wydz. Architektury Wnętrz i Wzornictwa Przem. w l. 1990-1995. Realizacje: m.in. płaskorzeźby – Teatr im. J. Kochanowskiego, Opole; projekty monet dla NBP oraz medali bitych. Wystawy indywidual.: m.in. Rysunek, medal, Biblioteka im. Ossolińskich, Wrocław 2000; udział w wyst.: m.in. Międzynarodowa Wystawa FIDEM, Budapeszt 1977, Lizbona 1979, Florencja 1983. Publ. własne: Wieczory Wyszehradzkie z małą formą w tle, „Format”, nr 42, 2003. Publ.: m.in. Z. Makarewicz, Wsłuchany w materię, „Format”, nr 28-29, 1998.

DWORSKI Mateusz, ur. 1969, dyplom 1994. Rzeźba, grafika. Asystent na Wydz. Malarstwa i Rzeźby od 2002. Wystawy indywidual.: m.in. Rysunek, grafika, malarstwo, Biblioteka im. Ossolińskich, Wrocław, 2000; udział w wyst.: m.in. Biennale FIDEM, Seixal, Portugalia, 2004. Publ.: m.in. Z. Makarewicz, Figury przenośne, [w:] Mateusz Dworski – Rysunek, grafika, malarstwo, Bibl. im. Ossolińskich, Wrocław, 2000.

DYMITROWICZ Aleksander, ur. 1943, dyplom 1970. Malarstwo (także architektoniczne), rysunek. Prof. zw. (1990) na Wydz. Malarstwa i Rzeźby; pedagog Uczelni od 1972. Wystawy indywidual.: m.in. Malarstwo, Galeria „Na Solnym”, Wrocław, 1978, 1988, PP. „Desa”, Galeria Sztuki Współczesnej, Wrocław, 1989; Wiesbaden, Niemcy, 1992; Targi Sztuki, Monachium, Niem-

cy, 1992; Norymberga, Niemcy, 1997, 1999; Galeria Zapiecek, Warszawa, 2002. Udział w wyst.: m.in. Festiwal Polskiego Malarstwa Współczesnego, Szczecin, 1974, 1980; Wystawa Plastyki i Sympozjum „Złotego Grona”, Zielona Góra, 1975. Publ.: m.in. Z. Gebhard, Między ekspresją a ładem, „Format”, nr 22/23, 1996/1997.

DYRDA-KORTYKA Krystyna, ur. 1943, dyplom 1970. Tkanina unikatowa, formy przestrzenne (papier ręcznie czerpany, wiklina). Wystawy indywidualne: m.in. Galeria Bielska BWA, Bielsko-Biała, 2004; Granice światów, Centralne Muzeum Włókiennictwa, Łódź, 2006. Udział w wyst.: m.in. IX Międzynarodowe Triennale Tkaniny, Centralne Muzeum Włókiennictwa, Łódź 1998. Publ. m.in.: I. Huml, Współczesna tkanina polska, Warszawa 1989, s. 56.

ELIASIK Beata, ur. 1968, dyplom 1985. Malarstwo, rysunek, grafika. W l. 1998-2001 prowadziła prywatną Galerię „JaPtak” we Wrocławiu. Wyst. indywidualne: m.in. Galeria „JaPtak”, Wrocław, 1998. Udział w wyst.: m.in. XVI Festiwal Polskiego Malarstwa Współczesnego, Szczecin, 1998; Supermarket sztuki, Galeria Domu Artysty Plastyka, Warszawa 2000. Publ.: M. Ratajczak, bez tytułu [w: kat. wyst. indywidualne], Galeria „JaPtak”, Wrocław 1998; A. Kostołowski, Galeria wędrownych ptaków, „Format”, nr 35-36, 2000.

FRĄCKIEWICZ Paweł, ur. 1958, dyplom 1982. Grafika, rysunek, malarstwo. Prof. zw. (2002); pedagog Uczelni od 1981. Prodziekan Wydz. Grafiki od 2005, kurator Międzynarodowego Konkursu Rysunku od 1999. Wystawy indywidualne: m.in. Malarstwo, grafika, rysunek, Galeria „Kalambur”, Wrocław, 1986; Grafika i rysunek, Galeria „Na Odwachu”, Wrocław 2004. Udział w wyst.: Biennale Sztuki Młodych Droga i prawda, Wrocław 1985; Międzynarodowy Konkurs Graficzny im Józefa Gielniaka, Jelenia Góra, 1989; 100 lat litografii polskiej, Międzynarodowe Triennale Grafiki, Kraków 1994. Publ.: m.in. R. Strent, Bez lupy, „Format”, nr 4-5, 1991.

FYDA Tadeusz, ur. 1936, dyplom 1960. Scenografia telewizyjna, wystawiennictwo, malarstwo, grafika użytkowa (ekslibris). Współtwórca i współuczestnik akcji happeningowych Teatr Sensibilistyczny i Teatr Katastroficzny, Wrocław 1957, 1958. Wystawy indywidualne: m.in. Exlibris, Ystad, Szwecja, 1970; Malarstwo (z synem A. Fydą), Wrocław, 2001. Udział w wyst.: m.in. Festiwal Sztuk Współczesnych, Sopot, 1963; Festiwal Malarstwa Współczesnego, Szczecin, 1996. Publ.: Who is Who w Polsce, 2003.

GARNIK Władysław, ur. 1937, dyplom 1962. Ceramika artystyczna, rzeźba, rysunek. Członek grupy „Nie Tylko My”. Członek honorowy World Crafts Council – Europe; komisarz międzynarodowych plenerów ceramiczno-rzeźbiarskich w Bolesławcu. Wyst. indywidualne: m.in. Galeria Sztuki Współczesnej „Na Nankiera”, Wrocław, 1998; BWA Wrocław, 1997, 1991; Galeria „W Pasażu” Wrocław, 1987; Muzeum Ceramiki, Bolesławiec, 1963, 1969, 1994. Udział w wyst.: m.in. Ceramika i szkło polskie XX wieku, Muzeum Narodowe, Wrocław, 2004; Ornamenta Silesiae – 1000 lat rzemiosła artystycznego na Dolnym Śląsku, Muzeum Narodowe, Wrocław, 2001; Nagrody: Grand Prix V Biennale Ceramiki Polskiej, Wałbrzych 1987; Premio aquisto della Regione Emilia-Romana, Faenza, Włochy, 1986.

GEPPERT Eugeniusz, patrz s. 8.

GET-STANKIEWICZ Eugeniusz, ur. 1942, dyplom 1966 (architektura, Politechnika Wrocławska), 1972 (grafika, PWSSP Wrocław). Grafika (artystyczna i użytkowa), rysunek, malarstwo. Prof. zw. (2002); pedagog na Wydz. Malarstwa, Grafiki i Rzeźby od 1982 (od 1999 na Wydz. Grafiki). Nagroda Miasta Wrocławia 1981; nagroda „Solidarności”, 1983. Realizacje: marmurowa tablica Ku czci prostych działań, Galeria „X”, Wrocław, 1978. Wystawy indywidualne: m.in. Malarstwo, grafika (z JJ. Aleksionem i J. Czerniawskim), Galeria „Współczesna”, Warszawa, 1977; Malarstwo, grafika, Galeria Krytyków „Pokaz”, Warszawa, 1980; Malarstwo, grafika, plakat (wyst. monogr.), Muzeum Narodowe we Wrocławiu, 1986; Oszmiańska szkoła passe-partout, Galeria „Kordegarda”, Warszawa, Galeria BWA „Awangarda”, 1994; O mordzie. Na łbie, Galeria Narodowa „Zachęta”, 1996. Udział w wyst.: m.in. V Międzynarodowe Biennale Plakatu, Warszawa, 1974; Czerniawski, Sawka, Stankiewicz, Aleksion, Muzeum Plakatu w Wilanowie, Warszawa 1976; Terra 2, Muzeum Architektury, Wrocław, 1980; Znak Krzyża, Warszawa, 1983; Przeciw złu, przeciw przemocy, Mistrzejowice, 1985; Droga i Prawda, kościół Św. Krzyża, Wrocław, 1985; Okręgowa Wystawa Plastyki Wrocław '88, Wrocław, Warszawa, 1988; Plakat wrocławski 1969-1993, BWA Wrocław, 1993; Ars erotica, Muzeum Narodowe, Warszawa, 1994. Publ. m.in. Odkrywanie rzeczy oczywistych jest czymś wspaniałym (M. Ratajczak, rozmowa z E. Getem-Stankiewiczem). „Format”, nr 20-21, 1995.

GLUZA Ryszard, ur. 1953, dyplom 1978. Rzeźba. Pedagog Uczelni od 1978; adiunkt na Wydz. Malarstwa i Rzeźby od 1978.

Wystawy indywidualne: m.in. Muzeum Miejskie Wrocławia – Ratusz, brak daty. Udział w wyst.: m.in. Rzeźba. Ciąg dalszy, BWA Wrocław, 2005.

GŁAZ Kazimierz, ur. 1931, dyplom 1956. Malarstwo, grafika, rysunek, teksty o sztuce, gł. sensibilistyczne (Manifest sensibilistyczny, 1957), proza literacka. Prekursor nurtu sensibilizmu, współtwórca i współuczestnik akcji happeningowych Teatr Sensibilistyczny i Teatr Katastroficzny – Wrocław 1957, 1958; autor i współrealizator Niezależnych Szopek Sensibilistycznych, Wałbrzych, 1975. Wystawy indywidualne: m.in. Muzeum Narodowe, Wrocław, 1989; Galeria Narodowa „Zachęta”, Warszawa, 2000; Ratusz, Toronto, Kanada, 2005. Udział w wyst.: m.in. Ogólnopolska Wystawa Młodej Plastyki („Arsenal”), Warszawa, 1955; IV Międzynarodowe Biennale Młodych, Paryż, 1965; Nucleus I, Międzynarodowe Biennale w Sao Paulo, Brazylia, 1982; Sensibilizm i Teatr Niewyobrażony, BWA Wrocław, 1992; CSW Zamek Ujazdowski, 1993. Laureat Nagrody Marka Chagalla, Międzynarodowe Biennale Młodych, Paryż, 1965. Założyciel Toronto Center for Contemporary Art w l. 70. Publ. własne: m.in. Gombrowicz w Vence, Kraków, 1989; Sensibilizm, (współaut. M. Jędrzejewski), Bibl. „Formatu”, Wrocław, 2004. Publ. m.in. M. Jędrzejewski, Jeszcze trochę o Kazimierzu Głazie, „Format”, nr 4-5, 1991; K. Rainczak, Istota rzeczy, „Format”, nr 26-27, 1998.

GODLEWSKA Maja, ur. 1965, dyplom 1990. Malarstwo, instalacja. Asystentka na Wydz. Sztuki Uniwersytetu Północnej Karoliny, Charlotte, USA. Wystawy indywidualne: m.in. Templates, Joie Lassiter Galery, Charlotte, Płn. Karolina, USA; udział w wyst.: m.in. Cross Currents, Museum of Art, Raleigh, Płn. Karolina, USA.

GOŁUCH Wiesław, ur. 1949, dyplom 1974 (proj. form przem.) i 1976 (proj. graficzne). Rysunek, grafika, fotografia, działania interaktywne. Prof. zw. (2000); pedagog Uczelni od 1976. Kier. Katedry Wiedzy Wizualnej na Wydz. Malarstwa, Grafiki i Rzeźby w l. 1993-1999; prodziekan Wydz. Grafiki w l. 1999-2005; kier. Katedry Sztuki Mediów od 2005. Wystawy indywidualne: m.in. Grafika, Galeria „Na Ostrowie”, Wrocław, 1985; Plakat, grafika, Galeria Krytyków „Pokaz”, Warszawa, 1998. Udział w wyst.: m.in. Międzynarodowe Triennale Plakatu, Toyama, Japonia, 1985; Laughing, Międzynarodowa Wystawa Plakatu, Osaka, Japonia, 1999. Publ. własne: m.in. Intelkt, doświadczenie, intuicja, miesięcznik „Projekt”, nr 6/1986. Publ.: m. in. J. Brukwicki,

bez tytułu, [w:] Wiesław Gołuch – Plakat, grafika, [kat. wyst. indywid.], Galeria Krytyków „Pokaz”, Warszawa, 1998.

GOŁKOWSKA-CHWAŁCZYK Wanda, ur. 1925, dyplom 1952. Malarstwo, sztuka pojęciowa, mail-art; teksty o sztuce. Prof. zw. (1991), prodziekan na Wydz. Malarstwa, Grafiki i Rzeźby w l. 1978-1981. Członek Grupy Wrocławskiej w l. 1962-1975. Udział w plenerach w Osiekach w l. 1964-1981. Wystawy indywid.: m.in. Układ otwarty, Galeria „Pod Moną Lisą”, Wrocław, 1968; Inscrizione di Aprive, Bergamo, Włochy, 1988; Zeichen der Zeit (Znaki czasu), Projekt-Galerie „New Space”, Fulda, Niemcy, 1990. Udział w wyst.: m.in. Biennale Form Przestrzennych, Galeria „EL”, Elbląg, 1965; Sympozjum Plastyczne Wrocław '70; Wrocław, 1970; SP – Sztuka Pojęciowa, Galeria „Pod Moną Lisą”, Wrocław, 1970; Atelier '72, Edynburg, 1972; Refleksja konceptualna w sztuce polskiej, CSW Zamek Ujazdowski, Warszawa 1999. Publ. własne: m.in. Układy otwarte, „Odra”, nr 1, 1968; Ogłaszam akcję bezinteresownego zwielokrotniania materialnych dzieł sztuki, [w:] SP – Sztuka Pojęciowa, Galeria „Pod Moną Lisą”, Wrocław, 1970. Publ.: m.in. J. Ludwiński, Proces twórczy czy produkcja przedmiotów, „Odra”, nr 1, 1968; B. Kowalska, Wanda Gołkowska, [kat. wyst. monogr.], Galeria 72, Chełm, 1980; Sympozjum Plastyczne „Wrocław '70”, Wrocław, 1983; A. Kostołowski, P.I.K. Polskie inwencje konceptualne, [w:] Refleksja konceptualna w sztuce polskiej. Doświadczenia dyskursu, CSW Zamek Ujazdowski, Warszawa 2000; Paweł Polit, Doświadczenia dyskursu. Polska sztuka konceptualna w latach 1965-1975, tamże.

GORZELAK Mariusz, ur. 1979, dyplom 2005. Grafika warsztatowa, proj. graficzne, rysunek, malarstwo. Laborant w Prac. Grafiki Warsztatowej na Wydz. Grafiki od 2003.

GRABOWSKA-STRADECKA Małgorzata, ur. 1925, dyplom 1951. Malarstwo, rysunek, tkanina. Czł.-założyciel Grupy „X”, 1956 (z J. Hałasem, K. Maliszewską i A. Mazurkiewiczem); czł. „Grupy Wrocławskiej” w l. 1962-1975. Wystawy indywid., m.in., BWA Wrocław, 1966 i 1972, Filharmonia Wrocławska, 1973.; udział m.in. w wystawach Grupy Wrocławskiej; PWSSP we Wrocławiu 1946-1990, CBWA „Zachęta”, Warszawa, 1990. Publ. Małgorzata Grabowska, [kat. wyst.], BWA Wrocław, 1966, 1977.

GRACZYK Waldemar, ur. 1955, dyplom 1986. Malarstwo, projektowanie graficzne. Pedagog Uczelni od 1987; prof. na Wydz.

Ceramiki i Szkła w Katedrze Kształcenia Ogólnoplastycznego (2001). Wystawy indywid.: m.in.: BWA Wrocław, 1991; Miejska Galeria Sztuki, Łódź, 2004. Udział w wyst.: m.in. Festiwal Polskiego Malarstwa Współczesnego, Szczecin, Ogólnopolski Konkurs Malarstwa „Bielska Jesień”, Biennale Małych Form Malarskich.

GRYT Alojzy, ur. 1937, dyplom 1962 (architektura, Politechnika Wrocławska), 1965 (rzeźba). Rzeźba, także architektoniczna. Prof. zw. (1996); pedagog Uczelni od 1961 (Wydz. Ceramiki i Szkła, obecnie Wydz. Malarstwa i Rzeźby). Wystawy indywid.: m.in. BWA Wrocław, 1976, 1977, 1978, 1979; Galeria „Na Ostrowie”, Wrocław, 1985; Muzeum Narodowe we Wrocławiu, 1986; Muzeum výtvarných umění, Praga, 2001; Muzeum Narodowe we Wrocławiu, 2006. Udział w wyst.: m.in. Labirynt, Warszawa, 1989, 1993; Coburger Glaspreis, Coburg, Niemcy, 2006. Realizacje: m.in. fontanna na Rynku wrocławskim, 2001; ołtarz papieski (współaut. L. Podsiadły i J. Sztajer), Wrocław-Partynice, 1983. Publ. własne: Woda w krajobrazie miasta, „Architektura Krajobrazu”, 2000. Publ.: m.in. A. Kostołowski, Szkicowanie rzeźbą, „Format”, nr 6/7, 1992, A. Kostołowski, Paradoks i sacrum, „Format”, nr 40, 2001; E. Dyda, Alojzy Gryt, który tworzy istniejące-nieistniejące, „Obieg”, 1992.

GRZONKOWSKI Janusz Leszek, ur. 1935, dyplom 1961. Komunikacja wizualna, wzornictwo przem., działania wizualne. Prof. zw. (1995); pedagog Uczelni od 1967. Prorektor w l. 1986-1990, kier. Katedry Wiedzy Wizualnej na Wydz. Malarstwa, Grafiki i Rzeźby w l. 1984-1991. Realizacje: m.in. projekty stoisk polskich na Międzynarodowych Targach w Poznaniu, Lipsku, Wiedniu, Paryżu w l. 1973-1980. Udział w wyst. polskiego wzornictwa przem.: Lublin 1969, Moskwa 1970, Poznań 1984 i 1988, Warszawa 1990. Publ. własne: Od wiedzy do kreacji wizualnej, Journal of the International Society for Arts „Leonardo”, Uniwersytet Berkeley, Kalifornia, 1992.; Elementarz wizualny, Rocznik Uniwersytetu Opolskiego „Parergon”, nr 1, 2002; Właściwości organizujące układu wzrokowego, tamże, nr 2. 2003.

GRZYB Marek, ur. 1970, dyplom 1997. Grafika warsztatowa i cyfrowa, animacja, film wideo. Asystent na Wydz. Malarstwa, Grafiki i Rzeźby od 1997 (od 1999 na Wydz. Grafiki w Katedrze Sztuki Mediów). Wystawy indywid.: m.in. Między ekranem a wyobraźnią, Galeria Miejska, Wrocław, 2001; udział w wyst.: m.in. WRO – X Mię-

dzynarodowe Biennale Sztuki Mediów – Globalica, Muzeum Architektury, Wrocław, 2003; Triennale Grafiki Polskiej, Katowice, 2003.

GRZYB-JARODZKA Bożena, ur. 1959, dyplom 1984. Malarstwo, rysunek. Współzałożycielka grupy „Luxus” (od 1980). Wystawy indywid.: m.in. Moje urodziny, Galeria Marii von Blumstein, Łódź, 1995; Kilka portretów i troche kwiatów, Galeria „Entropia”, Wrocław, 1997. Udział w wyst.: m.in. wszystkie wystawy grupy „Luxus”, Ekspresja lat. 80, Galeria BWA, Sopot, 1986; Polski szyk, CBWA „Zachęta”, Warszawa, 1991; Książki i strony, CSW Zamek Ujazdowski, Warszawa, 1992; Kolekcja 1998-2003, Muzeum Narodowe we Wrocławiu, 2003.

GRZYBOWSKA Magda, ur. 1976, dyplom 2000, studia podypl. z ceramiki w l. 2000-2002. Rzeźba, ceramika, scenografia teatr., proj. graficzne. Wystawy indywid.: m.in. Nasłuchiwanie, Galeria Miejska, Wrocław, 2005.

HALICKI Janusz, ur. 1931, dyplom 1963. Malarstwo, rysunek, grafika. Asystent na Wydz. Malarstwa, Grafiki i Rzeźby w l. 1963-1968. Kilkadziesiąt wystaw indywid., m.in.: Malarstwo, Galeria „Na Ostrowie”, Wrocław, 1986; Art of the Exlibris, Redwood Library, Newport, USA, 2003. Udział w wyst.: m.in. Międzynarodowe Biennale Ekslibrisu Współczesnego, Malbork, od 1969. Publ.: m.in. E. Łubowicz, Obraz i przestrzeń [w:] Janusz Halicki – Malarstwo, [kat. wyst. indywid.], Galeria „Na Ostrowie”, Wrocław, 1986.

HAŁAS Józef, ur. 1927, dyplom 1954. Malarstwo, rysunek. Prof. zw. (1990); kier. Katedry Kształcenia Ogólnoplastycznego na Wydz. Architektury Wnętrz i Wzornictwa Przem. w l. 1967-1980; kier. Katedry Malarstwa na Wydz. Malarstwa, Grafiki i Rzeźby w l. 1985-1990 i 1996-1990; prorektor w l. 1984-1985. Członek Rady Wyższego Szkolnictwa Artystycznego w l. 1988-1996. Grand Prix na Festiwalu Malarstwa Współczesnego w Szczecinie, 1966; Nagroda Miasta Wrocławia 1968; Nagroda Kulturalna Śląska przyzn. przez rząd Dolnej Saksonii, 2002. Czł.-założyciel Grupy „X” (1956); czł.-założyciel Grupy Wrocławskiej (dział. w l. 1960-1975). Wystawy indywid.: m.in. BWA Wrocław, 1965, 1970, 1974, 1980 (wyst. monogr., rysunek), 1990, 2001 (wyst. monogr., malarstwo); Galeria „Współczesna”, Warszawa, 1967; Galeria „Krzysztofor” (z A. Mazurkiewiczem i J. Rosołowiczem), Kraków, 1967; Muzeum Narodowe we Wrocławiu, 1967 (wyst. monogr.), 1977, 1994 (wyst. monogr.), 2004;

Galeria „72”, Chelm, 1981, 1993; Galeria „Na Ostrowie”, Wrocław, 1984; Galeria Studio, Warszawa, 1996 (wyst. monogr.); Muzeum Miejskie Wrocławia – Ratusz, 2002 (wyst. monogr.); Muzeum Architektury, Wrocław, 2004, Galeria Narodowa „Zachęta”, Warszawa, 2005 (wyst. monogr.).
 Udział w wyst.: m.in. Wystawa Młodej Plastyki („Arsenał”), Warszawa, 1955; Malarstwo polskie, Praga, Sofia, 1957; XVI Międzynarodowe Biennale Sztuki, Sao Paulo, 1981. Publ.: m.in. M. Hermansdorfer, Józef Hałas, „Odra”, nr 2/1970, nr 12/1974; E. Kościelak, Porządek przypadku, „Format”, nr 3-4, 1992; M. Hermansdorfer, Artyści Wrocławia 1945-1970, Wrocław, 1996; A. Saj, Rzecz malarska, „Odra”, nr 3. 1995.

HANNYTKIEWICZ Adam, ur. 1887, zm. 1946; dyplom 1910 (ASP w Krakowie, u J. Pankiewicza i L. Wyczółkowskiego). W 1921 r. założył w Poznaniu Szkołę Sztuk Pięknych (późniejszy Instytut Sztuk Pięknych), którą kierował do 1931. Współtwórca grupy artystów wielkopolskich „Plastyka” (1925). Wsiedlony przez Niemców w 1939, okupację spędził w Krakowie. Prof. ASP (wówczas PWSSP) we Wrocławiu w 1946 (zmarł przed rozpoczęciem pierwszego roku akademickiego 1946/1947), należał do pionierów-organizatorów uczelni. Udział w wyst.: m.in. wystawy grupy „Plastyka”, Poznań, Kraków, Lwów, Toruń, Warszawa, 1926-1939; Powszechna Wystawa Krajowa, Poznań, 1929; Wystawy sztuki polskiej: Helsinki, Sztokholm, Praga, 1927; Bruksela, 1928; Amsterdam, Haga, 1929; Paryż, Kopenhaga, 1930; Paryż, 1932, 1933, 1934. Publ. m.in. H. Krzetuska, Refleksje (wczoraj i dziś), BWA Wrocław, 2003.

HELEBRANDT Kazimierz, ur. 1940, dyplom 1964 (fototechnika, Politechnika Wrocławska). Fotografia. Pedagog Uczelni od 1972; st. wykładowca na Wydz. Grafiki w Katedrze Sztuki Mediów od 1981; Czł. ZPAF, założyciel Wrocławskiej Galerii Fotografii (Domek Romański, 1973). Internowany w stanie wojennym. Wystawy indywidual.: m.in. Fototeatr (z J. Olkiem), Wrocławska Galeria Fotografii, 1975; Zagadnienia skali (z J. Sztajerem), Wrocławska Galeria Fotografii, Wrocław, 1975. Udział w wyst.: m.in. Fotografia we Wrocławiu 1945-1997, BWA Wrocław, 1997. Publ.: m.in. ; Fotografia we Wrocławiu 1945-1997, ZPAF Okręg Wrocławski, 1997. J. Lewczyński, Antologia fotografii polskiej, Bielsko-Biała, 1999; Mistrzowie polskiego pejzażu, Kielce, 2000.

HOFFMAN Mieczysław, ur. 1915, zm. 1972; dyplom 1952. Malarstwo, grafika, rysunek. Pedagog Uczelni w l. 1951-1972; od 1966 st. wykładowca. Wystawy indywidual.:

Grafika, Wrocław, 1959. Udział w wyst.: m.in. Okręgowe Wystawy Plastyki, Wrocław, 1954, 1955, 1956 (Okr. Wyst. Rysunku i Grafiki), 1957, 1982, 1969, 1970; wystawa Grupy Malarskiej, Wrocław, 1955; X lat sztuki na Dolnym Śląsku, Wrocław, 1955; Ogólnopolska Wystawa Młodej Plastyki („Arsenał”), Warszawa, 1955; I i II Wystawa Plastyki Ziem Nadodrzańskich, Wrocław, 1959, 1961; Ogólnopolska Wystawa Malarstwa, Grafiki i Rzeźby, Bielsko-Biała, 1962. Nagroda na Ogólno. Wyst. Młodej Plastyki („Arsenał”), 1955.

HOLUKA Zdzisław, ur. 1929, dyplom 1956. Proj. wnętrz, fotografia. Czł. ZPAF. Wystawy indywidual.: Międzynarodowy Klub Książki i Prasy, Wrocław, 1960; Wrocławska Galeria Fotografii, „Domek Romański”, 1973; Dolnośląskie Centrum Fotografii „Domek Romański”, 2005. Udział w wyst.: m.in. wystawy Okręgu Wrocławskiego ZPAF.

HORBOWY Zbigniew, ur. 1935, dyplom 1959. Szkło użytkowe, artystyczne i architektoniczne. Prof. zw. (1992); pedagog Uczelni od 1965. Prorektor w l. 1978-1981, prodziekan Wydz. Ceramiki i Szkła w l. 1981 i 1987-1993, dziekan w l. 1981-1984 i 1993-1996; rektor w l. 1999-2005. Projektant w hucie szkła „Sudety” w Szczytnej Śl., organizator eksperymentalnej huty „Barbara” w Polanicy Zdr. (1975), współtwórca i projektant huty ZZG Inco we Wrocławiu (1978). Pionier nowoczesnego projektowania szkła w polskim przemyśle szklarskim. Laureat nagrody Miasta Wrocławia 1978. Wystawy indywidual.: m.in. Muzeum Narodowe we Wrocławiu, 1961; Zwinger Museum, Drezno, 1971; Instytut Kultury Polskiej, Sztokholm, 1988. Udział w wyst.: m.in. Szkło europejskie, Liège, Francja, 1963; Triennale Szkła, Jablonec, Czechy 1973, 1976. Publ.: m.in. I. Huml, Polska sztuka stosowana XX w., Warszawa 1978; P. Banaś, Współczesne polskie szkło i ceramika, Warszawa 1990.

HUCULAK Łukasz, ur. 1977, dyplom 2002. Malarstwo. Asystent na Wydz. Malarstwa i Rzeźby od 2002. Wystawy indywidual.: m.in. Miejsca i rzeczy, Galeria „Opus”, Wrocław, 2004; Galeria Rudolfa, Amsterdam, 2006. Udział w wyst.: m.in. Falsche Erwartung, Kunsthalle Darmstadt, Koblencja, Niemcy, 2005. Publ.: m.in. M. Ratajczak, bez tytułu, [w:] Miejsca i rzeczy, [kat. wyst. indywidual.], Galeria „Opus”, Wrocław, 2004.

IDZIKOWSKA Barbara, ur. 1962, dyplom 1988. Szkło artystyczne. Założyła (wspólnie z E. Getem Stankiewiczem) „Atelier Si, PB...” (2004). Wystawy indywidual.: m.in. Piekło – Niebo, Muzeum Historyczne, Ar-

senal, Wrocław 2001; Dessins et transparences, (z E. Getem-Stankiewiczem), Musée Atelier du Verre, Sars Pteries, Francja), 2004; Metamorphosen und anderes... Barbara Idzikowska und Get Stankiewicz, Museum für Modernes Glas, Orangerie Schloß Rosenau, Coburg, Niemcy), 2005. Udział w wyst.: m.in. Glas im Kontext 2000, Glasmuseum Frauenau, Niemcy; Coburger Glas Preis 2006, Coburg, Niemcy; Publ.: A. Vanlatur, Barbara Idzikowska and Eugeniusz Get Stankiewicz: Powerful Drawings and Transparent Glass, New Glass, nr 1, 2005; M. Ratajczak, Na tafelkach białego szkła, „Format”, nr 45, 2004.

JAKUBEK Marek, ur. 1954, dyplom 1979. Malarstwo, rysunek. Pedagog Uczelni od 1979; prof. na Wydz. Architektury Wnętrz i Wzornictwa (1999), kier. Katedry Kształcenia Ogólnoplastycznego od 2005. Realizacje: m.in. witraż w Teatrze „Kalambur” we Wrocławiu, 1981; plafon w kawiarni „Pod Kalamburem” (1993). Kilkanaście wystaw indywidual. oraz udział w wielu wystawach krajowych i zagranicznych.

JANCZAK-WAŁASZEK Elżbieta, ur. 1962, dyplom 1989. Ceramika artystyczna, użytkowa (formy ogrodowe), instalacja. Wystawy indywidual.: m.in. Jesteśmy tylko tym czym jesteśmy, Galeria „Awangarda”, BWA Wrocław, 2003; Psy, Galeria „Awangarda”, BWA Wrocław, 2005.

JANUSZ-STRZYŻ Anna, ur. 1968, dyplom 1994. Grafika. Pedagog Uczelni od 1995; prof. na Wydz. Grafiki w Katedrze Grafiki Warsztatowej od 2004. Wystawy indywidual.: Galeria „Abakus”, Wrocław, 2001; m.in. Ekspozition de grabados, Willa „San Roque”, La Cabrera, Hiszpania, 2001; Anna Janusz-Strzyż i Jakub Strzyż, Galeria „Impart”, Wrocław, 2001. Udział w wyst.: m.in. Międzynarodowe Biennale Grafiki, Użice, Serbia i Czarnogóra, 2001; Międzynarodowe Biennale Grafiki, Bitola, Macedonia, 2003.

JARCZEWSKI Jacek, ur. 1962, dyplom 1988. Malarstwo, proj. i realiz. malarstwa w architekturze i urbanistyce, proj. graficzne. Wystawy indywidual.: m.in. Dotykanie obrazu. Kompozycje haptyczne, Galeria Sztuki w Legnicy, Muzeum Karkonoskie w Jeleniej Górze, 2003. Udział w wyst.: m.in. II Europejski Salon Artystyczny, Rouen, Francja, 1999; XIV Międzynarodowa Manifestacja Sztuki „Huntenkunst”, Dordrecht, Holandia, 2006.

JARODZKI Andrzej (pseud. FUTER), ur. 1953, dyplom 1985. Film, rysunek, malarstwo. grafika, fotografia, instalacja. Współpracował z grupą „Luxus” w l. 1981-1983.

Kilkadziesiąt wystaw indywidualnych. Publ.: m.in. A. Myśliwska, Bye, bye Dillinger!!!, „Format”, nr 20-21, 1995; M. Ratajczak, Alias, „Format”, nr 40, 2001.

JARODZKI Konrad, ur. 1927, dyplom 1956 (architektura, Politechnika Wrocławska), 1958 (malarstwo). Prof. zw. (1991) na Wydz. Malarstwa, Grafiki i Rzeźby, rektor w l. 1993-1999. Internowany w stanie wojennym. Wystawy indywidualnych: m.in. Muzeum Sztuki Aktualnej, Wrocław, 1967; Fundacja Michala Karolyi, Lence, Francja, 1970; Muzeum Narodowe we Wrocławiu, 1972, 1976; Galeria Sztuki Współczesnej, Warszawa, 1973. Udział w wyst.: m.in. wystawa i sympozjum „Złotego Grona”, Zielona Góra, 1963, 1965; Sympozjum Plastyczne Wrocław '70; Ogólnopolskie Triennale Rysunku, Wrocław, 1968, 1971, 1974, 1978; Współczesne malarstwo polskie, Londyn, 1974; Sztuka polska, Monachium, Duisburg (Niemcy), 1974; Polska sztuka współczesna, Paryż, 1975; Sztuka wrocławska, Berlin Zachodni, 1977.. Publ.: m.in. M. Hermansdorfer, Artyści Wrocławia 1945-1970, Wrocław, 1996; kat. indywid.

JARODZKI Paweł, ur. 1958, dyplom 1984. Malarstwo, rysunek, instalacja, krytyka sztuki, kurator wystaw. Pedagog Uczelni od 1992; adiunkt II st. na Wydz. Malarstwa i Rzeźby od 2005, prow. Pracownię Multimediów i Pracownię Rysunku. Współtwórca Grupy „Luxus” (1980). Kurator BWA Wrocław – Galerie Sztuki Współczesnej (od 2003). Wystawy indywidualnych: m.in. Wszystkiego najlepszego, Galeria „Zderzak”, Kraków, 1997; Kto nie kupuje ten nie je, praca na billboardach, 400 egz., Galeria Zewnętrzna „AMS”. Udział w wyst.: m.in. Ekspresja lat 80., BWA Sopot, 1986; Współczesna polska sztuka książki, Holandia, Niemcy, 1998. Publ. m.in. J. Ciesielska, Między naturą a kulturą, Gal. Bielska BWA, Bielsko-Biala, 2001; A. Rottenberg, Sztuka w Polsce 1945-2005, Warszawa, 2005.

JAROSZEWSKI Janusz, ur. 1956, dyplom 1983. Malarstwo, rysunek, instalacja, grafika komputerowa. Prof. zw. (2001); pedagog Uczelni od 1989; prodziekan Wydz. Malarstwa i Rzeźby w l. 1996-1999, dziekan w l. 2005-2008; kier. studiów wieczorowych w l. 1997-2006, kier. studiów zaocznych w l. 2002-2006. Wystawy indywidualnych: m.in. BWA Wrocław, 1990, udział w wyst.: m.in. Droga i Prawda, kościół Św. Krzyża, Wrocław, 1985. Publ. własne: m.in. Szkice o sztuce, Magazyn Kulturalny Wrocławia „Ze”, 1989-1990. Publ.: m.in. M. Śnieciński, Czas skumulowany – obrazy wielokrotne Janusza Jaroszewskiego, „Format”, nr 26/27, 1998.

JASKIERSKA-ALBRZYKOWSKA Grażyna, ur. 1961, dyplom 1988. Rzeźba. Prof. na Wydz. Malarstwa i Rzeźby (2003); pedagog Uczelni od 1988; prodziekan od 2005. Wystawy indywidualnych: m.in. Złącza, Galeria Grodzka BWA, Lublin, 1996; Dotyk, Galeria „Awangarda” BWA Wrocław, 1999. Udział w wyst.: m.in. Der Kunstring, Müritz, Niemcy, 1996. Publ.: m.in. J. Berdyszak, Ślady, [w: kat. wyst. indywid.], Galeria Miejska, Wrocław, 2004.

JASTRZĘBOWSKA Halina, ur. 1907, zm. 2003; dyplom 1934 (ASP Warszawa). Proj. szkła, mebli, malarstwo, grafika użytkowa, wystawiennictwo. Członek Spółdzielni Artystów ŁAD i grupy BLOK. Kier. Zakładu Plastyki Przem. w l. 1949-1952; prowadziła wówczas pierwsze zajęcia z projektowania szkła na Wydz. Ceramiki i Szkła. Realizacje: m.in. wnętrza Muzeum Polskiego na zamku w Rapperswille, Szwajcaria, 1946-1945; organizowała muzeum w Zamku Pszczyńskim w 1946. Wystawy indywidualnych: m.in. BWA Warszawa, 1968; udział w wyst.: m.in. Polnisches Glas und Keramik. Ausstellung der Industrieerzeugnisse, Berlin, 1962; Polnische Gläser und Graphiken, Frankfurt nn. Menem, 1972. Publ.: m.in. „Projekt” nr 3, 1963; P. Banaś, Współczesne polskie szkło i ceramika, Warszawa 1990.

JĘDROŚ Ryszard, ur. 1954, dyplom 1980. Instalacje wideo, film eksperymentalny, proj. graficzne. Prof. zw. (2002); pedagog Uczelni od 1981; kier. Katedry Wiedzy Wizualnej na Wydz. Grafiki w l. 1999-2005. Wystawy indywidualnych: m.in. Między ekranem a wyobraźnią, Muzeum Miejskie Wrocławia, 2001; udział w wyst.: m.in. Vissuel-Experimenteel, Arnheim, Holandia, 1990; WRO – Monitor Polski, BWA Wrocław, 1994, 1995, 1996; Point of View, Brunzswik, Niemcy, 2006. Publ.: m.in. Violetta Kutlubasis-Krajewska, „Exit”, nr 4(20)/1994.

JĘDRZEJEWSKI Michał, ur. 1934, dyplom 1958 (malarstwo), 1960 (ceramika i architektura wnętrz). Scenografia teatralna i telewizyjna, wystawiennictwo, proj. graficzne (plakat), malarstwo, grafika, rysunek. Prof. zw. (1990); pedagog Uczelni od 1970. Dziekan Wydz. Architektury Wnętrz i Wzornictwa Przemysłowego w l. 1980-1981 i 1990-1996, prorektor w l. 1981-1984, rektor w l. 1984-1990. Inicjator, współrealizator i współuczestnik akcji happeningowych „Teatr Sensibilistyczny” i „Teatr Katastroficzny” – Wrocław 1957, 1958 oraz IV Sesji Sensibilistycznej, Wrocław, 1976. Realizacje: m.in. komisarz generalny i współautor wystawy Wrocław 2000

– moje miasto, Pawilon Czterech Kopuł, Wrocław, 2000. Nagroda Miasta Wrocławia 2000. Wystawy indywidualnych: m.in. Galeria „El”, Elbląg, 1996; Galeria „Design” BWA Wrocław, 2005. Udział w wyst.: m.in. L'art. . affiche en Polotne, Muzeum Sztuki Nowoczesnej, Paryż, 1974; Sensibilizm i Teatr Niewyobrażony, BWA Wrocław, 1992; CSW Zamek Ujazdowski, 1993. Publ. własne: m.in. Sensibilizm, (współaut. K. Głaz), Bibl. „Formatu”, Wrocław, 2004.

JĘDRZEJEWSKI Piotr, ur. 1964, dyplom 1989. Proj. form przemysłowych, obiektów przestrz. (mobile). Pedagog Uczelni od 1989; adiunkt na Wydz. Architektury Wnętrz i Wzornictwa od 2003. Realizacje: m.in. automaty termoformujące dla firmy TES Gdańsk, (współaut. W. Dolatowski), 1993; meble ekspozycyjne dla firmy Pierre Cardin (współaut. W. Dolatowski), 1998. Wystawy indywidualnych: m.in. BWA Wrocław, 1999; udział w wyst.: m.in. Abstrakcja Analityczna II, BWA Wrocław, 1999; Wrocław moje miasto, Wytw. Filmów Fabularnych, Wrocław 2000; Dialog II, Edinburgh College of Art, Szkocja, 2002.

KACZMAREK-BERGNER-Barbara, ur. 1960, dyplom 1986. Proj. graficzne, grafika warsztatowa, książka autorska. Wystawy indywidualnych: m.in. PP „Desa” Galeria Sztuki Współczesnej, Wrocław, 1988; Baroksyzmy (z Pawłem Pawlakiem), Quimper (Francja), Kopenhaga, 1992. Udział w wyst.: m.in. Trzy, Tri, Trois, Montreal, Kanada, 1994; Sztuka książki, Dom Artysty Plastyka, Warszawa, 2001. Publ.: m.in. Prasol, Baroksyzmy (malowanie i oprawa obrazów), „Format”, nr 8-9, 1992.

KACZMARSKI Janusz, ur. 1931, dyplom 1956 (Instytut Sztuki w Kijowie). Malarstwo, krytyka sztuki. Prof. zw. (1997), adiunkt na Wydz. Architektury Wnętrz i Wzornictwa Przem., kier. Pracowni Malarstwa w l. 1978-1982. W l. 1981-1992 adiunkt II st. w Instytucie Artystyczno-Pedagogicznym Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu; prof. Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Olsztynie w l. 1991-2001 (od 1996 – Uniwersytet w Olsztynie). Prezes ZPAP w l. 1972-1980.; red. nac. kwartalnika „Polish Art Review” w l. 1972-1973. Juror Biennale Młodych „Droga i Prawda”, Wrocław, 1985. Wystawy indywidualnych: Galeria Jean Camion, Paryż, 1967; Galeria „Kordogarda”, Warszawa, 1971, Galeria „Depolma”, Düsseldorf, NFN, 1977; 1979; Galeria „Awangarda” BWA Wrocław, 1979; Galeria 72, Chełm, 1979; CBWA „Zachęta”, 1993; Miejska Galeria Sztuki w Łodzi, 2005. Publ. własne: m.in. recenzje wystaw, „Przeгляд Artystyczny”, 1964-1970. Publ.: m.in.

B. Kowalska, Twórcy – postawy. Artyści mojej galerii, Kraków, 1981; J. Chrzanowska-Pieńkos, A. Pieńkos. Leksykon sztuki polskiej XX wieku, Poznań, 1996, s. 97.

KAĆMA Leszek, patrz s. 9.

KAMIŃSKI Władysław, ur. 1912, dyplom 1947 (ASP Kraków, uczeń E. Eibischa). Malarstwo, rysunek. Pedagog Uczelni w l. 1948-1983; docent na Wydz. Architektury Wnętrz w l. 1963-1983. Aktywny działacz ZPAP od 1948. Wystawy indywidual.: m.in. wystawa Związku Radzieckich Artystów Ukrainy, Lwów, 1940; Malarstwo i rysunek (wyst. monogr.) Wrocław, Wałbrzych, 1964. Udział w wyst.: m.in. Wystawa niezależnych, Wrocław, 1948; wystawa plastyki dla uczczenia II Zjazdu PZPR, Wrocław, 1954; Ogólnopolska Wystawa Plastyki, Warszawa, 1964.

KANIEWSKI Wojciech, ur. 1953, dyplom 1977. Malarstwo, proj. graficzne. Prof. zw. (2002); pedagog Uczelni od 1979. Dziekan Wydz. Malarstwa, Grafiki i Rzeźby w l. 1996-1999, prorektor ds. dydaktycznych w l. 1999-2005. Wystawy indywidual.: m.in. BWA Szczecin, 1987; BWA Łódź, 1988; Galeria K+K, Kolonia, Niemcy, 1993; Muzeum Narodowe we Wrocławiu, 2005. Udział w wyst.: m.in. Ogólnopolska Wystawa Malarstwa im. W. Cwenarskiego, Wrocław, 1980; Wrocław-Mons (wystwa PWSSP we Wrocławiu), Mons, Belgia, 1987; PWSSP we Wrocławiu, CBWA „Zachęta”, 1990; Uczelnia plastyczna we Wrocławiu, Brunzów, Niemcy, 1995. Publ.: m.in. Z. Gebhard, Obraz nie jest jak piosenka, „Format”, nr 28/29, 1998.

KARPIŃSKI Zbigniew, ur. 1920, zm. 1996; dyplom 1952. Żołnierz AK, aresztowany przez NKWD i wywieziony do sowieckiego łagru (1945), po ucieczce osiedla się we Wrocławiu. Malarstwo, grafika, rysunek. Prof. na Wydz. Malarstwa, Grafiki i Rzeźby (1980); kier. Międzywydziałowej Katedry Malarstwa, Rysunku i Grafiki w l. 1966-1968; kier. Katedry Malarstwa i Rysunku na Wydz. Malarstwa, Grafiki, Rysunku i Rzeźby w l. 1968-1971; kier. Katedry Malarstwa w l. 1971-1985. Wystawy indywidual.: m.in. Muzeum Narodowe we Wrocławiu, 1962, 1988 (wyst. monogr.); Galeria „Jatki”, Wrocław, 1979; BWA Wrocław, BWA Bydgoszcz, Galeria „Wozownia” w Toruniu, 1995. Udział w wyst.: m.in. Wystawa Okręgowa ZPAP, 1952; Ogólnopolska Wystawa Młodej Plastyki („Arsenal”), Warszawa, 1955; II Biennale Grafiki, Kraków, 1962; Wystawa Plastyki i Sympozjum „Złotego Grona”, Zielona Góra, 1963; Festiwal Polskiego Malarstwa Współcze-

snego, Szczecin, 1966, 1976, 1978, 1980; Droga i Prawda, kościół Św. Krzyża, Wrocław, 1985; Okręgowa Wystawa Plastyki Wrocław '88, Wrocław, Warszawa, 1988; PWSSP we Wrocławiu 1946-1990, CBWA „Zachęta”, 1990. Publ.: m.in. S. Rodziński, Zbigniew Karpiński, malarz i artysta, „Odra”, nr 10/1996; Zbigniew Karpiński 1920-1996, red. S. Kortyka [monografia], ASP we Wrocławiu, 2001.

KASPERSKI Maciej, ur. 1969, dyplom 1996. Ceramika artystyczna, rysunek, wzornictwo. Asystent na Wydz. Ceramiki i Szkła od 1999. Wystawy indywidual.: m.in. Zapach, Galeria Szkła i Ceramiki BWA Wrocław, 1997; Mack, Galeria Szkła i Ceramiki BWA Wrocław, 2002; Trzy elementy, Muzeum Ceramiki, Bolesławiec, 2003. Udział w wyst.: m.in. Międzynarodowy Konkurs Rysunku, Wrocław, 2003; Ceramika i szkło polskie XX wieku, Muzeum Narodowe, Wrocław, 2004.

KAZIMIERCZAK Małgorzata, ur. 1968, dyplom 1995. Sztuka multimedialna: fotografia, film wideo, instalacja audio-wizualna, malarstwo, grafika. Wystawy indywidual.: m.in.: Inkubator utopii, BWA Wrocław, 1999. Udział w wyst.: m.in. WRO – Międzynarodowe Biennale Sztuki Mediów, Wrocław, 1990, 1991, 1993, 1999; AVE Festiwal – Międzynarodowy Festiwal Twórczości Eksperymentalnej, Arnheim, Holandia, 1991. Publ.: m.in. M. Śnieciński, Przestrzeń samodefiniująca się. Instalacje Małgorzaty Kazimierczak, „Format”, nr 40, 2001.

KICZURA Ludwik, ur. 1934, dyplom 1960. Proj. szkła (artystyczne i użytkowe), grafika artystyczna. Prof. zw. (1992); pedagog Uczelni od 1960. Kier. Katedry Szkła na Wydz. Ceramiki i Szkła w l. 1969-1990. Wystawy indywidual.: m.in. Muzeum Narodowe, Wrocław, 1973; Muzeum w Chojnowie, 1996; Galeria „Design”, BWA Wrocław, 1996. Udział w wyst.: m.in. Ogólnopolska Wystawa Tkaniny, Ceramiki i Szkła, Warszawa, 1964; Polska Sztuka Użytkowa, Waszyngton, 1966; Ceramika i szkło. Polska sztuka użytkowa w XXV-lecie PRL, Wrocław, 1969; Sztuka polska, Wiedeń, 1974; Quadriennale Rzemiosła Artystycznego, Erfurt, RFN, 1974-1978; Coburger Glaspreis '77, Coburg, RFN, 1977; Międzynarodowa Wystawa Szkła Współczesnego Zentral-schweizer Glaspreis, Lucerna, 1980; Szkło '87, Japonia, 1987; Międzynarodowa Wystawa Sztuki Szkła '88, Japonia, 1988.

KIELAN Piotr, ur. 1960, dyplom 1985. Malarstwo, rysunek, proj. wnętrz. Pedagog Uczelni od 1985; adiunkt na Wydz. Malarstwa i Rzeźby od 1995; kier. Katedry Malarstwa w l. 1999-2005, prorektor ds. artystycz-

no-badawczo-naukowych od 2005. Wystawy indywidual.: m.in. Bezirksmuseum Herzogsburg, Branau am Inn, Austria, 2001.

KIRIAZOPULOS Tasios, ur. 1937 (Grecja); w Polsce od 1951. Dyplom 1964. Szkło artystyczne. Asystent w Katedrze Szkła na Wydz. Ceramiki i Szkła w l. 1964-1967. Od poł. l. 80. XX w. mieszka w Grecji. Wystawy indywidual.: m.in. Muzeum Narodowe, Wrocław, 1971; Szkło. Ruch – Forma, Galeria „U dziennikarzy”, Wrocław, 1974; Muzeum Narodowe, Wrocław, 1979. Udział w wyst.: m.in. Polnische Gegenwartskunst 1945-1973. Duisburg, 1974. Publ.: m.in. P. Banaś, Polskie współczesne szkło artystyczne, Wrocław 1982; P. Banaś, Współczesne polskie szkło i ceramika, Warszawa 1990.

KLIMCZAK-DOBRZANIECKI Andrzej, ur. 1946, dyplom 1971. Malarstwo. Prof. zw. (1994) na Wydz. Malarstwa i Rzeźby; pedagog Uczelni od 1972. Rektor w l. 1990-1995. Internowany w stanie wojennym. Wystawy indywidual.: m.in. Galeria „Pałacyk” (z W. kapelańskim), Wrocław, 1970; Galeria „Piwnica Świdnicka”, 1974; Galeria „Na Solnym”, Wrocław, 1979; kościół Św. Krzyża, Wrocław, 1983; Galeria „W Pasażu”, Wrocław, 1986; PP „Desa”, Galeria Sztuki Współczesnej, Wrocław, 1988; Instytut Polski w Rzymie, 1996; Muzeum Architektury, Wrocław, 2005. Udział w wyst.: m.in. XVII Międzynarodowy Festiwal Malarstwa w Cagnes-sur-Mer, Francja, 1995. Publ.: m.in. A. Kostołowski, Rondo, „Format”, nr 38/39, 2001; M. Ratajczak, Obrazki intymne, tamże; A. Jarosz, Laboratorium wspomnień, [w: kat. wyst. indywidual.], Muzeum Architektury, Wrocław, 2005.

KLIMCZAK-DOBRZANIECKA Anna, ur. 1956, dyplom 1984. Szkło artystyczne. Wystawy indywidual.: m.in. Northeim, Niemcy, 1997; Galeria ZPAP, Kraków, 1996; BWA Kłodzko 1993. Udział w wyst.: m.in. Szkło 2003. Ciąg dalszy, Muzeum Miejskie Wrocławia – „Arsenal”, 2003; Nowe polskie szkło. Hommage á Henryk A. Tomaszewski [kat. wyst.], The Finnish Glass Museum, Riihimäki, Finlandia, 1996; Nasza obecność, Galerie der Künstler, Monachium, Niemcy, 1995.

KMITA-PUKOCZ Katarzyna, ur. 1972, dyplom 1996. Wystawy indywidual.: m.in. Kojące działanie liczby mnogiej, Galeria „Karowa”, Warszawa, 2002; Dwie wycinanki, Auto Galeria, BWA Wrocław, 2006. Udział w wyst.: m.in. Malarstwo, grafika, rzeźba, Galeria Akademii, Brunzów, Niemcy, 1996; XVII Festiwal Polskiego Malarstwa Współczesnego, BWA Szczecin, 1998;

Krajowa Wystawa Malarstwa Młodych, Konkurs im. E. Gepperta, BWA Wrocław, 1998; Międzynarodowy Konkurs Rysunku, Muzeum Architektury, Wrocław, 2000; Najgroźniejsze pędzle, Muzeum im. X. Dunikowskiego, Oddz. Muzeum Narodowego, Warszawa, 2000; Świeżo malowane, Galeria Karowa, Warszawa, 2002; Survival 1, 2, 3, 4, Wrocław, 2003, 2004, 2005. 2006.

KOCIANKOWSKI Feliks, ur. 1926, dyplom 1953. Rzeźba, ceramika. Prof. zw. (1991); pedagog Uczelni w l. brak; prodziekan Wydz. Malarstwa, Grafiki i Rzeźby w l. 1985-1987; dziekan w l. 1987-1990. Realizacje: m.in. Postać kobiety (beton), Legnica.; Postać kobiety (ceramika), Wrocław. Udział w wyst.: m.in. Ludowe Wojsko Polskie, Warszawa, 1958; Ogólnopolska Wystawa Rzeźby, Warszawa, 1960, 1967; Polskie Dzieło Plastyczne w XV-lecie PRL. Warszawa, 1962; Człowiek i praca w Polsce Ludowej, Warszawa, 1964; Międzynarodowa Wystawa Ceramiki AIC, Istambuł, 1967.

KOCIŃSKI Mirosław, ur. 1958, dyplom 1985. Ceramika artystyczna. Pedagog Uczelni od 1988; adiunkt na Wydz. Ceramiki i Szkła od 1997. Wystawy indywidualne: BOK, Bolesławiec, 1995; Galeria Szkła i Ceramiki BWA Wrocław, 1999. Udział w wyst.: m.in. III Biennale Ceramiki, Zaratusz, Hiszpania, 1996; 53. Międzynarodowy Konkurs Ceramiki Artystycznej, Faenza, Włochy, 2003.

KOCZYŃSKA-KIELAN Katarzyna, ur. 1963, dyplom 1987. Ceramika artystyczna. Adiunkt II st. (2006); pedagog Uczelni od 1987. Prodziekan Wydz. Ceramiki i Szkła w l. 1996-2001; kier. Katedry Ceramiki (od 2005). Założycielka Pracowni Koła Garncarskiego (1993). Wystawy indywidualne: m.in. Galeria „Opus”, Wrocław, 1995; Muzeum Miejskie Herzogsburg, Braunau, Austria, 2001. Udział w wyst.: m.in. ULAN, Polska sztuka dekoracyjna, Bunkier Sztuki, Kraków, 1998; Ornamenta Silesiae – 1000 lat rzemiosła artystycznego na Dolnym Śląsku, Muzeum Narodowe, Wrocław, 2001; Rzeźba 2005, Galeria „Awangarda” BWA Wrocław, 2005. Publ.: Z. Chmielewska, Początek, [kat. Pracowni Koła Garncarskiego, 2003.

KOŁODZIEJCZYK Anna, ur. 1979, dyplom 2005. Malarstwo, fotografia, film, instalacja. Asystentka na Wydz. Malarstwa i Rzeźby od 2005. Grand Prix w konkursie malarskim Samsung Art Master, 2004.

KOŁOMAŃSKI Piotr, ur. 1961, dyplom 1991. Ceramika użytkowa, wzornictwo, rysunek. Pedagog Uczelni od 1992; adiunkt na Wydz. Ceramiki i Szkła od 2003. Udział

w wyst.: m.in. Międzynarodowy Festiwal Ceramiki, Mino, Japonia, 2003; Walencja, Hiszpania, 1993.

KOMINEK Rufin, ur. 1921, zm. 2002; dyplom 1953. Ceramika artystyczna. Pedagog Uczelni od 1950; rektor w l. 1982-1984; dziekan Wydziału Ceramiki i Szkła w l. 1980, 1984-1987. Od 1966 członek AIC. Wystawy indywidualne: m.in. Muzeum Narodowe, Wrocław, 1977. Udział w wyst.: m.in. Międzynarodowa Wystawa Ceramiki AIC, Praga, 1962; Międzynarodowa Wystawa Ceramiki Tworzywo w ceramice współczesnej, Gdańsk, 1970. Nagrody: złoty medal na Międzynarodowej Wystawie Ceramiki AIC, Praga, 1962. Publ.: m.in. P. Banaś, Współczesne polskie szkło i ceramika, Warszawa 1990; Rufin Kominek [kat. wyst.], Muzeum Narodowe we Wrocławiu, 1977.

KONIECZKA-POPOWSKA Regina, ur. 1933, dyplom 1958. Malarstwo, grafika, rysunek. Pedagog Uczelni w l. brak. Adiunkt na Wydz. Architektury Wnętrz i Wzornictwa, prodziekan w l. 1979-1981. Współrealizator i współuczestniczka akcji happeningowej Teatr Sensibilistyczny, Wrocław 1957. Udział w wyst.: m.in. PWSSP we Wrocławiu 1946-1990, CBWA „Zachęta”, Warszawa, 1990. Publ.: m.in. PWSSP we Wrocławiu 1948-1990, CBWA „Zachęta”, 1990; K. Głaz, M. Jędrzejewski, Sensibilizm, Bibl. „Formatu”, Wrocław, 2004.

KONDRATOWICZ Jan, ur. 1941, dyplom 1967. Rysunek, malarstwo (sztalugowe i architektoniczne), fotografia. Prof. zw. (1995); pedagog Uczelni od 1872. Kier. Katedry Kształcenia Ogólnoplastycznego na Wydz. Architektury Wnętrz i Wzornictwa Przemysłowego w l. 1982-1985 i 1988-1990. Wystawy indywidualne: m.in. BWA Wrocław, 1976; Rysunek i malarstwo, Muzeum Architektury, Wrocław, 2000. Udział w wyst.: m.in. XXIV Festiwal Sztuk Plastycznych, Sopot, 1971; PWSSP we Wrocławiu 1946-1990, CBWA „Zachęta”, Warszawa, 1990; Szkoła Plastyczna we Wrocławiu – tradycja i teraźniejszość, Brunszwik, Halle, Niemcy, 1995. Publ.: m.in. PWSSP we Wrocławiu 1948-1990, CBWA „Zachęta”, 1990.

KOPYSTYŃSKI Stanisław, ur. 1893, zm. 1969; dyplom 1921 (ASP Kraków, uczeń J. Malczewskiego i S. Dębickiego). Malarstwo, grafika, witraż. Należał do pierwszych pedagogów wrocławskiej PWSSP; kier. Kursu Przygotowawczego, 1946. Pierwszy dyrektor Państwowego Liceum Sztuk Plastycznych we Wrocławiu (1946-brak); pedagog tej szkoły w l. 1946-1969; obecnie Liceum nosi imię St. Kopystyńskiego. Wystawy indywidualne: m.in. Polonia, Warszawa,

1917; Lwów, 1924; Wrocław, 1950, 1955, 1964, 1967, 1971. Udział w wyst.: m.in. Międzynarodowa Wystawa Drzeworytu, Warszawa, 1931, 1932; Wystawa Plastyki Ziemi Nadodrzańskich, Wrocław, 1959, 1961, 1963, 1966; Biennale Grafiki, Kraków, 1962, PWSSP we Wrocławiu 1946-1990, CBWA „Zachęta”, Warszawa, 1990. Publ. m.in. Stanisław Kopystyński. Jubileuszowa wystawa malarstwa w 50-lecie pracy twórczej [kat. wyst.], Muzeum Śląskie we Wrocławiu, 1967. Dagmara Rojewska: Stanisław Kopystyński (1893-1969). Twórczość artystyczna i działalność pedagogiczna (praca magisterska, Uniwersytet Wrocławski, Instytut Historii Sztuki), 2002; (praca magisterska, Uniwersytet Wrocławski, Instytut Filologii Polskiej); Encyklopedia Wrocławia, Wrocław, 2000.

KORTYKA Stanisław Ryszard, ur. 1943, dyplom 1969. Malarstwo, rysunek, proj. graficzne, poezja. Prof. zw. (1993) w Katedrze Malarstwa na Wydz. Malarstwa i Rzeźby; pedagog Uczelni od 1972, prorektor w l. 1986-1987 i 1987-1990. Wystawy indywidualne: m.in. Galeria „Kalambur”, Wrocław, 1970; BWA Wrocław, 1978, 1990, 1995; Galeria „Kutscha”, Salzburg, Austria, 1986; Galeria „W pasażu”, Wrocław, 1988. Udział w wyst.: m.in. Lyrikken, Galeria „Bram”, Bramslev, Dania, 1985; Sakrale Kunst aus Polen, Eisenstadt, Austria, 1988; Surrealiści polscy, Częstochowa 1995, Wrocław 1996; Sztuka dwóch czasów: około 1900. O nas dzisiaj, Muzeum Narodowe w Gdańsku, 1999/2000; Pamięć i uczestnictwo (wyst. na jubileusz Sierpnia '80 i „Solidarności”), Muzeum Narodowe w Gdańsku, 2005; Terra in-cognita. Polscy malarze współcześni, Magdeburg 2006. Publ. własne: Po tamtej stronie, 1968; Czerwień studzienna, 1973; Pod światło, 1981 – Ossolineum, Wrocław. Publ.: m.in. S. Rodziński, Malarstwo Stanisława Kortyki, „Tygodnik Powszechny” nr 14, 1978; R. Gawłowski, Kult niemiej przetrzeni, „Format”, nr 4, 1991.

KOS Jacek, ur. 1957, dyplom 1985. Wystawiennictwo, scenografia, instalacja, rysunek, fotografia. Pedagog Uczelni od 1988; adiunkt w Katedrze Architektury Wnętrz na Wydz. Architektury Wnętrz i Wzornictwa od 2002. Wystawy indywidualne: m.in. Obiekty przestrzeni wielowymiarowej, Galeria „Design” BWA Wrocław, 1998. Udział w wyst.: m.in. Sensybilizm 8 – Teatr Niewyobrażony 1955-1993, CSW Zamek Ujazdowski, Warszawa, 1993; Polnisches Design, Berlin, 2004; Internationales Design, Berlin, 2004. Publ.: m.in. A. Saj, Obiekty przestrzeni wielowymiarowej, „Format”, nr 30, 1999; K. Głaz, M. Jędrzejewski, Sensybilizm, Bibl. „Formatu”, Wrocław, 2004.

KOSAŁKA Jerzy, ur. 1955, dyplom 1981. Instalacja, obiekt. Asystent na Wydz. Malarstwa, Grafiki i Rzeźby w l. 1983-1987. Członek grupy „Luxus” od 1980. Wystawy indywidual.: m.in. Sztuka znikania sztuki, BWA Wrocław, 2004; udział w wyst.: m.in. Make Love or War – Luxus, Bunkier Sztuki, Kraków, 1994; Sposób na życie, CSW „Łażnia”, Gdańsk 2002. Publ.: m.in. J. Truszkowski, Pardon Kosalka, „Magazyn Sztuki” nr 9, 1996; William Hollister, Kosalka – snędny psem, „Umélec”, nr 3/2005.

KOSIŃSKI Jan, ur. 1931, dyplom 1959. Proj. szkła (artystyczne i użytkowe), malarstwo. Autor akcji parahappeningowych, współuczestnik akcji happeningowych Teatr Sensibilistyczny i Teatr Katastroficzny, Wrocław 1957, 1958. Publ.: m.in. K. Głaz, M. Jędrzejewski, Sensibilizm, Bibl. „Formatu”, Wrocław, 2004.

KOSIŃSKA Marzenna, dyplom 1965. Malarstwo (gł. mal. systemowe), sztuka tekstu, poezja konkretna, poezja. Udział w wyst.: m.in. Wystawa polskiej sztuki współczesnej, Richard Demarco Gallery, Edynburg, Szkocja, 1986; Poesia totale 1897-1997, Mantova, Włochy, 1998; Polska poezja konkretna, CSW Zamek Ujazdowski, Warszawa; BWA Katowice, 2001. Publ.: m.in. Poezja konkretna. Wybór tekstów polskich oraz dokumentacja z lat 1967-1977, wybór i oprac. S. Drózdź, AOT „Kalambur”, Wrocław, 1978. T. Sławek, Chłodnym okiem o poezji konkretnej, „Nowy Wyrz”, nr 10/1987; M. Hopfinger, W laboratorium sztuki XX wieku. O roli słowa i obrazu, Warszawa, 1993; T. Garszka, Z. Grabowska, G. Olszowska, W rodzinnej Europie, podręcznik gimnazjalny, Kraków, 2001.

KOSOWSKI Andrzej, ur. 1974, dyplom 2001. Rzeźba, instalacja, fotografia, rysunek. Współpracuje z pismem „Świat kamienia”. Asystent na Wydz. Malarstwa i Rzeźby oraz na Wydz. Architektury Wnętrz i Wzornictwa od 2002. Wystawy indywidual.: m.in. Droga krzyżowa, Muzeum Architektury, Wrocław, 2001.

KOŚCIELAK Małgorzata (Gosia), ur. 1962, dyplom 1986 (proj. graficzne), 1987 (ceramika przem.), 1994 (multimedia, School of the Art Institute of Chicago). Multimedia (time arts), proj. graficzne, grafika cyfrowa, instalacja, malarstwo, rysunek; także proj. wystaw muzealnych; kurator wystaw artyst. Asystentka na Wydz. Malarstwa, Grafiki i Rzeźby w l. 1989-1992. Wystawy indywidual.: m.in. Eco-social Sculptures and Virtual Unism, Chicago Arts District, Chicago 2005; Gaps in Memory – Luki w pa-

mięci), Muzeum Polskie, Chicago, 1997. Udział w wyst.: m.in. Null Dimension, Galeria „New Space”, Fulda, Niemcy oraz Austria, Holandia i Polska, 1988-1989; Virtual Unism, iGrid Festival of Electronic Art, San Diego, USA, 2005. Publ.: m.in. B. Kowalska, Energia ukryta – energia ujawniona, „Format”, nr 6/7, 1992.

KOTARBIŃSKA Julia, patrz s. 14.

KOWALIK Roman, ur. 1951; dyplom 1973. Grafika (artystyczna i użytkowa), rysunek, scenografia. Prof. w Katedrze Proj, Graficznego na Wydz. Grafiki (2004); pedagog Uczelni od 1976; prorektor w l. 1990-1993; kier. Katedry Proj. Graficznego od 2005. Realizacje: m.in. scenografia dla Teatru Mimu „Gest” we Wrocławiu, Teatru Lalek we Wrocławiu, Opolu i Dreźnie. Wystawy indywidual.: m.in. Galeria „Kalambur”, Wrocław, 1975; BWA Wroc...aw, 1977; Galeria „ON”, Poznań, 1977; Galeria „Na Ostrowie”, Wrocław, 1983; Teatr im S.I. Witkiewicza, Zakopane, 1988. Udział w wyst.: m.in. Biennale Plakatu Polskiego, Katowice, 1975, 1977; II o III Biennale Plakatu, Lahti, Finlandia, 1977, 1979; Międzynar. od. Wystawa Plakatu, Londyn, 1979; VIII Biennale Plakatu, Warszawa, 1980; Znak Krzyża, Warszawa, 1983; Okręgowa Wystawa Plastyki Droga i Prawda, Warszawa, 1985.

KOWALSKA-SZEWczyk Anna, ur. 1957, dyplom 1982. Malarstwo, rysunek. Prof. na Wydz. Architektury Wnętrz i Wzornictwa (2001), kier. Pracowni Malarstwa i Rysunku od 1993. Prowadzi seminarium Sztuka lat 50. – 90. XX w. w Inst. Historii Sztuki na Uniwersytecie Wrocławskim. Wystawy indywidual.: m.in. BWA Wrocław, 1988. Udział w wyst.: m.in. Szewczyk, Kowalska, Kosalka, BWA Wrocław, 1996; Rysunek, malarstwo, Centrum Kultury „Zamek”, Wrocław-Leśnica i Galeria „Forum +”, Wrocław, 2006.

KOWALSKI Waclaw, ur. 1947, dyplom 1973. Architektura wnętrz, proj. mebli, malarstwo, rysunek. Prof. w Katedrze Architektury Wnętrz na Wydz. Architektury Wnętrz i Wzornictwa (2004); pedagog Uczelni od 1975; kier. Katedry Architektury Wnętrz w l. 1994-1996, prodziekan w l. 1996-2001, dziekan w l. 2002-2005, prorektor ds. dydaktyki od 2005. Udział w wyst.: m.in. Sztuka kształtowania przestrzeni, Warszawa, 2001.

KOZERA Bogna, ur. 1966, dyplom 1998. Malarstwo sztalugowe, malarstwo w ceramice, rzeźba, rysunek. Asystentka w Katedrze Malarstwa na Wydz. Malarstwa i Rzeźby od 1999. Rysunek, Galeria „Ogniwo”,

Wrocław, 2002; Malarstwo, „Brama Wrocławska”, Oleśnica, 2004. Udział w wyst.: m.in. Międzynarodowy Konkurs Rzeźby, Alaska, USA, 1997; Doświadczenia, BWA Wrocław, 2001.

KOZŁOWSKA Barbara, ur. 1940, dyplom 1965. Malarstwo (sztalugowe i architektoniczne), instalacja, sztuka ziemi, performance, sztuka pojęciowa, poezja konkretna. Wystawy indywidual.: m.in. Negatywy fikcji, Galeria „Awangarda” BWA Wrocław, 1976; Fraktale, Galeria Działań, Warszawa, 1996. Udział w wyst.: m.in. plenery w Osiekach, 1970 i 1981. Sympozjum Plastyczne Wrocław '70; SP – Sztuka Pojęciowa, Galeria „Pod Moną Lisą”, Wrocław, 1970; Edinburgh Arts – International Symposium, Richard Demarco Gallery, Edynburg, Szkocja, 1974; Refleksja konceptualna w sztuce polskiej, CSW Zamek Ujazdowski, Warszawa, 1999. Publ. własne: m.in. Galeria XXI wieku, miesięcznik „Odra”, nr 3/1969; Publ.: m.in. [Andrzej Osęka], Malowanie krajobrazu, miesięcznik „Polska”, nr 11 (219)/1972; Sympozjum Plastyczne „Wrocław '70”, Wrocław, 1983; A. Kostołowski, P.I.K. Polskie inwencje konceptualne, [w:] Refleksja konceptualna w sztuce polskiej. Doświadczenia dyskursu, CSW Zamek Ujazdowski, Warszawa 2000.

KRAM Anna Maria, ur. 1969, dyplom 1996. Malarstwo, rysunek. Pedagog Uczelni od 1996; adiunkt w Katedrze Malarstwa na Wydz. Malarstwa i Rzeźby od 2001. Wystawy indywidual.: m.in. The Wings, Galeria „Art Point Black”, Florencja, 2005; Prezentacja, Powiatowa Galeria Sztuki, Ostrów Wlkp., 2005. Udział w wyst.: Katowice 2004, Muzeum Miasta Katowic, 2004; Slot Art. Festiwal, Katedra w Lubiążu, 2005.

KRAWCZYK-HALICKA Jadwiga, ur. 1932, dyplom 1963. Malarstwo. Nauczyciel wych. plast. w szkole średniej. Udział w wyst.: m.in. Świat malarskiej metafory, Muzeum Narodowe we Wrocławiu, 1970. Publ. własne: m.in. Psychologia formy w plastyce i muzyce, miesięcznik „Wychowanie przez sztukę”, nr 4/1974. Publ.: m.in. A. Sarnowicz, bez tytułu, [w:], Jadwiga Krawczyk-Halicka – Rysunek, malarstwo, grafika, [kat. wyst. indywidual.], BWA Wałbrzych, 1996.

KRCHA Emil, ur. 1894, zm. 1972; dyplom 1925 (ASP Kraków, uczeń T. Axentowicza i S. Kamockiego). Żołnierz Legionów w czasie I w. św. Współzałożyciel (razem z E. Geppertem) grupy „Zwornik”. Współtwórca i wykładowca rysunkowych kursów wakacyjnych w Liceum Krzemienieckim. Należał do pionierów-założycieli wrocław-

skiej PWSSP; prof. nadzw. (1948), kier. Pracowni Malarstwa w l. 1946-1950. Od 1950 r. pedagog ASP w Krakowie. Wystawy indywidual.: m.in. Tow. Przyjaciół Sztuk Pięknych, Kraków, 1932, 1949, 1971; BWA Wrocław, 1960, 1963; CBWA „Zachęta”, Warszawa, 1963; BWA Poznań, 1971. Udział w wyst.: m.in. Wystawa niezależnych, Kraków, 1927; wystawy grupy „Zwornik”, 1930-1938; Wystawa sztuki polskiej, Nowy Jork, Chicago, 1930; Wystawa niezależnych, Wrocław, 1948; Malarstwo polskie XIX i XX w., Wrocław, 1964. Publ.: m.in. Encyklopedia Wrocławia, Wrocław, 2000; H. Krzetuska, Refleksje (wczoraj i dziś), BWA Wrocław, 2003.

KRZEMIENIEWSKI Adam, ur. 1930, dyplom 1959. Proj. form przem. (maszyny, meble), malarstwo. Uczestnik studenckich przedstawięń parateatralnych: STS „Ponuracy”, Wrocław, 1955, 1958. Współrealizator i współuczestnik akcji happeningowych Teatr Sensibilistyczny i Teatr Katastroficzny, Wrocław 1957, 1958. Publ.: m.in. K. Gład, M. Jędrzejewski, Sensibilizm, Bibl. „Formatu”, Wrocław, 2004.

KRZETUSKA-GEPPERT Hanna, ur. 1903, zm. 1999; absolwentka Wolnej Szkoły Malarstwa i Rysunku im. Ludwika Mehofferowej w Krakowie (1924). Czł. grupy „Zwornik” od 1937 oraz Grupy Wrocławskiej w l. 1960-1975. Pedagog wrocławskiej PWSSP w l. 1948-1951 i 1958-1960. Od 1958 prowadziła (wspólnie ze Zb. Karpińskim) pracownię malarstwa. Nagroda Miasta Wrocławia, data? Wyst. indywidual.: m.in. Kraków, 1931, 1958, 1956, 1971, 1976; BWA Wrocław, 1957, 1975, 2003; Galeria „Jatki”, Wrocław, 1978; Galeria „Spojrzenia”, Wrocław, 1980. CBWA „Zachęta”, Warszawa, 1959, 1980. Udział w wyst.: m.in. Wystawa niezależnych, Kraków, 1927; wystawa grupy „Zwornik”, Lwów, Warszawa, 1938; Wystawa Plastyki Ziem Odzyskanych, Wrocław, 1948; Wystawa Plastyki i Sympozjum „Złotego Grona”, Zielona Góra, 1963, 1965; Współczesne polskie malarstwo i grafika, Berlin Zach., 1969; Laureaci Wrocławia, Wrocław, 1980. Publ. własne: 15% abstrakcji, Wrocław, 1966, Refleksje (wczoraj i dziś), BWA Wrocław, 2003. Publ.: m.in. Encyklopedia Wrocławia, Wrocław, 2000.

KRZYWIEC Rudolf, ur. 1895, zm. 1982; dyplom 1931 (ASP Warszawa; uczeń prof. K. Tichego oraz prof. Wojciecha Jastrzębowski i Miłosa Kotarbińskiego). Ceramika. Członek Spółdzielni Artystów ŁAD, kier. artystyczny pracowni ceramicznej ŁADU (1926-1931). Pedagog poznańskiej PSSZiPA w l. 1933-1939. We wrocławskiej

PWSSP w l. 1950-1965; dziekan Wydz. Ceramiki i Szkła i kier. Katedry Ceramiki w l. 1950-52. Autor podręczników z zakresu technologii ceramiki oraz kilkunastu skryptów dla nauczycieli wychowania plastycznego. Wystawy indywidual.: m.in. Muzeum Narodowe, Wrocław, 1984 (wyst. monogr.). Udział w wyst.: m.in. Międzynarodowa Wystawa Ceramiki AIC, Praga, 1962; Międzynarodowa Wystawa Ceramiki Tworzywo w ceramice współczesnej, Gdańsk, 1970. Publ.: m.in. Julia Kotarbińska 1895 – 1979. Rudolf Krzywiec 1895 – 1982 [kat. wyst. monogr.], Muzeum Narodowe we Wrocławiu, 1984.

KUBIAK Violetta, ur. 1960, dyplom 1997. Grafika warsztatowa, proj. graficzne, konserwacja dzieł sztuki. Asystentka na Wydz. Grafiki w l. 1996-2002. Red. graficzny kwartalnika ASP Wrocław „Oko” w l. 2000-2001. Wystawy indywidual.: m.in. Galeria „Design” BWA Wrocław, 1997; udział w wyst.: m.in. Międzynarodowa Wystawa Grafiki, Kanagawa, Japonia, 1997; Konkurs im. J. Gielniaka, Jelenia Góra, 2003.

KUCHARSKI Janusz, ur. 1946, dyplom 1971. Rzeźba. Prof. w Katedrze Rzeźby na Wydz. Malarstwa i Rzeźby (2004); pedagog Uczelni od 1972; prodziekan w l. 1999-2002 i 2002-2005. Realizacje m.in. Pomnik Wdzięczności, Bolesławiec, 1976; rzeźba „Górnik”, Legnica, 1977; konserwacja zespołu rzeźb barokowych Sansouci, Poczdam, 1978-1980; tablice pamiątkowe we Wrocławiu, 1982-1989; pomnik ruchu oporu „Olimp”. Wrocław, 1989. Wystawy indywidual.: m.in. Mój czas, Galeria Miejska, Wrocław, 2000. Udział w wyst.: m.in. Prezentacje '74, Wrocław, 1974; Rzeźba roku Polski południowej, Kraków, 1976; Wystawa XXX-lecia ZPAP, Wrocław, 1976. Publ. własne: Między realnością a abstrakcją, „Dyskurs”, Zeszyty Naukowo-Artystyczne ASP we Wrocławiu, nr 1, 2003/2004. Publ.: m.in. Z. Makarewicz, bez tytułu, „Odra”, nr 1/2001.

KUCZMA Marian Waldemar, ur. 1967, dyplom 1993. Malarstwo, rysunek. Pedagog Uczelni od 1996; adiunkt w Katedrze Malarstwa na Wydz. Malarstwa i Rzeźby od 1999. Grand Prix 4 Ogólnopolskiego Przeglądu Malarstwa Młodych - Promocje '93”, Legnica. Wystawy indywidual.: m.in. Działania na płaszczyźnie obrazu, Galeria Miejska, Wrocław, 1993; Błękitne, BWA Wrocław, 1994; Kolor i materia, Państwowa Galeria Sztuki, Legnica, 1995; Malarstwo, Galeria Guth, Maas & Maas, Reutlingen, Niemcy, 2000; Malarstwo, Tybinga, Niemcy, 2000; Malarstwo, Galeria Sztuki, Zollkofen, Szwajcaria, 2002; Malarstwo, Galeria Miejska,

Wrocław, 2003. Udział w wyst.: m.in. „Bielska Jesień”, BWA Bielsko-Biała, 1992, 2001; 4 Ogólnopolski Przegląd Malarstwa Młodych - Promocje '93, Państwowa Galeria Sztuki, Legnica, 1993; Festiwal Polskiego Malarstwa Współczesnego, Szczecin, 1994, 2001 Szkoła Wrocławska - tradycje, współczesność, Brunzów, Niemcy, 1995; Nasza obecność, Monachium, 1995; „Spirala 1”, Muzeum Sztuki Reduktywnej, Świeradów Zdrój, 1996; Międzynarodowy Festiwal Sztuki Abstrakcyjnej „Abstracta”, Galeria „Art Point Black”, Florencja, 2004. Publ.: m.in. Kuczma, [kat. wyst.], BWA Legnica, 1995.

KULIG Marek, ur. 1971, dyplom 1996. Malarstwo, rzeźba. Asystent na Wydz. Malarstwa i Rzeźby od 2001. Wystawy indywidual.: m.in. Zapis, Łazienki Królewskie w Warszawie, 2001. Udział w wyst.: m.in. Międzynarodowy Festiwal Sztuki Abstrakcyjnej „Abstracta”, Galeria „Art Point Black”, Florencja, 2004.

KULLA Mirosław, ur. 1970, dyplom 1997. Obiekty, „kolekcje”, instalacje, fotografia. Wystawy indywidual.: Kino, performance, Galeria „X”, Wrocław, 1994; Archeologia c.d., Zapach-1, Galeria Miejska, Wrocław, 1996; Forma sztuki – sztuka formy, Ośrodek Działań Plastycznych, Wrocław, 1996. Status quo, Muzeum Narodowe w Warszawie, 1996; Gracze, Galeria Awangarda/Piwnice BWA, BWA Wrocław, 2002; Kullinarne Boxy, Galeria BWA, Jelenia Góra, 2005.

KUPIEC Bronisław, ur. 1908, zm. 1970. Fotografia. Czł. Lwowskiego Towarzystwa Fotograficznego przed II wojną św. We Wrocławiu od 1946; pracował w Akademii Medycznej, gdzie zorganizował Pracownię Dokumentacji Fotograficznej i Filmowej (1950). Był współzałożycielem Wrocławskiego Towarzystwa Fotograficznego (1947). Utworzył Studium Fotografii w PWSSP (1955), planując przekształcenie go w pełnoprawny kierunek studiów, jako studium podyplomowe; kierował nim do śmierci. Zainicjował doroczny konkurs fotograficzny „My Wrocławianie” (1962). Publ.: J. Mierzecka, Całe życie z fotografią, Kraków, 1981; A. Sobota, Bronisław Kupiec, [w:] Fotografia Artystyczna na Ziemiach Zachodnich i Północnych, ZPAF, Szczecin, 1985.

KUPCZYŃSKA-JANKOWIAK Lidia, ur. 1949, dyplom 1973. Ceramika artystyczna i użytkowa, wzornictwo. Prof. zw. (1988) w Katedrze Ceramiki na Wydz. Ceramiki i Szkła; pedagog Uczelni od 1976. Kier. Pracowni Projektowania Ceramiki od 1993, prorektor w l. 1993-1999, kier. studiów po-

dypłomowych od 2000. Wystawy indywidualne: m.in. Lapidarium, Oborniki Śl., 1995; Postrzeganie przestrzeni, TVP Wrocław, 1996. Udział w wyst.: m.in. Ornamenta Silesiae – 1000 lat rzemiosła artystycznego na Dolnym Śląsku, Muzeum Narodowe we Wrocławiu, 2001; CEVIDER – FIAM '88, Walencja, Włochy, 1988; Publ.: m.in. Z. Gebhard, Lidia Kupczyńska, „Mój Dom”, nr 27, 1986.

KUTERA Anna, ur. 1952, dyplom 1977. Malarstwo, fotografia, instalacja. Uczestniczyła w międzynarodowym ruchu sztuki kontekstualnej (1973-1978). W l. 1978-83 kierowała Galerią Sztuki Najnowszej przy PSP we Wrocławiu. Wiceprezes Zarządu Okręgu Wrocławskiego ZPAP od 2004. Wystawy indywidualne: m.in. Morfologia nowej rzeczywistości, Galeria St. Petri, Lund, Szwecja; Rotunda 12 gwiazd, spekt. parateatr. i rzeźby, Park Miejski w Obornikach Śl., 2004; Domy zastępcze, Galeria „Na Solnym”, Wrocław, 2005. Udział w wyst.: m.in. Zażyłość z naturą, Ośrodek Propagandy sztuki, Miejska Galeria w Łodzi, 2006. Publ.: m.in. B. Kowalska, „Domy” Anny Kutery, „Format”, nr 12/13, 1993; T. Sawa-Borysławski, Dom Anny Kutery jest wszędzie, „Arteon”, nr 8(52), 2004.

KUTERA Romuald, ur. 1949, dyplom 1975. Malarstwo, fotografia, instalacja, film wideo. St. asystent na Wydz. Malarstwa, Grafiki i Rzeźby w l. 1975-1985. Wystawy indywidualne: m.in. Trójkąty bermudzkie, CCMC, Toronto, Kanada, 1986; Klimaty wodne, Galeria Miejska, Wrocław, 2003. Udział w wyst.: m.in. Works and Words, International Art Manifestation, Amsterdam, 1979; Grosse Kunst, Düsseldorf, 1999. Publ. własne: m.in. Fotografia, film i wideo – wspomnienie z lat 70. [w:] Fotografia we Wrocławiu 1945-1997, ZPAF Okręg Wrocławski, Wrocław, 1997. Publ.: m.in. G. Dziamski, Żywiół wody w pracach Romualda Kutery, „Format”, nr 41, 2002.

KUŹNICKI Kacper, ur. 1976, dyplom 2002. Ceramika artystyczna i użytkowa, rzeźba, ilustracja prasowa, skład graficzny DTP. Wystawy indywidualne: Ogród Botaniczny, Wrocław, 2002; Galeria „Oko”, Oława, 2005. Udział w wyst.: m.in. Knokke-Heist, Belgia, 2005, Survival 4, Wrocław, 2006.

LACH-LACHOWICZ Natalia (pseud. NATALIA LL), ur. 1937, dyplom 1963. Fotografia, malarstwo, film (także wideo), performance, instalacja, teksty o sztuce. Prof. wizytujący ASP w Poznaniu od 2004. Współzałożycielka (z A. Lachowiczem, Z. Dłubakiem i A. Dzieduszyckim) Galerii „Permafo” (Wrocław, 1970-1981). Uczest-

niczka międzynarodowego ruchu sztuki kobiet. Wystawy indywidualne: m.in. Raum der Panik, Galeria IFA, Berlin 1991; Sztuka i energia, Muzeum Narodowe we Wrocławiu, 1993; Ogrody personalizmu (wyst. monogr.), CSW Zamek Ujazdowski, Warszawa 1998. Udział w wyst.: m.in. Sympozjum Plastyczne Wrocław '70; SP – Sztuka Pojęciowa, Galeria „Pod Moną Lisą”, Wrocław, 1970; IX Biennale de Paris, Musée d'Arte Moderne, Paryż, 1975; Europa – Europa, Kunst und Ausstellungshalle, Bonn, 1999. Publ. własne: Natalia LL – Teksty, Galeria Bielska BWA, Bielsko-Biała 2004; Natalia LL – Sny i śnienia, wyd. tenże, 2005. Publ.: m.in. U. Czartoryska, Od pop-artu do sztuki pojęciowej, Warszawa, 1973; A.B. Oliva, Europe – America. The Different Avant-gardes, Mediolan 1976; Sympozjum Plastyczne „Wrocław '70”, Wrocław, 1983; U. Kulterman, Modern Masterpieces – the Best of Art, Architecture, Photography And Design Since 1945, Nowy Jork, 1997; Małgorzata Jankowska, „Volucres coeli”. Sztuka jako poszukiwanie wolności, „Odra”, nr 3, 2005.

LACHOWICZ Andrzej, ur. 1939, dyplom 1965. Fotografia, grafika, malarstwo, rysunek. Adiunkt na Wydz. Malarstwa, Grafiki i Rzeźby w l. 1973-1977. Współtwórca (z Natalią LL, Z. Dłubakiem i A. Dzieduszyckim) Galerii „Permafo” (Wrocław, 1970-1981); w l. 1992-1999 przewodniczący Międzynarodowego Triennale Rysunku we Wrocławiu (od 1968 współorganizator). Wystawy indywidualne: m.in. Permart, Galeria Permafo, Wrocław, 1971; Energia luzu, Galeria „Na Ostrowie”, Wrocław, 1988; Wyjątkowy punkt widzenia, Galeria „Wozownia” [wyst. monogr.], Toruń 2005. Udział w wyst.: m.in. Sympozjum Plastyczne Wrocław '70; SP – Sztuka Pojęciowa, Galeria „Pod Moną Lisą”, Wrocław, 1970; Polish Photography, International Center of Photography, Nowy Jork, 1979. Publ. własne: Perswazja wizualna i mentalna, Wrocław, 1972. Publ.: m.in. U. Czartoryska, Od pop-artu do sztuki pojęciowej, Warszawa, 1973; Sympozjum Plastyczne „Wrocław '70”, Wrocław, 1983; Naomi Rosenblum, Historia fotografii światowej, 2005; R. Jakubowicz: Fotografia logicznego niepokoju, [w:] Andrzej Lachowicz – Wyjątkowy punkt widzenia, Galeria „Wozownia”, Toruń 2005 [kat. wyst. monogr.].

LASAK Przemysław, ur. 1960, dyplom 1986. Ceramika artystyczna. Prof. zw. (2002) w Katedrze Ceramiki na Wydz. Ceramiki i Szkła; pedagog Uczelni od 1986; prodziekan w l. 1993-1996. Wystawy indywidualne: m.in. Najemnicy, Galeria „Design”, BWA Wrocław, 1998; Nadzieja, Muzeum

Narodowe, Wrocław, 2003; Tamka, Warszawa, 2004. Złoty medal 47. Międzynarodowej Wystawy Ceramiki Artystycznej, Faenza, Włochy, 1991. Publ.: m.in. M. Misorny, Przemysław Lasak – nauczyciel i twórca, Exit nr 11, 2002; I. Olchowska-Schmidt, Ta glina mówi, „Format”, nr 42, 2003.

LEWANDOWSKI-PALLE Paweł, ur. 1954, dyplom 1979. Malarstwo, proj. malarstwa w architekturze, akcje i aranżacje, proj. graficzne. Prof. zw. (2004) w Katedrze Malarstwa Architektonicznego i Multimediów na Wydz. Malarstwa i Rzeźby; pedagog Uczelni od 1979. Kier. Pracowni Technologii Malarstwa i Technik Malarskich od 1991, kier. Pracowni Wybranych Elementów z Zakresu Rekonstrukcji Malarstwa Ściennego w l. 1998-2002. Wystawy indywidualne: m.in. Fragment coraz większej całości, BWA Bydgoszcz, 1982; Obrazy z Pallelandii, BWA Płock, 1986, BWA Szczecin, 1988; Druga jaskrawość, Galeria Sztuki Współczesnej PSP Toruń, 1987; Malarstwo, Centrum Sztuki Galeria EL, Elbląg, 1991 i 2001. Udział w wyst.: m.in. Festiwal Polskiego Malarstwa Współczesnego, Szczecin, 1986; Ogólnopolska Wystawa im. J. Sychalskiego, Poznań, 1980, 1981, 1982, 1986, 1987, 1989. Publ.: m.in. J. Żernicki, dziejące się wewnątrz obrazu, [w:], Paweł Lewandowski-Palle. Fragment coraz większej całości [kat. wyst. indywidual.], BWA Bydgoszcz, 1982.

LEWICKA Olga, ur. 1975, dyplom 2004; 1997 (Uniwersytet Wrocł.). Malarstwo, instalacja, proza literacka. Asystentka na Wydz. Kulturoznawstwa Europejskiego Uniwersytetu Viadrina, Frankfurt n/Odrą. Wystawy indywidualne: m.in. Showdown, CSW Zamek Ujazdowski, Warszawa, 2005; Kosmos, Galeria Montgomery, Berlin, 2006. Udział w wyst.: m.in. Gegenwartig: Selbst, Inszeniert, Kunsthalle, Hamburg, 2004; VI Wystawa Malarstwa Młodych, VII Konkurs im. E. Gepperta, BWA Wrocław, 2006. Publ. własne: m.in. Pollock. Verflechtung des Sichtbaren und des Lesbaren, [monogr.], Monachium, 2005; felietony w Magazynie o sztuce „Arteon”, od 2006. Publ.: m.in. P. Stasiowski, Peek-A-Boo albo znaczenie obrazów Olgi Lewackiej, Magazyn Artystyczny „Sekcja”, luty 2006.

LIPSKA-ZWORSKA Irena, ur. 1931, dyplom 1959. Ceramika artystyczna. Prof. zw. (1993) na Wydz. Ceramiki i Szkła. Pedagog Uczelni w l. 1959; kier. Katedry Ceramiki w l. 1987-1990, dziekan Wydz. Ceramiki i Szkła w l. 1990-1993. Czł. grupy ceramicznej „Nie tylko my” od 1985. Wystawy indywidualne: m.in. Moje światy, Bielska Gale-

ria BWA, Bielsko-Biała, 2002; Trzy postawy – dwa pokolenia, Galeria „Design”, BWA Wrocław, 2002; Muzeum Narodowe, Wrocław, 2003 (wyst. monogr.). Udział w wyst.: m.in. Ornamenta Silesiae – 1000 lat rzemiosła artystycznego na Dolnym Śląsku, Muzeum Narodowe we Wrocławiu, 2001; Międzynarodowa Wystawa Ceramiki Tworzywo w ceramice współczesnej, Gdańsk, 1970; Międzynarodowa Wystawa Ceramiki Artystycznej, Faenza, Włochy, 1970, 1987. Złoty medal Międz. Wystawy Ceramiki Artyst. w Faenzie, 1970. Publ.: m.in. I. Huml, Polska sztuka stosowana XX w., Warszawa 1978; P. Banaś, Współczesne polskie szkło i ceramika, Warszawa 1990; Encyklopedia Wrocławia, Wrocław, 2000..

LISOWSKA-JARNUSZKIEWICZ Anna, ur. 1935, dyplom 1958. Scenografia telewizyjna, rzeźba (medale, pomniki). Współrealizator i współuczestniczka akcji happeningowej Teatr Sensibilistyczny, Wrocław 1957. Publ.: m.in. K. Głaz, M. Jędrzejewski, Sensibilizm, wyd. „Format”, Wrocław, 2004.

LISZKOWSKI Witold, ur. 1954, dyplom 1979. Malarstwo, rysunek, obiekty, kolaże, instalacje, projekcje multimedialne, happeningi. Czł. grupy „Sztuka i teoria” w l. 1976-1980. Wystawy indywidual.: m.in. Sztuka zjawiskowa, Galeria „Arsenał”, Białystok, 1999; Struktury osobiste. Sztuka zjawiskowa, Muzeum Miejskie Wrocławia – Arsenał, 2003. Publ. własne: teksty autorskie w: Witold Liszkowski – Poza przestrzenia, Ośrodek Kultury i Sztuki, Wrocław 2002 [kat. wyst. indywidual.]. Publ.: m.in. A. Lachowicz, Byłem poza przestrzenia, miesięcznik „Odra”, nr 9, 2003; M. Śnieciński, Powaga gry, Magazyn o sztuce „Arteon”, nr 7, 2004.

LUPA Wojciech, ur. 1962, dyplom 1987. Malarstwo. Prof. zw. (2003) w Katedrze Malarstwa na Wydz. Malarstwa i Rzeźby; pedagog Uczelni od 1989. Wystawy indywidual.: m.in. Galeria „Na Solnym”, Wrocław, 1990. Udział w wyst.: m.in. Krajowe Biennale Młodych „Droga i Prawda”, Wrocław, 1987. 27 Międzynarodowy Festiwal Malarstwa, Cagnes-sur-Mer, Francja, 1995. Publ.: m.in. J. Kostowski, Brzmienie ciszy, „Odra”, nr 5, 1994; M. Ratajczak, O wyższości malarza nas malarstwem, miesięcznik „Odra”, nr 3, 2005; M. Ratajczak, Przystają być te, zaczynają się inne, „Format”, nr 47, 2005.

LUXUS, grupa artyst., powst. 1980 w PWSSP we Wrocławiu, jej trzon stanowią: Ewa Ciepielewska, Bożena Grzyb-Jarodzka, Paweł Jarodzki i Jerzy Kosalka; na

pocz. działali w niej: Artur Gołacki, Piotr Gusta, Marek Czchowski; później dołączyli: Małgorzata Plata, Jacek Ponton Jankowski, Stanisław Sielicki, Szymon Lubiński. Pocz. Grupa wydawała ręcznie robione pismo „Luxus”, potem zaczęła co najmniej raz w roku występować publicznie. Dział. Luxusu (obok elementu towarzyskiego), skupiała się na malarstwie, grafice (głównie z użyciem szablonów), rzeźbie i instalacji, sięgając do estetyki pop-artu i kontrkultury. Wystawy Grupy: m.in. Legendarny „Luxus” po raz pierwszy w Warszawie, Galeria „Pokaz”, Warszawa, 1985; Miasto Luxusu, Galeria „Na Ostrowie”, Wrocław 1989; Prawdziwy Luxus w Krakowie, Galeria „Zderzak”, Kraków, 1992; Make love or war, Galeria BWA, Kraków, 1994; Róża móżgów, Galeria BWA, Wrocław, 1995. Udział Grupy w wyst.: m.in. Ekspresja lat 80., Galeria BWA, Sopot, 1991; Epitafium siedmiu przestrzeni, Galeria CBWA „Zachęta”, Warszawa, 1986; Kolekcja 1998-2003, Muzeum Narodowe, Wrocław, 2003.

ŁABIŃSKI Mariusz, ur. 1967, dyplom 1993. Szkło artystyczne i użytkowe. Adiunkt na Wydz. Ceramiki i Szkła od 2003. Wystawy indywidual.: m.in. Marsjańskie dywagacje, Muzeum Sztuki Medalierskiej, Wrocław, 1993. Udział w wyst.: m.in. Kanazawa glass `92, Kanazawa, Japonia, 1992; Nowe polskie szkło. Hommage á Henryk A. Tomaszewski, The Finnish Glass Museum, Riihimäki, Finlandia, 1996.

MAK-SOBOTA Beata, ur. 1968, dyplom 1994. Szkło artystyczne. Pedagog Uczelni od 1995; adiunkt na Wydz. Ceramiki i Szkła od 2000. Wystawy indywidual.: m.in. Szklane opowieści, Galeria Techné, Poznań, 2000; Dyferencje, Galeria Szkła i Ceramiki BWA Wrocław, 2002; Portrety, Galeria „BB”, Kraków 2004. Udział w wyst.: II Międzynarodowe Triennale Szkła, Norymberga, 1996; Szklane nieznanne, Smalands, Szwecja, 1999; Polskie szkło współczesne, Muzeum Karkonoskie, Jelenia Góra, 2001

MAKAREWICZ Zbigniew, ur. 1940, dyplom 1965. Rzeźba, multimedia, parateatr, sztuka pojęciowa, poezja konkretna; teoria i krytyka sztuki. Prof. na Wydz. Malarstwa i Rzeźby (2000); pedagog Uczelni od 1990; kier. Studium Nauk Humanistycznych w l. 1990-1992, kier. Zakł. Historii Sztuki i Filozofii w l. 1992-2001. Kier. Galerii „X” ZPAP we Wrocławiu, 1978-1981 i 1992-1994. Prezes ZPAP w l. 1989-1993 Internowany i aresztowany w stanie wojennym (1982-1983). Wystawy indywidual.: m.in. Galeria „Pod Moną Lisą”, Wrocław, 1968; Centrum Rzeźby Polskiej, Orońsko, 1998. Udział w wyst.: m.in. plenery w Osiekach,

1970 i 1981; Sympozjum Plastyczne Wrocław '70; SP – Sztuka Pojęciowa, Galeria „Pod Moną Lisą”, Wrocław, 1970; Atelier '72, Edynburg; Refleksja konceptualna w sztuce polskiej, CSW Zamek Ujazdowski, Warszawa 1999. Publ. własne: m.in. Plastyka – zawód i powołanie, [w:] Kultura na Dolnym Śląsku, Wrocław 1977. Publ.: m.in. J. Ludwiński, Konkret i baba w babie, „Odra”, nr 12/1968 [przedr. w: J. Ludwiński, Epoka błękitu, Otwarta Pracownia, Kraków, 2003]; A. Kostolowski, P.I.K. Polskie inwencje konceptualne, [w:] Refleksja konceptualna w sztuce polskiej. Doświadczenia dyskursu, CSW Zamek Ujazdowski, Warszawa 2000.

MALICKA-ZAMORSKA Anna, ur. 1942, dyplom 1965. Ceramika artystyczna. Członek grupy „Nie Tylko My” i AIC (od 1974), komisarz międzynarodowych plenerów „Porcelana inaczej”. Wystawy indywidual.: m.in. Museum Keramion, Frechen, Niemcy, 1998; Damsko-męski, Galeria „Na Solnym”, Wrocław, 2002. Udział w wyst.: m.in. Contemporary Ceramics from Eastern Europe, USA, 1992-1996; Osteuropeische Keramik Geformte, Erde, Niemcy, 2005. Publ.: m.in. S. Hyman, Anna Malicka-Zamorska, „Ceramics Monthly”, USA, No 2, 1978; prof. H. Potts, Anna Malicka-Zamorska, „Pottery of Australia”, No 13, 1984. Złoty medal Międzynarodowej Wystawy Ceramiki Artystycznej w Gdańsku, 1973.

MALISZEWSKA-MAZURKIEWICZ Krzesława, ur. 1927, dyplom 1952. Malarstwo, rysunek. Pedagog w Państwowym Liceum Sztuk Plastycznych we Wrocławiu w l. 1952-1978. Czł. Grupy „X” (z M. Grabowską, J. Hałasem i A. Mazurkiewiczem), 1956 oraz Grupy Wrocławskiej w l. 1961-1975. Nagroda Kulturalna Śląska przyzn. przez rząd Dolnej Saksonii, 2000. Wystawy indywidual.: m.in. Wrocławskie dziewczyny, Muzeum Miejskie Wrocławia, 2000 Udział w wyst.: m.in. Ogólnopolska Wystawa Młodej Plastyki („Arsenał”), Warszawa, 1955. Publ.: m.in. M. Hermansdorfer, bez tytułu, [w:] Wrocławskie dziewczyny, [kat. wyst. indywidual.], Muzeum Miejskie Wrocławia, 2000; Z. Frąckiewicz, bez tytułu, tamże; Encyklopedia Wrocławia, Wrocław, 2000; H. Krzetuska, Refleksje (wczoraj i dziś), BWA Wrocław, 2003.

MANDZIOS Christos, ur. 1954, dyplom 1985. Rzeźba, rysunek, intermedia. Prof. w Katedrze Rzeźby na Wydz. Malarstwa i Rzeźby (2003); pedagog Uczelni od 1989; kier. Katedry Rzeźby od 2005. Internowany w stanie wojennym. Realizacje m.in. płasko-rzeźba przy zespole monumentalnym upamiętniającym męczeństwo Żydów w czasie

II wojny św. (wepólaut.), Larisa, Grecja, 1987. I Nagroda w konkursie na monument „Narodowy Ruch Oporu”, Ateny-galatsi, 1986. Wystawy indywidualne: m.in. Obszary wspólne, Galeria „U Jezuitów”, Poznań, 1996; Po-dźwięki I, Galeria „Awangarda” BWA Wrocław, 1998. Udział w wyst.: m.in. 4 x rzeźba, BWA Wrocław, 1994. Publ.: m.in. Z. Makarewicz. Od portretów Antoniego Mehla do antropoidów Christosa Mandziosa, Rocznik „Rzeźba Polska”, t. VIII, 1996-1997; E. Kościelak, Forma i egzystencja, „Format”, nr 28/29, 1998.

MAZURKIEWICZ Alfons, patrz s. 10.

MEHL Antoni, ur. 1905, zm. 1967; absolutorium 1936 (ASP w Krakowie, uczeń X. Dunikowskiego). Rzeźba. Studiował w Szkole Przemysłu Artystycznego we Wrocławiu (1923) oraz w ASP w Krakowie (1931-1936). W l. 1936-1939 pedagog w pracowni prof. X. Dunikowskiego w ASP w Krakowie. W czasie okupacji więziony przez gestapo w Krakowie oraz w obozie koncentracyjnym w Płaszowie. Prof. na Wydz. Rzeźby wrocławskiej PWSSP w l. 1947-1951. Udział w wyst.: m.in. Wystawa Plastyki Ziemi Nadodrzańskich, Wrocław, 1959, 1961, 1963; Polska rzeźba 1945-1960, Warszawa, 1960; Sztuka medalierska w Polsce Ludowej, 1945-1965, Wrocław, 1966. Publ.: m.in. Z. Makarewicz. Przestrzenie nowej wyobraźni, „Format”, nr 28-29, 1998.

MEHL Ewa, ur. 1938, zm. 1999; dyplom 1963. Ceramika artystyczna, scenografia, proj. kostiumów teatr. Pedagog Uczelni w l. 1963-1972. Czł. grupy „Z Kuźnicznej” (1966). Od 1973 mieszkała w Holandii. Wystawy indywidualne: m.in. Galerie Kunst en Keramiek, Deventer, Holandia, 1992; Open Ateliers Jordaan, Amsterdam, 1994; Tata, mama i ja, Muzeum Narodowe, Wrocław, 1995. M.in. złoty medal na Międzynarodowej Wystawie Ceramiki w Sopocie, 1970. Udział w wyst.: m.in. Międzynarodowa Wystawa Ceramiki Tworzywo w ceramice współczesnej, Gdańsk, 1970; Polnische Gegenwartskunst 1945-1973, Duisburg, Niemcy, 1974. Publ.: m.in. H. Storr-Britz, Internationale Keramik der Gegenwart, Köln 1980; P. Banaś, Współczesne polskie szkło i ceramika, Warszawa, 1990.

MERKEL Janusz, ur. 1953, dyplom 1986. Malarstwo. Pedagog Uczelni od 1990; adiunkt na Wydz. Malarstwa, Grafiki i Rzeźby od 1998. Wystawy indywidualne: m.in. BWA Wrocław, 1992; Daemen College, Amherst, Nowy Jork, 2000. Udział w wyst.: m.in. Ogólnopolska Wystawa Młodej Plastyki „Arsenał '88”, Warszawa, 1988; Nasza obecność, Monachium, 1995.

MICHAŁOWSKI Borys, ur. 1905, zm. 1995; dyplom 1939 (ASP w Warszawie). Rzeźba, ceramika. Prof. zw. (1970); pedagog Uczelni w l. 1946-1976; należał do pionierów-założycieli Uczelni. Kier. Katedry Rzeźby w l. 1953-1958; kier. Katedry Rzeźby i Projektowania Rzeźby dla Architektury w l. 1968-1980. W l. 1953-1965 pedagog Politechniki Wrocławskiej; zorganizował tam Zakład Rzeźby przy Katedrze Rysunku i Malarstwa na Wydz. Architektury. Nagroda Miasta Wrocławia, 1987. Realizacje: Pomnik Pamięci uczonych Polskich – Ofiar Hitlerizmu (pomnik profesorów lwowskich), Wrocław, 1964; Pomnik Ludowego Wojska Polskiego w Złotoryi, 1967. Udział w wyst.: m.in. Wystawa Plastyki Ziemi Odzyskanych, Wrocław, 1948; Wystawa Plastyki Ziemi Nadodrzańskich, Warszawa, 1959; Dwadzieścia lat PRL, Wrocław, 1964; Wystawa Okręgowa ZPAP, kościół ś. Krzyża, Wrocław, 1984, 1986. Publ.: m.in. J. Kucharski, Borys Michałowski (1905-1995), [w:] „Kalendarz Wrocławski”, 1997, s. 450-451; [przedr. w:] Kultura na Dolnym Śląsku, Wrocław, 1997; Z. Makarewicz, Borys Michałowski (1905-1995). Rzeźba nadmiaru, Wrocław, „Zeszyty Monograficzne ASP Wrocław, 1997.

MICHAŁOWSKA Maria, ur. 1925, dyplom 1957. Prof. Politechniki Wrocławskiej (1991-1995), Katedra Rysunku i Malarstwa Wydz. Architektury; praca dydaktyczna w l. 1959-1995. Malarstwo, rysunek, fotografia, sztuka pojęciowa. Członek Grupy Wrocławskiej w l. 1965-1975; udział w plenerach w Osiekach w l. 1967, 1970. Wystawy indywidualne: m.in. Galeria „EL”, Elbląg, 1967; Galeria Współczesna, Warszawa, 1973; Muzeum Narodowe we Wrocławiu, 1874; BWA Wrocław, 1978; Galeria 72, Chełm 1981; Galeria „Forum +”, Centrum Kultury „Zamek”, Wrocław-Leśnica, 2006. Udział w wyst.: m.in. Sympozjum Plastyczne Wrocław '70; SP – Sztuka Pojęciowa, Galeria „Pod Moną Lisą”, Wrocław, 1970; Atelier '72, Edynburg, Szkocja, 1972; Fluxus West, San Diego, Kalifornia, 1973; Multimedia, Uniwersytet Sao Paulo, Brazylia, 1974; Reducta, CSW Zamek Ujazdowski, Warszawa, 1991; Refleksja conceptualna w sztuce polskiej, CSW Zamek Ujazdowski, Warszawa, 1999. Publ.: m.in. Sympozjum Plastyczne „Wrocław '70”, Wrocław, 1983; A. Kostołowski, P.I.K. Polskie inwencje conceptualne, [w:] Refleksja conceptualna w sztuce polskiej. Doświadczenia dyskursu, CSW, Warszawa 2000; Paweł Polłit, Doświadczenia dyskursu. Polska sztuka conceptualna w latach 1965-1975, [w:] dz. cyt.; A. Kepińska, Nowa sztuka – sztuka polska, Warszawa 1981; M. Hermansdorfer, Wrocławskie impresje, [kat. wyst.], Muzeum Narodowe we Wrocławiu, 2004.

MIGDAL Andrzej, ur. 1930, dyplom 1957. Proj. ceramiki przem., proj. wnętrz, wystawiennictwo. Współrealizator i współuczestnik akcji happeningowej Teatr Sensibilistyczny, Wrocław 1957. Publ.: m.in. K. Gład, M. Jędrzejewski, Sensibilizm, Bibl. „Format”, Wrocław, 2004.

MICKOŚ Leszek, ur. 1944, dyplom 1968. Malarstwa (także architektoniczne), rysunek, grafika. Prof. zw. (1997), dziekan Wydz. Malarstwa, Grafiki i Rzeźby w l. 1990-1996 i Wydz. Malarstwa i Rzeźby w l. 1999-2005. Wystawy indywidualne: m.in. Galeria „Kalambur”, Wrocław, 1974; Galeria „Piwnica Świdnicka”, Wrocław, 1975; Galeria „Awangarda” BWA Wrocław, 1979; Galeria „X” ZPAP, Wrocław, 1980; Galeria „Na Nankiera”, Wrocław, 2000. Udział w wyst.: m.in. Świat malarskiej metafory, Muzeum Narodowe we Wrocławiu, 1970; Atelier '72, Edynburg, Szkocja, 1972. Publ.: m.in. U. Benka, Węzeł, [w:] Leszek Mickoś – Malarstwo, [kat. wyst. indywidualne], Galeria „Na Nankiera”, Wrocław, 2000.

MIERZICKI Marcin, ur. 1973, dyplom 2001. Instalacja, obiekt, film wideo. Pracownik Muzeum ASP od 2004. Wystawy indywidualne: m.in. Ze sztuką, wobec sztuki, Centrum Rzeźby, Wrocław, 2002; Malarstwo, obiekty, Galeria Miejska, Wrocław, 2003. Udział w wyst.: m.in. Criss. Cross, Praga, Stuttgart, Wrocław, 2001; Europejski Festiwal Sztuki Mediów. Forum Studenckie, Osnabruck, Niemcy, 2001; V Krajowa Wystawa Malarstwa Młodych i VI Konkurs im. R. Gepperta, BWA Wrocław, 2003.

MIKOŁAJEK Mariusz, ur. 1958, dyplom 1984. Malarstwo, grafika. Wystawy indywidualne: m.in. kościół Św. Krzyża, Wrocław, 1984; Przestrzeń odkupiona, Muzeum Miejskie Wrocławia – Ratusz, 2005. Udział w wyst.: m.in. Krajowe Biennale Młodych Droga i Prawda, kościół Św. Krzyża, Wrocław, 1985; Okręgowa Wystawa Plastyki Wrocław '88, Galeria „Na Ostrowie”, Wrocław, kościół Miłosierdzia Bożego, ul. Żytunia, Warszawa, 1988; Biennale Sztuki Sakralnej, Gorzów Wlkp., 2000; Kolekcja im. Janiny i Józefa Haubenstocków, Muzeum Narodowe w Krakowie, 2001. Publ.: m.in. Renata Rogozińska, Inspiracje pasyjne w sztuce polskiej w l. 1970-1999, Poznań, 2002; J. Marciniak, Światło jest wszędzie, „Format”, nr 47, 2005.

MILECKA Daria, ur. 1965, dyplom 1990 (kulturoznawstwo, Uniwersytet Wrocławski), 1996 (malarstwo). Pedagog Uczelni od 1997; adiunkt w Katedrze Kształcenia Ogólnoplastycznego na Wydz. Architektury Wnętrz i Wzornictwa od 2003. Wystawy

indywid.: m.in. Nadmiar świata, Galeria Miejska, Wrocław, 1998. Udział w wyst.: m.in. Ein Jahre, 40 Positionen, 31 Raume, Museum „Modern Art”, Hünfeld, Niemcy, 2005; Motiva, Austria Center Vienna, Wiedeń 2006. Publ. własne: Na szczyście światła, „Format”, nr 42, 2003. Publ.: m.in. J. Chwałczyk, Nierzeczywisty świat rzeczywistości, „Format”, nr 35/36, 2000.

MINCIEL Eugeniusz, ur. 1958, dyplom 1985. Malarstwo, rysunek, grafika. Asystent na Wydz. Malarstwa, Grafiki i Rzeźby w l. 1984-1989. Wystawy indywid.: m.in. Galeria Teatru „STU, Kraków, 1987; Galeria „Awangarda” BWA Wrocław, 1989, 2003; Galeria Promocyjna, Warszawa, 2000; Galeria Dominique Lang, Dudelange, Luksemburg, 2003. Udział w wyst.: m.in. Krajowe Biennale Młodych „Droga i Prawda”, kościół Św. Krzyża, Wrocław, 1985; Realizm radykalny, abstrakcja konkretna, Warszawa, 1987; Okręgowa Wystawa Plastyki Wrocław '88, Galeria „Na Ostrowie”, Wrocław, kościół Miłosierdzia Bożego, ul. Żytnia, Warszawa, 1988; Świeżo malowane, Warszawa, 1988. Artyści Wrocławia, Galeria Narodowa „Zachęta”, Warszawa, 1997. Publ.: m.in. M. Ratajczak, Ironia jako wyraz i natychnienie, „Odra”, nr 5, 1986; T. Rudomino, Słowo o Mincieli, „Exit”, nr 3/1990; Eugeniusz Minciel, [kat. wyst.], BWA Wrocław, 2003; Krzysztof Stanisławski, Abstrakcja konkretna. Uwagi o twórczości Eugeniusza Minciela, „Art & Business”, 2003; K. Stanisławski, Nowa ekspresja. 20 lat, vol. 1, Introdukcja, wyd. Omikron, Babice Stare k. Warszawy, 2006.

MOCZYDŁOWSKI Andrzej, ur. 1969, dyplom 1994. Proj. graficzne, grafika cyfrowa, rysunek. Pedagog Uczelni od 1997; adiunkt w Katedrze Projektowania Graficznego na Wydz. Grafiki od 2004. Wystawy indywid.: m.in. TypoGra, Muzeum ASP we Wrocławiu, 1998; PreTeksty, Galeria IMPART, Wrocław, 2003; udział w wyst.: m.in. I Międzynarodowy Konkurs Rysunku, Wrocław, 1999, Spojrzenia uwolnione, Muzeum Miejskie Wrocławia – „Arsenal”, 2004.

MORAWSKI Łukasz, ur. 1964, dyplom 1989. Malarstwo, rysunek. Pedagog Uczelni od 1996; adiunkt w Katedrze Malarstwa na Wydz. Malarstwa i Rzeźby od 1999. Wystawy indywid.: m.in. BWA Wrocław, 1995. Udział w wyst.: m.in. Nasza obecność, Monachium, 1995; Border Art, University of Texas, San Antonio, USA, 2001.

NASCOW Nicole, ur. 1940, dyplom 1969. Malarstwo (sztalugowe i architektoniczne), grafika, rysunek, płaskorzeźba, pro-

za literacka. Prof. zw. (2000) w Katedrze Malarstwa na Wydz. Malarstwa i Rzeźby; pedagog Uczelni od 1975. Wystawy indywid.: m.in. Galeria „Kalambur”, Wrocław, 1969; BWA Wrocław, 1971-1972; Galeria „Na Solnym”, Wrocław, 1986. Udział w wyst.: m.in. Świat malarskiej metafory, Muzeum Narodowe we Wrocławiu, 1970; Portret człowieka, Warszawa, 1971; Ciągłe Młodzi Entuzjaści Niedojrzałych Cytryn, Toruń, 1971; Prezentacje '74, Wrocław, 1974. Publ. własne: m.in. Prom do raj, [zbiór opowiadań], Wrocław, 2004. Publ.: m.in. Z. Gebhard, Ikony melancholii Nicola Naskowa, „Format”, nr 22/23, 1996/1997.

NAWROCKI Feliks, ur. 1921, zm. 2001; dyplom 1956. Szkło artystyczne i użytkowe. Asystent prof. St. Dawskiego od 1950; adiunkt w Katedrze Szkła Architektonicznego od 1966. Założyciel i członek w latach 1950 -1978 komisji selekcyjnej wzorów dla hut szkła. Projektant w HSG „Irena” w Inowrocławiu. Wystawy indywid.: BWA Wrocław, 1965; BWA Zielona Góra, 1966; BWA Łódź, 1967. Udział w wyst.: m.in. Polskie współczesne szkło artystyczne, Muzeum Narodowe w Krakowie, 1963; Polnische Gegenwartskunst 1945-1973, Duisburg, Niemcy, 1973.

NITKA Jolanta (pseud. NIKT), ur. 1961, dyplom 1988. Malarstwo, rysunek, poezja. Wystawy indywid.: m.in. Uciekły ode mnie i ptaki, i książyc, BWA Wrocław, 1991. Udział w wyst.: m.in. Hommage á H. Stażewski, Galeria „Rekwizytornia”, Wrocław, 1989; Międzynarodowy Konkurs Rysunku, BWA Wrocław, 1999. Publ.: m.in. Z. Gebhard, Interpretacje, „Sztuka”, nr 2, 1991; Z. Gebhard, Zabawa w malarstwo, „Format”, nr 2/3, 1991.

NITKA Zdzisław, ur. 1962, dyplom 1987. Malarstwo, rysunek, drzeworyt. Pedagog Uczelni od 1988; adiunkt w Katedrze Malarstwa na Wydz. Malarstwa i Rzeźby od 1997. Internowany w stanie wojennym. Wystawy indywid.: m.in. Galeria „Zderzak”, Kraków, 1995; Galeria Bielska BWA, Bielsko Biała, 2002. Udział w wyst.: m.in. Ekspresja lat 80., BWA Sopot, 1986; Sztuka polska XX wieku, Muzeum Narodowe we Wrocławiu, 2000. Publ. własne: m.in. O nowym malarstwie lat 80., „Gazeta Malarzy i Poetów”, nr 5/11/1995. Publ.: m.in. K. Stanisławski, Little Wing, „Sztuka”, nr 2, 1989; M. Sitkowska, Nitka Zdzisław, [w:] Słownik malarzy polskich, Arkady, Warszawa, 2001; K. Stanisławski, Nowa ekspresja. 20 lat, vol. 1, Introdukcja, wyd. Omikron, Babice Stare k. Warszawy, 2006.

NOWAK Jarosław, ur. 1971, dyplom 2002. Rzeźba, fotografia, instalacja. Udział w wyst.: m.in. Sztuka Po, wystawa grupy KIS, Galeria Forum+, Centrum Kultury Zamek, Wrocław-Leśnica, 2004; Ein Jahr, 40 Positionen, 31 Raume, Museum Modern Art., Hünfeld, Niemcy, 2005; Hofer Podium, projekt europejski (instalacja przestrzenna w centrum miasta), Hof, Niemcy, 2005; Motiva, Austria Center, Wiedeń, 2005.

NOWICKI Christopher, ur. 1950, dyplom 1977 (University of Washington, Seattle, USA). Grafika. Prof. na Wydz. Grafiki (2006) w Katedrze Grafiki Warszawskiej; pedagog Uczelni od 1996. Wystawy indywid.: m.in. Five Impressions Gallery, Seattle, Waszyngton; udział w wyst.: m.in. Grafika polska, Galeria Norden Luis, Sztokholm. Publ.[w:] Eklibrisy Christophera Nowickiego, Wrocław, 2002.

OGORZELEC Ludwika, ur. 1953, dyplom 1983, 1987 (L'Ecole Nationale Supérieure Des Beaux Arts, Paryż, pracownia A. Cesara). Rzeźba, instalacja. Nagroda Pollock-Krasner, Nowy York, 2000. Aktywna opozycjonistka, represjonowana w stanie wojennym. Wystawy indywid.: m. in. Galeria „Awangarda” BWA Wrocław, 1993; Galeria „Laboratorium”, CSW „Zamek Ujazdowski”, Warszawa, 1994; Musee-Gallery de la Seita, Paryż, 1998; Galeria Krytyków „Pokaz”, Warszawa, 1999; Experimental Intermedia Gallery „Window”, Gandawa, Belgia, 1999; „Parado” Galery, Nowy York, 2000; Muzeum Architektury we Wrocławiu, 2004; Nancy Margolis Gallery, Chelsea, Nowy York, 2005. Udział w wyst. m.in. „Dialog 2”, Edinburgh International Festival, 2002; „Steel and Wood”, Staib Gallery, Nowy York, USA 1990; Jesteśmy, Galeria Narodowa „Zachęta”, Warszawa, 1991; XXV Prix International d'art., Monte Carlo, Monako, 1991; Polska sztuka współczesna, Orlean, Francja, 1992; La Piece Unique, Paryż, 1996; Veaving the Word, Yokohama Museum of Art, Japonia 1999; Galerie „Etat d'art”, Paryż, 2003 (wyst. tow. konf. naukowej Visual Perception na Sorbonie). Publ. m.in. Zbigniew Makarewicz, Rocznik „Rzeźba Polska”, 1986, s. 72, 73, 80; Maria Jeżewska, Forma i przestrzeń, „Odra”, nr 4/1994, s. 33, 52-54, 91, 92; Iwona Rosiak, Świat z patyczków Ludwika Ogorzelec, TV Wrocław, 1994, Progr. 5, (15 min.).

OLECH Halina, ur. 1922, zm. 1994; dyplom 1952. Ceramika artystyczna. Pedagog wrocławskiej PWSSP w l. 1951-1994; kier. Studium Ceramiki i Szkła na Wydz. Malar-

stwa, Grafiki i Rzeźby w l. 1969-1993. kier. Katedry Ceramiki w l. 1972-1993. Wystawy indywidual.: m.in. BWA Wrocław, 1967; Muzeum Narodowe, Wrocław, 1977. Udział w wyst.: m.in. Międzynarodowa Wystawa Ceramiki AIC, Praga, 1962 Genewa 1965, Istambuł 1967; Międzynarodowy Konkurs Ceramiki Artystycznej, Faenza, Włochy, 1975, 1977. Złoty medal na Międzynarodowej Wystawie Ceramiki w Pradze, 1962. Publ.: m.in. Halina Olech [kat. wyst.], Muzeum Narodowe we Wrocławiu, 1977; P. Banaś, Współczesne polskie szkło i ceramika, Warszawa 1990.

OLSZEWSKI Ireneusz, ur. 1957, dyplom 1985. Rysunek, malarstwo, grafika (także cyfrowa), film (animowany, wideo), akcje parateatralne, instalacje. Pedagog Uczelni od 1988; adiunkt w Katedrze Wiedzy Wizualnej na Wydz. Malarstwa, Grafiki i Rzeźby od 1997 (Katedra Sztuki Mediów na Wydz. Grafiki od 1999). Wystawy indywidual.: m.in. Obrazy eklektyczne, Galeria „Entropia”, Wrocław, 2002. Udział w wyst.: m.in. Nadprzyrodzona podróż, Modern Art Galery, Paryż, 1994; Point of View, Brunzswik, Niemcy, 2006.

OPANIA Tomasz, ur. 1970, dyplom 1994, 1996 (Ecole Supérieure d' Arts Visuels, Genewa). Instalacja, rzeźba, performance. Asystent w Katedrze Rzeźby na Wydz. Malarstwa i Rzeźby od 1996. Wystawy indywidual.: m.in. Z życia wzięte, Galeria „Wieża Ciśnień”, Konin, 1996; Sztuczne oddychanie, Galeria Miejska, Wrocław, 1997; Miłość po niemiecku, Bellevue-Saal, Wiesbaden, Niemcy, 2004. Udział w wyst.: m.in. Parc Stagni, Genewa, 1998; Dialog II, Edinburgh College of Art, 2002; Targi Sztuki, Stary Browar, Poznań, 2004; Euro Art, Szczecin, 2004. Publ. własne: m.in. Bramy miast – akcenty przestrzenne w strefie podmiejskiej; Architektura Krajobrazu, nr 1-2, 2002, s. 54; Ł. Guzek, Medialna wyobraźnia młodej sztuki współczesnej, Kwartalnik „Orońsko”, 4(57), 2004, s. 12; Publ.: m.in. Z. Makarewicz, Edynburg 30 lat później, „Format”, nr 42, 2003; M. Harlender, Lista obecności, „Świnoujście dzisiaj”, numer specjalny – EuroArt, I Biennale Sztuki, Szczecin, 1/2004.

ORWAT Dariusz, ur. 1966, dyplom 1994. Malarstwo, fotografia, kolaż, performance, obiekt. Wystawy indywidual.: m.in. Galeria „Na Odwachu”, 1997; Galeria Sztuki w Legnicy, 2002; Orwatstory, BWA Wrocław, 2006; Instytut Polski w Lipsku, 2006. Udział w wyst.: m.in. Modern Art, Paryż 1994; Ja – inni. Auto-portret fotografii, BWA Jelenia Góra, 2005.

PALOWSKI Gabriel, ur. 1962, dyplom 1987. Ceramika artystyczna. Pedagog Uczelni od 1989; adiunkt w Katedrze Ceramiki Wydz. Ceramiki i Szkła od 1997. Wystawy indywidual.: Galeria „Design” Wrocław, 2001; Galeria „Gra”, Warszawa, 2003; Galerie „Orangerie” Monachium, 2005. Udział w wyst.: m.in. Wystawa Ceramiki Polskiej, Reims, Francja, 1991; Wystawa młodych Twórców Europejskich, Pordenone, Włochy, 1991; Ceramika Europy Wschodniej, Filadelfia, USA, 1995; Ornamenta Silesiae – 1000 lat rzemiosła artystycznego na Dolnym Śląsku, Muzeum Narodowe, Wrocław, 2001

PALUCH Łukasz, ur. 1979, dyplom 2004. Obiekt graficzny, proj. graficzne, malarstwo, ilustracja. Asystent w Katedrze Proj. Graficznego na Wydz. Grafiki od 2004. Udział w wyst. m.in. Design młodych 2005, Instytut Wzornictwa Przemysłowego, Warszawa, 2005.

PALUSZAK Zbigniew, ur. 1931, dyplom 1957. Malarstwo. Red. graficzny miesięcznika „Odra” od 1959 (od pierwszego numeru). Członek Grupy Wrocławskiej w l. 1961-1975. M.in. Złoty Medal i nagroda ZPAP w Ogólnopolskim Konkursie Malarstwa „Bielska Jesień”, Bielsko-Biała, 1969. Wystawy indywidual.: m.in.; Muzeum Narodowe we Wrocławiu, 1961, 1972; 1977; BWA Wrocław, 1963; Galeria „Kordegarda”, Warszawa, 1971; Galeria Wertheim, Berlin Zach., 1977. Udział w wyst.: m.in. Świat malarskiej metafory, Muzeum Narodowe we Wrocławiu, 1958, 1970; Polsk Konst, Hallands Museum, Halmstadt, Szwecja, 1970; Polska sztuka współczesna 1945-1973, Duisburg, Niemcy, 1974; Malarstwo polskie, Shimin Galery, Jokohama, Japonia, 1974; PWSSP we Wrocławiu 1946-1990, CBWA „Zachęta”, Warszawa, 1990. Publ.: m.in. A. Dzieduszycki, Zbigniew Paluszak, Miesięcznik „Odra”, nr 7/8, 1970; M. Hermansdorfer, Artyści Wrocławia 1945-1970, Wrocław, 1996; Encyklopedia Wrocławia, Wrocław, 2000; Zbigniew Paluszak, [kat. wyst.], Ośrodek Kultury i sztuki Wrocław, 1998.

PANUFNIK-DWORSKA Ewa, ur. 1936, dyplom 1962. Rzeźba, ceramika, rysunek. Wystawy indywidual.: m.in. Ujęcia, BWA Wrocław, 1990; Rzeźba i rysunek, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław, 2000. Udział w wyst.: m.in. Międzynarodowy Konkurs Ceramiki Artystycznej, Faenza, Włochy, 1980; PWSSP we Wrocławiu 1946-1990, CBWA „Zachęta”, Warszawa, 1990; Ceramika 2001. Ciąg Dalszy, Wrocław, 2001. Publ.: m.in. prezent. w programie Wernisaż w „5”, TVP Wrocław, 1994; Z.

Gebhard, Trwała zjawiskowość, „Format”, nr 28-29, 1998; Encyklopedia Wrocławia, Wrocław, 2000.

PAWELA Laura, ur. 1977, dyplom 2000 (Uniwersytet Opolski), 2004. Rzeźba, instalacja, multimedia. Prowadzi w r. akad. 2005/2006 gościnną pracownię. Wystawy indywidual.: Reality – LP, CSW Zamek Ujazdowski, Warszawa, 2004; Faster, Galeria „Ego”, Poznań, 2005; Budżet 500, Galeria „Arsenał”, Białystok, 2005. Udział w wyst.: m.in. Targi Sztuki Współczesnej „Art Poznań”, Stary Browar, Poznań, 2004. VI Krajowa Wystawa Malarstwa Młodych, VII Konkurs im. E. Gępcerta, BWA Wrocław, 2005; Za czerwonym horyzontem, CSW Zamek Ujazdowski, Warszawa; Narodowe Centrum Sztuki Współczesnej, Moskwa, 2005.

PAWELSKA Wiesława, ur. 1940, dyplom 1966. Malarstwo, rysunek, grafika. Prof. zw. (1999), kier. Pracowni Rysunku na Wydz. Ceramiki i Szkła od 1980; kier. Katedry Kształcenia Ogólnoplastycznego w l. 1966-2002.

PAWELSKI Roman, ur. 1934, dyplom 1960. Rzeźba. Prof. na Politechnice Wrocławskiej, Wydz. Architektury (1992). Wystawy indywidual.: m.in. Galeria „Nie tylko my” BWA Wrocław, 1994; udział w wyst.: m.in. Kontynuacje, Wystawa Okręgowa ZPAP, 1992, Muzeum m. Wrocławia, „Arsenał”, Wrocław, 1992.

PAWEŁKO Mieczysław, ur. 1908, zm. 1962; dyplom 1932 (Szkoła Sztuk Plastycznych, Poznań) i 1938 (ASP w Warszawie). Rzeźba, ceramika (artystyczna, przemysłowa i architektoniczna). Prof. wrocławskiej PWSSP w l. 1948-1958; pierwszy dziekan Wydziału Ceramiki i Szkła (1949); rektor w latach 1950-1952. Projektant w wytwórniach ceramicznych (Chodzież, Włocławek) przed II wojną św. W 1948 uruchomił we Wrocławiu warsztaty ceramiczne na zlecenie BNEP. Realizacje: m.in. mozaika ceramiczna dla warszawskiego Dworca Głównego (1938-1939). Udział w wyst.: m.in. I Wystawa Grupt Ceramików, Warszawa, 1938; Ogólnopolska Wystawa Ceramiki i szkła Artystycznego, Wrocław, 1954; Okręgowa Wystawa Rzeźby, Wrocław, 1958; I Wystawa Plastyki Ziemi Nadodrzańskich, Wrocław, 1959. Publ. m.in. H. Krzetuska, Refleksje (wczoraj i dziś), BWA Wrocław, 2003.

PAWLAK Kazimierz, ur. 1957, dyplom 1982. Szkło artystyczne. Prof. zw. (1998); pedagog Uczelni od 1982; dziekan Wydziału Ceramiki i Szkła w l. 1996-2002. Wysta-

wy indywidual.: m.in. Galeria „Morin Studio”, Dieulefit, Francja, 1998; Verraria, Muzeum Archeologiczne, Kraków, 2003. Udział w wyst.: m.in. Ceramika i szkło polskie XX wieku, Muzeum Narodowe we Wrocławiu, 2004; Kanazawa 2001, Kanazawa, Japonia; Kristallnacht Competition, Filadelfia, USA. Publ.: m.in. B. Banaś, Znaki trwania w nietrwałym tworzywie, „Format”, nr 45, 2004; ULAN, Polska sztuka dekoracyjna [kat.wyst.], Bunkier Sztuki, Kraków, 1998; Who is who in Contemporary Glass Art, J. Waldrich Verlag, Monachium 1993.

PAWLKOWSKA Halina, ur. 1931, dyplom 1957. Grafika, rysunek, proj. szkła. Prof. na Wydz. Malarstwa, Grafiki i Rzeźby (1995-2001); pedagog Uczelni od l. 1957-2001; kier. Katedry Grafiki w l. 1971-1975. Wystawy indywidual.: m.in. Galeria „Spojrzenia”, Wrocław, 1980; „Mały Salon” BWA Wrocław, 1988; Muzeum Narodowe we Wrocławiu, 1999 (wyst. monogr.); udział w wyst.: m.in. Biennale Grafiki, Kraków, 1960, 1962; Wystawa Plastyki Ziemi Nadodrzańskich, Warszawa, 1961; Polskie współczesne szkło artystyczne, Kraków, 1963; Międzynarodowe Biennale Ekslibrisu, Malbork, 1967-1977, 1988; Ogólnopolskie Triennale Rysunku, Wrocław, 1968; Międzynarodowa Wystawa Ekslibrisu, Barcelona, 1969, Budapeszt, 1970; Międzynarodowe Biennale Grafiki, Kraków, 1970; Polska sztuka współczesna 1945-1973, Duisburg, Niemcy, 1974; Exlibris Polonais Contemporaine, Paryż, 1981. Publ.: m.in. I. Pijaczewska, Wrocław przywrócony Polsce. Sztuka dwudziestolecia 1945-1965, [w:] Sztuka Wrocławia, Wrocław, 1967; M. Woś, Spotkania z wierszami, spotkania z ludźmi, „Format”, nr 1, 1990; B. Baworowska, W obronie swoich uczuć (o grafice Haliny Pawlikowskiej), „Format”, nr 20-21, 1995; Halina Pawlikowska [kat. wyst. monogr.], Muzeum Narodowe we Wrocławiu, ASP we Wrocławiu, 1999; Encyklopedia Wrocławia, Wrocław, 2000.

PESZKO Wojciech, ur. 1962, dyplom 1987. Szkło artystyczne. Dr hab. (2005); adiunkt na Wydz. Ceramiki i Szkła; kier. Katedry Szkła w l. 2002-2005. Wystawy indywidual.: m.in. Einladung zur Ausstellung. Kunst und Design, Galerie in der Alten Schule, Burg Felden, Niemcy, 1996; Glasgestaltung, Galerie Eichenwand, Düsseldorf, Niemcy, 1997; Art Galerie – Fritzen, Hierford, Niemcy, 1998. Udział w wyst.: Glass Now, Japonia, 1992; Nowe polskie szkło. Hommage á Henryk A. Tomaszewski, The Finnish Glass Museum, Riihimäki, Finlandia, 1996. Publ.: m.in. „Mój Dom”, 1988, nr 39; Glas en Keramiek, nr 4.1994, (Holandia).

PĘKALSKI Stanisław, ur. 1895, zm. 1967; dyplom 1932 (ASP w Warszawie, uczeń K. Tichego. Wł. Skoczylasa i W. Jastrzębowski). Malarstwo, rysunek, witraż, malarstwo witrażowe. Stypendium Funduszu Kultury Narodowej w l. 1929-1930 (Francja, Włochy). Docent (1957); kier. Studium Ogólnego w l. 1951-1954; dziekan Wydziału Ceramiki i Szkła w l. 1964-1965; kier. Katedry Rysunku i Grafiki w l. 1958-1965 oraz kier. Katedry Malarstwa Architektonicznego w l. 1965-1967. Rektor w l. 1965-1967. Realizacje: m.in. witraże w Katedrze wrocławskiej oraz innych wrocławskich kościołach: NMP na Piasku św. Wojciecha, św. Marcina; w Katedrze w Częstochowie, Katowicach i Siedlcach; współaut. polichromii Rynku i Pl. Solnego we Wrocławiu. Nagroda Miasta Wrocławia, 1961. Publ. m.in. H. Krzetuska, Refleksje (wczoraj i dziś), BWA Wrocław, 2003.

PINTAL Przemysław, ur. 1965, dyplom 1992. Malarstwo. Pedagog Uczelni od 1992; adiunkt na Wydz. Malarstwa i Rzeźby od 1999, kier. Katedry Malarstwa od 2006. Członek Rady Bibliotecznej (2003-2006), kurator galerii ASP „Miejsce dla sztuki” od 2004. Kilkanaście wystaw indywidual., m.in.: Kolekcja bagażowa, Galeria Miejska, Wrocław, 1997; Techno Paegnia, Galeria Forum + E. Kościelak, Centrum Kultury „Zamek”, Wrocław-Leśnica, 2005. Udział w wyst.: m.in. Artyści z Dolnego Śląska, Bucholz, Niemcy, 2002; Survival 1, ul. Koszarowa 3 (pustostan), Wrocław 2003; Mity i antymity, Galeria „Forum+”, C. K. „Zamek”, Wrocław-Leśnica, 2005. Publ. własne: m.in. Survival 3, „Format”, nr 47, 2005.

PŁOCICA Grażyna, ur. 1952, dyplom 1977. Ceramika artystyczna. Prof. na Wydz. Ceramiki i Szkła; pedagog Uczelni od 1978. Czł. grupy ceramicznej „Nie Tylko My”. Wystawy indywidual.: m.in. Wrocław, 1985, 1989, 1998. Udział w wyst.: m.in. Biennale Ceramiki Polskiej, Wałbrzych 1981, 1983, 1987; Międzynarodowy Konkurs Ceramiki Artystycznej, Faenza, Włochy, 1981, 1987; Ornamenta Silesiae – 1000 lat rzemiosła artystycznego na Dolnym Śląsku, Muzeum Narodowe we Wrocławiu, 2001; Ceramika 2001. Ciąg dalszy, BWA Wrocław, 2001.

PŁOTNICKA Anna, dyplom 1981. Performance, film wideo, fotografia, sztuka sieci; kurator wystaw artyst. Pedagog w Państwowym Liceum Sztuk Plastycznych we Wrocławiu od 1989 (malarstwo, fotografia). Stypendium Fundacji Kulturalnej „Copernicus”, 2005. Wystawy indywidual.: m.in. Widzialne – Niewidzialne – kręgi,

Het Apollohuis, Eindhoven, Holandia, 1991; Nieskończone performance, CSW Zamek Ujazdowski, Warszawa, 1997; Do widzenia – do patrzenia, Galeria „Awangarda”, BWA Wrocław, 1998; Żywe historie, cd., CSW Łażnia, Gdańsk, 2001; Trzymam się powietrza, Galeria „ON”, Poznań, 2005. Udział w wyst.: m.in. WRO – Media Art Biennale, Wrocław, 1997, 2001, 2005; Do – Od, Bunkier Sztuki, Kraków, 2000. Publ.: m.in. I Kowalczyk, Praca, [w:] Krzątana, [kat. wyst. zbior.], BWA Wrocław, 2002; A. Szyłak, Architecture of Gender, [kat. wyst. zbior.], Nowy Jork, 2003; M. Tychmanowicz, Sylwetki, „Sekcja”, Magazyn Historyków Sztuki, nr 1/2006.

PODSIADŁY Feliks, ur. 1936, dyplom 1962. Malarstwo, fotografia, performance. Asystent na Wydz. Malarstwa, Grafiki i rzeźby w l. 1963-1965, st. wykładowca w l. 1975-1982. Wykł. w Instytucie Sztuk Pięknych w Conacry (Gwinea) w l. 1965-1970. Prof. teorii koloru i malarstwa w Akademii Sztuki Dekoracyjnej w Strasburgu (1983-2000). Wystawy indywidual.: m.in. FIAP, Paryż, 1974; Zdjęcie maski (performance), Galeria „X”, Wrocław, 1979; Rysunek wizjonomiczny (performance), Galeria „Jatki”, Wrocław, 1980; Niewidzialne obrazy gestu (performance), Paryż, 1984; Galeria Boulanger, Paryż, 1988. Udział w wyst.: m.in. Poeticas Visual, Sao Paulo, Brazylia, 1977; Multimedia International, Sao Paulo, Brazylia, 1979; Plages, Paryż, 1983; Jesteśmy, CBWA „Zachęta”, Warszawa, 1990; Jeune Peinture, Grand Palais, Paryż, 1990; Grands et Jeunes d’Aujourd’hui, Grand Palais, Paryż, 1991.

PODSIADŁY Leon, ur. 1932, dyplom 1957. Rysunek, rzeźba, ceramika. Prof. na Wydz. Malarstwa, Grafiki i Rzeźby (1990); pedagog Uczelni od 1970; prodziekan w l. 1981-1983, dziekan w l. 1984-1987, kier. Katedry Rzeźby w l. 1986-1989. Realizacje: m.in. Pomnik Mikołaja Kopernika, Wrocław; Pomnik Pomordowanych Więźniów z Gross-Rosen, Pietrzykowie; ołtarz papieski, Wrocław-Partynice (współaut. z A. Grytem i J. Sztajerem), 1983. Wystawy indywidual.: m.in. Rysunek, Galeria „Na Ostrowie”, Wrocław, 1985. Udział w wyst.: m.in. Hommage á Henryk Stażewski, Galeria „Rekwizytornia”, Wrocław, Kontro Dimou Atheineon, Ateny, Grecja, 1988; PWSSP we Wrocławiu 1945-1990, CBWA „Zachęta”, Warszawa, 1990; Tradycja i teraźniejszość, Brunszwik, Niemcy, 1995; Nasza obecność, Monachium, 1995; Rzeźba, Praga, 2003. Publ.: m.in. Rocznik „Rzeźba Polska”, 1986.

POPOWSKI Jerzy, ur. 1935, dyplom 1960. Proj. graficzne, wystawiennictwo, konserwacja zabytków. St. wykładowca na Wydz. Grafiki od l. 70; prodziekan Wydz. Malarstwa, Grafiki i Rzeźby w l. 1990-1993. Współrealizator i współuczestnik akcji happeningowych Teatr Sensibilistyczny i Teatr Katastroficzny, Wrocław 1957, 1958. Red. graficzny „Gazety Robotniczej” w l. 1968-1975; kier. art. Wyd. KAW, Oddz. we Wrocławiu w l. 1975-1981. Prezes Zarządu Okręgu ZPAP we Wrocławiu w l. 1979-1982. Publ.: m.in. K. Głaz, M. Jędrzejewski, Sensibilizm, Bibl. „Formatu”, Wrocław, 2004.

PORADOWSKA-WERSZLER Ewa Maria, ur. 1942, dyplom 1967. Tkanina, malarstwo (pastel). Prof. zw. (2006); pedagog Uczelni od 1996. Kier. Pracowni Tkaniny Artystycznej oraz Pracowni Dyscyplin Plastycznych w Architekturze w ramach studiów podyplomowych na Wydz. Architektury Wnętrz i Wzornictwa. Założycielka grupy tkackiej „10 x TAK” (1972) oraz galerii Grupy we Wrocławiu (1978); czł. kuratorium Międzynarodowego Biennale Sztuki Włókna „Flexible” w l. 1992-2000. Inicjator i kurator Międzynarodowego Sympozjum Sztuki Włókna „Warsztat Twórczy – Kowary” (od 1974). Nagroda Miasta Wrocławia (1990). Wystawy indywidualne: m.in. Sztuka włókna (moduły, rytmy, porządki), Centralne Muzeum Włókiennictwa, Łódź, 2002/2003; Pielgrzymowanie, Muzeum Archidiecezjalne, Wrocław, 2001; Tajemnica światła, Schloss Almoshof, Norymberga, 2006. Udział w wyst.: m.in. Tkanina i papier, Galeria Sztuki Współczesnej „Chenkin”, Holon, Izrael, 1998; XI Międzynarodowe Triennale Tkaniny, Centralne Muzeum Włókiennictwa, Łódź, 2004. Publ. własne: m.in. W kręgu sztuki Wandy Bibrowicz, Wrocław, 2001. Publ.: m.in. Encyklopedia Wrocławia, Wrocław, 2000; I. Huml, Sztuka przedmiotu – przedmiot sztuki, Instytut Sztuki PAN, Warszawa, 2003, s. 242-248.

POZNAŃSKA Alfreda, ur. 1939, zm. 2001; dyplom 1965. Rzeźba. Prof. zw. (1995); pedagog Uczelni w l. 1973-2001; kier. Katedry Rzeźby w l. 1993-1996. Aktywnie działała w ruchu „Solidarności”, szczeg. w działaniach Duszpasterstwa Środowisk Twórczych we Wrocławiu. Realizacje: m.in. kaplica i ołtarz św. Benedykty Teresy od Krzyża (Edyty Stein), kościół św. Michała Archanioła, Wrocław, 1991; Droga krzyżowa, kościół św. Marcina, Wrocław, 1995-2001. I nagroda na IV Międzynarodowym Biennale im. Dantego, Rawenna. Włochy, 1979. Wystawy indywidualne: m.in. Naoczne i ukryte, Biblioteka im. Ossolińskich, Wrocław, 1996; Alfreda Poznańska 1939-2001, Biblioteka im. Ossolińskich, 2002; Alfreda Poznańska – życie i twór-

czość, Centrum Rzeźby Polskiej, Orońsko, 2005. Publ.: m.in. M. Orzeł, Ukryte i naoczne, [w:] Alfreda Poznańska 1939-2001, [kat. wyst. monogr.], Biblioteka im. Ossolińskich, 2002; M. Woś, Uderz w kamień, [w:] tamże.

PUKOCZ Wojciech, ur. 1970, dyplom 1997. Malarstwo, rysunek, fotografia, sztuka internetu, film video. Asystent na Wydz. Malarstwa, Grafiki i Rzeźby od 1997. Wystawy indywidualne: m.in. Obiekty anatomiczne, Galeria „Milano”, Warszawa. Udział w wyst.: m.in. IV Krajowa Wystawa i V Konkurs Malarstwa Młodych im. E. Gepperta, BWA Wrocław 2001; Festiwal Malarstwa Współczesnego, Szczecin, Survival 1, Wrocław, 2003.

PUSZCZYŃSKI Michał, ur. 1976, dyplom 2001. Ceramika artystyczna (od 1999 praktykuje wypalanie drewnem według tradycji dalekowschodniej). Asystent na Wydz. Ceramiki i Szkła od 2003. Wystawy indywidualne: m.in. Miejska Galeria Sztuki, Częstochowa, 2004; Galeria Szkła i Ceramiki BWA Wrocław, 2004; Galeria BB, Kraków, 2005.

RODZIŃSKI Stanisław, ur. 1940, dyplom 1963 (ASP w Krakowie, prac. E. Krchy). Malarstwo, krytyka sztuki. Prof. zw. (1992); w l. 1972-1981 prowadził Pracownię Malarstwa i Rysunku w PWSSP we Wrocławiu, od 1981 pedagog ASP w Krakowie, dziekan Wydz. Malarstwa wł. 1993-1996; rektor od 1996. Czł. rzecz. Wydziału Twórczości Artystycznej PAU, czł. AIAP i AICA. Sygnatariusz deklaracji Towarzystwa Kursów Naukowych (tzw. Latającego Uniwersytetu), 1977, uczestnik ruchu kultury niezależnej. W l. 1991-1992 czł. Rady Kultury przy premierze RP. Doktor h.c. Uniwersytetu Wrocławskiego (2002). Kilkadziesiąt wystaw indywidualnych; autor kilkuset artykułów o sztuce współczesnej, w tym zbiory esejów: Sztuka na co dzień i od święta, 1999; Obrazy czasu, 2001.

ROMIŃSKI Piotr, ur. 1967, dyplom 1996. Ceramika artystyczna i przemysłowa, rysunek. Asystent w Katedrze Restauracji i Rekonstrukcji Ceramiki i Szkła. Stypendysta „Polityki” I za rok 2004 – akcja „Zostańcie z Nami”. Wystawy indywidualne: Ceramika – Sztuka Ognia, Muzeum Czynu Powstańczego, Góra Św. Anny, 2006; Szczyty – Wieże – Tarcze, Muzeum Archeologiczne w Krakowie, 2003; Mój świat... BWA Wrocław, 2002. Udział w wyst.: m.in. II Triennale Autoportretu im. Jacka Malczewskiego, Radom, 1997; Ceramika 2001. Ciąg dalszy, BWA Wrocław, 2001.

ROSOŁOWICZ Jerzy, ur. 1928, zm. 1982; dyplom 1953. Malarstwo, obiekt, sztuka pojęciowa, teoria sztuki. Czł. Grupy Wrocław-

skiej w l. 1962-1975; uczestnik plenerów w Osiekach w l. 1964, 1970. Wystawy indywidualne: m.in. Muzeum Śląskie (od 1970 Narodowe) we Wrocławiu, 1965; Galeria „Od Nowa”, Poznań, 1965, 1968; Galeria „Współczesna”, Warszawa, 1966, 1969 (z A. Szpakowską-Kujawską); Galeria „Krzysztofor”, Kraków, 1967; Galeria „Pod Moną Lisą”, Wrocław, 1968; Muzeum Sztuki Aktualnej, Wrocław, 1969; Galeria „LP220”, Turyn, Włochy, 1971; BWA Wrocław, 1974, 1975; Galeria „Akumulatory 2”, Poznań, 1975, 1980, 1982; Galeria „X” ZPAP, Wrocław, 1980; CSW Zamek Ujazdowski, Warszawa, 1994. Udział w wyst.: m.in. Wystawa i Sympozjum „Złotego Grona”, Zielona Góra, 1963, 1965; Poszukiwania, Muzeum Sztuki Aktualnej, Wrocław, 1967; Przestrzeń – Ruch – Światło, Muzeum Sztuki Aktualnej, Wrocław, 1967; Sympozjum Wrocław ’70; SP – Sztuka Pojęciowa, Galeria „Pod Moną Lisą”, Wrocław, 1970; Atelier ’72, Edynburg, 1972; Omaha Flow Systems, Yoslyn Art Museum, USA, 1973; Prospective, Uniwersytet Sao Paulo, Brazylia, 1974; Terra 1, Muzeum Architektury, Wrocław, 1975. Publ. własne: m.in. Teoria funkcji formy, „Zagadnienia Rodzajów Literackich”, t.VII, z.1(12), 1964, s. 73-84; Neutrdrom, „Odra”, nr 10/1968. Publ.: m.in.: J. Ludwiński, Mimikra Neutrdromu, „Odra”, nr 10/1968; U. Czartoryska, Od pop-artu do sztuki konceptualnej, Warszawa, 1973; B. Kowalska, Polska awangarda malarska, Warszawa, 1975; B. Kowalska, Twórcy – postawy. Artyści mojej galerii, Kraków, 1981; J. Bogucki, Sztuka Polski Ludowej, Warszawa, 1983; Sympozjum Plastyczne „Wrocław ’70”, Wrocław, 1983; M. Hermansdorfer, Artyści Wrocławia 1945-1970, Wrocław, 1996.

ROZPONDEK Krzysztof, ur. 1961, dyplom 1987. Ceramika artystyczna i rysunek. Prof. na Wydz. Ceramiki i Szkła (2004); pedagog Uczelni od 1989; kier. Katedry Ceramiki w l. 2002-2005. Wystawy indywidualne: m.in. Ceramika z pieca węgierskiego, Galeria BOK, Bolesławiec, 2000; Leżące, Galeria „Design” BWA Wrocław, 2001; Galeria Szkła i Ceramiki BWA Wrocław, 2004. Udział w wyst.: IV Międzynarodowe Triennale Rysunku, Wrocław, 1988; Ceramika 2001. Ciąg dalszy, BWA Wrocław, 2001. Publ. wł.: Pierwszy ogień, [w:] Ceramika Młodych 2004, [kat. wyst.], Galeria „Awangarda” BWA Wrocław, 2004.

RZAŚA Adam, ur. 1936, dyplom 1963. Malarstwo, instalacja. Twórca studenckiego Teatru „Trumna”, Wrocław, 1962-1966. Wystawy indywidualne: m.in. Galeria Fischer, Stuttgart, Niemcy, 1979; Galeria Krone, Akwizgran, Niemcy, 1987. Udział w wyst.: m.in. Akwizgran, Ratusz, 1992; Centrum Kultury Polskiej, Berlin, 1993.

SACHARCZUK Bożena, ur. 1972, dyplom 1997. Ceramika artystyczna. Asystentka w Pracowni Koła Garncarskiego od 1998. Wystawy indywidual.: m.in. Detale, Galeria „Kontynenty”, Warszawa, 2003; Forma a funkcja, Galeria „Design”, BWA Wrocław, 2005. Udział w wyst.: m.in. Ceramika 2001. Ciąg Dalszy, BWA Wrocław, 2001; Międzynarodowy Konkurs Ceramiki Artystycznej, Faenza, Włochy, 2003; I. European Ceramic Competition, Grecja, 2004. Publ.: M. Kowalewska, Detale, [kat. wyst.], Warszawa 2003.

SASAK Stanisław, ur. 1958, dyplom 1983 (architektura wnętrz), 1986 (grafika). Grafika, proj. graficzne, wystawiennictwo, scenografia. Pedagog Uczelni od 1998; adiunkt w Katedrze Sztuki Mediów na Wydz. Grafiki od 1998. Realizacje: m.in. wystawa stała sztuka Śląska XIV-XV w., Muzeum Narodowe we Wrocławiu, 1986/1987. Udział w wyst.: m.in. Wrocław wczoraj i dziś, Wrocław, 1983; Krańcowe Biennale Młodych Droga i Prawda, Wrocław, 1987; Wrocław-Mons (wyst. PWSSP), Mons, Belgia, 1987; Punkt widzenia, HBK, Brunszwik, Niemcy, 2006.

SCHWARZ Tomasz, ur. 1955, dyplom 1980. Malarstwo, rysunek. Prof. w Katedrze Kształcenia Ogólnoplastycznego na Wydz. Ceramiki i Szkła (2005); pedagog Uczelni od 1983. Wystawy indywidual.: m.in. Galeria „Pod Kalamburem”, Wrocław, 1994; Galeria Ośrodka Kultury w Bolesławcu, 1994. Udział w wyst.: m.in. Muzeum Architektury, Wrocław, 2000.

SCHWARZER-LITWORNIA Krystyna, ur. 1952, dyplom 1980. Szkło artystyczne (instalacje). Od 1982 mieszka we Włoszech. I nagroda w konkursie Dolnośląskie wystawy sztuki. Ciąg dalszy, Szkło 2003, Wrocław. Wystawy indywidual.: m.in. Adonalia, Muzeum Narodowe, Wrocław, 1997; Collegium Maius, Kraków, 1997; Labirynt ściśle nieskończony, Centrum Sztuki i Techniki Japońskiej „Manggha”, Kraków, 1998; Dedal i Ikar. Racja i namiętność, Galeria „Kordegarda”, Warszawa, 2002. Udział w wyst.: m.in. Figura w rzeźbie polskiej, Galeria Narodowa „Zachęta”, Warszawa, 1999; Contemporary Sculpture in the Crystal and Glass of European Community Countries, Liege, Francja, 1992. Publ.: m.in. K. Czerni, Zwierciadło nie-rozsądku – szkło Krystyny Schwarzer-Litworni, [w:] Rezerwat sztuki. Tropami artystów polskich XX w., Kraków 2000; P. Szubert, W labiryncie zwierciadeł, [w:] Dedal i Ikar. Racja i Namiętność, [kat. wyst.], Warszawa 2002.

SIENKIEWICZ Marek, ur. 1964, dyplom 1994 (ASP Poznań). Instalacja, obiekt, rzeźba, rysunek, performance. Asystent na Wydz. Malarstwa i Rzeźby od 1997. Wystawy indywidual.: m.in. Galeria Miejska, Wrocław, 1996; udział w wyst.: m.in. Prague Quadriennale of Theatre, Design and Architecture, Praga, 1995; Festival Polonais, Rouen, Francja, 1997.

SIENKIEWICZ Marta, ur. 1967, dyplom 1997. Szkło artystyczne, witrażownictwo, proj. wnętrz. Adiunkt na Wydz. Ceramiki i Szkła od 2005. Udział w wyst.: Witraże 2000, klasztor Dominikanów w Krakowie, 2000; Jak szkło kruche, Muzeum Przemysłu, Opatówek, 2000; Szkło zbliża, Leszno, Poznań, Warszawa, Wrocław, 2005-2006. Publ. własne: cykl art. w periodyku „Świat szkła” (2004-2005).

SKARBK Krzysztof, ur. 1958, dyplom 1985. Malarstwo (sztalugowe i ścienne), sztuka wideo, sztuka akcji, instalacja. Instrumentalista i wokalista grup performerско-muzycznych. Prof. na Wydz. Malarstwa i Rzeźby (2001); pedagog Uczelni od 1987. Kurator główny V Krajowej Wystawy Malarstwa Młodych i Konkursu im. E. Gepperta, BWA Wrocław, 2003; od 2004 kurator galerii ASP Wrocław „Miejsce dla sztuki”. Wystawy indywidual.: m.in. Malarstwo, Galeria WAAG, Lejda, Holandia; Wystawa obiektów – Gabinet Operacji Plastycznych, Galeria Narodowa „Zachęta”, Warszawa, 1993; malarstwo i filmy wideo, Muzeum im. X. Dunikowskiego, Oddz. Muzeum Narodowego w Warszawie, 1995. Udział w wyst.: m.in. Ekspresja lat 80., BWA Sopot, 1986; Realizm radykalny. Abstrakcja konkretna, Muzeum Narodowe, Warszawa, 1967; Szyk polski, Galeria Narodowa „Zachęta”, Warszawa, 1991; Spontaneous Synthesis, Galeria Andre Zarre, Nowy Jork, 2001. Publ.: m.in. J.M. Daszkiewicz, Malarstwo młodych 1980-1990. Nowe tendencje, Warszawa 1995; Encyklopedia kultury polskiej XX wieku. Od awangardy do postmodernizmu, red. G. Dziamski, Warszawa 1996; Słownik malarzy polskich (M. Sitkowska), Warszawa, 2001; Krzysztof Skarbak, Malarstwo i sztuka video, [kat. wyst.], Ośrodek Kultury i Sztuki, Wrocław, 2002; K. Stanisławski, Nowa ekspresja. 20 lat, vol. 1, Introdukcja, wyd. Omikron, Babice Stare k. Warszawy, 2006.

SKIBA Piotr, ur. 1980, dyplom 2006. Malarstwo, instalacja, fotografia. Wystawy indywidual.: Galeria Entropia, Wrocław 2005; The Not Admitted Venue, opuszczony basen, ul. Teatralna, Wrocław, 2006. Udział w wyst.: Krajowa Wystawa Malarstwa Młodych, Konkurs im. E. Gepperta, BWA

Wrocław, 2005; Survival 2; Koszary prora-dzieckie, Wrocław; 2004. (DV)

SKOMOROWSKA-WILIMOWSKA Łucja, ur. 1926, dyplom 1952. Rzeźba (portretowa, architektoniczna, pomnikowa). Prof. na Wydz. Architektury Wnętrz i Wzornictwa Przemysłowego w l. 1989-1994; pedagog Uczelni w l. 1951-1952 i 1956-1992. Utworzyła i prowadziła Pracownię Rzeźby na Wydz. Projektowania Plastycznego (od 1970 – Wydz. Architektury Wnętrz i Wzornictwa Przemysłowego); w l. 1964-1992. Kier. Katedry Kształcenia Ogólnoplastycznego w l. 1981-1986, prodziekan w l. 1972-1978; prorektor w l. 1978-1981. Realizacje: m.in. Pomnik Żołnierzy Radzieckich, Cmentarz na Skowroniej Górze, Wrocław; Pomnik Żołnierzy Armii Krajowej, cmentarz Św. Rodziny, Wrocław; Pomnik Żołnierzy Wojska Polskiego, cmentarz na Oporowie, Wrocław; Pomnik ks. Jerzego Popiełuszki, kościół w Suchowoli. Wystawy indywidual.: Muzeum Narodowe we Wrocławiu, 1971. Udział w wyst.: m.in. Wystawa Młodej Plastyki („Arsenal”), Warszawa, 1955; Wystawa Ziem Nadodrzańskich, Warszawa, 1958; Ogólnopolska Wystawa Sztuki Sakralnej, Wrocław, 1964. Publ. własne: Metody kształcenia rzeźbiarzy w Szkole Wrocławskiej w oparciu o założenie Xawerego Dunikowskiego, Rocznik „Rzeźba Polska”, t. VIII, 1996-1997; Encyklopedia Wrocławia, Wrocław, 2000.

SKOWROŃSKI Artur, ur. 1970, dyplom 1997. Grafika, proj. graficzne. Asystent na Wydz. Grafiki od 1997. Wystawy indywidual.: m.in. Homunkulus – MCMXCIX, Galeria Sztuki BWA, Jelenia Góra, 2000; Heads, Muzeum Narodowe, Ufa, Rosja, 2004. Udział w wyst.: m.in. Ural Print Triennial, Ufa, Rosja, 2001; 4rh KIWA, Kioto, Japonia, 2003; Hand in Hand, Muzeum Narodowe, Poznań, 2005.

SMOLIŃSKI Eugeniusz, ur. 1942, dyplom 1967. Rysunek, malarstwo, grafika. Prof. zw. (1995); pedagog Uczelni od 1972; kier. Katedry Grafiki na Wydz. Malarstwa, Grafiki i Rzeźby w l. 1989-1996, dziekan Wydz. Grafiki w l. 1996-1999, kier. Studium Projektowania Graficznego od 1999. Wystawy indywidual.: m.in. ...wypisz, wymaluj..., Galeria „Na Ostrowie”, Wrocław, 1986; Coś podobnego, Galeria Teatru STU, Kraków; Galeria „Na Solnym”, Wrocław, 1989. Udział w wyst.: m.in. Refleksja konceptualna w sztuce polskiej, CSW Zamek Ujazdowski, Warszawa, 1999; Polska abstrakcja analityczna, Galeria „Awangarda”, BWA Wrocław, 1999. Publ.: m.in. B. Kowalska, Twórcy – postawy, Wyd. Literackie, Kraków, 1981; A. Saj, Wymiary podobieństwa,

„Format”, nr 20-21, 1995; A. Kostolowski, P.I.K. Polskie inwencje conceptualne, [w:] Refleksja conceptualna w sztuce polskiej. Doświadczenia dyskursu, CSW, Warszawa 2000; Paweł Polit, Doświadczenia dyskursu. Polska sztuka conceptualna w latach 1965-1975, [w:] tamże.

SMUŻNIAK Norman, ur. 1969, dyplom 1996. Malarstwo. Pedagog Uczelni od 1996; adiunkt na Wydz. Malarstwa i Rzeźby od 2002. Wystawy indywidualne: m.in. Lamenti, Państwowa Galeria Sztuki, Legnica, 1999; Mondo cane, Filharmonia Wrocławska, 2002; Zeitlose Welten, Biblioteka im. Ossolińskich we Wrocławiu, Instytut Willy Brandta, Wrocław, 2003; Die Reise – Out of Time, Galeria „Pokusa”, Wiesbaden, Niemcy, 2005. Udział w wyst.: m.in. Krajowa Wystawa Młodych i Konkurs im. Eugeniusza Gepperta, Wrocław, 1999; Ein Block, Ludwigs-Maximilian Universität, Monachium, 1999; WinterArt, Galeria „Pokusa”, Wiesbaden, Niemcy, 2004; Śląskie lato w Toskanii, Palaggio di Parte Gwelfa, Florencja, 2005.

SOBOTA Stanisław, ur. 1967, dyplom 1996. Szkło artystyczne. Pedagog Uczelni od 1996; adiunkt na Wydz. Ceramiki i Szklania od 2002. Wystawy indywidualne: m.in. Kartka z podróży, Galeria Szklania i Ceramiki, BWA Wrocław, 1998; Dyferencje, Galeria Szklania i Ceramiki, BWA Wrocław, 2002; Portrety, Galeria BB, Kraków, 2004. Udział w wyst.: m.in. Szklane nieznanne, Smalands, Szwecja, 1999; Polskie szkło współczesne, Muzeum Karkonoskie, Jelenia Góra, 2001.

STANIELEWICZ Marek, ur. 1954, dyplom 1980. Proj. graficzne, rysunek, wystawianictwo, fotografia, kostium teatr., kolekcje mody. Wykładowca na Wydz. Grafiki od 1994. Kier. Galerii Kolegium Europy Wschodniej we Wrocławiu od 2003. Wyst. indywidualne: m.in. Rysunek, grafika, „E – Galeria”, Budapeszt, 1980; Fotografia, Operetka Wrocławska, 1993; Muzeum Narodowe Ziemi Przemyskiej, Przemyśl, 2003. Udział w wyst.: m.in. II Międzynarodowe Triennale Rysunku, Wrocław, 1980; Nie boję się kiczu, PWSSP we Wrocławiu, 1987; 10 lat „Solidarności”, Brest, Francja, 1990..

STEFANIK Wojciech, ur. 1952, dyplom 1979. Instalacja, performance. Założyciel i kierownik Galerii „Katakumby” w Akademii Rolniczej we Wrocławiu w l. 1977-1980, Ośrodka Działań Plastycznych na Politechnice Wrocławskiej (1981-1989) oraz w Centrum Sztuki „Impart” we Wrocławiu w l. 1990-1998. W latach 1997-2002 dyrektor BWA Wrocław – Galerie Sztuki Współczesnej. Wystawy indywidualne:

m.in. Raczej tak, CSW Zamek Ujazdowski, Warszawa, 1994; Jeszcze raz blisko końca, czyli nic nowego, Galeria „Labirynt”, Lublin, 2003. Udział w wyst.: m.in. Nasza obecność, Monachium, 1995; Haltungen, Drezno, 1997; Niekończąca się linia, Muzeum Sztuki Reduktywnej, Świeradów Zdrój, 1999. Publ.: m.in.: K. Dackiewicz, Wojciecha Stefanika teatr światła i czasu, „Format”, nr 28/29, 1998; Z. Makarewicz, Nie ma żadnej pewności, miesięcznik „Odra”, nr 7/8, 2006.

STORY Bogusław, ur. 1962, dyplom 1986. Malarstwo, rzeźba, ceramika, rysunek. Asystent na Wydz. Malarstwa, Grafiki i Rzeźby w l. 1985-1989. Wystawy indywidualne: m.in. Galeria „W Pasażu”, Wrocław, 1987; Instytut Kultury Polskiej, Lipsk, Niemcy, 1991; udział w wyst.: m.in. Krajowe Biennale Młodych Droga i Prawda, Wrocław, 1985, 1987; Wrocław-Mons (wyst. PWSSP), Mons, Belgia, 1987; Krajowa Wystawa Malarstwa i Konkurs im. E. Gepperta, BWA Wrocław, 1989; Forma i kolor, Wrocław, Drezno, 2001; Genius loci, Wrocław, 2001, Salzburg, 2005. Publ. m.in. M. Śnieciński, Powiedz mu rzeczy, „Format”, nr 30, 1999.

SZEWczyk Jacek, ur. 1958, dyplom 1982. Grafika, rysunek, kurator wystaw. Prof. zw. (2003) na Wydz. Grafiki; pedagog Uczelni od 1982. Prorektor ds. artystyczno-badawczo-naukowych w l. 1999-2050; rektor od 2005. Kurator Międzynarodowego Konkursu Rysunku we Wrocławiu w 2000 (z P. Frąckiewiczem). Wystawy indywidualne: m.in. Rysunek, Muzeum Architektury, Wrocław, 2006; udział w wyst.: m.in. XIX Międzynarodowy Kongres Ekslibrisu, Oksford, 1982; XX Międzynarodowy Kongres Ekslibrisu, Weimar, Niemcy, 1984; I Triennale Rysunku im. T. Kulisiwicza, Kalisz, 1986; III Bienal International de Granado, Orense, Hiszpania, 1994; Kalmar Kunstmuseum, Kalmar, Szwecja, 2003. Publ.: m.in. J. Kostowski, Co się dzieje na ulicy Żeglarskiej, „Format”, nr 20-21, 1995; Richard Noyce, Contemporary Graphic Art in Poland, „Craftsman House in Australia”, 1997; M. Ratajczak, Na papierze, na szkle, [w:] kat. wyst. indywidualne, Zapadočeska Galerie v Pilzni, Pilzno, Czechy, 2006.

SZMATUŁA Waldemar, ur. 1951, dyplom 1977. Rysunek, rzeźba, mała architektura. Pedagog Uczelni od 1979; adiunkt na Wydz. Ceramiki i Szklania od 1996, kier. Pracowni Proj. Rzeźby do Architektury (1986-1995), kier. Pracowni Rzeźby na Wydz. Ceramiki i Szklania od 1995. Publ.: U. Benka, Umuzycznione formy Szmatuły, „Format”, nr 45, 2004.

SZPAKOWSKA-KUJAWSKA Anna, ur. 1931, dyplom 1956. Malarstwo, rysunek, rzeźba ceramiczna, proza literacka. Członek Grupy Wrocławskiej w l. 1961-1985. Stypendium Fundacji Michael Karolyi, 1965. Realizacje: m.in. malarstwo ceramiczne na ścianie bud. Instytutu Matematyki Uniw. Wrocławskiego, 1971; plafon malarski w Bibliotece Wojew. i Miejskiej, Wrocław, 1975. Wystawy indywidualne: m.in. Galeria „Pod Moną Lisą”, 1968; Galeria „Współczesna”, Warszawa, 1969 (z J. Rosołowiczem); Muzeum Narodowe we Wrocławiu (wyst. monogr.), 1969, 2005; BWA Wrocław, 1977, 1990, 1996; Galeria „Centaur”, Londyn, 1984. Udział w wyst.: m.in. Festiwal Sztuki, CBWA „Zachęta”, Warszawa, 1968 (prace usunięte przez cenzurę); plener w Osiekach, 1969; Sympozjum Plastyczne Wrocław '70 (inicjatorka); Festiwal Malarstwa Współczesnego, Cagnes sur Mer, Francja, 1985; Sztuka Wrocławia 1945-1970, Muzeum Narodowe we Wrocławiu, 1990. Publ. własne: m.in. Krajobrazy wewnętrznych przestrzeni, [w:] O naturze i kulturze, Wyd. Uniw. Wrocławskiego, 2005; Polskie opowieści rodzinne, „Odra”, nr 6/2006. Publ.: m.in. Sympozjum Plastyczne „Wrocław '70”, Wrocław, 1983; M. Hermansdorfer, Artyści Wrocławia 1945-1970, Wrocław, 1996; Anna Szpakowska-Kujawska. Jest się [monogr.], OKiS, Wrocław, 2005.

SZYBA Stanisław, ur. 1935, zm. 2006; dyplom 1962. Ceramika artystyczna i architektoniczna. Prof. na Wydz. Ceramiki i Szklania (1996-2006); pedagog Uczelni w l. 1970-2006. Realizacje plenerowe i w architekturze. Udział w wyst.: m.in. I Biennale Ceramiki, Vallauris, Francja, 1969; Międzynarodowa Wystawa Ceramiki, Sopot, 1970; Międzynarodowa Wystawa Ceramiki, Gdańsk, 1973. Publ.: m.in. I. Huml, Polska sztuka stosowana XX w., Warszawa 1978; P. Banaś, Współczesne polskie szkło i ceramika, Warszawa 1990.

TEPER Joanna, ur. 1970, dyplom 1995. Ceramika artystyczna, malarstwo, rysunek. Pedagog Uczelni od 1997; adiunkt na Wydz. Ceramiki i Szklania w Prac. Technologii i Technik Ceramicznych oraz w Katedrze Malarstwa Architektonicznego i Multimediów na Wydz. Architektury Wnętrz i Wzornictwa (2004). Wystawy indywidualne: m.in. Przyplwy, Galeria Szklania i Ceramiki BWA Wrocław, 2002; Terra ultima, Muzeum Archeologiczne, Kraków, 2003; Obiekty ceramiczne, Galeria BOK, Bolesławiec, 2005. Udział w wyst.: m.in. IV Międzynarodowa Wystawa Ceramiki, Cesky Krumlov, Czechy, 1997; ULAN, Polska sztuka dekoracyjna, Bunkier Sztuki, Kraków, 1998; Rzeźba 2005. Ciąg dalszy, BWA Wrocław, 2005.

TOMASZEWSKI Tomasz, ur. 1966, dyplom 1997. Rzeźba, mała architektura. Pedagog Uczelni od 1998; asystent na Wydz. Malarstwa i Rzeźby od 1998. Wystawy indywidual.: m.in. Półrealne, Galeria Miejska, Wrocław, 2003; udział w wyst.: m.in. Dolnośląski przegląd sztuki – Rzeźba 2005, Galeria „Awangarda” BWA Wrocław, 2005. Publ.: m.in. Z. Makarewicz, Spotkania z wrocławskimi rzeźbiarzami „Odra”, nr 6/2005.

TROJANOWSKA Anna, ur. 1978, dyplom 2002. Grafika warsztatowa, proj. graficzne (multimedia). Pedagog Uczelni od 2003; asystentka na Wydz. Grafiki od 2003. Wystawy indywidual.: m.in. Galeria „Design” BWA Wrocław; udział w wyst.: m.in. Triennale Grafiki i Rysunku, Tajwan.

TUMKIEWICZ Władysław, ur. 1922, zm. 1977; dyplom 1952. Rzeźba. Asystent na Wydz. Malarstwa, Grafiki i Rzeźby l. 1950-1952. Czł. Grupy Wrocławskiej w l. 1961-1975; od 1953 adiunkt na Wydz. Architektury Politechniki Wrocławskiej. Realizacje: m.in. pomnik Oskara Langego, Akademia Ekonomiczna, Wrocław, 1974. Udział w plenerach w Orońsku w l. 1966-1977; plener w Hajnówce, 1966. Wystawy indywidual.: m.in. BWA Wrocław, 1955, 1965, 1977 (wyst. pośm.); Polanica Zdrój, 1965; Warszawa, 1967. Udział w wyst.: wszystkie wystawy Grupy Wrocławskiej, wystawy okręgowe ZPAP.

TWARDOWSKI Lech, ur. 1952, dyplom 1983. Malarstwo, instalacja, performance. Stypendysta Ministerstwa Kultury (2001). W l. 1983-1993 mieszkał w Paryżu; od 1993 we Wrocławiu i Paryżu. Twórca akcji plenerowych we Wrocławiu, m.in. Wieża malowana, 1990; Akcja malarska, 1990; Spadochrony, 1991. Publ. własne: m.in. Listy do Andrzeja T., „Notatnik Teatralny”, 15 lat – Sztuka i wolność, nr 39-40, 2006. Publ.: m.in. I. Wrazas, Wszystko w obrębie marzeń. Rozmowa z Lechem Twardowskim; M. Śnieciński, Jak staje się obraz, P. Krajewski, Energia sztuki; W. Waszkiewicz, Rudy i ja, „Notatnik Teatralny”, 15 lat – Sztuka i wolność, nr 39-40, 2006.

TYCZ Viola, ur. 1973, dyplom 2000. Grafika cyfrowa, malarstwo, instalacja, happening. Stypendystka Fundacji Pilar i Joana Miró, 2002. Wystawy indywidual.: m.in. Pikseloza, Galeria Miejska „Arsenal”, Poznań, 2003; udział w wyst.: m.in. Eastern European Printmakers, Nowy Jork, 2004. Publ.: m.in. E. Kościelak, Wirtualne puzzle realnego świata, „Format”, nr 44, 2004.

TYSZKIEWICZ Przemysław, ur. 1964, dyplom 1990. Grafika warsztatowa, rysunek. Prof. na Wydz. Grafiki od 2002; kier. Katedry Grafiki Warsztatowej od 2005. Wystawy indywidual.: m.in. Muzeum Miejskie Wrocławia – Ratusz, 2006; udział w wyst.: m.in. Międzynarodowe Triennale Grafiki, Kraków, 2003. Publ.: m.in. M. Ratajczak, bez tytułu, „Odra”, nr 2/2006; Encyklopedia Wrocławia, Wrocław, 2000.

TYSZKOWSKI Piotr, ur. 1964, dyplom 1992. Malarstwo. Pedagog Uczelni od 1994; adiunkt na Wydz. Malarstwa i Rzeźby od 1998. Wystawy indywidual.: m.in. 70 obrazów, BWA Wrocław, 1992. Udział w wyst.: m.in. Rozpoznanie, Bunkier Sztuki, Kraków, 1998; Oblicza ekspresji, Galeria „Na Solnym”, Wrocław, 2004. Publ.: m.in. A. Saj, Młode malarstwo – malarstwo młodych, „Format”, nr 12/13, 1993.

ULRICH Wojciech (Wojtek), ur. 1963, dyplom 1987, 1993 (ASP Düsseldorf). Malarstwo, rzeźba, instalacja, film wideo, obiekt. Wystawy indywidual.: m.in. Caelum Gallery, Nowy Jork, 1998, 1999, 2000; Oskar Friedl Gallery, Chicago, 2000, 2002; Documenta IX, Studio Kausch, Kassel, Niemcy, 1992. Udział w wyst.: m.in. Polish Drawing Now, Visual Arts Museum, Nowy Jork, 1994; NSE, Alternative Museum, Nowy Jork, 1995;; Fluxus H.Q., Wiesbaden, Niemcy, 2005. Publ. m.in. „The New York Times”, 20.11.1998; „Artforum”, New York, marzec 1999; „The Village Voice”, New York, 5.12.2000.

URBANIEC Maciej, ur. 1925, zm. 2004; dyplom 1958 (ASP w Warszawie, uczeń. H. Tomaszewskiego). Grafika użytkowa (plakat). Prof. zw. (1990), pedagog ASP w Warszawie (1975-1995); w l. 1970-1975 prowadził Pracownię Projektowania Graficznego na Wydz. Malarstwa, Grafiki i Rzeźby PWSSP we Wrocławiu. Nagroda Roku w Konkursie „Najlepszy Plakat Warszawy”, 1964-1987 (15 nagród), Złoty Medal, I Biennale Plakatu Polskiego, Katowice, 1965 i V Biennale, 1973, dwa Złote Medale, VII Biennale, 1977. Wystawy indywidual.: m.in. Dom Artysty Plastyka, Warszawa, 1968; BWA Poznań, 1976. Udział w wyst.: m.in. wszystkie wystawy plakatu polskiego w Polsce i za granicą od l. 60. Publ.: m.in. D. Wróblewska, Polska grafika współczesna, Warszawa, 1983.

WAŁASZEK Krzysztof, ur. 1960, dyplom 1989. Malarstwo. Pedagog Uczelni od 1989; adiunkt na Wydz. Malarstwa i Rzeźby od 1998. Wystawy indywidual.: m.in. Kłasyk, BWA Wrocław, 1991. Udział w wyst.: m.in. I.N.C. – Neuropa, BWA Wrocław,

Bielska Galeria Sztuki BWA, Bielsko-Biała; Instytut Sztuki „Wyspa”, Gdańsk, Muzeum Narodowe w Szczecinie, 2004-2005.

WIECZOREK Piotr, ur. 1936, dyplom 1958 (historia sztuki, UAM Poznań) i 1963 (malarstwo, PWSSP Wrocław). Scenografia (teatralna, telewizyjna), ceramika. Prezes Zarządu Okręgu Wrocławskiego ZPAP od 1992. Scenograf Teatru „Kalambur”, we Wrocławiu w l. 1958-1979. czł. Rady Artystycznej Teatru „Kalambur”, założyciel i kier. Galerii „Kalambur” (1965-1974). Inicjator i czł. Grupy „Z Kuźnicznej”, 1966. Złoty Medal na Międzynarodowej Wystawie Sztuki Ceramicznej, Faenza, Włochy, 1966. Współorg. i uczestnik wystaw śród. wrocławskiego w czasie stanu wojennego (Okręgowe Wystawy Plastyki, 1985, 1988); represjonowany za dział. podziemną. „Sprawca” Pomnika ku Czci Zwierząt Rzeźnych przy ul. Jątki we Wrocławiu (1980). Realiz.: ok. 60 proj., scenograficznych, m.in. scenogr. do W rytmie słońca U. Koziół, Teatr „Kalambur”, Wrocław, 1970; scen. uliczna na Międzynarodowym Festiwalu Teatru Otwartego (l. 70, 8 proj.); scen. do „Białego małżeństwa” T. Różewicza, Teatr Współczesny, 1977. Wystawy indywidual.: m.in. Muzeum Architektury, Wrocław, 1991; Muzeum Śląskie, Katowice, 1992. Publ.: m.in. Encyklopedia Wrocławia, Wrocław, 2000; Kto jest kim we Wrocławiu; Who is Who w Polsce, 2003.

WIESCHALLA Norbert, ur. 1936, dyplom 1967. Rysunek, grafika artystyczna i użytkowa, malarstwo. Prof. zw. (1995) na Wydz. Architektury Wnętrz i Wzornictwa; pedagog Uczelni od 1967; prorektor ds. artystyczno-badawczo-naukowych w l. 1993-1996. Wystawy indywidual.: m.in. Grafika i rysunek, BWA Legnica, 1974; Akwarele, Galeria „Na Solnym”, 1981; Spojrzenia, „Mały Salon” BWA Wrocław, 1988. Udział w wyst.: m.in. Ogólnopolskie Triennale Rysunku, Wrocław, 1968; I Ogólnopolska Wystawa Znaków Graficznych, Warszawa, 1969; I Międzynarodowe Triennale Rysunku, Wrocław, 1978; Interart, Poznań, 1984, 1985; PWSSP we Wrocławiu 1946-1990, CBWA „Zachęta”, Warszawa, 1990; Szkoła plastyczna we Wrocławiu 1791-1994 – Tradycja i terażniejszość, Brunzwik, Niemcy, 1994; Halle, 1995; V Triennale Grafiki Polskiej, Katowice, 2003; Eurografik Moskwa, 2004. Publ.: m.in. PWSSP we Wrocławiu 1946-1990, CBWA „Zachęta”, Warszawa, 1990.

WIĘCKOWSKI Ryszard, ur. 1952, dyplom 1977. Witrazownictwo – proj. i realizacja; renowacja i konserwacja witraży. Pedagog Uczelni od 1993; kier. Pracowni Witrażu na Wydz. Ceramiki i Szkła od 1993. Realiz.

zacje: m.in. witraże w kościele św. Jakuba w Warszawie (25 okien), kaplica św. Teresy Benedykty od Krzyża (Edyty Stein) w kościele św. Michała Archanioła we Wrocławiu (3 okna); realizacje dla oo. Klaretynów w Warszawie i Krzedlinie Małej. Udział w wyst.: m.in. Szkło zbliża, Leszno, Poznań, Warszawa, Wrocław, 2005-2006; Galeria Nike, Luxemburg, 1993.

WILK Urszula, ur. 1959, dyplom 1986. Malarstwo. Wystawy indywidual.: m.in. Galeria „W Pasażu”, Wrocław, 1987; BWA Wrocław, 1989; Galeria „EL”, Elbląg, 1996. Udział w wyst.: Wystawa i Konkurs Malarstwa Młodych im. E. Gepperta, BWA Wrocław, 1989 (nagroda główna). Stypendium Fundacji Pollock-Krasner, 1995.

WILKOWSKI Henryk, ur. 1933, zm. 1996; dyplom 1959. Szkło artystyczne i użytkowe, grafika, fotografia; pedagog Uczelni od 1958; prof. Wydziału Ceramiki i Szkła (1993), kier. Katedry Szkła w l. 1982-1984; i 1991-1993. Wystawy indywidual.: m.in. Szkło. Henryk Wilkowski 1932-1993, Galeria „Design”, BWA Wrocław, 1998. Udział w wyst.: m.in. Nowe polskie szkło. Hommage à Henryk A. Tomaszewski, The Finnish Glass Museum, Riihimäki, Finlandia, 1996; Polnische Gegenwartskunst 1945-1973, Duisburg, Niemcy, 1974; Moderne Keramik, modernes Glas aus Polen, Museum für Kunsthandwerks, Drezno, 1965. Publ.: m.in. I. Huml, Polska sztuka stosowana XX w., Warszawa 1978; P. Banaś, Współczesne polskie szkło i ceramika, Warszawa 1990.

WILL Andrzej, ur. 1914, zm. 1992; dyplom 1939 (ASP Warszawa). Malarstwo, grafika. W czasie niemieckiej okupacji Ilustrator konspiracyjnych warszawskich dzienników „Nowy Dzień” i „Demokrata”; red. graficzny tygodnika „Moskit”. Pedagog wrocławskiej PWSSP w l. 1947-1956 (asystent, adiunkt, wykładowca). Współzałożyciel i członek „Grupy Wrocławskiej” (1960-1975). W l. 1967-1970 prezes Zarządu Oddziału Wrocławskiego ZPAP. Inicjator i organizator Ogólnop. Triennale Rysunku we Wrocławiu (1965-1974), przewodniczący Komitetu Org. Międzynarodowego Triennale Rysunku (1978, 1981). Kier. Galerii „Spojrzenia” we Wrocławiu w l. 1978-1981. Nagroda Miasta Wrocławia, 1968. Ok. 30 wystaw indywidual., udzielił w ok. 300 wystawach. Publ.: m.in. Z. Makarewicz, Życie i dzieło Andrzeja Willa, „Odra”, nr 5/1992; B. Baworowska, W „barwach ochronnych”, „Format”, nr 20-21, 1995; Encyklopedia Wrocławia, Wrocław, 2000.

WINCZE Władysław, patrz s. 12

WIŚNIEWSKI Bogdan (Anastazy), ur. 1943; dyplom 1968. Akcje, interwencje, sztuka pojęciowa. Organizator plenerów w Osetnicy w l. 1972-1974. Uczestnik pleneru w Osiekach, 1971, 1973, w Osetnicy, 1974 i w Miastku, 1980. Twórca Galerii „TAK” (bez miejsca). Wystawy indywidual.: m.in. Klub Związków Twórczych, Wrocław, 1968; Klub „Pod Jaszczurami”, Kraków, 1969; Galeria „Akumulatory I”, Poznań, 1969; BWA Bydgoszcz, 1970; Zjazd Malarzy, Galeria „EL”, Elbląg, 1971; BWA Lublin, 1971; Galeria „Jatki”, Wrocław, 1976; Galeria „Spojrzenia”, Wrocław, 1980. Udział w wyst.: m.in. Sympozjum Plastyczne Wrocław '70, SP – Sztuka Pojęciowa, Galeria „Pod Moną Lisą”, Wrocław, 1970. Publ. m.in. Sympozjum Plastyczne „Wrocław '70”, Wrocław, 1983.

WOJCIECHOWSKI Andrzej, ur. 1941, dyplom 1967. Rzeźba, rysunek, scenografia, pedagogika specjalna, urbanistyka społeczna. Prof. Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu (1995). Wystawy indywidual.: m.in. Galeria „Pod Moną Lisą”, Wrocław, 1968; BWA Toruń, 1976. Udział w wyst.: m.in. Ogólnopolskie Triennale Rysunku, Wrocław, 1968; Sympozjum Plastyczne Wrocław '70; Akcja „Punkt”, Toruń, 1976, 1977. Publ. własne: m.in. Przypisy, miesięcznik „Odra” nr 6, 1968; Obecność – zebrane teksty, UMK w Toruniu, 2001; Publ.: m.in. J. Ludwiński, Przypisy do Wojciechowskiego, „Odra” nr 6/1968; J. Ludwiński, Sztuka pęknięć, sztuka kolekcji, „Kultura” nr 20, 1976; Sympozjum Plastyczne „Wrocław '70”, Wrocław, 1983.

WOLANIN Bronisław, ur. 1937, dyplom 1962. Ceramika użytkowa i artystyczna. Projektant i kierownik artystyczny wytwórni „Ceramika Artystyczna” w Bolesławcu od 1962. Wystawy indywidual.: m.in. Muzeum Narodowe, Wrocław, 1981; Muzeum Ceramiki, Bolesławiec, 2000; Muzeum Sztuk Użytkowych, Oddział Muzeum Narodowego w Poznaniu, 2005. Złoty medal na V Międzynarodowym Triennale Ceramiki w Sopocie, 1991. Publ.: I. Huml, Polska sztuka stosowana XX w., Warszawa 1978; P. Banaś, Współczesne polskie szkło i ceramika, Warszawa 1990; Bronisław Wolanin. Ceramika, [kat. wyst.] Muzeum Narodowe w Poznaniu, Poznań 2005.

WOLIŃSKA Maja, ur. 1972, dyplom 1997. Grafika cyfrowa, fotografia, film. Asystentka na Wydz. Grafiki w Katedrze sztuki Mediów od 1997. Wystawy indywidual.: m.in. pokaz filmów, kanał TV „Kino

Polska”, 2005.; udział w wyst. m.in. Videoprzestrzenie, Galeria „Awangarda” BWA Wrocław, 2004; Mediaramy, BWA Wrocław, 2006.

WOŁCZUK Marian, ur. 1942, dyplom 1970. Malarstwo, grafika, szkło artystyczne. Prof. zw. (1991); pedagog Uczelni od 1970; kier. Katedry Kształcenia Ogólnoplastycznego na Wydz. Architektury Wnętrz i Wzornictwa (1991-2005); prodziekan (1986-1987) i dziekan (1987-1990). Wystawy indywidual.: m.in. Galeria „Kalambur”, 1968; BWA Wrocław, 1976, 1977, 1978; Galeria Miejska, Wrocław, 2003; Malarstwo i szkło, Galeria Sztuki w Legnicy, 2004, Galeria „Design” BWA Wrocław, 2005. Udział w wyst.: m.in. Festiwal Polskiego Malarstwa Współczesnego, Szczecin, 1972, 1974, 1976, 1978, 1980; Ogólnopolska Wystawa Plastyki i Sympozjum „Złotego Grona, Zielona Góra, 1973; Metafora – Przestrzeń, Elbląg, 1984; Interart, Poznań, 1988, Ogólnopolskie Biennale Pasteli, Nowy Sącz, 1996; Ogólnopolska Wystawa Miniatur, Częstochowa, 2001; Triennale Sztuki Sacrum, Częstochowa, 2003. Publ. m.in. „Wernisaż w Piątce”, TV Wrocław, 8.12.1996; D. Kowalewska, Poezja niedopowiedzenia, „Format”, nr 47, 2005.

WROŃSKA Maria, ur. 1961, dyplom 1993. Rzeźba, instalacja. Pedagog Uczelni od 1994; adiunkt od 2002 na Wydz. Ceramiki i Szkła, kier. Katedry Kształcenia Ogólnoplastycznego od 2002. Wystawy indywidual.: m.in. Droga do Epidauros, Galeria „Labirynt”, Lublin 1998. Udział w wyst.: m.in. Idee poza ideologią. Nowe pokolenie w sztuce polskiej, CSW Zamek Ujazdowski, Warszawa, 1993. Publ. własne: m.in. Jednak pokolenie, Kwartalnik Literacki „Kresy”, nr 2, 1994.

ZAJĄCZKOWSKI Wiesław, ur. 1934, zm. 1999; dyplom 1958. Proj. graficzne (książka, plakat, znak graf.), ilustracja rys., malarstwo, wystawiennictwo, proj. wnętrz. Adiunkt II st. na Wydz. Architektury Wnętrz i Wzornictwa Przemysłowego w l. 1971-1999; prodziekan w l. 1977-1979. Współrealizator i współuczestnik akcji happeningowych „Teatr Sensibilistyczny” i „Teatr Katastroficzny” – Wrocław 1957, 1958 oraz IV Sesji Sensibilistycznej, Wrocław, 1976. Realiz. m.in.: znak graf. Festiwalu „Wratislavia Cantans”, cykl rys. wizerunków mundurów polskich. Udział w wyst.: m.in. Sensibilizm i Teatr Niewyobrażony, BWA Wrocław, 1992; CSW Zamek Ujazdowski, 1993. Publ. własne: m.in. (współaut. M. Jędrzejowski), Piramida scjencji pełna, Wrocław, 1965; Estety-

ka pisma, Wrocław, 1996. Publ.: m.in. K. Gład, M. Jędrzejewski, Sensibilizm, Bibl. „Formatu”, Wrocław, 2004.

ZAMORSKI Ryszard Waldemar, ur. 1940, dyplom 1966. Rzeźba. Asystent na Wydz. Malarstwa, Grafiki i Rzeźby w l. 1973-1974. Realizacje: m.in. rzeźba architektoniczna z blachy miedzianej, Legnica; rzeźba Chrystusa Króla oraz dwie figury św. Mikołaja, drewno, kościół Chrystusa Króla we Wrocławiu. Udział w wyst.: m.in. Kolekcja Sztuki XX wieku, Galeria Narodowa „Zachęta”, Warszawa, 1996. Publ.: m.in. A. Osęka, Malowane złe anioły, „Polska”, 1972; M. Ratajczak, Świętki blue jeans, „Odra” nr 4, 1981.

ZARZYCKA Ewa, ur. 1953, dyplom 1978. Rysunek, fotografia, film, performance, instalacja. Wystawy indywidualne: m.in. Notatki i wykresy (oryginały i falsyfikaty), Galeria Grodzka, BWA Lublin, 1991; Jeszcze nie obiekt, Galeria „Labirynt”, BWA Lublin, 1992; Galeria Miejska, Wrocław, 1993. Udział w wyst.: m.in. Refleksja konceptualna w sztuce polskiej. Bieżące praktyki, ruchome horyzonty, CSW Zamek Ujazdowski, Warszawa, 1999. Publ. własne: m.in. Sztuka kobiet, red. J. Ciesielska, A. Smalcerz, Galeria Bielska BWA, Bielsko-Biała, 2000. Publ.: m.in. Refleksja konceptualna w sztuce polskiej, t. II, Bieżące praktyki, ruchome horyzonty, red. G. Borkowski, CSW, Warszawa, 2001.

ZDANOWICZ Mieczysław, patrz s. 15

ZŁOTNICKA Eulalia, ur. 1946, dyplom 1970. Malarstwo, grafika warsztatowa i cyfrowa. Asystentka na Wydz. Malarstwa, Grafiki i Rzeźby w l. 1972-1975. Wystawy indywidualne: m.in. Malarstwo i grafika, [wyst. monogr.], Muzeum Okręgowe, Wałbrzych, 1986; Malarstwo i fotografia, Dolnośląskie Centrum Fotografii „Domek Romański”, 2005. Udział w wyst.: m.in. VI, VII Ogólnopolska Wystawa Grafiki, CBWA „Zachęta”, Warszawa, 1973, 1976; Nowa generacja, Muzeum Narodowe we Wrocławiu, 1974; W kręgu metafory, Lipsk, Sztokholm, Londyn, 1979-1980. Publ. m.in. A. Skotarczyk, Monografia twórczości Eulalii Złotnickiej, Uniwersytet Wrocławski, Instytut Kulturoznawstwa, 2003.

ZUBER Czesław, ur. 1948, dyplom 1974. Szkło artystyczne, malarstwo, rysunek. Projektant w hucie „Barbara” w Polanicy Zdr. w l. 1975-1979. Od 1982 mieszka we Francji. Wystawy indywidualne: Muzeum Okręgowe w Jeleniej Górze, 1981; Habatat Galleries, Farmington Hills, MI (USA), 1989; Yokohama Museum of Art,

Japonia, 1995. Udział w wyst.: m.in. Coburger Glass Price 2006, Coburg, Niemcy. Nagroda specjalna 2. Coburger Glaspreis, Coburg, Niemcy, 1985; złoty medal American Interfaith Instytut, 1992. Publ.: m.in. P. Banaś, Polskie współczesne szkło artystyczne, Wrocław 1982; H. Ricke, Neues Glas in Europa. 50 Künstler – 50 Konzepte, Düsseldorf 1990; C. Gaillard, Tête de verre, „Verre”, nr 6, 2000.

ZWORSKA-RAZIUK Barbara, ur. 1959, dyplom 1984. Szkło i ceramika artystyczna. Prof. na Wydz. Ceramiki i Szkła (2001); pedagog Uczelni od 1985. Wystawy indywidualne: m.in. „Światło-cienie”, Galeria Ceramiki i Szkła, Wrocław, 2001; udział w wyst.: m.in. Szkło zbliża, Leszno, Poznań, Warszawa, Wrocław, 2005-2006; Begegnungen, Wolfenbüttel, Monachium, Niemcy, 2005. Publ. własne: Programy nauczania Katedry Szkła, Zeszyty Naukowo-Artystyczne ASP we Wrocławiu „Dyskurs”, nr 1, 2003. Publ.: Z. Gebhard, Między widzeniem a przywidzeniem, „Format”, nr 45, 2004.

ZYNDWALEWICZ Grzegorz, ur. 1939, dyplom 1967. Malarstwo. Prof. zw. (1995), pedagog Uczelni w l. 1973-2004; prodziekan Wydz. Malarstwa, Grafiki i Rzeźby w l. 1987-1990. Internowany w stanie wojennym. Wystawy indywidualne: m.in. BWA Wrocław, 1992. Nie bierze udziału w wyst. zbior. Publ. własne: Dziennik internowanego, [maszynopis, wł. autora], 1985; Artysta jako pedagog. Refleksje nad pracą pedagogiczną wybranych nauczycieli wrocławskiej ASP [maszynopis, wł. autora], 1999. Publ.: m.in. Z. Karpiński, S. Rodziński, Z. Grzybowski, bez tytułu, [w:] Grzegorz Zyndwalewicz. Malarstwo, [kat. wyst. indywidualne.], BWA Wrocław, 1992.

ZYŚKO Aleksander, ur. 1960, dyplom 1988. Rzeźba, rysunek, fotografia. Pedagog Uczelni od 1988; adiunkt na Wydz. Architektury Wnętrz i Wzornictwa od 1999, kier. Pracowni Rzeźby od 2002. Wystawy indywidualne: m.in. Centrum Rzeźby Polskiej, Orońsko, 2002; BWA Lublin, 2003. Udział w wyst.: m.in. Dolnośląski przegląd sztuki – Rzeźba 2005, Galeria „Awangarda”, BWA Wrocław, 2005. Publ. własne: O przezwyciężaniu Egipcjanina, „Dyskurs”, Zeszyty Naukowo-Artystyczne ASP we Wrocławiu, nr 4, 2006. Publ.: Z. Makarewicz, Nowoczesne rzeźby archaiczne, Kwartalnik „Orońsko”, nr 3(48), 2002.

ŻELAŻNIEWICZ Ludwik, ur. 1948, dyplom 1973. Rysunek, proj. graficzne (plakaty, druki, książki). Prof. zw. (2001), pedagog Uczelni od 1975; prodziekan Wydz. Malar-

stwa, Grafiki i Rzeźby w l. 1993-1996; kier. Katedry Grafiki w l. 1996-1999; kier. Katedry Proj. Graficznego na Wydz. Grafiki w l. 1999-2005; dziekan Wydz. Grafiki od 2005. Wystawy indywidualne: m.in. Plakat teatralny, Wrocławski Teatr Lalek, 1986; Ex aequo, Galeria „Design” BWA Wrocław, 2003. Udział w wyst.: m.in. XI Międzynarodowe Biennale Plakatu, Warszawa 1986; II Międzynarodowe Triennale Rysunku, Wrocław, 1981; Lahti Poster Biennial, Lahti, Finlandia, 2005.

ŻELECHOWER-ALEKSJUN Mira, ur. 1941, dyplom 1966. Malarstwo, scenografia. Wystawy indywidualne: m.in. Przez Ziemię Świętą do Ziemi Obiecanej, Galeria „Na Solnym”, Wrocław, 1989; BWA Wrocław, 1991; Galeria Krytyków „Pokaz”, Warszawa, 1992; Galeria „Nowego Dziennika”, Nowy Jork, 1995; Muzeum Archidiecezjalne, Wrocław, 2000; Jerozolima, 2000. Udział w wyst.: m.in. Polaków portret własny, Muzeum Narodowe w Krakowie, 1978, Kosmos – Gardzienice, Berlin, 1999. Publ.: m.in. M. Kitowska, Żelechower-Aleksjun Mira, [w:] Słownik malarzy polskich, Warszawa 2001; L. Kaletowa, W drodze, reportaż, TVP 3; E. Sitek, Wkład Żydów w dziedzictwo II Rzeczypospolitej, program TV 2, 1995.

ŻEMOJTEL Janina, ur. 1931, zm. 2003; dyplom 1956. Malarstwo. St. wykł. w Studium Pedagogicznym PWSSP w l. 1977-1991. Czł. Grupy Wrocławskiej w l. 1962-1975. Wystawy indywidualne: m.in. Galeria „Krzywe Koło”, Warszawa, 1964; BWA Wrocław, 1967, 1970, 1988; Muzeum Narodowe we Wrocławiu, 1973; Galeria „Krzysztofor”, Kraków, 1973. Udział w wyst.: m.in. Wystawa Plastyki Ziemi Nadodrzańskich, Wrocław, 1959, 1963; Festiwal Polskiego Malarstwa Współczesnego, Szczecin, 1962, 1970. Wystawa Plastyki oraz Symposium „Złotego Grona”, Zielona Góra, 1965; Świat malarskiej metafory, Muzeum Narodowe, Wrocław, 1970; Nowoczesne malarstwo polskie, Berlin, 1970; Współczesna sztuka Wrocławia, Duisburg, Berlin, Monachium, 1975; Międzynarodowy Festiwal Malarstwa, Cagnes-sur-Mer, Francja, 1979. Publ.: m.in. M. Hermansdorfer, Artyści Wrocławia 1945-1970, Wrocław, 1996.

format
Plano Artystyczne
50

MUZEUM AKADEMII SZTUK PIĘKNYCH WE WROCŁAWIU

Muzeum Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu założone zostało w 1954 roku. W jego zbiorach gromadzone są prace pedagogów oraz wyróżniające się realizacje dyplomowe i kursowe studentów. Zbierane przez 50 lat obiekty ze szkła i ceramiki, plakaty i obrazy stanowią obecnie unikalną kolekcję, w której znaleźć można między innymi prace Alfonsa Mazurkiewicza, Macieja Urbańca, Jana Jaromira Aleksiana, Eugeniusza Geta - Stankiewicza, Haliny Pawlikowskiej, Jana Cybisa, Waldemara Cwernarskiego, Stanisława Dawskiego, Eugeniusza Gepperta, Józefa Hałasa, Krystyny Cybińskiej, Zbigniewa Horbowego, Stanisława Kopystyńskiego, Zbigniewa Karpińskiego, Emila Krchy, Antoniego Mehla, Czesława Zubera. Część zbiorów prezentowana jest na stałej ekspozycji. W oparciu o własną kolekcję oraz zbiory poszczególnych wydziałów Muzeum prowadzi działalność popularyzatorską i wystawienniczą, współpracując z licznymi muzeami, galeriami i uczelniami artystycznymi w kraju i za granicą. Organizuje także, na miejscu, wystawy czasowe. Prowadzi lekcje muzealne dla dzieci szkół podstawowych i średnich. Muzeum ASP mieszczące się przy ul Traugutta jest otwarte dla zwiedzających od poniedziałku do piątku, w godz. 10.00-16.00.

W roku 1996, w dawnej pracowni Hanny Krzetuskiej i Eugeniusza Gepperta mieszczącej się w zabytkowej kamienicy Henryka Rybicha przy ul. Ofiar Oświęcimskich 1, utworzone zostało muzeum ich imienia, będące obecnie oddziałem Muzeum ASP we Wrocławiu. Zgromadzono w nim obrazy, rysunki, zdjęcia, dokumenty i inne pamiątki pozostałe po artystach.

Pracownia E. Gepperta i H. Krzetuskiej w kamienicy przy ul. Ofiar Oświęcimskich 1, oddział Muzeum ASP

Brama wejściowa do kamienicy H. Rybicha, mieszczącej oddział Muzeum ASP

Irena Lipska-Zworska, lampy, porcelana biała, lata 1994-99

Ludwik Kiczura, Mała forma rzeźbiarska szkło ołowiowe, formowane na gorąco, 1988

Wystawa ceramiki Young Jae-Lee, Muzeum ASP, 2002

15 lat Formatu

